DİJİTAL KÜTÜPHANE KANALI

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

https://rantey.org

Yedek ve Duyuru Kanallarımız
Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

• Telegram: https://t.me/birkitapbir

• WhatsApp Kanalımız : https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4IvMoc0Y

Türkler ve Kızılderililer Arasındaki Gizli Bağ

TÜRKLER ve KIZILDERİLİLER

Kızılderililer Türk mü?

Atatürk'ün Son 20 Yılını Verdiği Büyük Araştırması

Ord. Prof. Dr.
Reha Oğuz Türkkan

PEGASUS®

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Pegasus Yayınları: 127
Tarih: 10

TÜRKLER VE KIZILDERİLİLER
Ord. Prof. Dr. REHA OĞUZ TÜRKKAN

Kitap Editörü: Yusuf Tan
Yayın Yönetmeni: İbrahim Şener
Kapak Uygulama: Bora Ülke
Bilgisayar Uygulama: Meral Gök
Film-Grafik: Mat Grafik
Baskı-Cilt: Kilim Matbaası

1. Baskı: Ocak 2008

ISBN: 978-9944-0099-9-7

© PEGASUS YAYINLARI

Kısa tanıtım alıntıları dışında yayınevinden yazılı izin alınmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

PEGASUS YAYINLARI
Gümüşsuyu Mah. Osmanlı Sk. Alara Han
No: 27 Taksim/İSTANBUL
Tel: 0212 244 23 50 (pbx) Faks: 0212 244 23 46
www.pegasusyayinlari.com / info@pegasusyayinlari.com

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Ord. Prof. Dr.
REHA OĞUZ TÜRKKAN

TÜRKLER VE KIZILDERİLİLER

PEGASUS YAYINLARI

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ

KITABıN ILK BÖLÜMÜ HAKKıNDA ÖNEMLI BİR NOT • 7

Önsöz

(VE BIRAZ DA "OTOBIYOGRAFI"). 9

1. BÖLÜM

Kızılderililer Konusu • 19

KONUNUN DAYANıLMAZ ÇEKİCİLİĞİ. 21

TÜRKLERIN KIZILDERÎLERLE ÎLÎŞKISI

LEHTE - ALEYHTE TARTıŞMALAR. 27

KıZıLDERILILERE KUŞBAKıŞı «63

ANTROPOLOJI. 71

TÜRKLERE GENEL BAKıŞı. 84

KıZıLDERILINıN KIMLIĞI. 91

EFSANELERIMIZI, KILIMLERIMIZI AMERIKA'YA KIM TAŞıDı?
(Genel bir bakış) • 99

2. BÖLÜM

Kızılderililere Soykırım »121

LATİN AMERIKA (BUGÜN). 133

VE ISYAN!

GERONÎMO! . 136

3. BÖLÜM

Türklerle Kızılderililer Arasındaki

Ortak Noktalara Daha Etraflı Bir Bakış . 143

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

VARSAYIMLAR (NAZARİYELER) • 148
YENİ İNCELEMELER • 155
(benim ve başkalarının)

4. BÖLÜM
Kızılderililerin Amerikan
Ordusunu Yendiği Gün... • 203
BİR SOYKIRIMI DAHA .211

5. BÖLÜM
Konu ile ilgili son haberler: Gazete kupürleri • 217

EKLER. 231

SON BİRKAÇ NOT . 249
Yanlış Tercüme, Yanlış "İlk Amerikalı"! • 253
İngilizce yazdığım çok etraflı bir rapor • 269

YAZAR HAKKINDA . 297

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

GİRİŞ

KİTABIN İLK BÖLÜMÜ HAKKINDA ÖNEMLİ BİR NOT

"Türkler ve Kızılderililer" kitabı, "Bilimsel Analiz" bölümünden sonra, önce Kızılderilileri anlatacak, ardından da Türklerle tarihlerinin nerede kesiştiğini gösterip ilginç benzerliklere işaret edecek. O bölümlerde anlatım sade ve kolay anlaşılır üslupta yazıldığından, kayıtlara sadece değinilip geçilmiştir.

Bilim yolu delilleri (kanıtları) ise "Bilimsel Analiz" bölümüne bırakılmıştır. Bunlar buguistik, antropolojik ve sosyolojik analizlerle izah edildiğinden genel okuyucular için fazla "teknik" sayılabilir ve atlanabilir. Ancak "Türk-Kızılderili" tezi bu kanıtlara dayandığından kitabın hemen başına almayı doğru gördük.

Okuyucu bu kısmı atlasa bile, öteki bölümlerdeki iddialarda şüphesi veya tereddüdü olursa, "bilimsel-teknik" bölüme dönüp onunla ilgili kısma müracaat edebilir (ara başlıklar, istediği bahsi çabuk bulmasına yardımcı olacaktır).

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

TEŞEKKÜR

Bu kitabın hazırlanması ve basılması yolundaki yardımlarından dolayı Fatih Hüseyinoğlu'na ve Yusuf Tana teşekkürler.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Önsöz

(VE BİRAZ DA "OTOBİYOGRAFİ")

Bu kitabı almış ve okuyorsanız, Türkiye'de bu konuya duyulan -ve beni hep hayrete düşüren- yaygın ilginin mensuplarından birisiniz demektir.

Bu "merakın" yoğunluğunun gerçek olduğunu az sonra anlatacağım örneklerden siz de göreceksiniz ve hiç de azınlıkta olmadığınızı görüp şaşıracaksınız.

Kızılderililerin Türklerle ilişkisine neden bizde bu kadar ilgi var, sebebini tam anlamış değilim.

Çocukluğum zamanındaki sinema afişlerinden (1928-1930)

Benim ilgi hikayem biraz farklı.

Çocukluğumda televizyon yoktu, sinemalarda da bazen bazı Kovboy-Kızılderili filmleri gösterilirdi ama, ben daha çok uzay maceralı

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

"Flash Gordon" (Türkçe dublajıyla "Baytekin") fılimlerine bayılırdım. Olsa olsa, kovboyları hep kahraman, Kızılderilileri hep vahşi ve yenik gösteren Tim McCoy ve Tom Mix filmlerine sinirlenirdim.

İlk öğretimim Fransız okulunda olduğundan, ve okumaya çok genç yaşta heveslendiğimden, ilk romanlarım Fransızcaydı. Henüz 7-8 yaşımdayken elime geçen Gustave Aimard adlı bir romancının 19. Yüzyıl başlarında yazdığı roman (galiba "Les Araucans" di) hayallerimi ateşlemişti. Yazarın bütün kitaplarını bir iki yıl içinde bulup okudum.

Romancı Fransız olduğu için, Holivut filmlerinin aksine, Amerikalı "Beyazları" değil, "Kızılderilileri" tutuyordu. Konusunu da iyi biliyordu, çünkü "Comanche" (Komançi) kabilesi tarafından "evlat" olarak kabul edilmiş, yıllarca aralarında yaşamıştı.

Bu Kızılderililerin istilacı Amerikalılara kahramanca karşı koyuşlarını heyecanla, sonunda vatanlarını kaybedişlerini ve esir millet haline gelişlerini de üzüntüyle okuyor, çocuk kafamla zaman farkını karıştırıyor, şimdi de bu yiğitçe çarpışmaların süregeldiğini sanıyordum. Bu haksızlıktı! Beyazların bu saldırıları durdurulmalı, Kızılderililer kurtarılmalıydı!

O sırada Türkçe tarihi romanlar da okumaya başladım (o bile Fransızca bir eserle başlamıştı: ünlü Türkolog Leon Cahun'ün "L'Etandard Bleu" -Gök Bayrak- romanıydı ve Ortaasyada Türklerin cihangirane savaşlarını konu alıyordu). Abdullah Ziya KozanoğluYıun "Kolsuz Kahraman" gibi romanlarını da okudukça, eski Türklerle Kızılderililer arasındaki benzer bazı noktalar çocuk gözümden bile kaçmıyordu. Sonunda, daha o zaman, "Amerikan Yerlileri" ile "Ortaasya Yerlilerinin" kardeş olduklarına inanmaya başlıyordum.

***

Derken bir roman daha okudum: Jules Verne'in "Michel Strogoffu. Burada, bir Rus subayının Tatarlara ve "Orta Asya Yerlilerine" karşı kahramanca savaşları anlatılıyordu. Ama, tıpkı Kovboy filmlerini seyrederken yaptığım gibi, romancının tuttuğu istilacı Beyazı (Rus'u) değil, vatanları için dövüşen Türkistanlı savaşçıların yanında kendimi hissediyordum. Zaten Azeri (Genceli) olan büyükbabamdan (annemin babasından) Rusların Kafkasyada yaptıklarını -pek seyrek de olsa- dinlemiştim.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Demek bu kardeşlerimizi de kurtarmak lazımdı! Bunu kim yapacaktı?

İnsan yedisinde neyse yetmişinde de odur dememişler boş yere. Bir şeyi bozuk diye gördüm müydü, sanki benden başkası yokmuş gibi bir şeyler yapmak için hemen atılırım. O zaman da böyle oldu:

8-9 yaş aklımla muhteşem bir plan kurdum; evden kaçacak, Kadıköy'den yürüyerek (belki de yolda trene filan atlayarak) Kafkaslara, oradan da Ortaasya'ya gidecek, çetelerin arasına katılacak, aralarında yükselecek, bütün Türklerin kurtulmalarında rol oynayacak, büyüyünce de savaşçılardan bir ordu kurup Amerika'ya geçecek, Kızılderilileri de kurtaracaktım!

Bunu nasıl yapacaktım, Amerika'ya Bering Boğazından kayık kiralayıp mı geçip Alaska'ya gidecektim, bu gibi ayrıntılar mühim değildi, olacaktı işte!

Küçük kardeşim Atilla'yı da bu plana dahil ettim, o da benden 3 yaş küçük olduğundan sorgu sual etmeden abisinin peşine takıldı. Ve sahiden bir gün birlikte, sırtımızda yiyecek çantasıyla evden kaçtık.

Kurbağalıdere'ye' ancak varmıştık ki gece oldu, ne yapacağımı şaşırdım, belki de etrafta başıboş dolaşan köpeklerden korktum. Atilla'ya "Şimdi dönelim, daha iyi hazırlanırız bir daha sefere" dedim. Mahallemize vardığımızda orada kızılca kıyamet kopuyordu. Hayatta az yediğim dayaklardan birini yedim o gece. Ama dayaktan çok babamın bana katı gerçekleri anlatması aklımı biraz olsun toplamama yaradı.

Ama "Kafkaslar, Türkistan ve Kızılderililer" bilinç altıma iyice yerleşti. Daha sonraki yıllarda, yatılı okulda gece yatağımda yatarken Allahım'a "ne olur, inancımdan beni döndürme" diye dua ettiğimi hatırlarım.

Demek ki gerçekler karşısında hayallerimin ve ülkülerimin dağılacağından korkuyormuşum.

Neredeyse yetmiş yıl geçti aradan, bu inançlarım ve ilgim hiç içimden kaybolmadı. Sadece yaklaşım şeklim değişti.

1 Ne tesadüf, oğlum Tuğrul ile 2005'le tuttuğumuz ofis ve kütüphane binamız meğer Kurbağalıdere'ye bir sokak ötedeymis! Ara sıra gidip dolaşıyorum.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Bozkurtvari Gözler Bir de Palabıyık Bir Şah

1934 senesi haziran ortalarıydı, 14 yaşındaydım.

Büyük Adadaydım.....**scanned by darkmalt1**

Bahçıvan Muharrem telaşla koşup geldi; "Paşam geldi! Paşam geldi! Pederinizi soruyor," diye bağırıyordu.

Kapıda atlı faytonda Atatürk varmış. Yanında da konuğu İran Şahı Rıza Pehlevi. Atatürk onu gezdiriyormuş. Babamın evi olduğunu duyunca arabayı durdurmuş, tanıdığı Ziya Beye bir merhaba deyip kahvesini içecekmiş

Aksi gibi babam işi icabı istanbul'daydı. Sokağa çıkan 40 küsur basamak merdiveni nasıl çıktığımı bilemiyorum. Nefes nefese oraya vardım.

Fayton arabanın içinde iki kişi vardı (Arka arabada da muhafızlar, polisler vs.)

Atatürk'ü hemen tanıdım. Resimlerinden de daha yakışıklı, daha heybetli bir insan. Çocuk hayalimle başının çevresinde sanki nurdan bir ışık görmüş gibi bakakaldım. Hayır sarışın başı değil, gözleriydi beni çeken. Sonraları heykellerde, resimlerde görüp tanıyacağım o delici, insanın içini okuyan bozkurt gözler!

Yanındaki "izbandut" gibi oturan iriyarı çok esmer tenli ak palabıyıklı Iran Şahı Pehlevi'nin bıraktığı intihayla taban tabana zıttı Atatürk'ün karizması. İçimden, "önder böyle olur işte!" dediğimi çok iyi hatırlıyorum.

Cumhurbaşkanımızın ve Şah'ın ellerini öptüm, babam için özür diledim ve eve davet ettim.

"Alacağımız olsun, bir dahaki sefere" diyen Atatürk beni arabasına aldı, karşısına oturttu. Başımı okşadı, hangi okula gittiğimi sordu.

"Kabataş Ortaokuluna" dedim.

Hemen ilgilendi.

"Sınıfta Gagağuz Türkü üç öğrenci var mı?" diye sordu.

"Evet var... Komik soy isimli: gagalı, oğuzlu. Birinin adı Mikail, ötekininki Jorj. İyi kaynaştık ama... Hem de üçü de Hıristiyan olduğu halde...

Gazi sözümü kesti:

Olsun soyları Türk. Senin gibi, benim gibi. Romanya elçimiz

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Hamdullah Suphi'ye ben talimat verdim, anlaşma yaptı himayeme aldım, başka Türk öğrenciler de yollayacak. Onlarla iyi anlaşın. Türkiye'nin dışında daha birçok Türk var. Türklüğü iyi öğrenin" dedi. Şahın sıkılmasına aldırmadan bana adeta ders verdi.

"Adlarında komik bir şey yok, onlar "Gagağuz" yani "Gökoğuz" Türkü. Hıristiyan olmuşlar yüzlerce yıl önce, Hazar Türkleriyken... Musevi dininden olanlar da var. Ama hâlâ Türkçe konuşuyorlar ya. .. Bize akraba olan halklar da var. Macarlar gibi. Kızılderililer gibi. Gitmişiz Amerikalara bile. Bunları öğreneceksin. Gagağuz arkadaşlarınla çabuk kaynaştığın asevindim. Başka okullarda da benim himayemle gelen Türkiyeli olmayıp Türk olan öğrencilere de rastlayacaksın. Özbek, Kırgız. Onlar üstelik Müslümanlar. Yurtlan işgalde. Bu sözlerimi unutma, belki bir gün gene görüşürüz bunları baban da varken" dedi. Tekrar elini öptüm, o da saçlarımı okşadı ve arabacıya "sür atları" dedi.

Bu konuşmanın üzerimde etkisi büyük oldu. Hele daha da küçükken Kızılderilileri kurtarma sevdasına kapılan benim bir çocuğa.

Daha önceki tesirlerle de bağdaşınca, daha o yaşta Türkçü görüşlerim belirmeye başladı. Daha sonra Ankara'ya taşındığımızda, Atatürk'ün Meksika elçimiz, Tahsin Beye "Mayatepek" soyadını verdiğini ve Aztek ve Maya Kızılderililerin uygarlıklarını araştırmasını istediğini öğrendim. Sadık elçimizin yazdığı rapor yayınlandı, ben de 1940'larda ele geçirdim. Ne yazık ki Adapazarı depreminde oradaki kitap depomun harap olmasıyla birlikte onları tekrar bulamadım.

***

Romanları bırakıp, Kızılderilileri ve Türk Dünyasını ciddi eserlerden ve araştırmalardan okur oldum. Lise ve Üniversite yıllarımda, "Milliyetçiliğin" dava adamı olurken, bunun "Esir Türk İllerinin Bağımsızlığı" ilkesini de sık sık savundum. Yazılar yazdım, dergiler çıkardım, örgütler kurdum ve 1944 Mayısında, 23 Türkçüyle birlikte "Turancı" ithamıyla tutuklandım. Birbuçuk yıl süren yargılanmam sırasında zindanlarda süründüm,

"Tabutluk" işkencelerine maruz bırakıldım, ama sonunda tam olarak beraat ettim.[2] Beraat ettim ama, inancım uğruna, çocukluğumdaki dayak gibi, gene acı bir bedel ödemiştim: yalnız geçmiş ıstıraplar değil, elektrikli işkenceler sonucu sol gözümün kör olma noktasına gelişi.

Annem babam beni tedavi için Amerika'ya yolladı (1947'de).

2 Bunların ayrıntıları "Tabutluktan Gurbete" adlı hatıratımda - 3. Baskı, 1985.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Oraya, bu sefer yaya veya Bering Boğazını kayıkla aşarak değil, Fransa'dan şileple gittim! Benden daha önce oraya tahsil için gitmiş olan kardeşim Atilla beni karşılamaya geldiğinde ona "Ee! Sana dememiş miydim, daha iyi hazırlanır bir daha deneriz diye? İşte geldik buralara!" diye şaka ettim.

Her ne kadar Türkiye'de Türkçülük mücadelem sırasında Kızılderililerle Türklerin benzer noktaları hakkında birkaç yazı yazmış', tutukluyken de Askeri Cezaevinde birlikte kapalı kaldığımız Başkurt Prof. Zeki Velidi Togan'la bunların ayrıntısına giren sohbetler yapmışsam da, bu inancıma fazla bir hizmet verememiştim.

Amerika'ya vardığımın ilk yıllarında da Kızılderililerle uğraşacak halim ve vaktim yoktu. Göz ve uyku bozuklukları tedavilerim sekiz yılımı almıştı. İngilizce bilmeyişim yüzünden parasız kalışım, hayat mücadelesi... vs. beni çok yormuştu. Daha sonra, Columbia Üniversitesinde öğretim üyeliğim, ABD'deki dağınık Türk derneklerini bir federasyon halinde birleştirme çabalarım, Azeri ve Türkistanlı göçmenleri "American-Turkic Center" haline getirme uğraşları ve daha bir sürü işlerim[4] çok vaktimi alıyordu.

Bütün bu meşgalelerim arasında eski gözağrım Kızılderilileri unutmuş değildim. Ünlü yayınevi Prentice-Hall'den bana Columbia Üniversitesi yoluyla teklifleri gelince "One America"[5] kitabının yazılışına katılmış ve Kızılderililerin Türklerle ilişkisini kaleme almıştım. Ardından bu konuda pek çok konferans talepleri gelmiş, ayrıca yayınladığım "American - Turkish Encyclopedic Digest" ansiklopedisinde bu konuyu tekrar ele almıştım.[6]

"One America" kitabımda, o günlerde ABDde yaşayan bazı Türklerden de söz etmiştim. Bunlardan biri ressam Haluk Tanju idi. Daha çok kravat desenleriyle başarı kazanmıştı. Dostumdu. Ondan sözedişimden çok memnun olmuş, kitapta anlattığım Kızılderili konusuna da tuhaf bir merak salmıştı. Yakın otururduk, gelir, saatlerce konuşur, sualler sorar, notlar alırdı.

Yıllar sonra, "Tunç Derililer"[7] adıyla bir kitap yazdığını haber aldım. İstettim, yolladı. Düş kırıklığına uğradım. Bu konuda (sanatı dışında başka konularda da) bilimsel bir eğitim ve birikimi olmadığı için, benden duyduklarından, seyahatlerde gördüklerinden, karmakarışık, hiç ilgisiz bir sürü şeyler yazmış (kaynakça sahifesinde, bizde maalesef sık sık yapıldığı gibi yararlandığı kitaplarımdan

3 Türkçülüğe Giriş, 1940 ve Türkiye Yıllığı (Almanak) 1947... vb.

4 Tabutluktan Gurbete kitabımın 2. Baskısında (Boğaziçi Yayınevi, 1974) ayrıntılarını anlattım.

5 a.g.c, 1951.

6 TAED, New York, 1970-71.

7 H.Tanju, İstanbul, 1969.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

hiç söz etmediğinden başka, kızım Aslıhan'nın lise kompozisyonu için çizdiği zigurat resmini bile kaynak göstermeden yayınlamış!)[8] Bir kere rastladığımda kitabı hakkında fikrimi sordu, "bilgi fişlerini toplamışsın, yürürken halıya ayağın takılmış elindekiler düşmüş, etrafa savrulmuş, sen de bunları darmadağın şekilde toplayıp matbaya vermişsin gibi sanki!" demiş bulundum. Bu acımasız fakat doğru bir eleştiriydi, tabii canı sıkıldı, ben de profesör huyumdan vazgeçip dilimi tutmasını bilemediğim için kendime kızdım ve üzüldüm.

Gene de, ehliyetsiz kişilerin gülünç olacak abartılı yazılar yazmaları, konuya güveni azaltır, doğru tezler bile uydurma zannedilir; bir zamanların herkesi Türk yapan "Türk Tarih Tezi'Yıin akibetine uğrar, diye kaygılanmıştım.....**www.cizgiliforum.com**

1960'larda Kızılderililer konusuna esaslı şekilde eğilmeme bir rastlantı sebep oldu.

O tarihlerde bir şirket kurmuştum (Uni-Teq Schools Inc.) ve yeni geliştirdiğim bir öğretim metoduna dayalı okullar açmak isteyenlere "franchise" (lisans) veriyordum. Pazarlamacılarımdan biri "Mohavvk" Kızılderili soylu bir gençti: Tom Sleepers. Fenimore Cooper'ın ünlü (ve sinemaya da aktarılan) "Mohikan'ların Sonuncusu" romanını kastedip:

"Yahu Tom, hani Mohikan'l'arın sonu gelmişti sen nerden çıktın?" diye ona takılırdım.

O da her sefer, "ben 'Mohikan' değil, Mohawk'um'" diye beni düzeltirdi.

Onu akşamları yemeğe çıkarır, saatlerce sohbet ederdim. İşte bu tesadüf, küllenmiş Kızılderili merakımı yeniden ateşlendirdi ve o coşkuyla (zaman zaman başka sebeplerden de) kalkıp Arizonalara, Meksika'lara gittim, Kızılderili "rezervasyon" topraklarını dolaştım pek çok yerliyle tanıştım, müzeleri, arşivleri araştırdım uzmanlarla görüştüm. Cheyenne Aşiretini gezdiğimde Kızılderililer bana "mokasen" çarıklarıyla bir kısa saplı balta (Tomahawk) hediye ettiler (1970'lerde Çamlıcada otururken beni vurmaya teröristler geldi sanıp bir elime aile palasını bir elime de bu tomahawk'ı almıştım. Meğer gelen oğlumun dadısının babasıymış!) Böylelikle, Türklerle Kızılderililer üzerine daha da derin ve etraflı bilgi sahibi oldum. Gerek Amerikadaki seminerlerim ve konferanslarım, gerekse 1970'lerden sonra Türkiyede kongrelerdeki tebliğlerim daha çok o yıllardaki araştırmalarımın ağırlığını taşır.[9] Bu derinleşme

8 Mesela. Moğollarla Almanları aynı soydan göstermek, "Niyagara" Türkçe "Ne **yaygara!"dan** geliyora benzeyen komik **"dilcikler"** gibi!

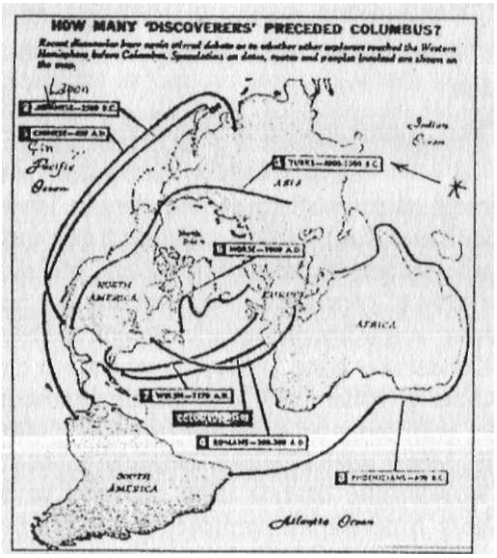
9 Milli Kültür Dergisi 1977, Yılboyu Tarih 1982, Cultura Tureica, 1971, Milliyet, Hürriyet... vb. Daha **etraflı** liste "Kaynaklar"da.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

sayesinde olacak ki, 1964'de New York Times "Science" (Bilim) eki, Amerika'ya ilk kültür taşıyıcılarını sayarken, Türkleri M.Ö. 4000-5000 olarak ve "ilk" şeklinde, Carnegie Endowment VakrYndaki bir konferansıma atfen vermişti[10].

1960'larda Amerika'da Kızılderililer hakkında verdiğim "Soykırım" Konferans-larının tanıtım broşüründen.

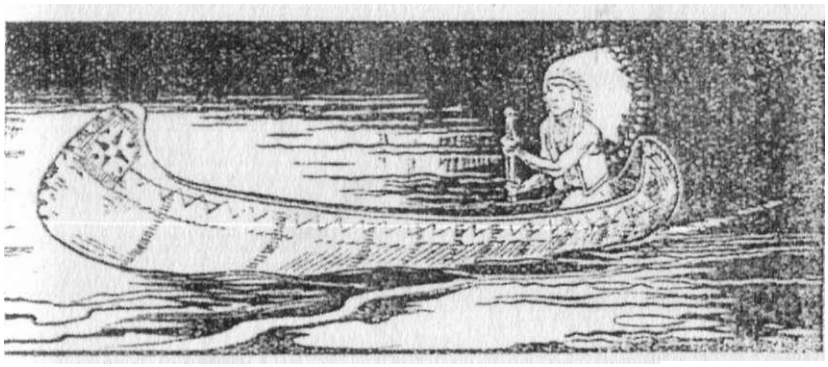

Amerika'ya ilk "ayakbasanlar" hakkında New York Times'ıı "Bilim" ekindeki haritası: En eski tarih "Türk'lerin (196?deki bir konferansıma atfen).

10 19.05.1965 tarihli nüsha.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Ayrıca (yani Türklerle ilişki konusundan farklı olarak), Kızılderililere Beyazların uyguladığı soykırım ve haksızlıkları da dizi halinde birkaç defa yazdım".Buraya kadar, benim bu konuya dalışımın hikayesi... ilerde bir vesileyle bunları biraz daha açacağım

11 Yıllarboyu Tarih 1982; Milliyet, 1992; Hürriyet. 1996;

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

1. BÖLÜM

Kızılderililer Konusu

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

KONUNUN DAYANILMAZ ÇEKİCİLİĞİ

Bu başlık dışarısı için olduğu kadar, Türkiye'ye de uyuyor. Hem de daha çok! Ne zaman "Kızılderililer" (özellikle de "Kızılderililer ve Türkler") konusunu ben veya başkaları ele alsak, soru yağmuruna tutuluruz, ister gazete-dergi makalesi olsun, ister kitap veya TV konuşması, yüksek ilgi garantilidir.

Anadolu'da otobüsle seyahat ederken mesela, kim olduğumu öğrenen bir başka yolcunun hemen yanıma gelip bu konuyu açması beni hep şaşırtmıştır—şaşırtmıştır, çünkü başka ve bence daha ilgi çekmesi gereken pek çok konuda çok daha fazla yazı yazdığım ve konuşma yaptığım halde, onlar hakkında ilgi gösterenler bir ise, Kızılderili konusuyla ilgilenenler yüz oluyor!

Birkaç yıl önce istanbul'da, Kanadalı bir profesör hanımın NaDene ve Ute Kızılderililerinde bazı Ural-Altay kökenli kelimeler" hakkında konferans vereceğini okumuştum. Bu çok teknik ayrıntı beni ilgilendirirdi tabii; Sultanahmet'teki Marmara Üniversitesinin rektörlük binasının konferans salonuna doğru yol alırken, orada ancak 3-5 dinleyici bulacağımı sanıyordum. Kapıdan zor -girdim, o kadar ilgi vardı! Sanırsınız ibrahim Tatlıses konser- veriyor!

Bunu artık iyice anlayınca bir keresinde ona göre plan yaptım: Vakfımız (Türk 2000'ler Vakfı) 1980 sonlarında Beyazıt Kütüphanesinin konferans salonunda Gelecekbilim (füturoloji) konulu haftalık konuşmalar düzenlerdi. Yazları ara verdiğimiz için, eylül'de yeni sezonumuza başlarken en ilgi çekici konuyu seçerdik. O yıl da arkadaşlara, "Vakfın esas amacından biraz uzak ama, ilk konferansın konusu "Kızılderililerle Türkler olsun" dedim. Saat gelince kürsüye çıktım, salona baktım, nerdeyse bomboştu. 5-10 dakika bekledim, sadece 1-2 dinleyiciden başka gelen olmayınca mecbur oldum başlamaya, önce yanlış tahminim yüzümden özür dileyerek

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

lafı açtım; daha cümlemi tamamlamamıştım ki kapılar açıldı, kafile kafile dinleyici girdi. Salonda oturacak yer kalmadı!

1995de Hürriyet gazetesi benden aynı konuda bir dizi isteyince artık ne olacağını biliyordum. Olacak da oldu: Hamburg'dan bir grup Türk'ten tutun, Türkiye'nin her yanından telefon ve mektup yağdı. Kimi profesör, kimi yargıtay üyesi, kimi sade vatandaş!

Gelin çıkın içinden! Neden bu kadar ilgi?

Şu sebepler akla geliyor: Vatanları ellerinden alınmış mazlum bir millet, fakat yılmadan direnip durmuş. Türklerin "mağdurun tarafını tutmak" duygusuna hitap ediyor olabilir. Ayrıca, Türklerin Amerikalara kadar göç etmiş kolları olduğunun şaşırtıcı merakı. Az da olsa, oradaki cidden çok önemli olan uygarlıklarda bizim de "tuzumuz" olduğunun idraki.

Atatürk'ün İlgisi:

Türk tarihinin eski çağlarına büyük ilgi duyan ve en eski medeniyetlere de Türklerin katkısı ihtimalinin araştırılmasını isteyen Atatürk, K.Ö. (Kolomb'dan Önce) Amerika medeniyetleriyle de ilgilenmişti. Meksika maslahatgüzarı Tahsin Mayatepek, onun isteği üzerine o ülkede bazı araştırmalar yapmış ve Türk izleri hakkında bir de rapor sunmuş. Bu raporun varlığını pek çok kimse biliyorsa da soruşturmalarımıza rağmen kimse nereden bulunabileceğini söyleyememiştir. Ancak kütüphanemde, 22 Aralık 1938'de Ulus'un bir ilavesinde Tahsin Bey'in yazdığı ve o raporun özeti olan bir makalesi mevcuttu.[12]

(Kolumbus'un 1492'de Amerika kıtasına ayak basmasından önceki Amerika'lar tarihine "Kolumbus-Öncesi" (K.Ö.) diyeceğiz. Her ne kadar Beyaz-Avrupalılar, Viking seferleriyle ondan 500 yıl kadar önce de Amerika'ya uğramışlarsa da, bunun devamı olmamış, tesiri de Kuzey Amerika'nın doğusunda bir iki kıyı bölgesinde pek fark edilmeden sönüp gitmiştir. Kolumbus'la ise Amerika'da yeni bir çağ başladığından, bu tarihi esas tutacağız: (K.Ö.) ve (K.S.) şeklinde.)

Bir de, 1938'de Sivas Halkevinde bir konferans veren Kültür Direktörü Cemal Gültekin, 2. Türk Tarih Kongresinde "Tahsin Ömer" Bey adlı birinin bir tebliğ okuduğundan bahseder. Bu herhalde Mayatepek'tir. Ancak konferansçının Tahsin Beye atfen nak-

12 Ulus Gazetesi

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

lettiği Maya kelimelerinin çoğunun uydurma olabileceği şüphesi uyanıyor insanda.'[13]

1 Eylül 1937 tarihinde Bükreş'te toplanan 17. Milletlerarası Antropoloji ve Prehistuar Kongresinde, Türk Tarih Kurumu Başkanı H. R. Tankut "Maya alfabesi ve Mayaların Türk Menşei" adlı bir tebliğ okumuş, ilim çevrelerinin ciddiye almadıkları albay Churchward'ın hipnotizmacılar yoluyla öğrendiğini iddia ettiği Pasifikte batmış Mu kıtasının hayali alfabesini Mayaca ve Türkçe'nin mukayesesi için kullanması bir talihsizlik olmuştur. Atatürk'ün beklediği herhalde bu çeşit tebliğler değildi.

Aynı abartma, Türk Dil Kurumunun başına geçen Agop Dilaçar adlı Ermeni kökenli vatandaşın yönetimiyle Türkçe'de yapılıyor, dilimiz de kargaşaya geliyordu. Bir ara, Babil kulesinin yükselişini durdurmak isteyen Babilonyalıların tanrısının işçilerin dillerini birbirine anlaşılmaz hale sokması gibi, Türklerin de bir nesli diğerini anlayamaz hale gelmişti.

Bu saçmalıklara tepki sert, hatta aşırı derecede oldu. 1950'lerin ve '60'ların Türk tarihçileri, gerçek payı olan bazı göç kollarını da silip atmış, mesela Sümer'lerin, Etrüsk'lerin ve Çu'larm Türklerle bağlantısını şüpheyle karşılayıp derslerinde ve eserlerinde onlardan hiç söz etmez olmuşlardı.

Kökenimizin soy/ırk bağlantısı da bundan nasibini aldı. Zaten Batılı antropologlar meseleyi çıkmaza sokmuşlardı. Büyük çoğunluğu bizi "Sarı ırk/Mongoloyid" grubuna sokarken, daha yeni antropologlar (Topinard, Pittard, Legendre, Montandon, Dixon gibi) bizi "Beyaz/Alpin" ırktan sayıyorlardı. Türkiye'de 0 günlerde antropolog pek olmadığından bu konuya el atanlar da az oluyordu. Meydan tarihçilere ve gazetecilere kalıyordu. Bir de Atatürk'e: o, Türklerin yuvarlak kafataslı, sarışınca ve Beyaz ırktan olduklarına inanmıştı (isviçreli Pittard'ın araştırmalarını yakından takip ediyordu). Elinde antropometrik pergel, Çankaya'ya gelenlerin kafatasını mutlaka ölçüyorduk. Okul tarih kitapları da hep buna göre yazılmıştı (ben de o devirde okudum). Atatürk'ün evlatlığı (1960'ların Prof. Dr. Afet inanı), isviçre'de doktora yaparken, müracaatı üzerine Sağlık Bakanlığı Anadolu'da 64.000 kadın, sonra da erkekler üzerinde tam

13 Türk Dili **Belleteni, Şubat 1938.** Bu Maya sözcüklerinin **bazıları:** Çakal, çetun (çetin anlamında); Kılıç, Koş(kıış), Çak(çok), Yaşıl(yeşil), Kaa(kaya). Bunlardan "Kuş" doğru nakledilmişe benziyor. Ötekilerinden emin değilim,

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

ölçümler almış, özellikler aydınlığa kavuşmuştur.[14]

Dincilere gelince, onlar da bir "Yafes" teorisi tutturmuşlardı. Hz. Nuh'un oğlu Yafes'in hangi ırktan olduğunu pek söylemiyorlardı ama, Ham siyahi, Sam (Arap) siyahımsı olduğuna göre Yafes'in de Beyaz olması gerekiyordu (etraflarına baksalar bunun zaten aşikar olduğunu görürlerdi). Peki, Çinlilerin atası kimdi diye ayrıca merak edip durmuşumdur. Ya Kızılderililerin?

Derken ünlü bir tarihçimiz çıktı[15]. Merhum yazar, Türklerin "Aryen" (Ari) ırktan ve Hint-Avrupa dili konuşan Cermenlerle aynı sarışın-mavi gözlü soydan geldiklerini ispata çalışan iki ciltlik bir eser yayınladı. O yıllarda Hitler'in "Aryen'lerinin "üstün ırk" iddiaları yaygındı; üstelik Atatürk de sarışın-mavi gözlüydü.

Böylece, kendi alanında ciddi ve değerli bir tarihçi olan bu zat gibi, pek çok kişi, şu veya bu sebepten, ihtisasları olmayan alanlara karışmış ve konuyu arap saçına çevirmişlerdir, işte bu karışık durum yüzünden, gerçekler biraz olsun aydınlatılmaz ve parçalar yerli yerine oturtulmazsa, ne oldukları anlaşılamayan Türklerin Kızılderililerle ilişkisi nasıl anlaşılabilir?[16]

Eh, mademki Türkiye'de de bu kadar merak var, daha önce bu konuyu makale, dizi ve konuşma şeklinde işlediğim halde, bu sefer Türkiye'de de enine boyuna kitap olarak sizlere sunmak istedim.

Belki de "kitap" değil, "kitaplar" demeliydim, çünkü niyetim, bu "kuşbakışı" çerçeveli eserden sonra, konunun çok teknik ayrıntılarına giren birkaç kitap daha yazmak—vaktim ve ömrüm elverirse.

Dünyadaki îlgi Sebepleri:

Türkiye dışında da Kızılderililer oldum olası merak konusu olmuştur. Tarihçilerin Amerika'nın Kolombus-öncesi (K.Ö.) konusuna duydukları aşırı ilginin birkaç sebebi vardır.

Bunların başında Aztek - Maya - Inka medeniyetlerinin alışılmışın dışında fevkaledeliği ve özellikleri gelir. Meksika'nınki, bataklıkların kurutularak üzerine kurulmuş bir şehre dayanıyordu;

14 Recherches sur les Caracteres anthropologiqucs des populations de la Turqıiie, Cenevre, 1939.

15 Rahmetlinin başka konulardaki çalışmalarını takdir ettiğim için, onun bu politik-moral gailelini ismini vermeden geçiyorum.

16 Bu kısmı anahatlarıyla I966'da Hürriyet gazetesinde bir dizi olarak yazmıştım.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Mayalarınki, cangıllar fethedilerek inşa edilmişti; Inka'larınki geçit vermez And dağlarının tepelerinde, bugünkü teknikle bile zor yapılabilecek uçurumlara köprü kurmakla oluşturulmuştu. Daha başka sebepler de vardı: M.Ö. 5000 yıl öncesine kadar hesabı yapılmış takvimler; hesapta Romalıların bile akıl edemedikleri sıfır'ı kullanış; piramitler... ve her tarafta altın, altın... göz kamaştıracak, altın delisi Avrupalının hırsını kaynama derecesine getirecek kadar çok altın... Şehirleri, Batı Avrupa'nınkilerden daha zengindi ve bir tanesi, hepsinden daha büyüktü.

Buna karşılık eski dünyada eski çağlardan beri bilinen bazı teknolojiden habersizlik: Amerikada tekerlek (dolayısıyla da araba) bilinmiyordu (işin garibi Mayaların kuyularından tekerlekli oyuncak arabalar çıkarıldı ve tekerlek mefhumunun Mayalarca meçhul olmadığı, fakat pratik hayatta nedense kullanmadıkları anlaşıldı).

Demir de bilinmiyordu. Bu koca medeniyetler Tunç çağında kalmıştı. En vahim olanı, barutu ve ateşli silahlan bilmiyorlardı. Amerikada at da olmadığından süvari kıtaları da yoktu, işte bu eksikleri yüzünden başlarına felaket gelecekti. Bir de ilerde ayrıntılarıyla anlatacağım takvimleri yüzünden.

ilginin bir diğer sebebi de Kızılderililerin eski dünyadaki ırklara benzemeyişleriydi. Ten renkleri bakır gibi, erkeklerin yüzleri de tam köseydi. Yani sakal ve bıyıkları çıkmıyordu. Yepyeni bir tetkik sahası açılmıştı: Folklorculara, tarihçilere, dilcilere, antropologlara...

Beyazların saldırısına ilk şaşkınlıktan sonra yiğitçe karşı koyuşları, hiç görmedikleri atı çalıp az zamanda dünyanın en yaman süvarileri oluşları, 19. ve 20. yüzyılda hâlâ okla avlanmaları ve savaşmaları, romancıların ve Holivut'un konu edinmesiyle herkesin merakını kazanmasına ek nedenler oldu.

Tarihçilerin ilgisini çeken bir başka konu da, Meksika, Orta ve Güney Amerika yerlileri arasında söylenen, yazılan, çizilen ve taşlara kazılan "Güneş Tanrısının oğlu" efsaneleri olmuştur. Bunlar kâh tanrı, kâh evliya ya da "pîr" şeklinde tasvir edilmektedir, kâh tektirler, kâh kızıl derili değil, beyaz tenliydiler; köse değil, gür sakal ve bıyıklıydılar; yerlilerde onların gelişine kadar bilinmeyen din, kültür ve medeniyet unsurlarının sahibiydiler. Toltek -Aztek'lerce "Ketzal Koatl" ("Tüylü Yılan"), Mayalarca "Kukul Han" (veya Ku-kulkan), Inkalar arasında ise "Ir-Ak-Koca" (veya Vir-ak-Koja) diye biliniyorlardı.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Kimdi bunlar? Neyin nesiydiler? Nereden geliyorlardı? Araştıran araştırmayan bir şeyler yazdı veya uydurdu.

Gene çocukluğumdan bir anı: Kızılderilileri ilgili bir filmin afişinden (19301ar).

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

TÜRKLERİN KIZILDERİLERLE İLİŞKİSİ
LEHTE - ALEYHTE TARTIŞMALAR

"Türkiye" Gazetesinden bir alıntı

Prof. Dr. Reha Oğuz Türkkan:

"Amerika'ya göçen Türkler Meksika'ya kadar inmişlerdir"

• Prof. Dr. Türkkan, araştırmacı-yazar Ethel Stewart'ın bazı görüşlerinde haklı olduğunu, bazı görüşlerinde ise yanıldığını belirterek, "Amerika'da yaşayan Kızılderililerin Orta Asya'dan giden Türkler olduğu doğrudur. Birçok kaynak da bunu ispat ediyor" dedi.

İSTANBUL- Amerikalı araştırmacı yazar Ethel Stewart'ın yazdığı "Dene Ve Na-Dene Göçü, Cengiz Han'dan Amerika'ya Kaçış" adlı araştırma kitabı hakkında görüşlerini açıklayan, Prof. Dr. Reha Oğuz Türkkan, Ethel Stewart'ın birkaç yıl önce İstanbul'da konferans verdiğini belirterek, şu açıklamalarda bulundu.

"Dena Ve Na-Dene konusunda, yazarın bir konferansını dinlemiştim. Yalnız yazarın, burada bazı konularda yanılmaları var. Bunu kendisine o zaman aktarmıştım. Ama doğru noktalan yakalamış durumda. Bize göre Türklerin Amerika'ya göçleri çok farklı zamanlarda gerçekleşmiştir. Bunlar sırasıyla; Asya Kızılderililer dediğimiz M. 17 ile, 20 bin sene önceleri Alaska'da Bering Boğazını geçerek Amerika'ya geçmişler. Bunlarla bizim uzaktan bir akrabalığımız var. İkincisi, Türk dediğimiz, insanlar ise Asya'daki Kızılderililerle Ural Dağlarından doğuya giden bir Alp ırkıdır. Üçüncüsü, M.Ö. 1200 senesinde Ön-Türk dediğimiz kişilerin bir kolu, gemilerle Meksika'ya kadar giderek

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

orada "Ölmek Medeniyeti'ni kurmuşlardır. Ondan sonra Amerikada kurulan Aztek, înka Medeniyetleri hep Ölmek Medeniyetinden oluşmuştur. Diğer bir göç ise Hunlar devrinde gerçekleşmiştir. M.Ö. 300 yılında, Türk dediğimiz insanlar Amerika'ya gelerek Meksika'ya kadar inmişlerdir. Bunların pek çoğunun izleri bugün hâlâ mevcuttur. Bir de yazarın bahsettiği Cengiz Han zamanında Moğollarla Türklerin beraber ve ayrı ayrı Amerika'ya gittikleri sabittir."

Kızılderililer konusunda "düşmanımın" soytarıca reklâm edilişi beni de şaşırtmıştır (Cumhuriyet 22 Ocak 2007)

Bir İleri Bir Geri Adım Atan Biri

önce bir "tenakuz" (birbirini tutmayış) hikayesiyle başlayalım yeni ilâvelerime.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Kitabımın evvelki baskılarında, "Son Birkaç Not" bölümünde, şairlik taslayan bir zatın Kızılderililerin Türklerle akrabalıkları tezime de ilişmesinden sözetmiştim. Adı Sunay Akındı ve "Kızkulesinde Kızılderili" kitapçığından birkaç alıntı yapmıştım. Hatta "ilginç" diyerek yaşadıklarına bir sahife kadar da yer vermiştim. Akın o kitapçığında benim iddiamı biraz şüpheli ifadelerle karşılamış, sonunda akrabalığı lütfen kabul edip "mühimsenecek bir şey değil" diyerek bağlamıştı.

Tuhaf tesadüf, birkaç yıl sonra Cüneyt Özdemir CNN-Türk'teki programına Kızılderililer konusuna dair benimle röportaj yapmak için davet edince karşımda Sunay Akını da buldum! Evvelce yazdıklarını unutmuş olacak, bu sefer Kızılderililerin Türklerle ilişkisini toptan inkâr ediyordu! İnsan fikir değiştirebilir, olabilir, ama beni sinirlendiren, konuşma sırası bitip de ben söz alınca kabaca sözümü kesişi ve nutuk atmaya kalkışmasıydı. Cüneyt de onu susturamayınca birden masaya bir yumruk indirdim, şaşırıp sustu. Ve seyirciler 1960'larda Amerikada, Barry Farber'in TV programında Kıbrıs Rum delegesi Rosidis'in de aynı saygısızlığı yapıp sıra bendeyken sözümü kesip durunca masaya vurduğumu, aramızdaki bardaktan suyu fışkırıp Rosidis'in suratını ıslatınca ancak susturabildiğimi anlattım. "Sunay Bey, dua edin aramızda su bardağı yok" deyince Cüneyt güldü. Ben de daha rahat bir şekilde en son DNA araştırmalarının akrabalıkları nasıl kanıtladığını anlatabildim.

Bir Doçentin Tenkitleri

Gene o tarihlerde Aksiyon dergisinde (22 Ocak 2000 tarihli sayısında), Doçent Dr. Engin Beksaç'ın kitaplarından sözedilerek "Kızılderililer Türk Değil!" koca başlıklı bir makale çıktı. Sonra da "Kızılderili konusu=Oğuz Türkan" kanaati yaygın galiba ki, ne dersiniz?' şeklinde telefonlar geldi. "Ellerinizden öper cevabınızı bekleriz" diye bana bir not ulaştırdılar.

Aksiyona da, Orkun dergisine de (Nisan 2000'de) iddialara cevap veren makalemi yollarken, en başta Kızılderililerin Türk olduğunu iddia etmediğimi, ancak Macarlar gibi, Moğollar gibi akraba olduklarını savunduğumu belirttim.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

ORKUN DERGİSİ NİSAN 2000- 26.Sayı

Eksik Araştırma Huyu

Önce defalarca belirttiğim bir hayretimi tekrarlayarak başlayacağım. Bizde "araştırmacıların" çoğu, araştırdıkları konuyu iyi araştırmadan, kaynakların çoğunu görmeden kaleme sarılıyorlar. Meselâ doçent dostumuz, makaleye göre, "yıllardır Kızılderilileri araştırmış, pek çok kitap ve makale yazmış bu konuda." Fakat ne Dumesnil'in (bu Fransız oryantalistin adını da yanlış olarak hep "Dumuzi" şeklinde yazıyor) Kızılderililerdeki 300'e yakın Türkçe kelimeyi tesbit ettiği "Journal Asiatic'deki araştırmasını görmüş, ne Philadelphia Üniversitesinde öğretim üyeliği yapmış olan Prof. Nedim Tuna'nın yazılarının farkında, ne kilim motiflerinden çok güzel bir mukayesesini yapan Fatma Pamir'in 1964de İstanbul Güzel Sanatlar Akademisinin "Akademi" dergisindeki resimli incelemesinden haberdar, ne de -hadi bu kaynak kervanına kendimi de katayım- 5. baskısı yeni çıkan, fakat ilki 1999da basılan "Kızılderililer ve Türkler" kitabımdan (E Yayınları)."

Doçent'in kitaplarını bulamadığım halde benim kitabımı hiç görmediğini nasıl bildim, biliyor musunuz? Çünkü onu okumuş olsaydı, tezlerinin yanlışlığının, delillerini (kanıtlarını) orada apaçık görür, o şekilde yazmazdı.

Bu konuda kesin konuşma cesaretimi çok eskilere varan çalışmalardan alıyorum.

1940'lardan beri (60 yıldır), önce Fransızca olarak La Republicjuede çıkan yazılarımla, sonra Amerikada yayınlanan "One Amerika" kitabımdaki tezlerimle (1954) ve gerek dış ülkelerde, gerekse Türkiyede Kızılderililer hakkındaki pek çok yazılarımla -ve hem ABDde, hem de Meksikada Kızılderililer arasında bulunarak- onların Türklerle olan benzerliklerini belirledim

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Benzerlikler Nedir, Neyi Kanıtlar?

Önce hemen şunu belirteyim. Ben Kızılderililerin Türk olduklarını iddia etmiyorum. Birçok yazıma "Kızılderililer Türk değildir" diye başlamışımdır. Aksiyondaki makalenin başlığı gibi! Peki öyleyse sayın doçentle ihtilaf konumuz ne? Önce mutabakat. Millî-ırkî kimlik, fertlerdeki "aynı anne-babadan doğmuş olmak" şartıyla belirlenir. Yani Kızılderililer, Özbeklerden, Kazaklardan, Azerbaycanlılardan... vb. farklı olarak, bizimle aynı atadan gelme değildirler. Daha çok Macarlar gibi, "amcaoğlu" durumundadırlar (zaten hep o tabiri kullanıyorum. Orkun'un Nisan 1998 sayısında da "Amcaoğulları Kızılderililer") Arjantin'de Lappata Üniv. Araştırıcıları ve ABDde Kansas Enstitüsünden A. Bergen, Doğu Asya'da Yenisey ve Altaylarcîaki Türklerin kromozomlarındaki (Y) özelliğinin bütün Kızılderililerdekinin aynı olduğunu bulmuşlardır"

Kızılderilerin bizimle (yani Türklerle) ilişkisi iki türlü olmuştur. Birincisi 9-10 bin yıl öncesindeki "Türk" insanının doğusuyla ilgili biz, Batıdan (Ural Dağlarından) Aral gölü taraflarına göçen Alpin ırkından bir kolla. Sibirya'dan ve Altaylardan aynı bölgeye göçen Kızılderili (Amerine!) ırkının koluyla "evlenmeleri" sonunda doğmuşuz, onun için Kızılderililere Türkler "Kuzen (yeğen)" şeklinde akrabadırlar."

İkinci ilişki, doğrudan doğruya "Türk" kimliğiyle birkaç defa Kızılderililerin arasına katılmamız olayıdır.

Atlas Okyanusu'nu Geçen Türkler

Uzun zamandır akla bile gelmedi ama -ben bile 1969da Meksika'nın Etnografya Müzesi'ne gidip de "Ölmek" uygarlığının heykelciklerini görünceye kadar bu yollu ilişkiyi düşünmemiştim-fakat o Ölmek eseriyle İtalya'da gördüğüm Etrüsk heykelcikleri arasında, aynı atölyede çıkmış kadar bir benzerlik vardır! Bir ikisinde değil, raf raf sergilenen hepsinde (ardından yan odada bir de bütün

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

bir duvarı kaplayan taşa kazılmış "12 Hayvanlı Türk Takvimi" ni görünce neşeme diyecek yoktu!" Ama bu, birincisinden daha başka bir temasımızın ürünüydü, ona da geleceğim) 1969da Olmek-Etrüsk bağlantısını Roma Üniversitesinden Prof. Baltone de yazmıştır.

Olmek-Etrüsk bağlantısı aklını hemen Norveçli arkeolog Thor Hyerdahl'ın "Ra I" ve Ra II" sallarıyla kanıtlamaya çalıştığı tezin bu "varyantının daha makul olabileceği fikrini getirdi. Daha önce "Kon-Tiki" macerasıyla ün kazanan Hyerdahl, Mısırlıların M.Ö. 1200'lerde Cebelitarık'ı aşıp Atlas Okyanusu yoluyla (bir akıntının yardımıyla) Meksika'nın Vera Cruz körfezine ulaştıklarını ve Kolomb öncesi Kızılderili medeniyetlerini (özellikler İNKA uygarlığını) başlattıklarını tam da o sırada ileri sürüyordu, ilkel bir sal yapıp Meksika'ya kadar bizzat gitmişti. (Ra I batınca ikincisi inşa etmişti) ve böylelikle tezini kanıtladığını söylüyordu.

Evet, bir şeyi kanıtlamıştı. M.Ö. 1000'ler gibi eski bir çağda bile Akdeniz'den ve Atlas Okyanusundan deniz yoluyla Amerika'ya kadar gidebilmek mümkündü.

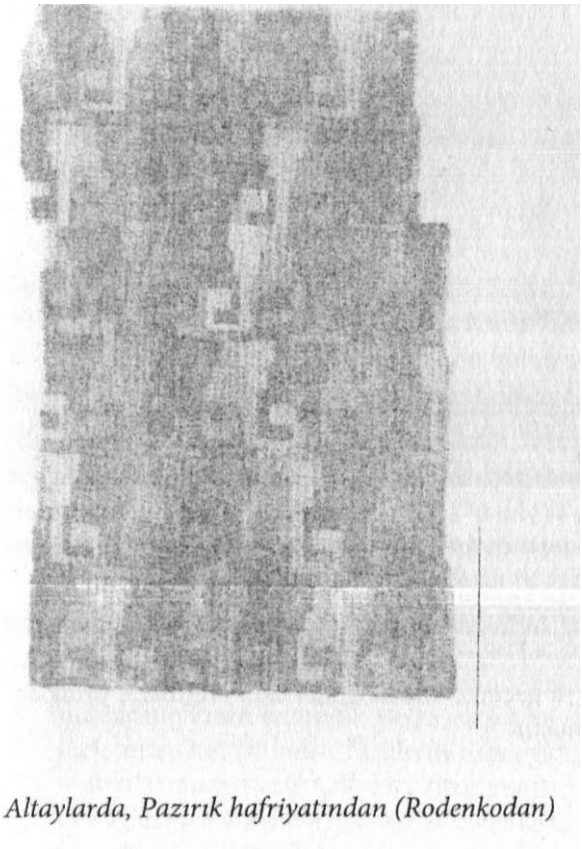
Kanıtlamadığı öteki konuyu 1970de Paris'te tanıştığımızda tartıştık. Mısırlıların öyle tekneler yaptıklarını biliyorduk ama bir tek bu delil sayılmazdı. Inka, Ölmek ve diğer Kızılderililerde hiç "Mısırca" sözcüğü rastlanmış mıydı? Hayır. O devir Mısırlılarının şaşmaz antropolojik yapıları siyah saçlarıydı. Oysa, bizzat Hyerdahl'ın daha önce (1952, XXXV ve XXXVI) da yayınladığı "Indians in the Pacific" deki Inka öncesi krallarına ait saç kalıntılarının renkli fotoğraflarında bunların çoğu Mısırlılarda hiç görülmeyen "kahverengi'nde idi. Destanlarında, işleme motiflerinde... vb. Hiçbir Mısırlıhk izine rastlanmıyordu. Oysa Kızılderililerin dilinde 300'den fazla, çok aşikâr Türkçe kelime vardı; Türklerde siyah saçla birlikte kahverengi saç da vardı; motiflerde, destanlarda hele Inka'lann "Kapak-tokon" efsanesinde Türk sembolleri çoktu.

Norveçli arkeologun Türkoloji bilgisi olmadığı için hayretle dinlemişti. Bir tek itirazı Mısır-Maya-Aztek piramitlerinin benzerliği noktasında olmuştu. Ama, demiştim. Kızılderililerin yaptığı ehramlar, Mısırlılarınkinden çok, Sümerlerin "zigurat"larına benziyor. Sümerler de Türk kökenli (Etrüskler de) ve herhalde RA II gibi Atlas Okyanusundan Meksika'ya gidenler de Mısırlılar değil, bunlar Etrüsklerdir.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

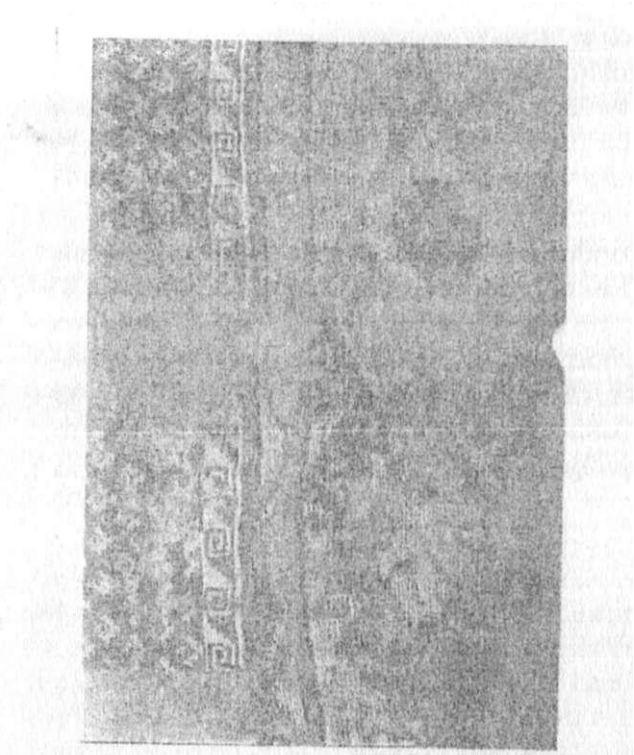
Norveçli arkeolog, "Araştırmaya değer ama benim alanıma girmez" deyip kurtulmuştu. Bu tartışmayı ona bilahare mektupla iletmiş, Nevv York'ta verdiğim konferans dolayısıyla da N. Y. Times'in Bilim eki 1963'te bir harita yayınlayıp, Kolomb-öncesi Amerika'ya gelen "diğer" kavimler içinde en eskisinin Türkler olduğunu belirtmişti."

İşte, "Türk" kimliğimizle Kızılderililerle en eski temasımız, Mısırlı tarihlerin "başı tüylü korkunç Turska korsanları" dedikleri E-Trüsklerin bir kolu yoluyla olmuştur. Daha sonra, Hun Türklerinin de tıpkı en eski Kızılderililer gibi, Bering Boğazı yoluyla geçmiş olacaklarını sanıyorum, çünkü Kızılderililerdeki bazı Türkçe kelimeler daha yakın zamanlardaki lehçelerimize ait 12 Hayvanlı Takvim de herhalde o göçün yadigârı.

Altaylarda, Pazırık hafriyatından (Rodenkodan)

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Olmek veya Maya Kilim desenleri (1000-1150)

Böylelikle, Doçent Beksaç'ın teziyle iştirak ve muhalefet noktalarımız belli oldu sanırım. Asya'dan (Sibirya dolaylarından) Amerika'ya 12 bin-16 bin yıl önce geçmiş olan "yerli" Kızılderilerin Asya'da geri kalanlarıyla, Alpin soylular 2 defa karışmış, birinden "Ön-Türkler" (Sümerler ve Türkler), öteki seferinden de "İlk-Türkler" (Hunlar) doğmuştur.

Daha sonraları tarihî devirlerde, bir keresinde Akdeniz-Atlas Okyanusu, öteki sefer de Bering Boğazı yoluyla, bu sefer "Türk" kimliğimizle Amerika'ya geçmiş, "amcaoğullarımız" yerlilerle ortaklaşa medeniyetler kurmuşuz.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

İrili Ufaklı Yanlışlıklar

Bunların dışında yazıda, imlâ hatalarından tarih ve sanata varıncaya kadar birçok yanlışlıklar gözüme çarptı. Yer yetmeyeceği için sadece birkaçına işaret edip geçeceğim:

- Antropolog Hrdlicka ("Hirdrehka" değil), Heine Gergell'in teziyle "uyuşuyor" cümlesi yanlış, çünkü bizzat aynı paragrafta, birinin Doğu Asya, diğerinin bunun kuzeyinden, Bering Boğazından göç yolunu savunduğu anlatılıyor. Ama, zor yollar da olsa, ikisi de doğru. Doğu Asyadan ve Pasifik'ten Güney Amerika'ya da göçlerin gittiği sabit.
- Paul Hille'nin "Okyanus kökenli insanların Amerika'ya göçtüğü" cümlesi de eksik: hangi okyanus?
- Yazıda, arkadaşımız Prof. Orhan Türkdoğan'ın "Na-Dene" Kızılderililerin dilinin Türkçe olduğu tezi zikrediliyor, bu bana seneler önce İstanbul'da bir konferans veren Kanadalı bir profesör hanımın iddiasını hatırlattı (galiba adı Stewart idi.) O zaman da kalkıp uyarmıştım. Örnek gösterilen kelimeler Türkçe değil Moğolcaydı. Olsa olsa "Ural-Altay dillerinden" demek daha doğru olurdu.

Bu da gösteriyor ki Amerika'ya Kolomb'dan önce Türklerden başka pek çok kavim göçmüştür. Finikelilerden, Japonlardan tutun, Vikinglere kadar". Bunu inkâr etmiyor, "Sade Türkler gitti oraya" demiyoruz. Ancak ötekilerin, o da güçbelâ bulunan bir iki ufak izden başka etkileri olmamıştır". Ama Türkler yüzlerce kelime, destan, gelenek, kültür ve medeniyet unsurlarıyla mühürlerini basmışlardır.

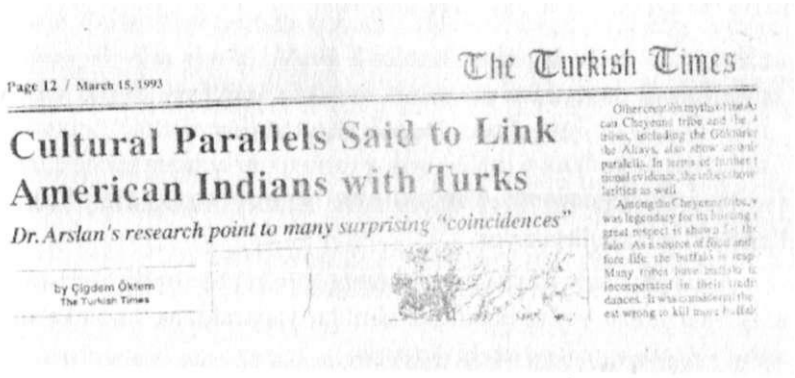
- Doçentimize göre Türkçe kökenli birkaç kelimenin var oluşu bir şey ispat etmezmiş. Türkçede de yabancı sözcükler yok muymuş? Ne kadar gayrı-ilmî bir yaklaşım ve mantık: Komşu milletler birbirlerinden birçok kelime ve kültür unsurları tabiî ki alırlar. Ama binlerce yıl öncesine dayanan ve şimdi dünyanın öbür ucunda olan bir kavimde "birkaç" değil, yüzlerce aynı kelime bulunuşu da bu, o iki kavmin temas hâlinde olmuş olduklarının kesin kanıtıdır. Belki ırk bağını göstermez ama -bu farkı zaten belirttimdi- Türklerin oraya gidip yerlilerle içli dışlı olduklarının gösterir. Çok eski Türkçe sözler ise ("Hava" ve "Su" gibi-Çuvaşça kökenleriyle) soy akrabalığına da işaret eder. Rus genetikçisinin DNA'li ispatı da bunu destekler.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Hele aynı mânâya gelen çift kelimelerinin bulunuşu: "Havasu", "Akkapına", "Çapultepek" gibi... İsveçli Swadesh'in lengüistik kuralına göre tesadüf ihtimalini milyonda bire indirir.

- Sayın doçent öteki kültür unsurlarındaki benzerlikleri de tesadüfe bağlıyor: böyle benzerlikler dünyanın her yerinde olabilirmiş! Gel de "Ergenekon" destanının, "Yaratılış Efsanesinin" nerdeyse kelimesi kelimesine benzerliğini tesadüfe ver! Ya da 12 Hayvanlı Toltek-Aztek takviminin, Amerikada bulunmayan 4 hayvan yerini boş bırakıp, aynı sırayla gidişini "olur böyle şeyler"le geçiştir!
- En son, kilim desenlerinin benzerliği; 19 yy daki dokumacılar tarafından Kızılderililere verdiği, "eski dönemlere ait bulgu olmadığını" iddia ediyor Beksaç Bey! El İnsaf!—hatta duvar motifleri vardır ve bunlar bizim Yörük kilimlerinin aynısıdır! Kızılderili sanatına ait yayınlanmış yüzlerce resimli eseri karıştırmak yeter (benim kitabıma da lütfeder bakarlarsa bu resimler, eski tarihleriyle birlikte, orada var).

Bu tenkit yazımı burada üzüntüyle noktalıyorum, çünkü dikkatsiz "araştırmalar" yüzünden çok vaktimi aldı. Sizin de.

Page 12 / March 15, 1993

The Turkish Times

Cultural Parallels Said to Link American Indians with Turks

Dr. Arslan's research point to many surprising "coincidences"

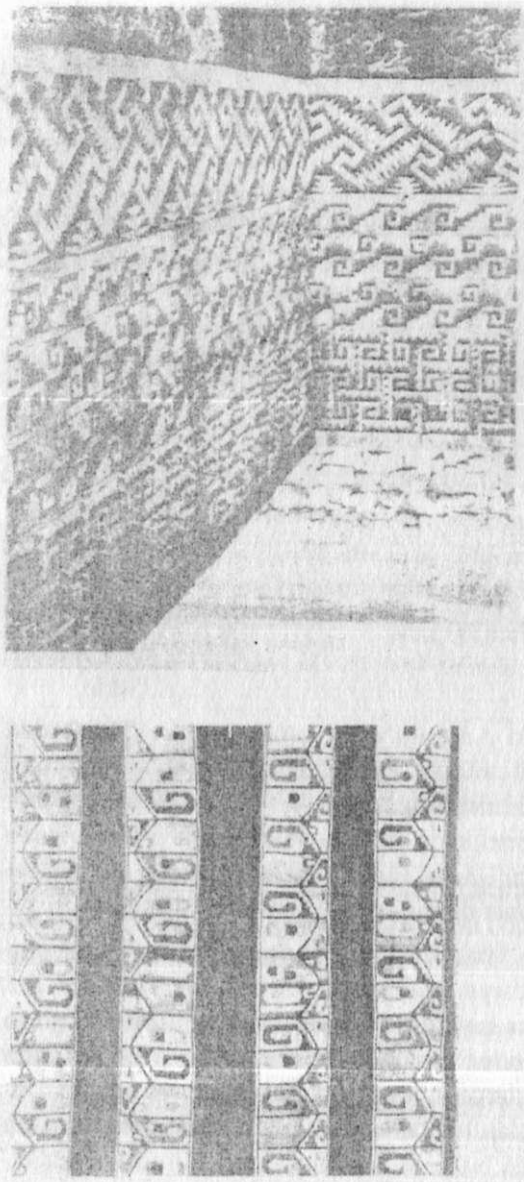
by Çiğdem Öktem
The Turkish Times

THE TURKISH TIMES

TERCÜMESİ= "Kültür Paralellikleri Amerikalı Kızılderilileri Türklere Bağlıyor İddiası"

Dr. Arslan'ın araştırması, pek çok şeyler tesadüflere işaret ediyor."

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Orta Amerika'da 11. yüzyıla ait duvar motifleri (solda).
İnka-Aymara "pelerin" desenleri (12. yüzyıl) (üstte)

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Yazıdan birkaç bölüm:

"Yıllardır konut ipuçları birikiyor ve artık şimdi bunlar her iki kültürü de bağlayan geniş temelli bir teori haline getirilebiliyor. Dr. Arslan'ın belirttiği gibi, beden yapısı, tarihî ve geleneksel kanıtlar inkâr edilemez bir beraberlik gösteriyor.

"New Mexico'daki Natural History müzesinde eski Kızılderili âlet - edevat bugün hâlâ Türkiyede Yakın Doğuda rastlananlara aynen benziyor.

"Kızılderililer hâlâ şamanist din âdetlerini uyguluyorlar. Orta Asya halkları da böyle bir süreçten geçmişlerdi. Dr. Arslan Orta Asya Şamanizminin izlerinin hâlâ Amerika yerlilerinde görüldüğünü belirtiyor.

"Amerikan Cheyenne kabilesinin Yaratılış efsanesiyle Orta Asya, Altay ve Gök Türk efsaneleri şaşılacak benzerlikler arzediyor.

"Bu benzerliklerin etkisiyle şimdi Türk boylarının Amerika'ya nasıl ulaştıkları suali soruluyor. Orta Asyalı Türk boylarının Aleut adaları yoluyla Batı Alaska'ya vardıklarına inanılıyor. Dr. Aslan'a göre, bugün Kaliforniya sahillerinde yaşayah Pala aşireti Bering boğazını ilk geçenler olmuş: Efsanelerine göre ataları çok eskiden, güneşin battığı bir yerden göçerek gelmişler."

Bir Başka Doçent Tez Lehine

New York'ta bir Türk doçent: Dr. Ahmet Ali Arslan. "Garip Kafkaslı" imzasıyla yazıyor.

Adlarını uzun uzadıya veriyorum, çünkü âdetimdir, birisinin araştırmasından veya kitabından alıntılar yapacaksam, mutlaka adlarını ve yazılarını kaynak gösteririni:

Dr. Arslan'ın araştırmaları, ilk duyduğum sırada yayımlanmamış olduğu için, New York'ta İngilizce çıkan "The Turkish Times" gazetesinin 15 Mart 1993'de Çiğdem Öktem'in makalesine dayanarak burada söz edeceğim (ve gene, yazıda belirtilen tesbitleri 1954'ten beri İngilizce olarak yayınladığım halde benim çalışmalarımdan bahis yok. Bu kitabın önceki baskılarında da bir ressamın "Tunç Derililer" adıyla yazdığı kitabına benim yazılarımdan 40 küsur sahife alıntı

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

yaptığı halde kaynağını göstermeyişini ayıplamıştım)[17]

Neyse, Garipkafkaslı'nın Çiğdem öktem'in makalesine göre, benden olan ve olmayan ilginç benzerlikler şöyle:

Yazının başlığı kesin

Rahmetli bir araştırmacının kitabı (hangisi?)

Bu yaz (yani 2007de), Amerikadan Türkiye'ye Bodrum'a gelen rahmetli bir dostumun oğluyla sohbet ediyorduk: diplomat Haluk Özbudun'un oğlu Cem. Benim Kızılderililer merakımı biliyor. Bir iki yıl önce okuduğu bir kitaptan söz etti ve kitabın yeni baskısında mutlaka onun görüşlerine de yer vermemi tavsiye etti.

Hemen kalemimi çıkardım (zaten hep boynumda asılı duran bir tane vardır), bekledim.

Cem araştırmacının adını hatırladı: Profesör Güntekin Caymaz. Çin'e kadar gidip araştırmış, Kızılderililerle Türklerin ilişkisini yazmış ve geçen yıl vefat etmiş. Cem kitabın adını hatırlayanladır, Amerika'ya döndüğünde bulup bana bildireceğine söz verdi.

Sonra aklıma geldi. Benim kitabın 22. Sahifesinde (E yayınları, 4. Baskı), Sivas Halkevi Kültür Müdürü "Cemal Gültekin" adlı birinin konferansından sözetmişim. 2. Tarih Kongresinde tebliğ veren Tahsin Ömer Bey adında birinci (Meksika Büyük Elçimiz Tahsin Mayatepek olsa gerek), Maya Kızılderililerin dilindeki Türkçe sözlerden örnek verdiğini söyleyip birkaçını nakletmiş. Eğer Cemal Gültekin, "Gültekin Caymaz'sa demek birinin sözünü ettiği araştırmaları sonra yapmış ve kitabını yazmış. Cem o kitabın adını bu baskısını yayına girmeden önce bana iletirse bahsedeceğim.

40.000 Yıl Önceden Bugünlere Kızılderililer

Bir iddiaya göre 50 bin yıl önceden beri Amerikalara insan ayak basmış!

Kimmiş bunlar?

Türklerle ilgileri var mıydı?

17 Bu etik ayıbına maalesef çok rastladım. Ünlü bir doktor ve şair arkadaşını da, 1942'de çıkan "Kızıl Faaliyet" kitabından 20-30 sabiteyi 1970'lerde aynen kendi kitabına kaynak göstermeden almıştı. Yüzleştirdiğinde, "Aa! Adını yazmayı unutmuştum" mazeretini Söyleyince, "Bu lâdes oyunu mu? Maşallah" demiştim.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Önce boş konuşmayalım. Türk insanının doğuşu ancak 7000-9000 yıllık.

Amerika kıtasına en eski ayak basışımız -o terim doğruysa- Etrükslerin bir kolu olan Olmak/Olmeklerin deniz yoluyla Meksika körfezine (Vera Cruz'a), M.Ö. 1200'lerde çıkışlarına rastlar. Daha sonraki Behring Boğazı yoluyla Alaskadan girişlerimiz herhalde M.Ö. 300'lerden sonradır. Bizden önce çeşitli yollarla Amerika kıtasına giren ırklar oluşmuştur; bunların karışmasından doğan 'Amerikan Yerlilerine" (Kızılderililere) sonradan biz de katıldık, karıştık ve bugünlere vardık.

Kızılderililerin soyca oluşmasına yakından bir bakalım:

İnsanoğlunun yeryüzüne yayılışı, bilim dünyasında yaygın bir konuya göre, 150.000 yıl kadar önce Afrika'da başlamıştır. "Şimdiki İnsanoğlu" anlamında "Homo Sapiens" mahlûkları. Maymunlara bir bakıma daha yakın olan "Neandertal"lerden farklı—ama M.Ö. 40.000'lere kadar Avrupa'da ve Orta Doğu'ya aynı anda varmışlar ve galiba Neandertallerin kökünü "bizimkiler" kurutmuş.

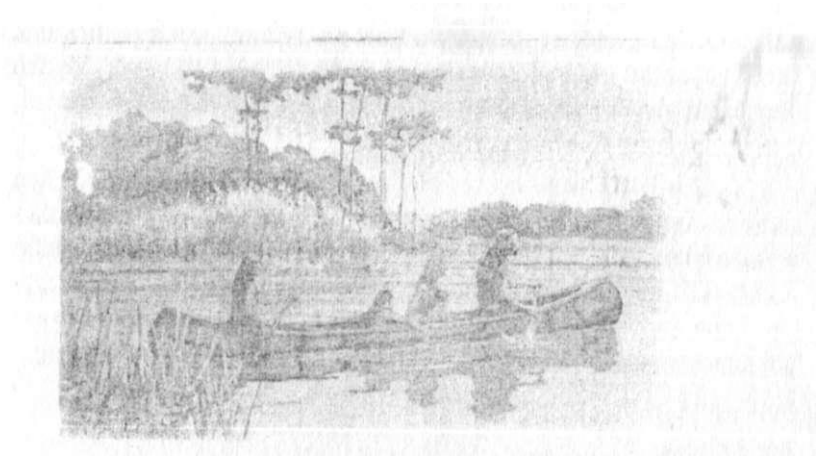
"Afrika'dan Yayılış" tarihini bilimadamlarının hepsi kabul etmiyor ve Asya-merkezli göçleri ileri sürenler de var. Ama Amerika'yla Avustralya önceleri "insansız" iki kıtaymış ve ancak 50 bin yıl önceleri göçler başlamış.

Amerika'ya ilk ayak basanlar, giderek kanıtlandığına göre, bugünkü Kızılderililere veya "Moğolumsu" ırklara hiç benzemiyor.

Bunu Brezilya'nın Sao-Paulo Üniversitesinin arkeologu Prof. Walter Neves, Güney Brezilya'da yaptığı kazılarla ispatladı: Bulduğu 8900-11.600 yıllık 50 kafatası ve Amerika'nın en eski iskeleti olan 13.500 yıllık bir kadın fosili, şimdiki Amerikan yerlilerine de, Asya ırklarına da hiç benzemiyorlar; daha çok Avustralyalılara (biraz da Afrikalı zencilere) ait tipteler.[18]

18 Scientifie American, Eylül 2000.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Şimdiye kadar Amerikalara sadece Bering Boğazı yoluyla 12.000-16.000 yıl önce göçlerin başladığı zannediliyor ve "Clovis" denilen taş mızrak uçları fosilleriyle bunu destekliyorlardı. Oysa San Antonio/Teksas ve Sunory Üniversitelerinden genetik uzmanları (Prof T. Shurr ve D. Wallace); Kızılderililerin DNA'larmı bugünkü Sibiryalı yerlilerinkiyle karşılaştırmış ve bunlardan Amerika'ya göçenlerin en az 30.000 yıl önce Sibirya'dan yola çıkmış olabileceklerini kanıtlamışlar. Bunlara "Moğolumsu" tipler diyorlar. Bence, "Moğol" tabiri yanlış: Moğolların da, Türklerin de bir koldan akraba oldukları bu ana vaka "Amerindianlar" demek daha doğru olur.

Bu tipin fosillerine Güney Amerikada 9.000 yıl önce rastlanıyor. Yani kazılar eski tezleri altüst ediyor. Şu eski "Clovis" tiplerine 18.000 yıl önce de rastlanıyor, hatta "Clovis"ten önce yerleşimler de ortaya çıkarılıyor. Mesela, Avrupada "Yontma Taş"ın "Solutrsan" tekniği (16.000-24.000 yıl önce) Kuzey Amerikada benzerine rastlanıyor.

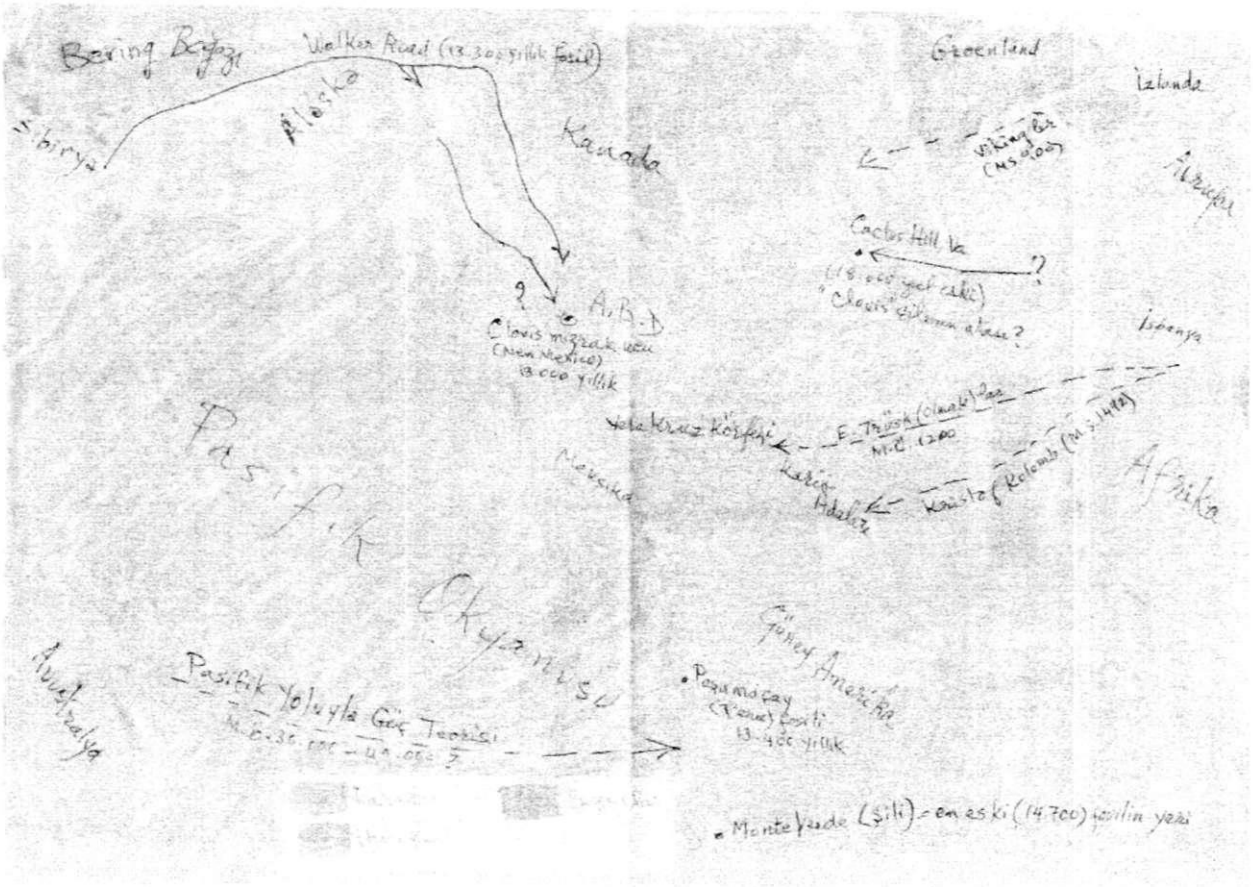
Artık 30.000-40.000 yıllardan söz ediliyor ve Güney Amerika'nın güney ucu Monte Verde kazılan tarih / sayılarını değiştiriyor" (bunları en iyi özetleyen yeni bir araştırma:

"The Settlement of the Americans" — "Amerikalara yerleşimler", A. Dillehay, Basic Books, 2000).

***

Kazılardan bulunanlara tarih biçilirken, bilim dünyası uzun zamandır "Radiokarbon 14" yöntemine bel bağlamıştı. Son zamanlar-

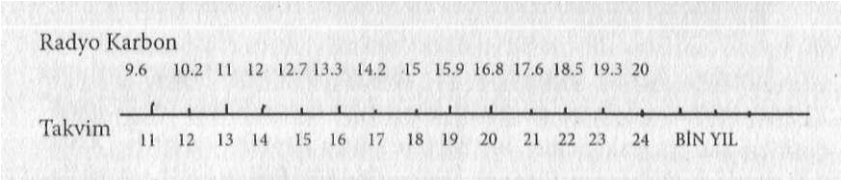
Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

da bunun da eleştirisi yapıldı ve Karbon 14'le 12'nin karıştırıldığı, yanlış rakamlar elde edildiği ileri sürüldü. Bir iki kelimeyle", faydalı olur ümidiyle, Sorbounedaki tahlilinden beri tartışılmasına tanık olduğum bu konuyu özetleyeyim:

Her canlı karbonu alıp verir—bunu izotopları[19] da yapar. Karbon 14 ve 12. Bir canlı canlıyken, hücrelerindeki karbon 14 ve 12 oranlan o anda nefes aldığı havadaki nisbeti yansıtır. Ama ölünce iş değişir: Radyoaktif olan Karbon 14 çürür, 12 ise yokolmaz. İşte bu iki ayar hesabıyla bir "eşyanın"-kemik, kömür- odun ateşi artığı—yanlış kullananlar yanlış "takvim"ler ortaya atmışlardır. İşte fark tablosu:

Aslında Amerika'ya Göçler konusu çözüldüğünden daha da karışık,

Yakın zamana kadar hep "Sibirya'dan, Kuzeyden Bering Boğazı yoluyla Alaska'ya, oradan da iki buzul arası geçitten geçip Güney Amerika'ya göç yolu" teorisi galipti. Ama şimdi başka iddialar da var: Deniz yoluyla Asya'dan, Polinezya'dan, Avustralya'dan, 15-30 kişilik küçük gruplar halinde Amerika'ya ulaşanlar olmuştur deniyor. "Avustralya'ya Asya'dan 40.000 yıl önce nasıl geldiler? Kayıkla. Amerika'ya da gelmiş olabilirler" deniyor.

En iyisi, bu göç yolları teorilerinin haritasını çizip görelim:

OLMEK'LERİN (OLMAKLARIN) SIRRI ÇÖZÜLÜYOR MU?

Ben epeydir çözdüğüme inanıyor, terimi 1954'den beri Amerika'da yapılan ingilizce, 1970'lerden sonra da Türkçe makale ve kitaplarımda (bu kitabın 1999 ilk baskısından itibaren de) tekrarlayıp duruyordum. (İngilizce ve Türkçe konferanslarımda da).

19 Bir elementin "izotopu", atom çekirdeğinde aynı "proton", takat faklı "nötron" sayısına sahiptir.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Tezim şuydu: Amerika'nın Avrupalılar gelmeden önce büyük uygarlıkları ve devletlerin, kökeninin hepsinin de başlangıç tarihleri Milâddan sonra olan Maya-Toltek-Aztek ve İnka'larda değil, Ölmeklerde aramalıdır. Şu eski yazıyı, matematiği, astronomi bilgisini, piramit inşaatını Amerika kıtasından onlar başlatmıştır.

Dayanağım, asıl adı Ölmek ve Ulmak olan Ölmeklerin Vera Cruz'da ortaya çıkışlarının M.Ö. 1200-1100'lere rastlaması, diğer Amerikan uygarlıklarından bin küsur yıl daha eski kökü oluşu, onlarda görülen pek çok kültür özelliklerinin izinin en eski Ölmek kalıntılarında görülüşüydü.

Beni en heyecanladıran da, Meksika'ya 1969'da ziyaretim sırasında gezdiğim Antropoloji-Arkeoloji-Etnoğrafya Müzesinin "Ölmekler" bölümünde vitrin arkasından bakan heykelciklerdi, (bu kitapta resimlerini görebilirsiniz) Bunlar, Floransa'da "Etrüskler" müzesinde seyrettiğim heykelciklerin—abartmadan söylüyorum tıpatıp benzerleriydi! Sanki aynı atölyeden çıkmışlar gibi! Etrüsk (Tersk/Turska) heykelcikleriyle Olmek'lerinki!

Tarihler de uyuyor: M.Ö. 1200-1000 sıraları. Ve Mısırlıların gene o tarihlerde kıyılarını yağma ederek batıya doğru yol alan, başı kuştüylü süslü "Turska" deniz korsanları—sonralarından haber yok: bir kolları İtalya'ya çıkmışsa, öteki kol, Cebelitarık'ın dışına çıkınca akıntıya kapılıp Amerika'ya, Vera Cruz Körfezine varmış olamaz mıydı? Atlas Okyanusunda öyle bir akıntının varlığı kanıtlanmıştı ve Norveçli arkeolog, 1969'da Ra II salını o akıntıya salıp, Amerika'da aynı yere varmamış mıydı? Ve en çok "sakallı" tipli heykeller Ölmeklere ait değil miydi?

Bunları yazıyor ve söylüyordum ama, itiraz edenler, Olmek'lerin yazısı olmayışını, bulunan tabletlerdeki işaretlerin yazı değil süs veya başka şeyler oldukları, Yazısız uygarlık öncülüğü olamayacağını iddia edip dikkatleri gene Maya-Aztek devletlerine çeviriyorlardı.

2006 yılında iş değişti. Ünlü Science (Bilim) dergisinde bir araştırma ve Associated Press'in 16 Eylül 2006 tarihli haberi, 2002'de Ölmek ülkesinde -Vera Cruz'da- bulunan Silindir biçimli taşa kazılmış işaretlerin gerçek yazı olduğunu ve yıllar süren inceleme sonunda, M.Ö. 650 yılına ait olup Amerika'nın en eski yazıtı diye ilân ettiler.

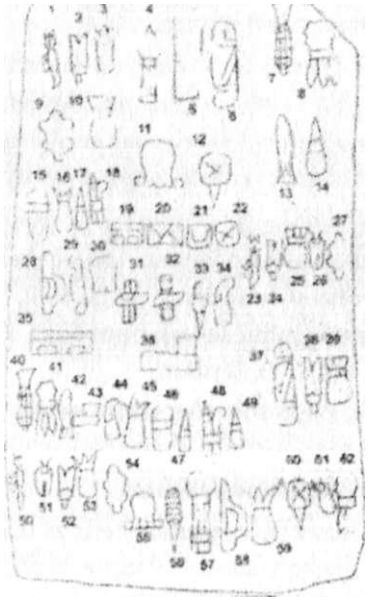
Brown Üniversitesi antropoluğu profesör Stephen Houston,

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Meksikalı meslektaşlarıyla birlikte verdiği demeçte, "Yeni Dünyada (Amerika'da) ilk ve tartışmasız yazı böylelikle keşfedildi" dedi. Başka uzmanlar Prof. Houston'a katıldılar ve "ufkî-düz satır halinde kazılmış olan şekiller, gerçek yazı özelliğini taşıyor. Sentaks ve dil özellikli sözcük sırası da bunu kanıtlıyor" dediler. Şifrenin çözülmesine çalışıyor:

"Science" dergisinde yazı uzmanı Austin-TeksasÜniversitesi'nden Prof. David Stuart diğer -daha genel- değerlendirmesi de şöyle:

"Yeni buluşlar, M.ö. 1200'le M.ö. 400 arasında parlak bir medeniyet kurmuş olan Ölmeklerin erken önemlerini kanıtlıyor. Böylelikle, Orta Amerikada Maya ve Aztek'lerin büyük uygarlıklarından bile daha önce varmışlar. Blok'un bulunduğu San Lorenzo, Ölmek dünyasının merkeziydi. Bana göre bu buluş kişiyi dönüp dolaştırıp doğru yola koyuyor. Yani Mezoamerika'nın yaşı gibi pek çok kültür unsurlar aslında bu Ölmek toprağında doğmuş ve yapılmıştır."

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Bu kitabın önceki baskılarını içine alan bölümlerde bu konularda, Türkleri ilgilendiren daha pek çok anlatım bulacaksınız. Yenisine sade yeni kanıt diye yukarki haberi naklettim.

"Yavaş yavaş beliren manzara şu:

M.Ö. 1000 sırasında Meksika/Guatemala körfezine E-Trüsk'leri andıran göçmenler gemilerle çıkarma yapıp yerleşiyor ve Ölmek uygarlığını başlatıyor. Az öteki Ön-Maya'lar ve çok daha sonra, Bering Boğazı yoluyla asırlarca evvel Kuzey Amerika'ya ayak basmış Moğol ve Hun-Türk Toltek'lerle Aztekler güneye inince onlar da (belki Aymara'lar da) kentler kurmaya başlamış."

Kızılderilerle Evliya Tipleri ve Yaratılış Efsaneleri (Yeni Araştırmalarım)

Kitabın önceki baskılarında "Kültür-Din-Gelenek-Efsaneler" ve "Efsanelerimizi... Amerika'ya Kim Taşıdı?" gibi bölümlerde bu konuyu nisbeten kısaca işlemiştim,

Fakat bu kadar önemli bir efsaneyi o kadarla bırakmak doğru olmazdı. Onun için biraz daha araştırarak ilâveleri koyuyorum.

Er-Akkoca

Bizim Dede Korkut masallarında, Oğuz Türklerinin Müslüman olmadan ve bazı ilaveleriyle, olduktan sonra tasvir ettikleri evliya. Yani M.S. 1100'ler öncesi ve sonrası (hatta, Prof. Z. V. Togan'a göre, M.Ö. 700'lerdeki Iran- Turan savaşlarının Saka Türklerinde evliya-imparator "Alp-Er-Tunga"ya dayanır.

Uzun aksakallı, bilge son söz sahibi evliya giysili ve upuzun bembeyaz kaftanlı.

Bir de Kızılderililerinkine bakalım:

Meksika'dan Güney Amerika'da Peru'ya kadar uzanan bölgede, "Beyazların" (ispanyolların) alanına kadar uzanan bölgede, "Beyazların" (ispanyolların) Amerika'ya gelmesinden çok önce bir teze göre M.Ö. 800'lerde, evliya-imparator kimliğinde biri.

Adı, farklı farklı söylense de, temelde aynı.

Şu son kullanılan isim, İlla-Ticci-Vira Koca Paşaya Şaşik. Belli

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

ki sonradan bir şiirsel unvan yapıştırılmış. İnka'lara göre Virakoca, "Yeryüzünün Efendisi ve hocası" demekmiş.

Sondaki "Koca/Hoca" baştaki "Vir/Yer", "Ak/ak", ses ve anlam bakımından Türklerin "Er-Ak-Koca"sını hatırlatıyor. (Türkçede "Koca/Koca", çok büyük anlamında)

Tesadüf olabilir mi? Üç kelime birden? Ve tarifleri: Vir-Ak-Kocada, Dedekorkuttaki gibi ak tenli, uzun ak sakallı, beyaz elbiseli (kayalara oyulmuş bu portrenin resmi kitabımın ilk yayınlarında var, bu yayında aynen koydum).

ilginç yanı da, kızılderililerin ırk yapıları "köselik" olduğu halde Virakkoca'nın bıyıklı-sakallı oluşu.

Efsaneye yakından bakılırsa, Er-Ak-Koca / Virakoca'nın ileri kültürlü bütün Kızılderili uygarlıklarında, aynı tasvirlerle, aynı dönemlerde, sadece farklı isimlerle (Ketzal—Koatle/Tüylü Yılan) "Kubul Kaan" / Kutlu Kağan) anılıyor: Ölmeklerde, Tolteklerde, Mayalarda, Azteklerde, hep aynı "aksakallı" yalvaç veya evliyaları türüyor, aynı mesajları getirerek kültür ve dini gelişmeleri öğretiyor, sonra da Okyanusa pelerinlerini sererek ve "gene geleceğim" diyerek kayboluşunu anlatıyor.

Türk efsanesine, tiplemesine, lisanına aynen uyan bu farklı farklı yörelerdeki Kızılderililerin neredeyse tıpatıp benzeyişi, çok eski bir çağda herhalde Saka veya Oğuz Türklerinden bir akının Amerikada izi olabilir. Türklerin (hâlâ Kırgızlarda) Yaratılış efsanesinde dünyanın yaratılışında rol oynayan Umay tanrıçalarının benzeri, Er-Akkoca benzeri Ketzalkoatl evliyasıyla da anılıyor: İkizi Ome'nin kardeşi, eşi /Ume-Cihualt" Yaratıcı tanrıçadır ve "Umay" gibi dişi olup, dünyanın yaratılmasını istiyor. (Robertson, 10)

***

Bu benzeyişleri tesadüf de olabilir. Ancak bu kadar çok oluşu bu ihtimali çok azaltıyor.

Fakat medenîleştikten sonra, her ne kadar barbarca törelerini terk etmediyseler de, şehirleşmede harikalar yaratmışlardır. İşte arkeolog Donald Robertson'un değerlendirmesi:

"O tarihte ne İspanyada, ne de -bir ikisi hariç- hiçbir Avrupa

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

kenti Azteklerin Meksika'da yarattıkları şehir planıyla kıyaslanamazdı: Planlamanın intizamı, temizliği, eyaletlerin zenginliği eşsizdi, ispanyollar Meksiko'yu köküne kadar kazımış yıkmışlardır. Bugün Tenochtitlan'dan neredeyse iz kalmamıştır. İyi ki Kortez'in, Bernal Diaz del Castillo'nun yazıları var." (Pre-Columbian Architecture, Prentice Hail, 1963, Sah. 8)

Maya ve Ölmeklerin yok oluşları hakkında ilâve yazacağım bir şey yok, çünkü o iki uygarlık Kristof Kolomb'un gelişinden asırlarca önce çökmüş ve yokolmuşlardı. Fakat gitgide artan yeni bilgiler, Ölmeklerin Mayaları, Mayaların da Toltekleri ve Aztekleri etkiledikleri anlaşılıyor. Inka-öncesi Aymara Kızılderililerin etkilenmeleri ise tam aydınlanmış değil.

Mayaların görkemli piramitlerini ve kültürlerini National Geographic Dergisi, Ağustos 2007'de bol resim ve arkeolojik fotoğraflarla anlattı (kitabının bu baskısına Palonque piramidinin resmini aldım).

New York Times'ın Science (Bilim) ekinde (16 Mayıs 2006), Guatemala'da yapılan yeni kazılardan M.Ö. 600-900'lere ait yazı, rakkam ve kalıntıları yayınladı. Türklerde olduğu gibi "9" sayısının kutsallığı da ortaya çıkmış.

İNKA KIZILDERİLİLERİ

Amerika Kıtasında Avrupalıların gelişinden önce parlayan uygarlıkların en önemlilerinden biri Inka imparatorluğudur. İspanyollar Güney Amerika'da Peru topraklarını 1532'de işgale başladıklarında

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

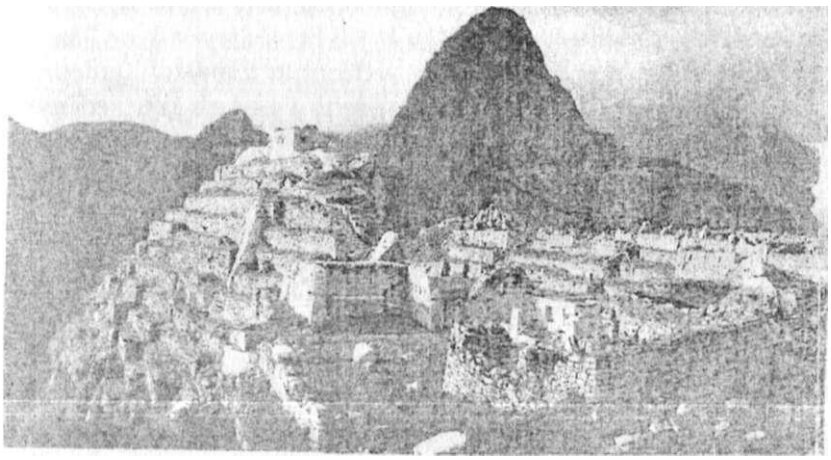
İnka Medeniyeti zirvedeydi.

Ancak înkalar bu yüksek kültürün ne tek mucidi ne de tek sahibiydiler. "Er-Ak-Koca" (Virakkoja) gibi çeşitli isimlerle anılan efsanelerin evliyası herhalde onlara "Aymara" Kızılderililerinden, Aymara'lara da daha eskilerden mirastı.

İnka İmparatorluğunun ömrü kısa (yüz yıl civarında 15.yy) egemenlik alanı ise muazzamdı (2500 mil). Yani New York Los Angeles arası mesafe kadar! Hem de hep dağlık bir arazide.

İnka'lar Peruda esas yurtları olan Cuscoda ufak bir grup olarak başlamış, kısa zamanda 100 kadar farklı kültüre mensup 20 ayrı dili konuşan 12 milyonluk bir halkın başına geçmişlerdir. Tebalarına karşı iyi davranmış, beslemiş, mal vermiş, diğer yerli Tanrıları benimsemiş, kendi din ve törelerini yayarak bu halkı büyük oranda asimile etmişlerdir. Fakat egemenliklerini hazmedemeyen diğer aşiretler sonunda İspanyollarla anlaşıp İnka'ları arkadan vurmuşlardır.

İNKA HAZİNELERİNİN GASP EDİLİŞİ

Türkiyeden izinli-izinsiz yabancı arkeologların ve tarihçilerin alıp yurtdışına götürdükleri ve bir daha geri gelmeyen kültür hazinelerimizin kavgası sürüp gidiyor ve sade bizim başımıza gelmiyor.

Delikanlıyken Berlin Müzesinde sergilenen Truva'yı gezdiğimde

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

kendimi o çağlarda o kentin sokaklarında dolaşıyor gibi hissetmiş, sonra da "neden bizim hazineler bizde değil?" diye bar bar bağırmıştım. Güvenlikçiler beni susturup dışarı atmışlardı. Neredeyse 70 yıl sonra hâlâ hakkımızın tamamını geri alamadık.

Şu günlerde (4 Ağustos 2007de) buna benzer bir gazete haberini okuyunca o eski hatıram canlandı. Hürriyet'te, 1917den beri Berlinde alıkonulan "Hitit Sfenksleri"nin ve Berlin "Ön-Asya Müzesi'Yıde sergilenen tarihi mallarımızın resimleri de vardı. Başlık "Almanya ile askeolojik kriz" şeklindeydi.

Bütün bunlar, 24 Haziran 2007de Amerikadayken New York Times'ın Pazar dergisinde okuduğum "Perudan 'geri getireceğiz' denip Yale Üniversitesinin müzesinde kalan" ve bir türlü iade edilmeyen Maçu-Piçu inka hazinelerinin kavgasında Kızılderililerin haklılığını gözler önüne serdi. "Akrabalarımız" da milli kültür hazinelerinin dışarı çıkarılmasını safıyâne seyretmiş, şimdi de -bizim gibi- öfkeyle ayağa fırlamışlar.

Arthur Lubow'un makalesi günümüz Peru ülkesinin etnik yapısını iyi araştırmış. Peru'da egemen sınıfa "criollo" denirmiş ve bu "elit tabaka", Peru'yu 1532'de fetih ve işgal etmiş olan "Beyaz-Ispanyol" kökenlilerin soyundanmış. Halk ve köylü Perululuların adı ise "chollo"; bunlar Peru'nun inka ve diğer yerlilerinin ırkından. Kardeşim Attila'nın evinde çalışan ve tam Kızılderili tipli kıza (adı nedense Nadya'ydı) bu soy farklılarını sorduğumda doğruladı ve eşsiz Maçu-Piçu antikalarının yurtdışına kaçırılışını yana yakıla anlattı (ingilizce olarak!)

Ancak son zamanlarda iş değişir gibi olmuş.

Peru'da son birkaç yıldır Cumhurbaşkanı seçilen Perulu, fakat Japon kökenli Eujimoro 2001'de devrilince yerine ilk defa olarak Kızılderili soylu Toledo başkan olmuş, Başkanlık binasiyle tarihi yerlere resmî Peru bayrağının yanına Inka'ların gökkuşağı renkli sancağını da çektirmiş. Fakat İnka milliyetçiliğini asıl ülkü edinen karısı olmuş. Tarih profesörü de olan Bayan Karp-Toledo, belki garip ama, kocası gibi Kızılderili kanı değil, ingiliz kökeni olduğu halde inka davasını hayatının amacı yapmış, iktidarın ele geçirilmesiyle başkent Lima'da en büyük meydanda dikilmiş olan İspanyol fatihi Pizarro'nun atlı heykelinin yıkılması bile Karp-Tolero'ya atfedilmiş. Profesör hanım, "hayır, o benim işim değil" dedikten sonra Amerikalı yazara

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

şunları itiraf etmiş:

"Seçim kampanyası sırasında, bu herifin Lima'nın en önemli 'Plaza'sında (meydanında) yeri olmasıydı, çünkü o bir soykırım suçlusudur demiştim. Dünyada hangi millete kendisini işgal edip köleleştiren birinin heykelini dikip ona taptıkları görülmüştür.Ana heykeli Lima belediye başkanı yıktırdı."

1911,1912 ve 1915de Maçu Piçu kazıları ilerledikçe Amerikalı arkeolog Hiram Bingham, "iyi etüt etmek için götürüyorum" deyip Yale Üniversitesine taşımış ve National Geographic Derneği de devreye girip gezici şovlar düzenlemiş 6 Amerikan müzesinde sergileri bir milyondan fazla ziyaretçi gezmiş ve hayran kalmış.

Karp-Toledo'nun bunları ana yurtlarına iadesi için ısrarla peşlerine düşüşü sadece romantik bir saplantıdan ileri gelmiyor. Ona göre millî varlıklara sarılmak, yaşam şekli ve heyacanını da tetikleyeceği için önemlidir. Maçu-Piçu, İnkaların İspanyol işgalcilerine karşı direnişlerinin son kalesiydi. Son İnka direnişçileri And dağlarının yaylalarına ve cangıllara çekilip 40 yıl daha savaşmışlardır. Bugün Kızılderili köylüler (Campesino'lar) hâlâ egemen sınıfa karşı direniyor ve kutsal saydıkları Maçu-Piçu'ya tapıyorlar. Çevredeki dağlar onlar için toprak ve kaya yığını değil, "Tepek" tanrılarıdır.

Bu duyguları yıllarca duyan Karp-Toleto onun için Maçu-Piçu'nun gasbedilmiş hazinelerinin iadesi için mücadele veriyor. National Geographic Derneğinin Başkan Yardımcılarından birinin Peru kökenli oluşu işi kolaylaştıracağa benziyor.

Darısı bizim başımıza.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Not: İnka hazilerinin gasbedenler sadece arkeologlar olmadı. Pizarro 1532'de İnka kralı Ata-Hualpa'yı esir alıp sonra da, verdiği söze rağmen katledince, Kuşko'daki Güneş Tapınağını soydu. Muazzam al-

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

tın ve mermer heykelleri, mücevherlerle donanmış çiçek ve kuş resimleri, vazolar, çeşmeler parçalandı, sonra da eritilip külçe yapıldı. Gemilere esirler birlikte tepeleme yığıldı. O çağın belgeleri, gemileri ağırlıklarıyla adeta ezen altın ve hazine yığınının İspanya limanlarına demirleyişini anlatır.

Bunları Peru'ya kim iade edecek ki artık?

Ama İnka'lar -Aztekler gibi- önceleri dolaylı şekilde aldılar. Servete boğulan İspanya üretme ve çalışma temposunu birden düşürdü ve sonunda, "süper" devletler arasındayken, 19 ve 20. Yüzyılların "geri kalmışları" arasına girdi.

İNKA-MAYA VE AZTEKLERE AİT YENİ BİRKAÇ NOT

2007 yılının yaz aylarında Amerika'dayken, bazı ilginç gelişmelere tanık oldum. İlki, televizyonda "History Channel" (Tarih Kanalı)'da

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - https://rantey.org

Peru'nun İspanyollar tarafından fethiyle ve İnka İmparatorluğunun yıkılışıyla ilgiliydi.

Önce yeni bir fosil gösterildi. Bir kafatası. İnka Kızılderilisi, alnının ortasında bir delik görülüyor, kemiklerin ortasında da bir tüfek kurşunu bulunmuş. Amerika kıtasında beyazların tüfeğinden çıkan kurşunun ilk izi!

Köroğlu'nun delikli, pusat icat oldu mertlik bozuldu dediği gibi İnkaların 300 küsur İspanyol'a yenilişinin sebebi bu mu? Yoksa sebeplerinden sadece biri mi?

Şimdiye kadar tek sebep olarak görülüyordu ve doğrusu on binlerce savaşçılı ordusu olan koca İnka İmparatorluğunun tüfekli ve atlı da olsa birkaç yüz askere yenilişlerini onlara yakıştıramıyordum. İşte bu televizyon programı, yeni bulunan belgelerle, gerçeğin farklı olduğunu gösterdi: İnka savaşçıları Pizarro'nun atlılarıyla çarpışırken eski tebaları oello savaşçılarının arkadan saldırmaları sonunda müthiş bir bozguna uğramışlar.

Emperyalist politikaları İnka'ların sonlarına sebep olduğu anlaşılıyor. And Dağlarına çekilip 40 yıl kadar daha direnmişlerse de yurtlarını işgalden kurtaramamışlardır. Ancak 19. yüzyılın sonlarında bir dereceye kadar ve özelliklede bu son yıllarda Peru'ya Perulular sahip çıkar oldular.

Bu tarihi belgeler, televizyon programının ardından "New York Times"ın Science ekinde de yayınlandı. Bir nokta daha: takalardan önce Aymara kızılderilleri imparatorluk kurmuşlardı.

Peru'nun daha kuzeyinde, Meksikada da buna benzer bir tarih yaşandı. 1519da Eernando Cortez 400 kadar İspanyol Askeriyle diğer muazzam İmparatorluğu, Aztekler'inkini yıkıp yurtlarını ele geçirmişti.

Bunda birden çok amiller rol oynamıştı.

Bir kere cahillik diyemesem de, şaşkınlık.

Aztekler hayatlarında at görmemişlerdi (Her ne kadar atların ecdadı, 30-40 bin yıl önce Amerikan kıtası idiyse de, gariptir toptan Asya'ya göçmüşler ve ilk yurtlarında bir teki bile kalmamış.)

Bir rivayete göre vera kruz körfezinde İspanyol donanmasının karaya yanaşıp atlıların karaya çıkışına şaşkınlıkla izleyen bir aztek Meksiko'da imparatora haberi yetiştirmiş, "Acayip mahluklar" veya tanrılar geldi, önce alt tarafı 4 ayaldi üstü insanken sonra yarıya bölünüp hem 4 ayaklı hem iki ayaklı oluyorlar" diye rapor vermiş!

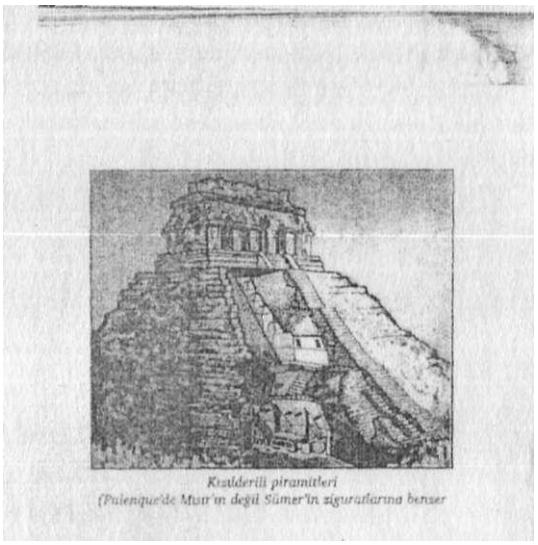
Kortez süvarileriyle kuzeye ilerlerken imparator Moktekuzoma onların fevkalade insanlar olduğunu anlamış, hatta Kortez'i "Bir gün geri geleceğim diyerek denizlerde yürüyüp gitmiş olan efsane Erakkoca olabileceğini sanmıştı. Tam da kutsal 52 yıl dönemiydi. İmparator Kortezi, karşılamış sarayına misafir etmiş. Ama Kortez topları ve tüfekleri de saraya soktuğundan İmparatoru esir alıp dışarıda toplanan halkı topa tutmuş dehşet saçmış.

Yani efsane gafletine ilaveten at, top ve tüfekle yaratılan şok Aztek İmparatorluğunun yıkılmasında rol oynamışlar. Fakat bir sebepte Aztekler'in dini vahşetleri ve halkları üzerinde olumsuz etkileri olmuştur. Meksika'nın kuzeyinden gelip bataklık kenarına yerleşen Azteklerin ataları Tolteklerin ve Mayaların etkisiyle barbarlıktan kurtulup o bölgedeki yüksek kültürlü, savaşçı ruhlu, bir devlet kurmuşlardı. Fakat dini törenleri hâlâ barbarcaydı.

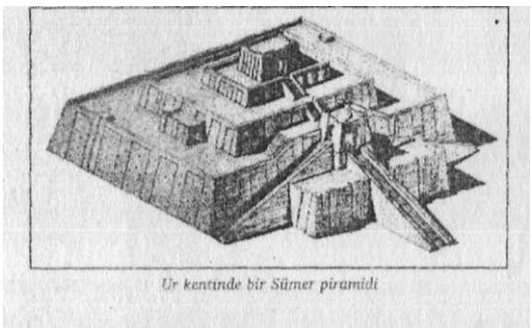
Temmuz 1994'te Tübitak'ın yayınladığı bilim ve teknik dergisindeki "Aztekler" araştırması durumu etraflıca anlatıyor. İşte bir bölümü: 5 Asırdır çürümeden kalmış bir İnka Mumyası. Ve mumyayı çukurdan çıkaran Arkeoloji öğrencisi Orlando Jean (NGM, Kasım 1999)

Piramit İnşaatı Amerika'ya Nasıl Geldi

Kızılderili piramitleri
(Palenque'de Mısır'ın değil Sümer'in ziguratlarına benzer

Ur kentinde bir Sümer piramidi

Pramit (Ehram) mimarisi tarihi bir bilmece gibi. Önce Mısır'da dikkatleri çekti:

En eskisi (yani ilk yapılan) piramidin tarihi olup diğerlerinkinden biraz farklı: Dış köşeleri dümdüz değil, basamaklı.

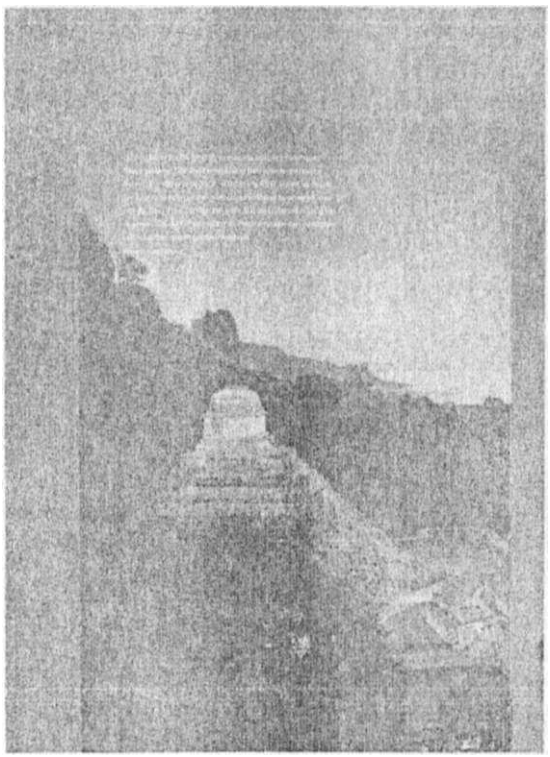
Derken Sümerlerin Ur kentinde yaptıkları piramit. Tarihi yani Mısır'ın en eski Piramidinden daha eski ve tarihin ilk piramidi. O da

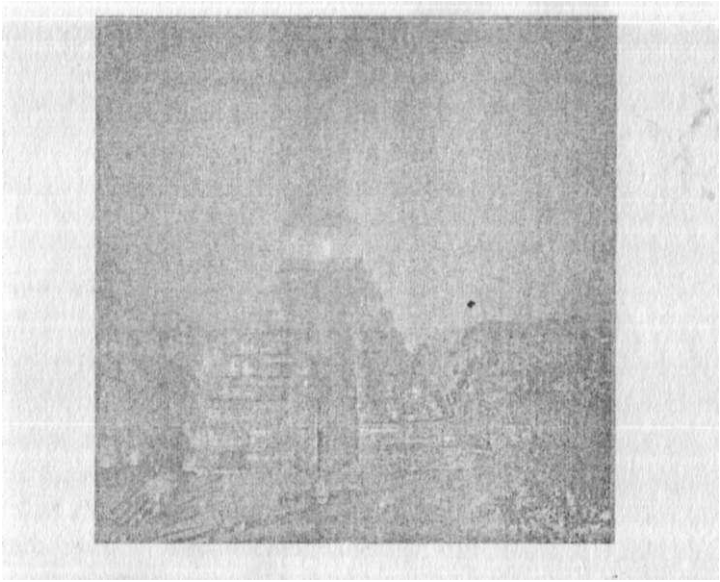

Burial site

basamaklı. Dümdüz Mezopotamya'da dağ gibi yükseliyor. Tarihçilere göre bu Sümerlerin ecdadlarının dağlık bölgelerden göçüp geldiklerinin işareti. Dağın zirvesine çıkıp "Kün/Güneş" tanrılarına dua etmeye alışmış Sümer "Türkler'inin" düzlüğe gelince dağ gibi piramit yapıp tepesinde dini ayinlerini yapmışlar.

Daha sonraki tarihlerde de Meksika Körfezi'ne yerleşen Ülmek-Maya-Toltek-Aztek Kızılderilileri buna benzer piramitler yaptılar. İnka'lar ise And Dağlarında yaşadıklarından dağları "Tanrı" bildiler. Ya Asya'nın başka bölgelerinde rastlanan piramitler? Bağlantılar hâlâ araştırılıyor.

AVRUPALILAR AMERİKA'YA GELDİĞİNDE KIZILDERİLİLERİN NÜFUSU

(YENİ VE ZIT RAKAMLAR)

A) Kuzey Amerika'da:

*Rio Grande nehrinin kuzeyinde:

Asgari: 900.000

Azami: 12.250.000

'Meksika'da:

Asgari:3.200.000

..Azami: 37.500.000

B) Orta Amerika'da:

Asgari: 100.000

Azami:13.500.000

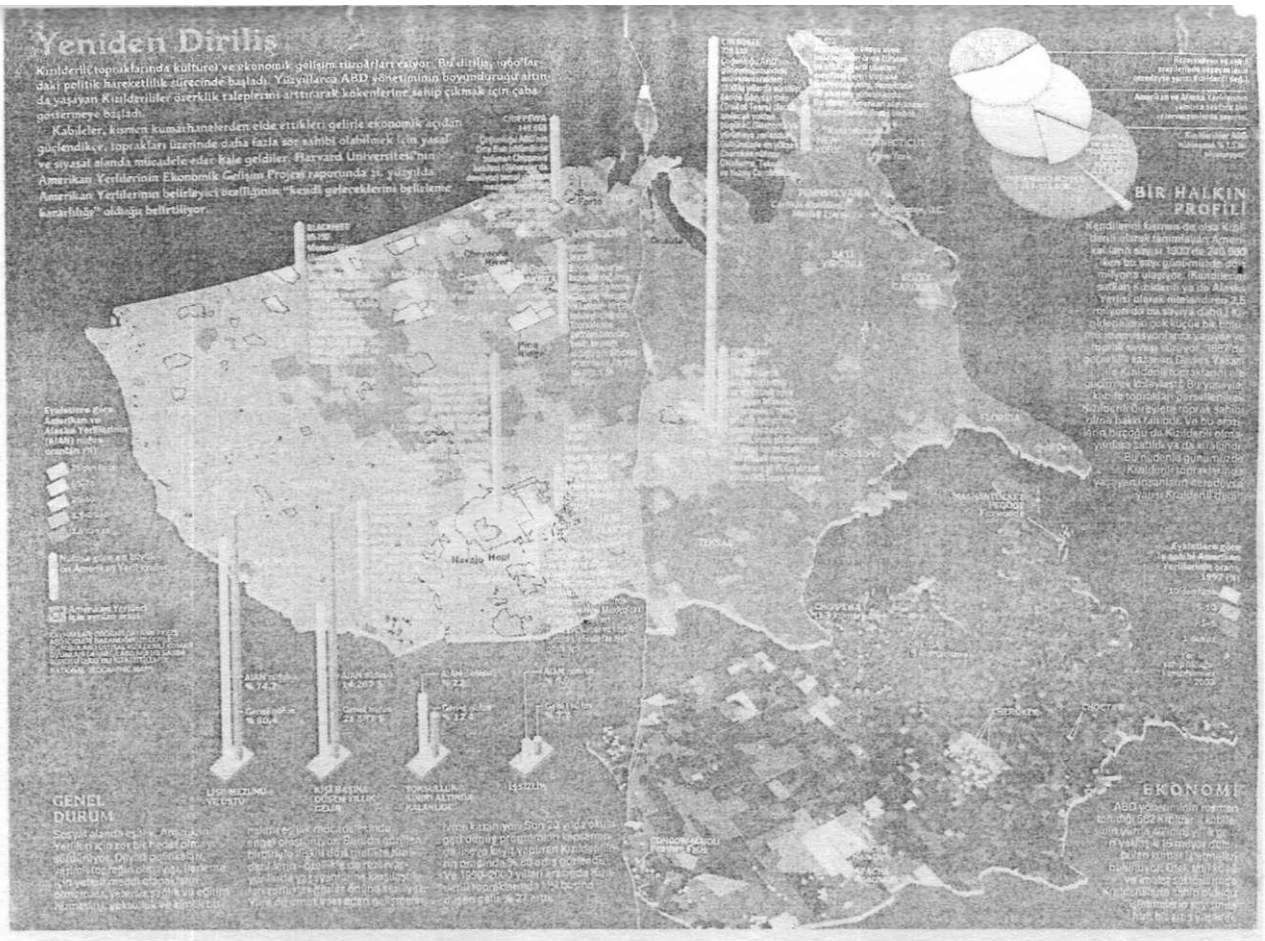
C) Karaip Adalarında:

Asgari: 200.000

Azami: 554.000

D) Güney Amerika'da

And Dağlarında

Yeniden Diriliş
Kızılderili topraklarında kültürel ve ekonomik gelişim tüm hızıyla devam ediyor. Bu diriliş 1960'lardaki politik hareketlilik sürecinde başladı. Yüzyıllarca ABD yönetiminin boyunduruğu altında yaşayan Kızılderililer özerklik taleplerini arttırarak kaderlerine sahip çıkmak için çaba göstermeye başladı.
Kabileler, kısmen kumarhanelerden elde ettikleri gelirle ekonomik açıdan güçlendikçe, toprakları üzerinde daha fazla söz sahibi olabilmek için yasal ve siyasal alanda mücadele eder hale geldiler. Harvard Üniversitesi'nin Amerikan Yerlilerinin Ekonomik Gelişim Projesi raporunda 21. yüzyılda Amerikan Yerlilerinin belirleyici özelliğinin "kendi geleceklerini belirleme kararlılığı" olduğu belirtiliyor.
BİR HALKIN PROFİLİ
GENEL DURUM
EKONOMİ

Asgari: 3.000.000

Azami: 37.500.000

Diğer:

Asgari: 1.000.000

Azami: 11.250.000

"Asgari" ve "Azami" rakamları iki antropoloji profesörüne ait: "En aza": Alfred Kroeber (1934): toplam 8.400.000 derken, "En çokça" Henry Dobyns (1966): 112.500.000 diyor! (US News&World report, 25 Ağustos 1997)

Bu kadar saçma zıt rakamların sebebi daha sonra anlaşıldı. Profesör Kroeber eline Amerikan haritası ve bir de pergel almış, kendi takdirine göre her kilometre (mil) kareye göre "eh, şu kadar olabilir" diye kafadan atıp başlamış hesaplamaya! Komik tarafı da var: Kuzey Amerikada 4,2 Güneyde de 4,2 sonucuna varmış!

Daha sonraki antropologlar, Kroeber'in rakamlarını çöpe atmış, daha bilime yaraşır şekilde binlerce kitap ve belge taramış, 16. yüzyılın ispanyol raporlarını, vergi miktarlarını, evlenme zabıtlarını taramış, savaşçı sayılarını eşi çocukları vardır diye üçle beşle çarpmış 1966da güvenilir bir rakama ulaşmışlar.

40 küsur yıldır bu rakam değişmedi. Sadece Inka'larınki fazla bulunmuş fakat Florida'da gerçeğin altındaymış. Sonuçta, 1492de Amerika'larda yaklaşık 54 milyon Kızılderili'nin yaşadığı resmen kabul edilmiştir.

Bir de bugünü düşünün.

Kızılderililerin Beyazlara Karşı Devam eden Tepkileri

Bu seferki haber (13 Kasım 2006 New York Times), "Globalleşme" ile eşanlamda kullanılmaya başlanan "McDonalds'laşma" ile ilgili.

Yüzleri maskeli 4 kızılderili genci Meksika'nın Oaxaca kentindeki "McDonalds" lokantasına molotof kokteyli atmışlar. Yaralanan olmamış.

Bir hafta önce de aynı alışveriş merkezindeki Burger King lokantasına da molotof atılmış. Habere göre bu olayların 2002'ye kadar uzanan evveliyatı da varmış ve küreselleşmenin Meksika meydanlarının Kızılderili Kültür izlerini kirletmesi protesto edilip duruyormuş.

Bir Kiowa aşiretinin şairi de şöyle yakınıyor:

"Ağaçlarımı kestiler,

Hayvanlarımı öldürdüler

Kalbim sıkıştı

Onların yemeğini yiyenleri görünce"

Ve 1993'te Alberta Kanada'da toplanan "Dünya yerlileri Yılı Kurultayımda Kızılderili "Shani Motoo'nun okuduğu şiir:

"Benden benim olanları aldın diye

Nasıl hissettiğimi sana anlatabilmem için

Senin dilinde bunları dile getirmeye mecbur olmam
Bir cinayet değil midir?"

KIZILDERİLİLERE KUŞBAKIŞI

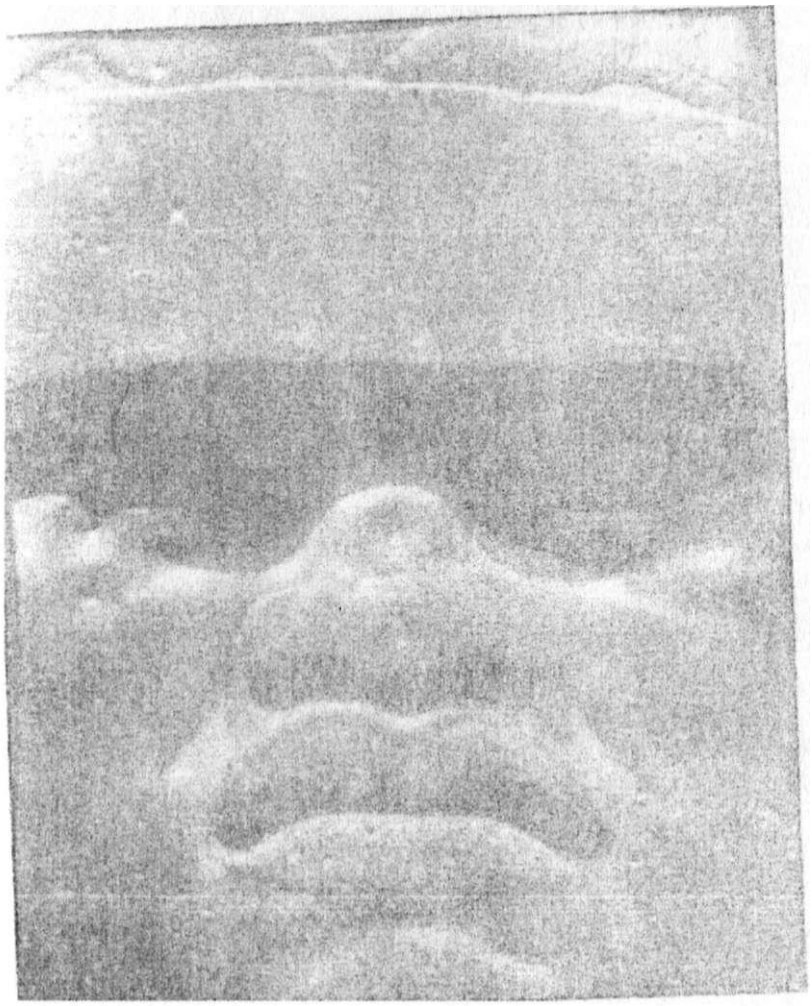
Karışık bir konu karşıma çıkarsa, kolay anlayabilmem için ilk olarak isim, kelime ve deyimlerin açık-seçik tariflerini ararım. Kızılderililer konusunda da böyle yapalım şimdi:

A) "Kızılderililer" Tabiri ve Tipleri:

ilerde okuyacağınız bölümlerde, bu deyimle bir değil, iki ayrı insan grubunu kastettiğimi göreceksiniz:

Orta Amerikalı yerliler (Mayalar özellikle) çok farklı bir tipte. Ancak onların üst tabakası "ak sakallı Kukul-Khan" tipindeydiler (sayfa 30da palabıyıklı bir Maya)

Maya freskleri (yöneticiler sınıfı çok farklı bir tipteydi, sayfa 30.)

Kuzey Amerika Kızılderililerinden tipler.

Bir başka farklı tip de sade 2500-3000 yıl öncesinden kalma bazı ölmek heykellerinde görülüyor. Bu devâsâ "baf'lar, zencimsi özellikli. Tahmin, Etrüsk-Olmek'lerin Afrika'dan getirdikleri ve oyunlarda kullandıkları köleler.

Mukayese için, Sibirya Türklerinin (Saha-Tuva) tipi (Bilge, Bahar 1996 sayısı, Kapak) ve Kızılderililerin esas tipi (köseler)...

Köse Kızılderililere benzemeyen palabıyık bir adamın heykeli (Maya, Guatemala, M.S. 550-950 arası).

Köse yerliler diyarında bıyıklı, sakallı "Kızılderililer" (Beyazların gelmesinden önce de sonra da) Bugünkü yerlilerden köse olmayanların bazıları ise Kolomb öncesi "Sakallılar"ın torunları, bazısı da Beyazlarla melezleşenlerdir

Olmek güreşçi: Sakallı, bıyıklı, yuvarlak başlı, yörük gözlü.
(La Venta bölgesi, M.Ö. 800-400 arası.)

ANTROPOLOJİ

1) "Amerikan Yerlileri" diye hepimizin bildiği insanlar (tenlerinin bakıra çalar rengi dolayısıyle "Kızılderili" (Red Skin/Peau Rouge denilenler). Beyazlardan önce Amerika kıtasında yaşayan halkın çoğunluğu.

Ortak özellikleriyle, esmerce, kapkara düz saçlı ve koyu renk gözlü, çıkık elmacık kemikli, köse (bıyık ve sakal çıkmaz), göz kapakları hafifçekik, kan grubu büyük çoğunlukla "B". Aralarında bazı ufak farklar yok değil: Kuzey Amerika Yerlilerinin burunları keskin, Güney Amerikadakilerin ise "moğolvari" basık. Boylar güneye doğru inildikçe daha kısa. Kafa şekli çoğunlukla yuvarlak (brakise-fal) ise de, bazı kabilelerinki uzun (dolikosefal) veya orta. 2000 civarında dil konuşurlar (...180 anadilden türeme). Antropologlar bu "yerlilere" "AMERÎNDÎAN" veya "Proto-Mongoloid" (Mongol-öncesi) adlarını takmışlardır. Batı'da halk ağızında "Hintli" (İndian) deyimi kullanılır. Bunun iki izahı vardır:

2) Kolomb San Salvadorda Amerika'ya ayak bastığında, "Hindistan'a geldiğini sanmış (o bölgenin hâlâ adı "West Indies" (Batı Hindistan) dır. Yerlilere de "Hindu" demiştir.

3) Bir başka iddiaya göre, İspanyolca "esmer renkli tenli adamlar" anlamında "los indios" demek istenmiştir (R. Thomton, 1987).

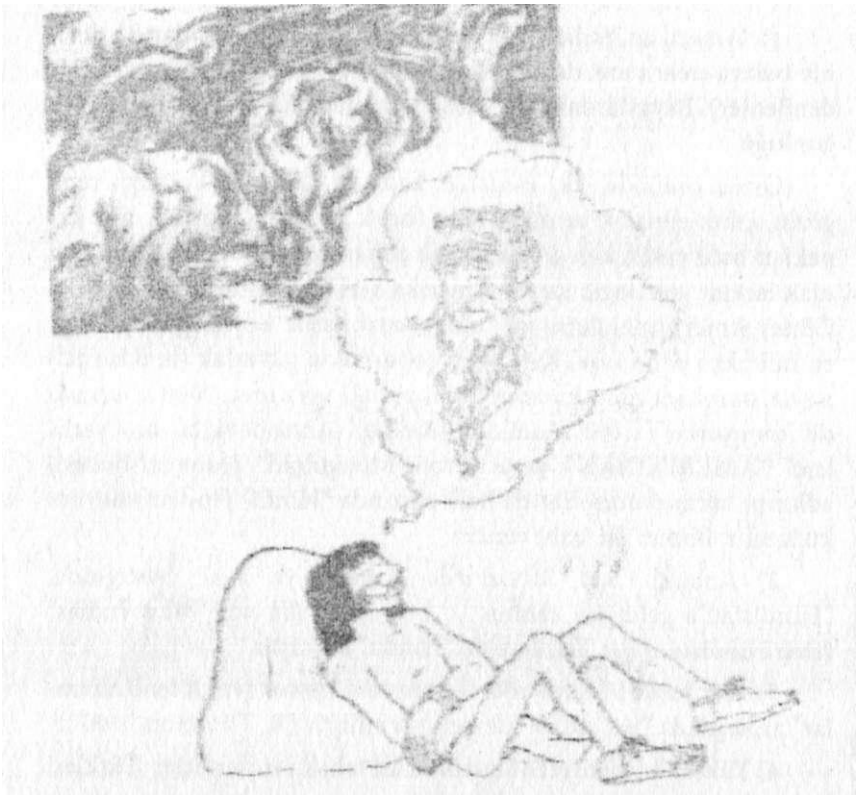
4) Yüksek Medeniyet bölgesinde üst tabaka ve dervişler: Türkleri asıl ilgilendiren bu 2. gruptakilerdir.

Peru'daki İnka uygarlığının imparatorlarının saç rengi (saklanan örneklere göre) çoğunlukla kara değil, kahverengiydi.

Ayrıca Meksika, Orta Amerika ve Peru'da ele geçen minyatürlerde (codex), heykellerde, kabartmalarda ve kaydedilmiş destanlarda alışılmıştan bambaşka bir "tipe rastlıyoruz: uzun bıyık ve sakal ve beyazımsı ten. Saç rengi de kahverengi olabilir. Yani bu "Kızılderili" insanların derisi hiç de kızıl olmayıp aktenli diyebileceğimiz bir tiptendi.

Kızılderili efsanelere göre "derviş" kılığındaki bu insanlar aniden belirmişler, "güneş kültü" dinini getirmişler, medeniyeti öğretmişler ve halka "tekrar geleceğiz" deyip kaybolmuşlar (en sonuncusu Peru'dan); kimi de Pasifik okyanusunda «yürüyerek

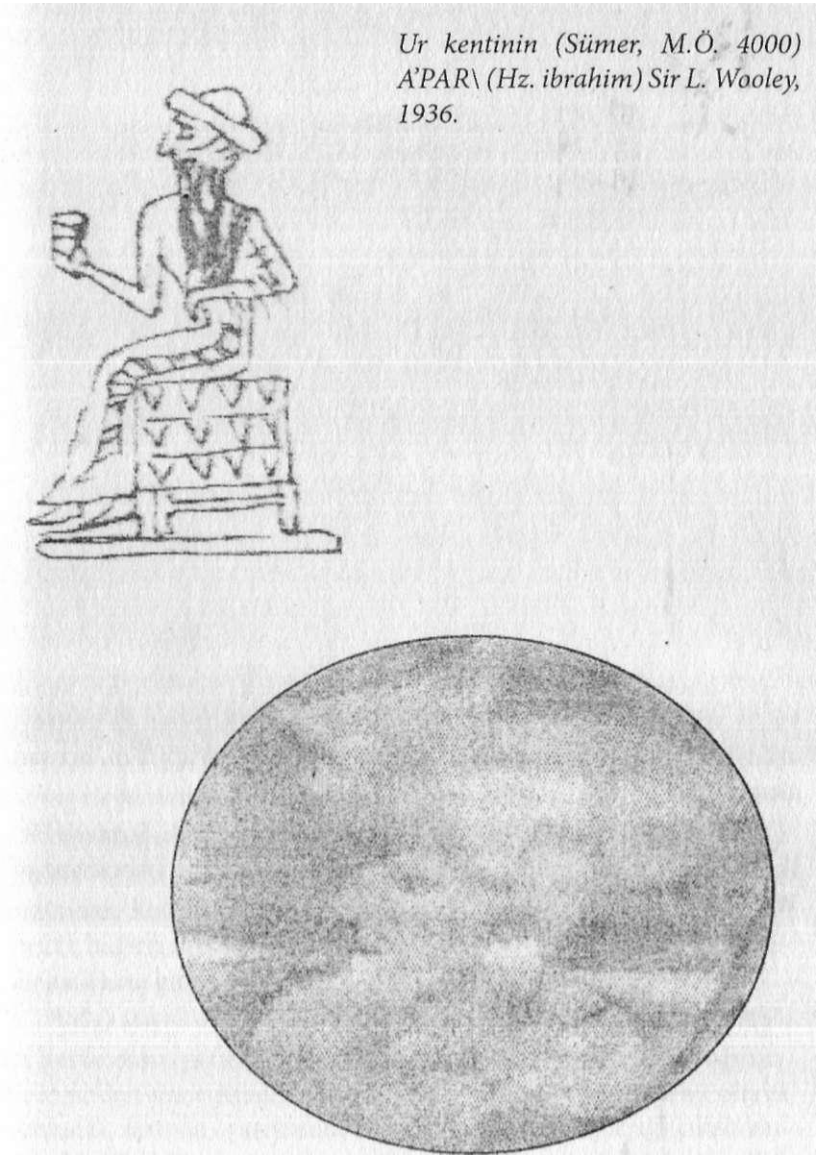
uzaklaşmış. Liderlerinin adı da "Er-Ak-Koca" (bazen Ir-ak-Koca) Orta; Amerika'da Kukulkaan", Meksika'daki de "Ketzalkoatl" (Tüylü Yılan).

yukarıda: Dede Korkut (Ak-Koca) masalları kitabının kapağı.

Altta: Kızılderililerin ak sakallı Er-Ak-Koca gedikleri için bunu alaya alan Prof. Gladwin'ın kitabından iki karikatür

(Gladvvin, Men Out ofAsia).

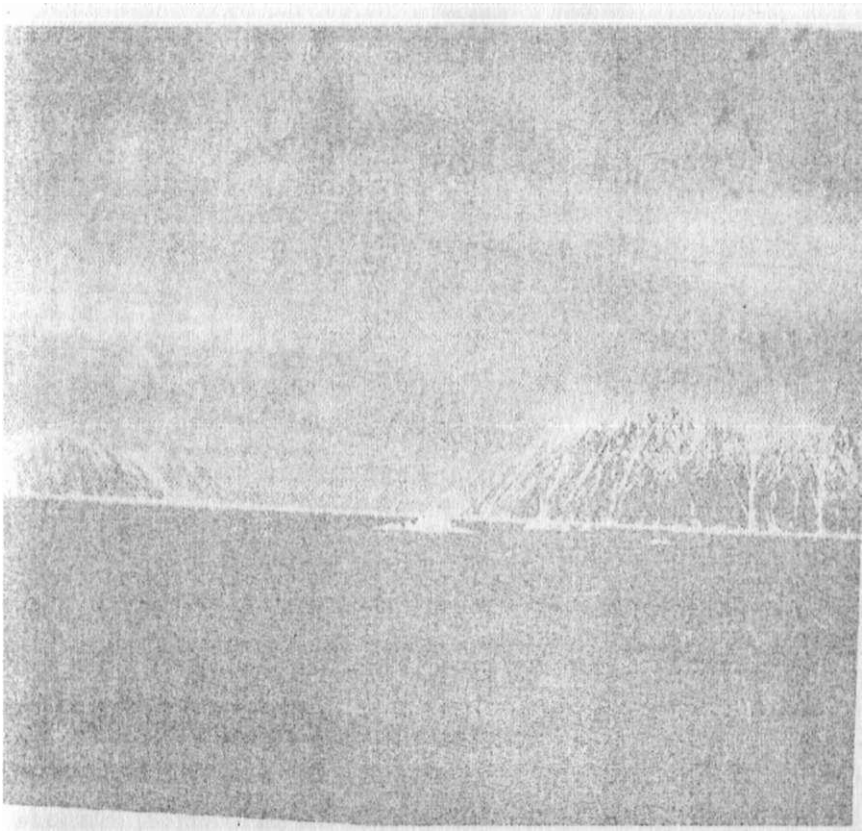

Tabasko cangılında bulunan taş oyma "soylu" profili (Soni Hisonian insi Arch. Exp. 1939-40 - Stirling 1940, s.327). Karşılaştırın: Urda çı-kan bilge -yalvaç Hz. tbrahime ait çizim).

"National Geographic" arkeologu Richard Stewart, La Venta kazısı sırasında geçirdiği şoku şöyle anlatıyor: "Kazıdan 2 metreyi aşkın 2 heykel çıktı. Biri yakışıklı keskin Baranbe ve upuzun, uçuşan aksakallıydı."

Kayaya oyulmuş Er-Ak-Koca portresi (Uzun sakalı, Sumerli Hz. İbrahim'in Ur kentindeki bir kabartmayı hatırlatıyor (Abraham of Wr., Sirh Wooley, Kapak)

Bering Boğazından Amerika Kıtası

Bu efsane Kızılderililere felaket getirmişti: Kolombus'un "keşfinden" sonra Meksika'ya ayak basan işgalci İspanyolları, sakallan yüzünden Ketzalkoatl'ın vadedildiği gibi geri gelen müridleri sanmışlar, bağırlarına basmışlar, Cortez ve avenesi ise toplarını ateşleyerek katliama girişmişti.

Efsanelerin ve tasvirlerin bu "aksakal'larının esrarengiz kimliğine ilerde daha yakından bakacağız. Şu sırada belirtmek istediğimiz, Kolomb'dan önce Amerika'da iki ayrı Kızılderili ("kızıl'ı renk olarak almamak şartıyla) yaşıyordu. İkincisi (yani sakallı bıyığı çıkabilenler), 15. Yüzyılda şu veya bu şekilde kaybolmuş, sade birinciler ("tipik" Kızılderililer) kalmıştı,[20]"

20 Gerçi hâlâ melez olmadığı halde tam köse olmayan tek tük "Kızıldereliye" rastlanıyor.

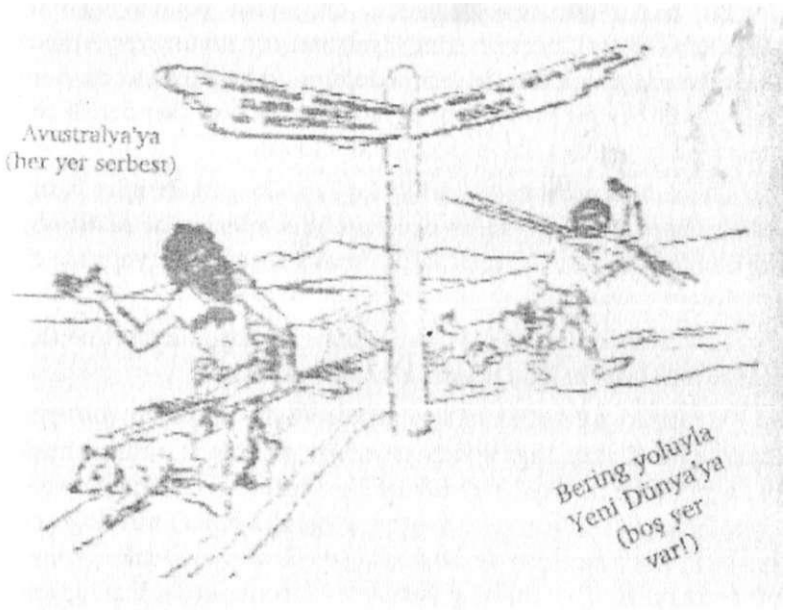
Türklerin 2 koldan Amerika'ya göçleri.

B) "Yerli" Deyimi ve Göçler:

Asya, Afrika ve Avrupa'dan faklı olarak, Amerika kıtasında "insanımsı" (Hominid) mağara adamları (Neandertaller mesela) hiç yaşamamıştı (ya da hâlâ fosilleri bulunamadı).

"Bugünkü gibi" ilk insan (Homo-Sapiens) Afrika ve Avrupa'da 40.000 yıl önce belirdiğinde, Amerika kıtası hâlâ "insan" barındırmıyordu (veya olmuşsa onların da fosilleri hâlâ bulunamadı). Onun için "Yerli" tabiri göreceli (izafi) oluyor, ilk insanlar, son tahminlere göre, 30.000 yıl kadar önce Amerika'ya ayak basmıştı. Yani "Yerli" değil, "göçmen" idiler. Ama eski dünyada bile herkes bir başka yerden gelip yerleştiğine göre, Amerika'nın ilk göçmenlerinden sonra orada 30.000 yıl boyunca yaşayan insanlara göçmen demek ne derece doğru olur?

Ancak bu "yerlilerin" ataları başka yerlerden bir kerede gelmediler. Farklı tarihlerde, farklı yollardan geldiler.

Prof. H. S. Glodwin'in karikatürlerle dolu "Men out ofAsia" kitabından: Göçler.

En eski (32.000 - 11.000 yıl önce) göçler Asya'nın Sibirya uçundan, Bering Boğazını (o zaman kara veya buzuldu) geçerek Amerika'nın kuzeydeki Alaska ucuna ayak basmış, buzullar yol verdikçe de güneye göçmüşlerdi. Öyle ki, bu "göçmenlerin" Alaska'dan Güney Amerika'nın burnuna göçmenlerin ulaşması 250-300 yıl gibi nisbeten kısa bir zamanda tamamlanmıştı.

Şüphesiz başka yollardan başka göçler de olmuştur. Eskimo'larla, Aleut'lar 400 yıl önce Asya'dan gelmiş, fakat Amerika'nın kuzeyinde kalmışlardır.

Bazı tahminlere göre Pasifik Okyanusu yoluyla Güney Asya veya Polinezyadan da Güney Amerikaya göçler olmuş; ancak bunun tarihi ve oluş şekli tespit edilemiyor.[21]

21 Norveç'li arkeolog Thor Hyerdahl, aksi yönde (yani Güney Amerika'dan -Peru' dan-Pasilik adalarına (Paskalya adalarına) da göç olduğunu iddia (ve bizzat -salla kendisi geçerek) ispat etti. Kimbilir. belki de inka'lann dervişi Er-Ak-Koca'nın Pasifik denizine "yürüyerek" uzaklaşması bunu anlatıyor.

Bir başka göç tezi de, Atlas Okyanusu yoluyla, gemilerle Meksika'ya (Vera Cruz körfezine) ayak basışları savunuyor. Arkeolog Thor Hyerdahl bunların Mısırlı olduğunu iddia ediyorsa da, benim tezime göre bunlar Etrüsk'lerle akraba denizcilerdi (kendisiyle mektuplaşmamız ilerde). Tarih (M.Ö. 2000-1000).

Denizde kaybolup Amerika kıyılarında gemilerinin batması sonucu bazı Finike ve Japon denizcilerinin izlerine de rastlandıysa da, bunlar önemsiz ve Amerika'nın nüfus veya kültür yapısına tesir etmeyen olaylardır.

Hun Türklerinin 2000 yıl kadar önce Bering yoluyla Amerika'ya girmiş oldukları hakkında bazı işaretler vardır.

Etrüskler gibi Atlas Okyanusu yoluyla (ama en kuzeyden) Amerika'ya ulaşan Viking denizcileri ise pek bir iz bırakmamışlardır. Kolomb'dan 500 yıl kadar önce Norveç'ten ve İzlanda'dan yelken açan Viking'ler birkaç sefer yapmış, bugünkü A.B.D.'nin doğu kıyısındaki Massachussets'e ve daha kuzeyde Groenland'a çıkmış, birkaç yıl sonra pılıyıpırtıyı toplayıp yurtlarına dönmüşlerdir. Bizi ilgilendirebilecek tek yanı, aralarında bulunan ve Türk olduğu tahmin edilen Tirker'in Amerika'nın ilk isim babası olduğuna dair Viking Saga'ları (destanları) dır. Tirker o topraklara "Vinland" (Üzüm Diyarı) adını koymuştu.

Başka göç iddiaları da varsa da bunlar tek tek gezginlerden ibarettir: Gah/alı bir prens, bir Çin bilgini... vs. Bunlar herhalde Viking'li yıllardan sonraki münferit göçlerdir.

En sonuncusu, Kristof Kolomb'un Orta Amerika adalarına ayak basması. Ardından Americo Vespuci'nin buraların yeni bir kıta olduğunu ilan etmesinden sonra gelen Avrupalı göçmenler, daha doğrusu istilacılar: İspanyollar, Portekizliler, İngilizler, Hollandalılar ve Fransızlar.

Ve hâlâ -bu sefer "vize" alarak- Amerika'ya göçeden milyonlar; ve soykırımına uğramış "yerliler". İşte hikayemizin çerçevesi bu!

C) Kızılderililer ve Türkler:

Buradaki "ve" sözcüğüne dikkati çekmek isterim. Bu "ve" kelimesiyle, Kızılderililerin Türklerden farklı bir konumda bulunduklarını belirtmek istedim. Yani Kızılderililerin Türk olduklarını ileri sürmüyorum demektir. Türk değildirler, ama akrabadırlar:

Ural-Altay ailesi: Üst sırada Türk grupları, alt sırada Fin, Macar, Kızılderili.

Meluncan Kennedy, eşi ve oğlu, Turizmci Mehmet Topçak'tan Türkiye hakkında bilgi alıyor. (Fotoğraf: Garbis ÖZATAY) Milliyet, 24.12.1995 .....***scanned by darkmalt1***

Macarlar ve Fin'ler gibi; ileride ayrıntısına gireceğim: Moğol öncesi (Proto-Mongoloid) Kızılderililer, Türk'ün iki atasından birine mensupturlar. "Amcaoğlu" gibi bir durumdadırlar. Ancak, 2. katagoride gösterdiğim "sakal-bıyık sahibi yerliler" için durum farklı: M.Ö. 2000'lerden sonra kuzeyden ve güneyden göçeden ve gerçek anlamda Türk olan insanlar, bu "amcaoğlu" Kızılderililerin arasına girmiş, Meksika-Guatamala ve Peru'da parlayan "Kolomb-öncesi" Amerikan uygarlıklarında büyük bir rol oynamışlardır.

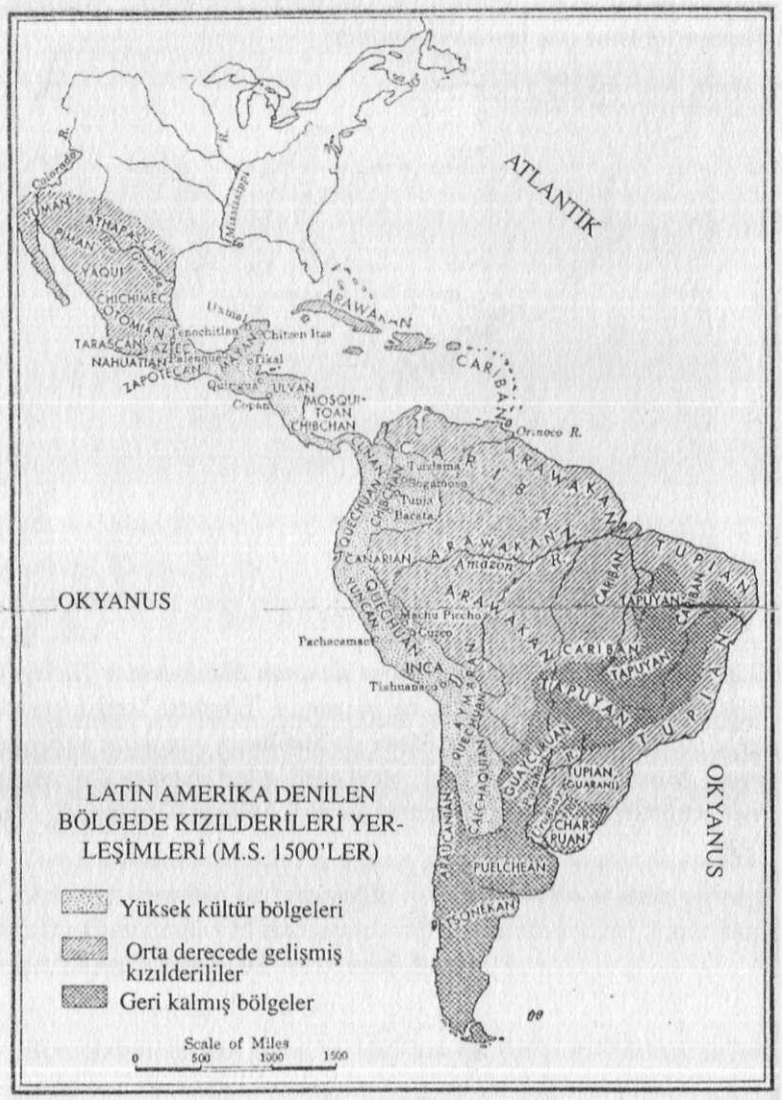
Ç) Meluncan'lar ve Türkler:

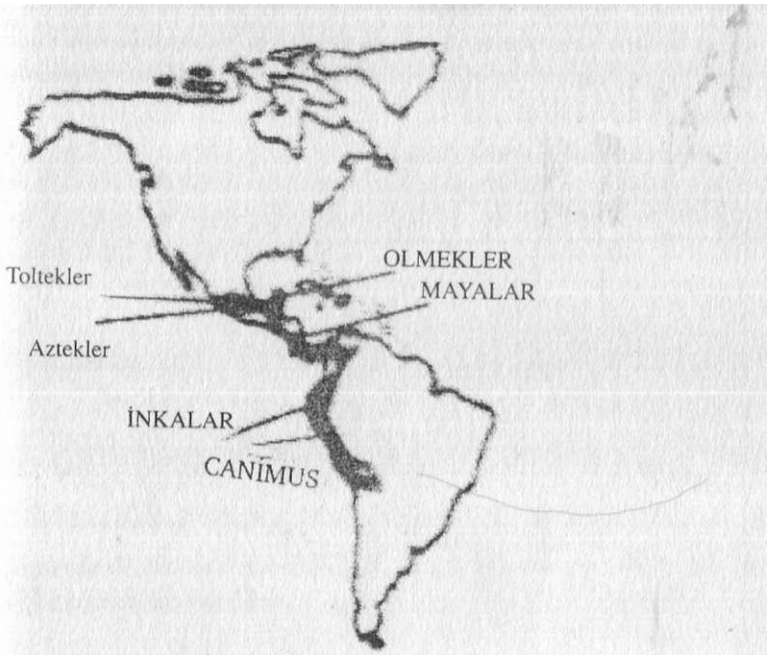
Son olarak, birkaç yıldır basında sık sık yer alan "Meluncan'lar deyimini ve "Türklüğü" konusunu da görelim. Meluncan'ları bende Türk gazetecileri sayesinde yeni öğrendim. Bunlar, Amerika'nın bizim Güneydoğu bölgesine benzeyen Tennesse'de yaşayan ve 2 milyon nüfuslu Amerikalılarmış. Birkaç asır önce Karaib adalarına terk edilen esir Türk denizcilerinin Kuzey Amerika'ya göçtükten sonra Kızılderilerle evlenmelerinden doğan çocuklarmış. Elvis Presley de, ünlü Cumhurbaşkanı Lincoln da onlardanmış. Şimdi liderleri Dr. Kennedy sık sık Türkiye'ye geliyor ve Türklüklerini ilan ediyor. Bu

konuyu henüz iyi araştıramadım. Ama doğru veya yanlış, Amerika'da Türkiye lobisine çok faydalı olabilirler.

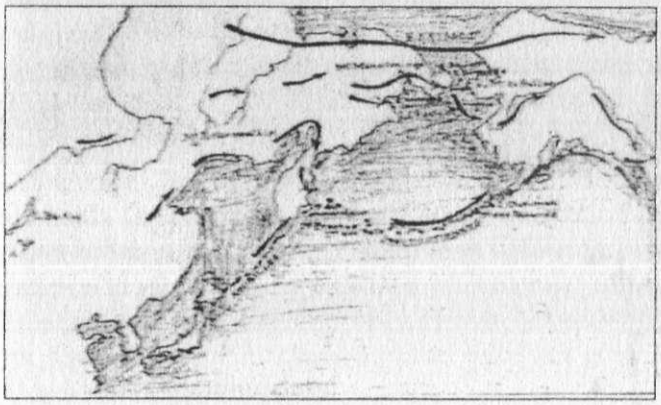

Güzel akraba Türk asıllı olduklarını savunan Meluncanlar Türkiye'ye büyük sempati besliyor. Ay yıldız mayonun "Elegance" serisi için kamera karşısına geçen Cherly Poster da Meluncan olmaktan gurur duyuyor. 26 yaşındaki esmer tenli, mavi gözlü güzel manken davranışlarıyla da bizlere benziyor. (Magazin Servisi) Milliyet Gazetesi, 10 Mart 1996

ATLANTIK
OKYANUS
OKYANUS
Colorado R.
Mississippi R.
YUMAN
ATHAPASCAN
PIMAN
YAQUI
CHICHIMEC
OTOMIAN
TARASCAN
AZTEC
NAHUATIAN
ZAPOTECAN
MAYAN
ULVAN
MOSQUITOAN
CHIBCHAN
ARAWAKAN
CARIBAN
Uxmal
Tenochtitlan
Chitzen Itza
Palenque
Tikal
Quirigua
Copan
Orinoco R.
Tunjuma
Bogatmoco
Tunja
Bacata
QUECHUAN
CHIBCHAN
YUNCAN
CANJARIAN
Amazon R.
CARIBAN
TUPIAN
TAPUYAN
Machu Piccho
Cuzco
Pachacamac
INCA
Tiahuanaco
AYMARA
QUECHUAN
GUAICURUAN
TUPIAN (GUARANI)
CHARRUAN
ARAUCANIAN
CAICHAQUIAN
PUELCHEAN
TEHUELHEAN
LATİN AMERİKA DENİLEN BÖLGEDE KIZILDERİLERİ YERLEŞİMLERİ (M.S. 1500'LER)
Yüksek kültür bölgeleri
Orta derecede gelişmiş kızılderililer
Geri kalmış bölgeler
Scale of Miles
0
500
1000
1500

Orta ve Güney Amerika'da uygarlık bölgeleri.

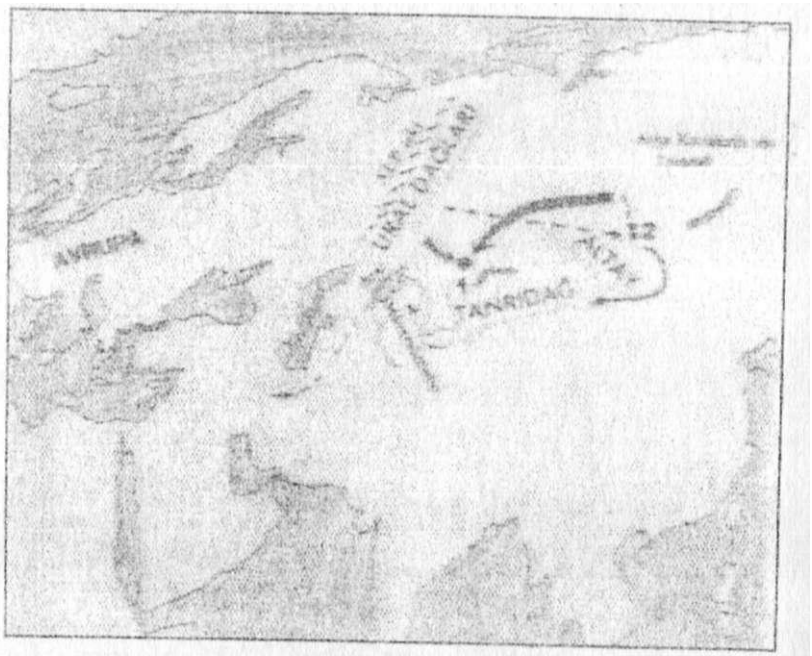
Uzak Doğu'dan Amerika'ya (Alaska'ya) geçiş yolları

TÜRKLERE GENEL BAKIŞI

Bu bölüm Amerika'da İngilizce yazdığım kitabımda vardı ama, şimdi Türkçe olan ve bizler için yazdığım bu eserde buna gerek var | mı diye tereddüt ettim.

Ve gerektiği sonucuna vardım.

Böyle düşünüşümün sebebi şu:

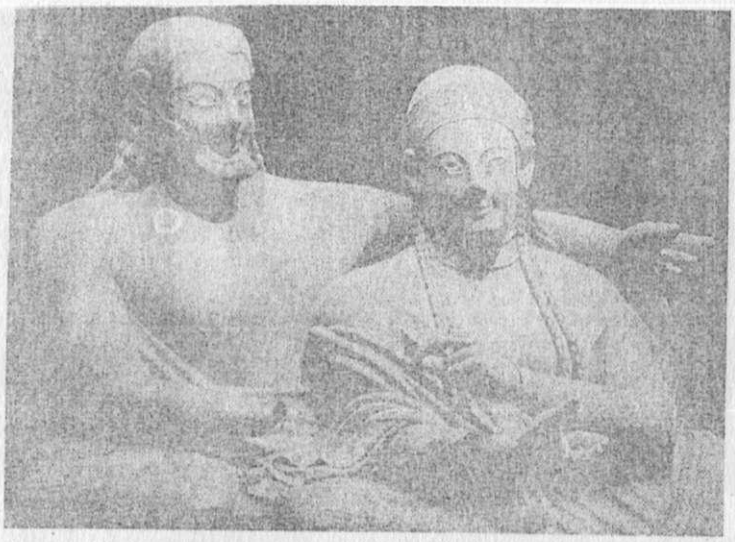
Türk'ün çift doğum yeri: Maveraünnehir (Amuderya-Siderya arası) ve Altay-Tanrıdağ bölgesi.

Türklerde de, Kızılderililerinki gibi, bu çocuklarda görüleceği gibi, hafif göz çekikliğine rastlanır.

Türk tarihinin ilk çağları -ki Kızılderili konusuyla ilgili dönemdir- durmadan tartışılagelmiştir. Herkes kendine göre bir nazariye tutturmuştur. Atatürk, Türk Tarih Kurumunun temelini atıp da, Türklerin erken çağlarının ve uygarlığa katkılarının araştırılmasını istediğinde, gözüne girmek isteyen bir sürü bilimadamı olan ve olmayan işi abartmışlardı. Türklerin belirmekte olan erken başarılarını çekemeyen -belki de soyca Türk olmadıkları için olacak- bazıları da bile bile işi gülünçleştirecek mübalağalara kalkışmışlardı.

Sonunda Türklerin ilk çağları komik bir manzara arzetti: Haritalarda Orta Asya'dan çıkan göç kolları dünyanın her köşesine ahtapot kolları gibi uzanıyor, Ön-Tarihin ve tik Tarihin bütün medeniyetlerini kuranlar Türkler oluyordu! Mısırlılar da, Yunanlı İyonlar da, Galyalılar da Türk olup çıkıyordu. Hemen hemen bütün insanlar Orta Asyadan çıkma Türklerin torunları olduğuna göre, "Türk" olmanın bir özelliği kalmıyordu!

Etrüskler: Yukarıda bir karı-kocanın, aşağıda bozkurtun heykelleri

"Türk"ün Kimlik Cüzdanı

Bu karışıklık beni çok rahatsız ettiği (ve, Tecrübi Psikolojiye ilaveten Antropoloji ve Türkoloji öğrenimim de olduğu) için, konuyu etraflıca araştırdım; vardığım sonuçlar, hem İngilizce, hem Türkçe kitap ve inceleme olarak yayınlandı. Kısaca, Yontma Taş çağında sırf Doğu Asyada yaşayan Bakır Tenlilerle (Asya Kızılderililerileriyle), Avrasyada bulunan Ak-Tenli Alpin'lerin kaynaşmasıyla Türk'ün doğuş hikayesi şöyle: Ural Dağları bölgesi sonraları "Fin-Uygur" (Fin-Macar) diye bilinecek olan halkların anayurdu olarak görünüyordu. Bunlar, ya Türkler'in atalarının bir kolu ya da akrabası idi.

Asya'nın en güneyinde - Çin Denizinden başlayıp, Tibet'e kuzeydoğu Çin'e ve oradan, Kingan, Çungarya dağlarından "Sibirya'nın Bering Boğazına doğru bir çizgi çizecek olsak, buralarda da sarı **(Mongoloyid)** ırkın oluşmasında rol oynayacak "bakır tenliler" yaşardı. Bu ırk henüz bugünkü keskin ve kesin özelliklerini kazanmamış, şimdiki Amerika'daki Kızılderilileri andırır bir tipti, Kısa-orta boylu, uzunca kafalı, sarımtrak tenli, orta-en burunlu, kara saçlı, hafif çekik göz kapaklı halklardı. Daha M.Ö.12.000, belki 18.000 yıllarında Bering'i aşıp Amerika'ya ayak basmışlar ve oradan güneye doğru yayılmaya başlamışlardır. Asya'da kalanlar (Asya Kızılderilileri), başka ırkların oluşmasında önemli rol oynayacaklardı.

M.Ö.5000'lerde Asya'da kalan "bakır tenli" ırkla Batıdan gelen "Fin-Ugur" tipli "Alp" ırkı, önce Aral Gölü civarında, sonra da Tanrı-Altay Dağlan bölgesinde karşılaşır, birleşir ve ilk Türkler böyle doğar.[22]

***

Konumuzun bu kısmını en hatırda kalır şekilde anlatabilmek için, "Biz Kimiz" kitabımın arka kapağına bastığım "Türk" insanının "Kimlik" kartının ilk yarısını buraya aktarıyorum:

Adı: Türk.

Soyadı: Alp-Turanid.

Doğum Yeri: Hem Seyhun-Ceyhun nehirleri arası, hem de Altay-Tanrıdağ yaylaları.

Doğum Tarihi: Hem M.Ö. 9000, hem 2500

İkametgahı (Adresi): Türkistan, Kafkaslar, İdil-Ural ve Türkiye ile Balkanlar.

Anası, Babası: Alp (ak tenli) ve "Asya" Kızılderilileri (Bakır tenli Turanid'ler).

Oğulları: Kıbrıs/Batı Trakya/Balkan Türkleri, Azeriler, Türkmenler, Kazaklar, Kırgızlar, Özbekler, Uygurlar, Altaylılar, Yakutlar, Kıpçaklar, Tatarlar, Başkurtlar, Kerküklüler, Gaga (Gök) Oğuzlar, Tuva ve Şor'lar... v.b.

Amca çocukları: Macarlar, Finler, Kızılderililer, Japonlar.

Dili: Ural-Altay dil grubundan Türkçe ve bunun lehçeleri.

Eşkali (belirli işaretler): En sık rastlanan tip: orta boylu beyaz-buğday benizli, yuvarlak başlı (brakisefal), adaleli yapılı, badem gözlü (Türkiye Türklerinde düz % 40.49, hafif kıvrımlı % 41.32). Göz rengi: Kestane-ela; saç rengi: Kestane ya da kara (başka renklere de rastlanırsa da daha azdır).

22 Asya'daki **"Kızılderililer"** (Bakır tenliler), bu kıtanın çeşit çeşit ırklarıyla karışıp Çinliler ve Moğollar yeni "yeni' ırkların oluşmasındaki kısmi bir payları vardır. Bu konumuzun dışındadır.

"Türk"ün Tarih Sicili

Ön - Türkler:

Aral gölü civarında, Bakır Tenlilerle Alpin'lerin ilk evliliğinden doğan "Ön Türkler", güneye, Mezopotamya'ya inince, "Ön Sümer'ler (Proto-Summerians) M.Ö.4000, ve "Sümer'ler (M.Ö.3600) olarak, ve Anadolu'ya M.Ö. 4000'lerde giren kolları ise "Ön-Hitit" diye tarih sahnesine çıkmışlardır. Binlerce yıl boyunca Anadolu'yu dolduran ve Ege kıyısına kadar ulaşanların bir kısmı, "Etrüsk" (Tirsk olarak denize açılmış, bir kolu Kuzey Batı İtalya'ya yerleşmiş, bir başka kolu da "başları tüylü müthiş denizci Tirhenler" olarak Mısırın Akdeniz kıyılarına akınlar yapmışlardır. Sonradan, ayrıca göreceğimiz gibi, bu kolun Cebelitarık'ı aşıp Atlas Okyanusu yoluyla M.Ö. 2000-1300de Amerika'ya (Meksika'da, Vera Cruz körfezine) ulaştığı iddiam vardır.

Sümer'ler, insanlığın ilk medeniyetini başlatmış ve buluşlarının etkileri Yunan uygarlığında rol oynamıştır (Sümer'lerin 260'a yakın icat ve keşiflerini bugün bile kullanmaktayız).

Sümer'lerin -veya onlarla birlikte yola çıkan Ön-Türk'lerin- Körfezin daha doğusunda yurt tutanları Elam, Kuzey Hindistan'a yerleşenleri de Mohencadaro ve Harappa kent-uygarlıklarını başlatmışlardır. Mısır'ın "Asya'dan gelen Güneş tanrısının oğulları", ilk sülalelerin firavunlarını ve ruhban sınıfını oluşturmuşlardır.

Anadolu'ya gelen "Ön-Hitit"ler, M.Ö. 2000'de yurtlarına giren Aryen Soylu Hitit uygarlığının mayası olmuşlardır.

Etrüsklerin İtalya'ya yerleşenleri parlak bir medeniyet yaratmış, dişi kurtun emzirdiği iki prensi, Latin'lerin başına geçip Roma şehrini kurmuş, sonra Romalılar, "Tarkan" sülaleli Etrüsk krallığını yıkmışlarsa da Roma uygarlığını birlikte oluşturmuşlardır.

Tirsk'lerin diğer kolu Tirhenler gerçekten Amerika'ya varmışlarsa, o kıtanın "Ölmek" diye bilinen ilk büyük medeniyetini başlatmış, etrafa da tohumlarını saçmışlardır.

İşte Ön-Türk'lerin ön ve ilk Tarih çağlarında gerçek "marifetleri" bunlardır. Yeterince övünülecek şeylerdir; gerçek olmayan başka başarılarda pay kapmaya ve abartılara sapıp bunları da şüpheli yapmaya gerek yoktur.

Ön-Türk'ten İlk-Türk'e:

"Ön-Türk'lerin, M.Ö. 5000-1000 yıllarına sığan bu tarihlerinin ardından, "İlk-Türklerinki başlar. Gene Batı yönünden gelme Alpin'lerle (aralarında İlk Türkler de olabilir), Kuzey Asyada arta kalmış "Amerindian" (Asya Kızılderilileri) ile Altay dağlan bölgesinde 2. "evliliklerini" yapmışlar, bundan da Kun-Hun-Hyung-nu adını alacak olan İlk-Türkler tarihe doğmuşlardır (M.Ö. 1500).

Hun tarihini hepimiz az çok bildiğimize göre burada tekrarlamaya gerek yok. Sadece, bilinen iki olayı görelim: Birincisi, M.S. 300-500 tarihlerinde, Bering boğazından, teknelerle bazı Hun boylarının Amerika'ya ulaşmasıdır. Kanada'daki Na-Dene Kızılderi kabilelerinin, hatta Atabaskan dil grubundan Aztek'lerin bunlardan olması ihtimali kuvvetlidir (aramalarında Moğollara da getirmiş olabilirler).

İkinci olay, ya Îlk-Türklerin (Hun'ların), ya da Güney Türkistan / Tanrı Dağları yoluyla gelen Ön-Türklerin (Çu-Su'ların) Çin'e girip, Çin milletle medeniyetinin oluşmasında temel payı olan "savaş arabalı" Çu sülalesini kurmalarıdır. Orta ve Güney Amerika'ya Çu'lar çağında Çin'den gemilerle göçler geldiği ileri sürülmektedir.[23]

Artık tarihin bilinen "limanlarına" yanaşabiliriz: Sakalar Hunlar, Gök-Türkler, Uygurlar, Cengiz İmparatorluğu, Karahanlılar, Gazneliler, Harzemşahlar, Oğuzlar (Selçuk'lar) Hazarlar, Osmanlılar ve Türkiye Cumhuriyeti.

Şimdi de "öbür tarafa" -Amerika'da Kızıl Derililere bakmamızın zamanı geldi.

23 Sık sık Türklerin başka **Ülkelerde** başka milletlerin **Üzerinde** egemen olmaları ve sülale kırmaları yadırganmamalı; bunu tarihi cağlarda da sık sık yaptıkları bilinen bir gerçektir: Çin'in Çu'lardan sonraki 4 sülalesi, Moğolların başına geçen Börütegin "Cengiz sülalesi, Abbasi'lerden sonra İslam Arap dünyasının birçok krallıklarından, Mısır'da, İran'da (son şah Pehlevi'den önceki 4 sülale), Afganistan'da 3. Macaristan'da 2 ve Hindistan'da kurulan 5 devletin sülaleleri hep Türk kökenliydi.

KIZILDERİLİNİN KİMLİĞİ

Adları: Hintli (İndian), Kızıl Derili (Red Skin, Peau-Rouge), Amerindian

Soyadı: Turanid

Doğum Tarihi: Asyada: M.Ö. 30.000 - 25.000

Amerika'da: M.Ö. 25.000 veya 17.000 ve ötesi

Doğum Yeri: Kuzey Doğu Asya / Sibirya, daha sonra Kuzey Amerika ve Güney Amerika

Şimdiki İkameti: Kuzey, Orta ve Güney Amerika, Karaib Adaları ve Sibiryada çok ufak 1-2 topluluk (Paleo-Sibiryenler, belki Tuva'lar)

Dili: 5 ana dalda toplanan 2000 kadar (lehçelerin dışında). Çoğunluğu, Türkçenin de bağlı olduğu Ural-Altay dillerinin özelliği olan "Agglutinant" (yapışık ekli) grubundan. Çok ufak bir kısmı (Otomi kabilesi), Çince gibi tek heceli. Özellikle Aztek, Maya, Ölmek ve İnka uygarlıkların parladığı bölgelerde 320 kadar türkçe kelime tesbit edilmiştir.

Akrabaları: ("Yeğen" gibi): Türkler, Moğollar, Çinliler

Eşkal (görünüş, antropolojik yapı) 1. (çoğunluğu) Cüt rengi: kızıla çalar bakır tenden koyu esmere ve yeni meşin sarısına kadar. Göz: hafif çekik ve kara; saç: kara ve düz; surat: çekik elmacık kemik, keskin burun, köse; Kafatası: orta (mezosefal) veya yuvarlak (brakisefal); boy: orta. 2. (Azınlık) (a) Meksika ve And dağları (Peru) uygarlıkları bölgesinde, üst tabaka ve bazı "rahip-derviş" kimlikli tarihi-efsanevi şahsiyetler: aktenli, sakal ve bıyıklı (bunların bir hayli olduğunu yalnız Meksika Etnografya / Antropoloji müzesinde değil, New York'ta "Metropolitan Museum of Art'da da gördüm ve uzun bir liste halinde, müzedeki yerleriyle birlikte not ettim), kahveren-

gi saçlı; (b) Orta Amerika'da (Mayalar): diğer Kızılderililer gibi, fakat kısa tıknaz ve iri burunlu; (c) Güney Amerika'da: Polinezyahları ve Malezyalıları andırır tip; (d) Zenci veya Avustralyalıları andıran bambaşka bir tip (Sade Ölmek heykel taşlan olarak mevcut)

Kızılderililerin Tarih Sicili

Amerika kıtasında bugüne kadar çok eski (yani M.Ö. 30-40.000' lerden daha eski) insan fosili bulunamamış ve Asya'dan göçler oluncaya kadar bu kıtalarda insan yaşamadığı kesinleşmiş gibidir. Geleceğin süprizleri hariç.

Kuzey-Doğu Asya'dan Kuzey-Batı Amerika'ya insanoğlunun geçişinin izi, yontma taş, ok ve mızrak uçlarının bulunuşu sayesinde tesbit edilebilmiştir. Arkeolojik analizler, bunların en eskileri 25.000 yıl kadar önceye uzanır.

Asya'dayken Kızılderililerinin atalarının ne yaptıkları pek bilinmiyor. Fakat bir kısmı Amerika'ya göçettikten sonra Asya'da kalanları, buzullar çözüldükçe başka insan şovlarıyla karşılaşmış, karışmış ve yeni "modern" ırkların doğuşunda rolleri olmuştur: Alpin ırkıyla "evlenenlerden" İlk ve Ön-Türk soyu doğmuş, Asya "Pigme'leriyle karışanlardan "Moğollar" (Şevey soyu); gene Asya pigmeleri, "Avustraloyid'ler ve Ön-Polinezyalılarla karışanlar da diğer "Sarı" ırkların (Çinlilerin, Güney-doğu Asyalıların... v.b.) doğumuna sebep olmuşlardır. En az karışan Asya Kızılderilileri "Türk" Tuva'larla "Tibetliler" olabilir.

Asya'dan Amerika kıtasına ilk göçenler bildiğimiz "Kızılderili" tipinde değildiler. Antropologlar, ilk olarak şimdiki Avusturalya yerlisi, hatta karaderili Asya pigmeleri cinsinden olduklarını, ancak 3. Dalga (M.Ö. 17.000-12.000'lerde) Asya Kızılderililerin Alaska'ya ayak basmış olabileceklerini iddia ediyorlar.

***

Geçiş yoluna ve Amerika'da güneye doğru göç izine gelince: Asya'nın Sibirya ucuyla Amerika'nın Alaska ucu arasında bugün yer yer 52-60 km. büyüklüğünde bir deniz parçası vardır: Bering boğazı.

Orta yerinden bakıldığında Asya'nın da Amerika'nın da kara parçaları görünür.

70.000 yıl önce dünya son Buzul Çağını yaşadığında, 3-4 defa bu deniz kaybolmuş, yerine kara oluşmuştur: Buzul dağları suları hapsettiğinden, denizin üstü yürünebilir kara parçası olmuştur. Buna artık "Bering Boğazı" değil, "Beringia karası" denmiştir. İşte göçler, ayrı ayrı zamanlarda, bu kara yoluyla olmuştur.

Zaman zaman buzullar eriyince deniz gene oluşmuş ve "Bering Boğazı" yayalara geçit vermez olmuştur "kayık ve salla geçiş daha yakın zamanlarda gerçekleşmiştir).

Beringia 5.000 yıl yok olmuş, fakat 25.000 yıl önce tekrar sular çekilip 15.000 yıl öncesine kadar kara yolu Asya'dan Amerika'ya geçit vermiştir. Kısa bir kapanıştan sonra (1.000 yıl kadar) yol 14.000'den 10.000 yılına kadar tekrar açık olmuş ve en kalabalık göçler o sırada olmuştur.

Ancak göçmenler için Amerika'ya Alaska'da ayak basmakla iş bitmemiştir: Bering'de buzulların çözüldüğü çağlarda Kuzey Amerika'da buzullar bilakis artmış ve ilerlemiş, göçenlerin Amerika'nın daha güneye iniş yolları (Batı koridoru) kapanmıştır. Özellikle, güneye tek iniş koridoru olan 30-35 km. genişlikteki Yukon-Mackenzie-Dakota vadisi yolu, 20 binden 13 bin yıl öncesine kadar, 1300 metre yüksekliğe varan buzlarla örtülüydü.

Demek ki Alaska'ya geçtikten sonra, daha içlere ve güneye göçün devam edebilmesi için Amerika buzullarının da koridoru açacak kadar çözülmesi gerekmekteydi. En son, 10 bin yıl önce, Beringia büsbütün suyun altında kalmış, kara yolu kapanmış, Bering Boğazı bugünkü şeklini almıştır.

Eskimo'larla Aleut'lar ise herhalde 11 bin yıl önce Asya'dan göçüp Kuzey Amerika'nın en kuzeyine, Kutuplara, Labrador'a ve Groenland'a yerleşip kalmışlardır.

Az sonra kara yolu kapanmışsa da, Milattan önceki yıllarda deniz yoluyla (Saint-Lawrence adaları yoluyla) Alaska'ya ulaşanlar olmuştur. Hun Türkleri bunlar arasında olabilir. M.Ö.3000'lerde Pasifik Okyanusunda yolunu kaybetmiş bir teknenin Orta Amerika'da Ekvador'a vardığı, Japon modeli testi artıklarından anlaşılmıştır. Belki tarımı yapılabilen pamuk tohumu Amerika'ya onlarla ulaşmıştır. M.Ö. 1500'lerde, Türk kökenli Çu sülalesi çağında da deniz

yoluyla Amerika'ya ulaşanlar olduğuna dair bazı izler bulunmuştur. M.Ö. 500'lerde Polinezya adalarına ayak basan Tahiti-Havayi yerlileri tipindeki insanlar çok güçlü tekneler geliştirmişlerdi ve onlardan da Güney Amerika'ya ayak basanlar olmuştur.[24]

M.Ö. 2000'le 1000 arasında Akdeniz'den yola çıkan Türk kökenli Etrüsk'lerin (Tirh'lerin) gemilerle Meksika'ya ulaştığı da anlaşılmaktadır.....**www.cizgiliforum.com**

Başka teorilerde vardır: İskender'in gemicilerinin Hindistan'dan Amerika'ya geçtikleri, Galyalı prens Maadog'un, Yahudilerin 13. Kabilesinin, okyanuslarda batmış "Atlantis" ve "Mu" kıtalarının yerlilerinin, Uzaylıların v.b. Amerika'ya geldiklerini iddia edip dururlar. Bunların bilimsel bir dayanağı yoktur.

İlk Göçlerin Takip Ettikleri Yol

50-60 kişilik "Klanlar halinde yüzlerce, binlerce yıl yol alan bu göçmen grupları, Kuzey Amerika'nın orta taraflarına ve kıtanın güneyine göçtüler. Önceleri büyük hayvanları avlayarak yaşadılar. Daha sonra bol yetişmeye başlayan bitkileri toplayarak ve daha çok çeşit hayvan avlayarak belirli bir bölgede kaldılar, yarı yerleşik bir hayat sürdüler. Nihayet tarımı öğrendiler, köy ve kasaba hayatına başladılar. Bu herhalde 7000 yıl önce başlamış ve belirli merkezlerde oluşmuş: Meksika'da ve Orta Amerika'da. 5000 yıl önce Güney Amerika'nın Batı kıyılarında (Peru'da) pamuk tarımının başladığı görülüyor ve hemen sonra, Asya'dan gelmiş olması gereken başka bir tür pamukla melezleştirilerek şimdiki şeklini alıyor.

Mısır (ki Amerika'ya özgü bir bitkidir) 7000 yıl önce Orta Amerika'da, Peru'da ise 3500 yıl önce ekilmeye başlanıyor; kabak ve avokado daha önceleri yetiştiriliyor. 6000 yıllarında ise fasulye ve biber. 5400 yıl önce belirli yörelerde halkın gıdasının % 30'u tarım ürünlerinden oluşuyordu ki bu, Eski Dünyada gelişmelere kıyasla hiç de geri sayılmaz.

At en eski çağlarda ufacık bir hayvan olarak dünyada sade Amerika'da yaşarken, insan göçünün tersine olarak, hemen hepsi Asya'ya geçmiş ve oradan dünyaya yayılmışlardır, ilk insanlar

24 **Norveçli** arkeolog. Güney Amerika'da yaptığı Kon-Tiki salıyla Pasilik adalarına (Paskalya adasına) ulaşmış, ters yönde de göçler olabileceğini kanıtlamıştır.

Amerika'ya göçtüklerinde bu ufak boylu atlardan çok az kalmıştı ve bunlar da avlana avlana çabucak tükenmişlerdi. Öyleki "Kızılderililer" atın hatırasını bile taşımıyorlardı; İspanyollar gemilerinden atlarını karaya çıkarınca ve süvarileri görünce şaşıp kalmışlardı. Aztek hükümdarına haberi getiren bir izci "suratı tüylü (yani sakallı) tanrılar geldi, dört ayakları vardı, ama bazen yarısı kopuyor, kâh iki ayaklı kâh dört ayaklı iki ayrı yaratık oluyorlar" diye rapor vermişti!

Gerçi İspanyollardan (Kristof Kolomb'dan) önce başka "suratı tüylü" (Sakallı) göçmenler de olmuştu, bunlardan bir grubu beyaz "Viking" denizcileriydi; M.S. 950'lerde Amerika'nın öbür ucuna "Boston'nun kuzeyine) çıkmışlardı ve at da getirmemişlerdi. Zaten Amerika'nın Güney batısındaki Kızılderililerin onların geliş ve gidişlerinden hiç haberleri de olmamıştı.

Amerikalı yerlilerin kaderini değiştirecek asıl büyük göç, 1492 yılında, Karayip adalarına ayak basan Kristof Kolomb'la başlayacaktı. Daha sonra da İngiliz, Holandalı ve Fransızların Kuzey Doğuya çıkışlarıyla.

BENZERLİKLERE BİR BAKIŞ

Kızılderili Dillerinde Türkçe Kelimeler

Bir Kızılderili "gün" ve "güneş" yerine "kün" derse bir an durak-sarsınız, sonra Gök-Türklerin de "kün" dediğini belki hatırlarsınız ama, tesadüf diyebilirsiniz. Derken, bir tepeye işaret edip "tepek" dediğini duyarsanız, artık rastlantı demekte zorlanırsınız.

Ve bu benzerlikler sürer gider: kuşa "kuskus;" köpeğe (ite) "it" (Kılsız köpek "it-zevintli"); ecdata (ataya) "ata, hata, atağ;" göçe "köç": han ve kağan yerine "kan"; ev (eski Türkçede "uy" tatarcada "üy") yerine "u" ve "uya". Türklerde; prensler için kullanılan "tekin-tigin" unvanı, Kızılderililerde "tekun" ve "Tokin;" sayı iki, "ik"...

Tamam, bu kadarı da tesadüf olamaz dersiniz.

Hava-su ve Çapulcu Tepesi

Aslında Fransız dilbilimcisi Dumesnil Kızılderili dilinden 320 kelimenin Türkçeyle eş olduğunu tesbit etmiştir; ben de buna 110

kadar daha sözcük ekledim. Prof. Osman Nedim TUNA da bu benzerlikleri araştırdı. Rahmetli Prof. Dr. Mecit DOĞRU istanbul'da bir Türkoloji kongresinde, altmıştan fazla yer isimlerinin benzerliği üzerinde durmuştu.

Daha da şaşırtıcı olanı, çift kelimelerin hem söyleniş, hem de anlam bakımından aynı olmalarıydı. Mesela "hava-su" (Arizonada son yıllarda ünlü bir Amerikan sayfiye beldesini Kızılderililerden kalma adı); hem söylenişi "hava-su", hem de anlamı "hava/gök ve su"[25]. Peru'da da "su" sözü çoktur. Kolla Suyo, Kondu Suyu, Ande suyu gibi.

Anka'ların "Akkapana'sı aynı bizim "ak-kapı". Meksika'dayken kaldığım otelin bulunduğu mahallenin adı "Çapultepek'di. Sordum, "bu Kızılderili dilinde "Brigand Hill" (Yani "çapulcu tepesi") demektir" cevabını aldım. Gene bunun gibi "Tepe-Huan", "Tepenin Hanı" anlamında.

Bu çift kelimelerin benzerliği dil uzmanlarınca çok önemli. İsveçli Lenguist Prof. Swadesh, çift kelimelerin benzemesi halinde tesadüf ihtimalinin birkaç milyonda bir olduğunu belirtir.

Bu demek değildir ki Kızıl Derililerin dili Türkçe'dir. Ural-Altay dil ailesiyle irtibatı bile tartışmalıdır. Kızılderili dillerindeki bu 300-500 Türkçe kelimenin bir tek anlamı vardır: tarihlerinin bir çağında (hatta birçok kereler), Türkler Amerika'ya gelmiş, Kızılderililere karışmış ve dillerinden hatıralar bırakmışlardır. Bu kadar açık - seçik Türkçe kökenli kelimeler havadan uçup gelmemiştir her halde.

Ne Yaygara, Amma Uzun!

Yalnız, abartmalara ve komik iddialara karşı dikkatli olmak lâzımdır. Meselâ, son zamanların "Meluncanlar"la ilgili haberlerde, bir gazeteci çıktı, "Niyagara şelalesinin adını bu Meluncanlar koymuş. "Ne Yaygara" anlamında" dedi.

Biz bunu daha Meluncanlar gündeme gelmeden evvel 1970'lerde şaka olsun diye yazmıştık.[26]. Başka komik uydurmalar da yapmıştık: "Türkler Amazon nehrini keşfedince, amma uzun' diye bağırmışlar, böylece nehrin ismi olmuş". Veya ABD'nin "lowa eyaleti ("Ayo-va"

25 Bunu bir zamanlar tesadüf saymışım, çünkü "hava" sözcüğünün Arapça olduğunu sanıyordum. Prof. N. TUNA Philadelphia'dan bir açıklama yolladı ve Çuvaş Türkçesindeki "hkavağ" kelimesinden geldiğini bana delilleriyle ispatladı.

26 Milli kültür. 1997. sayı 6. .

okunur), aya benzeyen bir ova olduğu için ona bu adı Türkler takmış" gibi, (aslında Ayova - 'Iowa'nın aya benzer ovası da yoktur)!

Şimdi bu şaka benzetmelerini ciddi ciddi söz konusu yapmak, Amerikada iz bırakan gerçek Türkçe kelimeler hakkında kuşku" uyandırır.

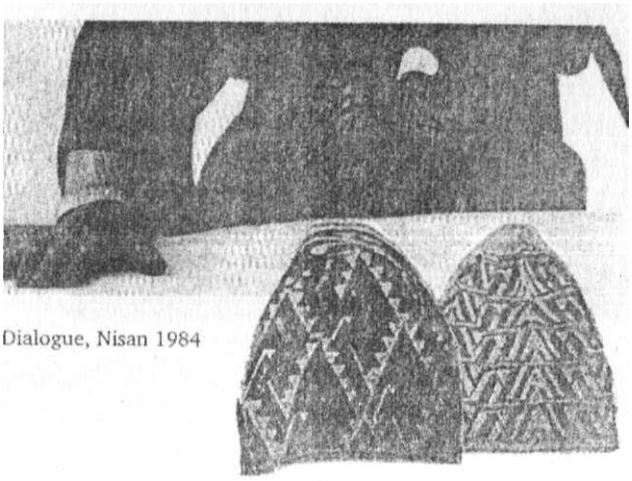
Her Konuda Türkçe Sözcük

Kızılderili dillerindeki -özellikle büyük medeniyetler yaratmış olanların lisanlarındaki Türkçe kelimeler belirli alanlarla sınırlı değildir. Deminki örneklerde gördüğümüz gibi hayvan ve kuşlarla ilgili olanlar bulunduğu gibi, mevsimlere, sayılara, renklere, coğrafyaya, sosyal sıfat ve unvanlara, fiillere (mesela "Baka" "bak"; "ges": I gez, yürü; "kasa": "kes"; "tuka": "tükür" "ku": "koy" eklere: "la/le": "la"; soru "mi": "mi"lere kadar uzanır. Türkçe, "ipinde" sözünü Keçua/ İnkalar "Kipunda" şeklinde söylerdi") (şakacılar isterlerse bunu lâz şivesine benzetebilirler!).

Kelimeler ve Kilimler

Dildeki benzerlikler, Amerikadaki Türklerin izini en güzel belli eden inceleme alanlarından biridir.

Ama daha bir çok kanıtlar da vardır: birbirinden kopye edilmişe benzeyen kilim desenleri; aynı konuyu aynı şekilde işleyen destanlar; zamanı aynı şekilde ölçen meşhur "12 hayvanlı takvim" ve daha niceleri.

Dialogue, Nisan 1984

EFSANELERİMİZİ, KİLİMLERİMİZİ AMERİKA'YA KİM TAŞIDI?

(Genel bir bakış)

ERGENEKON efsanesini hepimiz okullarda okuduk, herhalde hâlâ hatırlıyoruzdur. Türk Mitolojisinin (sonradan Moğolların da benimsediği) bu çok eski köklere dayanan efsanesinin ana teması şuydu: dört bir tarafı demir dağlarla kapalı adı "kon'la biten bir yurttan, bir kutsal hayvanın (kurdun) yol göstermesiyle dağları eritip dışarı çıkış ve cihangirlik günlerinin başlaması. Bu özellikleri taşıyan efsane Gök-Türklerin en önemli destanıdır.

Peruda M.S. 13-15. yüzyıllarda bir uygarlık kuran ve kendinden önceki Tiahu-Anako ve Aymara kavimlerinin kültür ve geleneklerine sahip çıkan İnka'ların KAPAKTOKON efsanesi ise şöyledir:

Efsanelerdeki Paraleller

Manço Kahan'ın (veya Kapanın) atası Atağ (Atau) bir felâketten tek sağ kurtulandır. Dışarı âleme dört yanı kayalarla kapalı olan bir

Ve Türk motifleriyle bir defile (Hürriyet, Kelebek Eki - 23.11.1997)

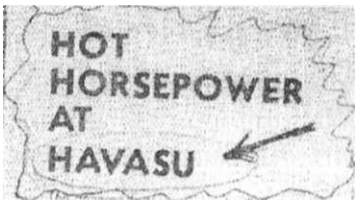
mağaraya sığınır, fakat bir daha dışarı çıkamaz. Bir gün kurdumsu bir hayvan (çakal) kılığında Güneş Tanrısı Er-Ak-Koca (İrakoca) ona nurlu bir taş verir, Atağ da bununla kayaları eritir, kavminin başına geçer ve cihangir bir devlet kurar.

Kapaktokon efsanesinin gerek "Kapak" (Kapaklı, kapalı), gerek yurt (daha çok geçici anlamda Konak, Konmak) manası taşıyan "kon" sözcükleri, gerekse hikaye çizgisi, Türk Ergenekon efsanesiyle büyük benzerlikler taşıyor.

Kırgızların ünlü YARATILIŞ efsanesini çok kişi bilmez, onun için anahatlarını hatırlatalım: Tanrı ilk insan Yerlik Han'ı yaratınca, yeryüzünü yaratmak için suların altından bir avuç toprak getirmesini ona emreder. Yerlik ise ayrıca bir avuç toprağı da avurduna gizler —kendine ayrı dünya yaratmak için. Tanrı savrulan toprağa "Büyü!" emrini verir, Yerliğin avurdundaki toprak da büyüyünce hilekâr yaratık çatlıyacak gibi olur ve tükürür; adalar da böylelikle oluşur. Tanrı kızar, Yerlik Hanı yerin dibine hapseder, o da şeytan olur.

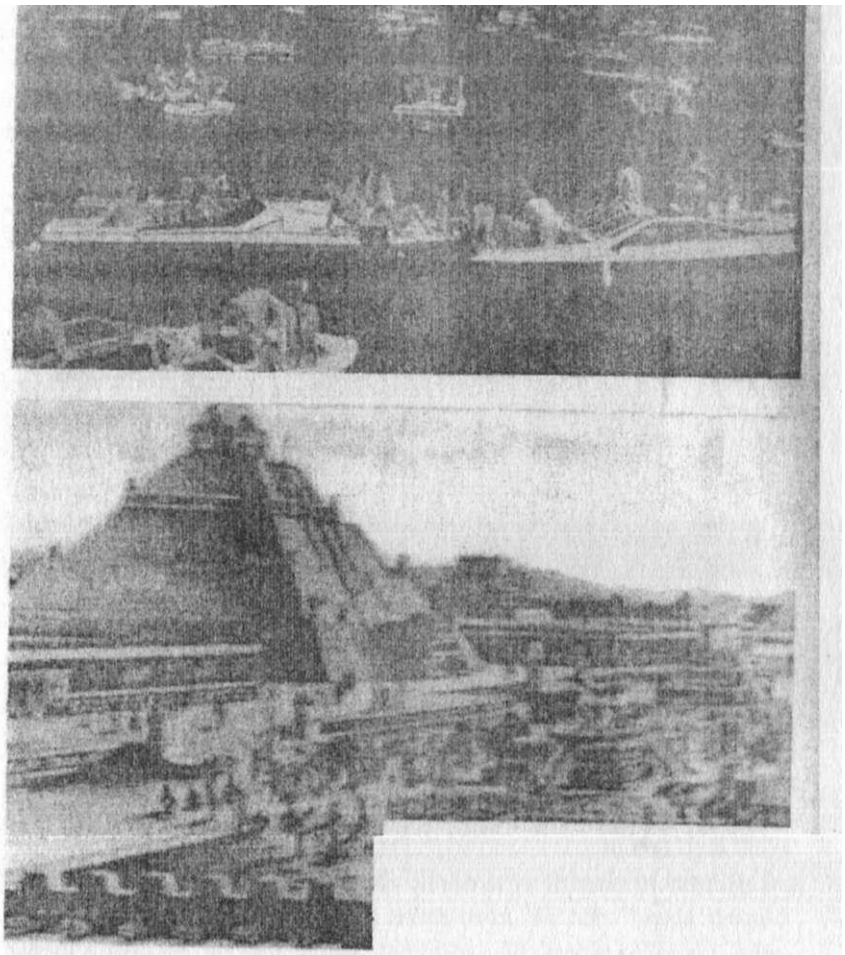
Bu efsanenin baş kısmı, Türklerin öteki koldan akrabası olan Fiillerin Kalavela destanında da mevcuttur. Kızılderililerde ise, yukarıda anlattığım noktaya kadar aynen vardır.

Bu kadar ayrıntılı benzerliğin tesadüf eseri olması imkansızdır.

Kızılderililerin kutsal "HA_ VASU"gölü şimdi Amerikalıların tatil yeri (ve bir "Hava-su" ilan başlığı)

27 **Kızılderililerin yaratılış** destanının devamı **da** var **ki,** o hikaye **başka** kültürlerin katkısıyla eklenmiş olacak.

İlk şehir merkezleri ve Aztek tüccarları Uzak akrabalarımız Kızılderililer arasına göçlerle karışan Türkler, onlarla elele büyük medeniyetler yaratmışlardır.

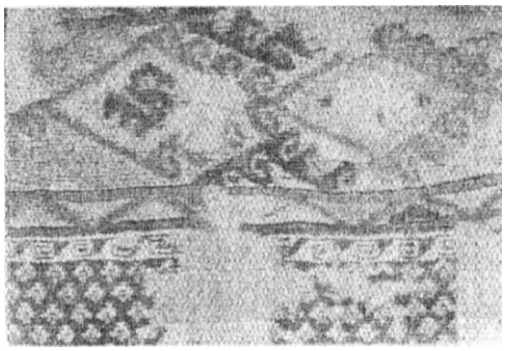
Nahavo ve Yörük Kilimleri

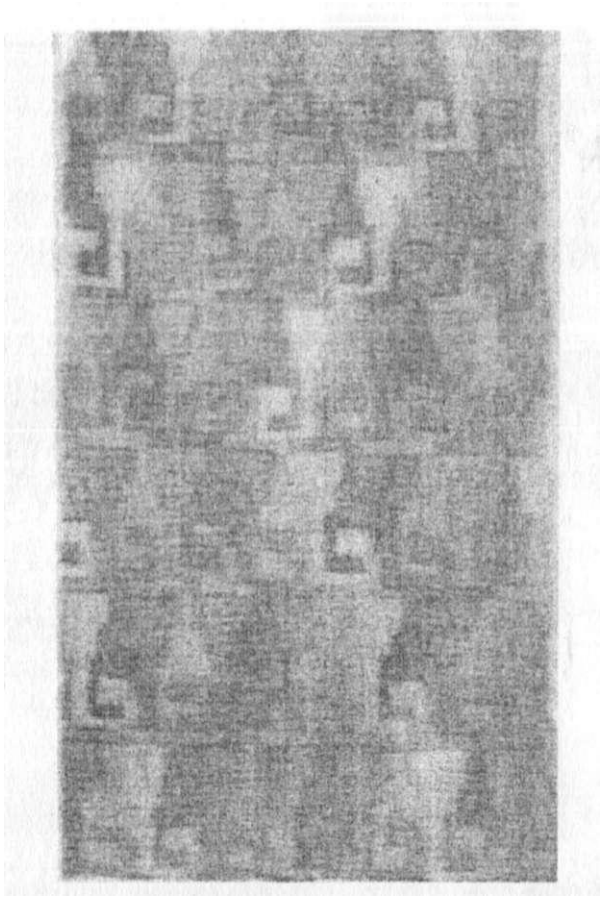
Yörük Kilimi

Navajo (Kızılderili Kilimi)

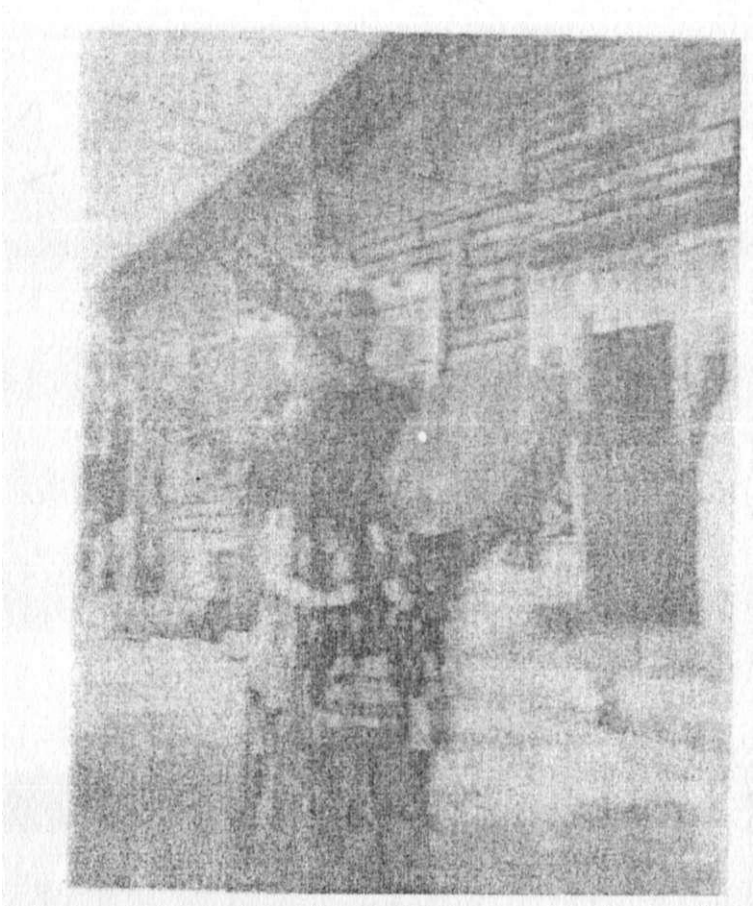

Orta Asya'da kazıda çıkarılan Hun Türklerine ait halı (Pazarık)

Binlerce yıl öncesinden, günümüz Yörük kilimlerinin sanki bir şablonu (Pazarık hafriyatı I Rudenko).

Kovboy ve Kızılderili filimlerinde gördüğünüz kilim desenlerine dikkat etmişseniz, Yörüklerinkine benzerliğine şaşmışsmızdır. New York'tayken televizyondan, Kaliforniyada düzenlenen "Güller Resmi geçidi'ni seyrediyordum: otomobil ve kamyonetler renk renk desenler halinde güllerle donanmıştı. Çeşitli ülkelerin ve firmaların katıldığı bu şöleni TVci Chet Huntley tek tek anlatıyordu. Bir takı "şimdi Meksika Kızılderililerinki geçiyor" diye tanıtınca, yardımcısı elindeki kâğıdı işaret etti, spiker de şöyle özür diledi: "Kızılderililerin değil, Türkiye Konsolosluğununmuş! Desenler o kadar benziyor ki şaşırdım" dedi.

Samanlık geleneği, Altmış Batır Müzesinin bahçesinde canlanmıştı sanki... Başındaki telekler Kızılderili kabile reislerinin başlıklarındakinden farksızdı... (Fotoğraf: Işıl Öcal)

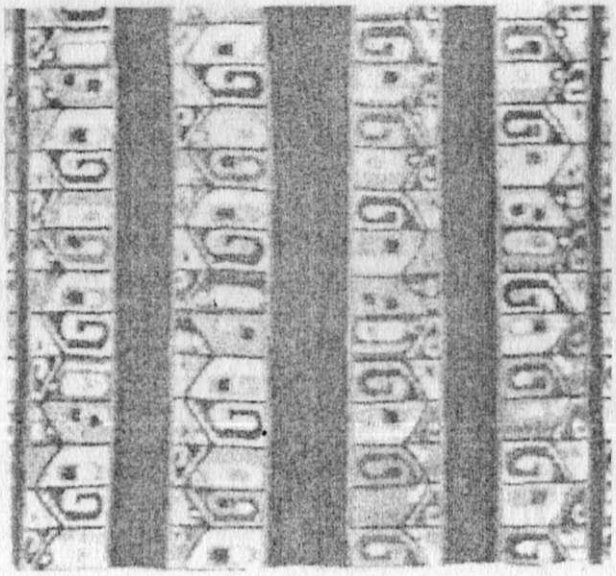
(A Yesevi Dergisi-Ocak 1994)

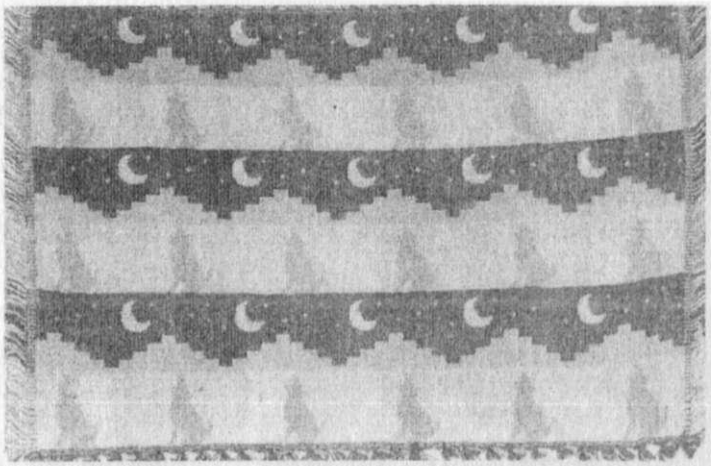
Çin'deki Türk kökenli Çu sülalesinden kalma bronz vazo işlemesi.

Aynı desenler Meksika'nın Tokonak taş oymalarında da görülüyor.

Yörük desenleri Amerika'da Tiahuanoko Kızılderililerin gömlek ve halı motiflerinde de görülüyor.

Bozkurtlu hilalli yıldızlı ve aztek piramitli Kızılderili kilimi

1990'larda rahmetli Necati Sepetçioğlu ve eşi Piyekan Kızılderili rezervasyonundan satın aldıkları (kilim bana Bahri Yüzlüer tarafından ulaştırıldı).

Kızılderili şamanların kutsal davalarında hep bu bozkurt deseni bulunur.

Ve bir *bozkurt heykeli*

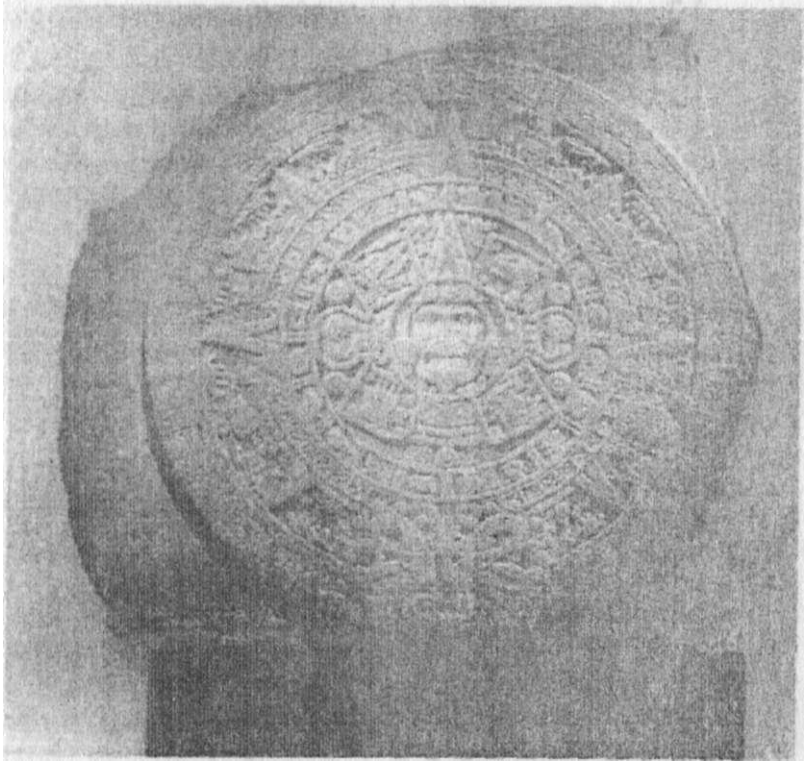
Bir de "Bozkurt" motifinin Kızılderililer arasında yaygınlığı var. Meselâ, samanların kutsal davullarında mutlaka bir kurt başı bulunur. O kadar ki, çizgi romancılar Kızılderili kahramanlarını çok kere kurt başlı külahla resmederler,

(Kasım 1997de istanbul Cemal Reşit Rey konser salonunda folklor dansı yapan Meksika Kızılderili "AZTEKA" grubunda da Bozkurt külahı dikkati çekiyordu.)

Altın Elbiseli Adam: Işık Gölde bir Türk prensinin mezarından çıkarılan giysinin başı tüylerle donatılmış.

Meksika'nın Metro Kazısında Çıkan Binlerce Yıllık "12 Hayvanlı" Türk Takvimi

Şimdi, Amerika'da Türklerin bıraktığı en önemli izlerden birini görelim: 12 Hayvanlı Takvim. Mexico City'ye 1968'de ilk gittiğimde, Antropoloji müzesini gezerken beni en heyecanlandıran şey, bütün bir duvarı kaplayan taşa oymalı Aztek Takvimi olmuştu. Metro kazılırken bulunmuş: 24 ton ağırlığında! Vaktiyle Aztek ana tapınağının en tepesinde dururmuş. Yılları hayvan adlarıyla gösteren bu takvim Aztekler'den önce Toltek ve Mayalarca da benimsenmiş ve anlaşılan Mayalara M.Ö. 353 yılında Ölmeklerden geçmiş (Ölmekler, bizi, Amerika'ya Türklerin ilk gelişine götürecek; ilerde göreceğiz). Bu 12 hayvanlı takvimin başka örnekleri daha evvel de bulunmuştu.

12 Hayvanlı takvim Çinlilerde de varsa da, en eski şekli Türklerde bulunduğundan, bizden onlara Türk kökenli Su-Çu hanedanı sırasında geçtiği anlaşılıyor.

Meksika tarihinin en klasik eserini yazan W. H. Prescott, 1874'de

Maya ve Aztek takvimlerini incelerken, menşesini Tatar Türklerine bağladıktan sonra şöyle devam ediyor:

"Asyadaki 12 hayvanın 4 tanesi Azteklerinkinin tıpatıp aynıdır; 3 tanesi çok benzer, fakat Asya-Amerika farkıyla ilgili hafif değiştirmeler olmuş; Azteklerde 5 bölüm ise boş bırakılmıştır, bunların bazıları Türklerin bildiği, fakat Meksikada bulunmayan hayvanlardır. Bu kadar benzerlik hayal edilemezdi.[28] Bir de, hayvan - yıl sıralamasının aynen Türk takviminindeki gibi gittiğini de eklersek, tesadüf olasılığı hiç kalmaz.

Şimdi, 500 kadar Türkçe kelime taşıyan, Ergenekon ve Yaratılış destanlarını hemen hemen aynını bilen, kilim desenleri **Amerika**'da bin yıl önce kopya edilmiş gibi duran kilimleri ve takvimleriyle izleri besbelli olan Türkler, Amerika'ya ne zaman veya ne zamanlar ve hangi yollarla gelmişlerdi, büyük bir merak konusudur.

Eski Türkler Amerika Kıtasına Ne Zaman Nereden Geldi?

Amerika'da kar üzerinde (mecazi anlamda) bir sürü Türk izine rastlanıyor. Bu izlerin Türklere ait olduğu kesin. Ama Türklerin Amerika kıtasına ayak basışlarını anlatan (Viking'lerin "Saga'ları gibi) bir belge yok. İz var, nasıl ve ne zaman olduğu tam belli değil.

Yüzlerce Türkçe sözcüğe, tıpatıp benzeyen kilim motiflerine, gelenek ve zamanlama (takvim) benzerliklerine dayanarak, "Türklerin çok eskiden Amerika'ya geldikleri bunlarla besbellidir, konu kapanmıştır," deyip, ötesini araştırmaya lüzum görmeyebiliriz. Ama bilim bir çeşit meraktır. İllâki "nasıl, nereden, ne zaman?" sorularına cevap arar.

Cevapsız da değiliz.

Birtakım kanıtlara dayanan varsayımlar vardır. Birkaçını görelim.

Köse Kızılderililerle Palabıyıklar

Konunun daha iyi aydınlanması için, antropoloji ilmine de başvuralım.

Kızılderili dediğimiz insanlar hangi ırktandır? Soyadları "Ame-

28 History of the Conquest of Mexico, 3. cilt, sh. 319-3211 72

rindian'dır. Moğolları biraz andıran (bizim Kırgızlar ve Yörükler gibi gözkapağı hafif çekik), elmacık kemikleri çıkık, simsiyah saçlı ve gözlü, kızıla çalar bakır tenli. En büyük özellikleri erkeklerinin köse oluşu: sakal ve bıyık çıkmaz. (Melezleşmiş olanlar ve eski Aztek soylularının soyundan gelenler hariç). Baş şekilleri çeşitli: Meksika, Orta Amerika ve Güney Amerika'nın batı yakası gibi yerlerde (yani Kolomb öncesi Büyük uygarlıklar bölgesinde) çoğunlukla yuvarlak başlılar; diğerleri orta ve uzun başlı.

Yalnız eldeki bazı belgeler bambaşka bir ırk tipinin de bir vakitler bunların arasında yaşadığını gösteriyor. Amerika yerlilerine Güneş-Tanrı dinini ve birçok uygarlık ve yeni kültür unsurlarını öğreten "evliya'ları, birçok Kızılderili efsanesi şöyle tasvir ediyor: ak tenli ve uzun ak sakallı. Bu tipteki "yalvaç"ların adları, "Er-Ak-Koca", "Ketzal-Koatıl" (Tüylü yılan), "Kukul Kaan" gibi isimlerle anılıyor. Bunlar, Codex minyatürlerinde, kayaya kazılmış "bas-relief" heykellerinde gösteriliyor. Başka yerlerde de çıkan heykeller, palabıyıklı, sakallı, yani Amerika yerlilerine benzemeyen insanları gösteriyor. Hele bir Ölmek heykeli var ki, bir Yörük veya Kazak Güreşçisi sanırsınız! Bir de bir kayaya oyulmuş kabartma portrede. Türklerin ise oldum olası "sakallı" olduğu eski bir Çin arşivinde belirtiliyor. Çin'de yaşayan Türkler katliama uğratılırken "Sakallı olanları" kimliklerini ele vermiş. Diğer sarı ırklar da seyrek sakallıdır.

3000 Yıl Önce Tekneyle Amerika'ya

Ünlü arkeolog Thor Hyerdahl'ın bir eserinde, İnka krallarının saklanmış olan saç örneklerinin renkli fotoğraflarında, kestane renkli' saçları çoğunlukta görülür.[29] Bu çok önemlidir, çünkü Norveçli Arkeolog, Amerika'ya ilk uygarlık örneklerini taşıyanların, Akdeniz'den teknelerle gelen Mısırlılar olduğunu iddia etmiştir. Kendisi ile yaptığım bir tartışmada eski Mısırlıların (Hamitik soyun) istisnasız kara saçlı olduğunu, Türklerde ise kestane renk saça bol rastlandığını hatırlatmıştım. Gene de onun esas Akdeniz'den göç teorisine katılıyorum.

Amerika'ya göçün hep Asya'dan Behring boğazı yoluyla yapıldığı kanısı yaygın olduğu için, bu Akdeniz ve Atlas Okyanusu yolu şaşırtıcı oluyor. Oysa Arkeolog Hyerdahl, 1969'da yaptığı ve RA II adını koyduğu ilkel bir tekneyle Akdenizden yola çıkmış, Cebelitarık'ı

29 American Indians in the Pacific, Res. XXXV.

geçmiş, Okyanusta akıntıların kendisini sürüklemesine bırakmış, sonunda Meksikada Vera Cruz körfezine ayak basmıştır. Burası, Amerika'nın ilk gerçek uygarlık örneklerinin başladığı Ölmek kavminin yurdudur. Ölmek olayı M.O. 1000-800'lü yıllarda başlamıştır.

Turs'lar, Etrüskler ve Olmek'ler

Bu denizciler kimlerdi? Kanaatimce Etrüsk'lerin bir koluydu. Etrüsk'ler kimdi? En eski Türk kökenli Sümer'lerin ülkesinden göçüp önce Anadolu'da Ege kıyılanna.yerleşen, sonra da İtalya'ya göçen Tirsk (bir adıyla da "Tursk")lardır[30]". Herhalde hepsi İtalya'ya gitmemiş, bir kolu, Mısır arşivlerinin sözünü ettiği "başları tüylü korkunç denizci" "Turska'lar olarak Afrika'nın kuzeyini yağmalamış, belki de yollarını kaybederek ve akıntıya kapılarak Meksika'ya kadar gidebilmişlerdir (ve tabii Amerika'ya vizesiz ayak basmışlardır!). 3000 yıl sonra Hyerdahl'ın yaptığı gibi."

Maya,ToltekveAztek'lerin diktikleri piramitlerin Mısır'ınkilerine değil, Sümer'lerin Zigurat'larına benzemesi, Kızılderili dillerinde Sümerceyle eş sözcüklerin bulunması ve bir İtalyan arkeologunun tespit ettiği gibi, küçük Etrüsk heykelciklerinin, Ölmeklerin küçük heykelleriyle aynı üslupta olması (ben de Meksika'daki Antropoloji Müzesinde buna tanık oldum) herhalde böyle bir göç yoluyla izah edilebilir.

Behring Boğazı Yoluyla

Ne var ki Türkler, Amerika'ya sade bu yolla gitmemişlerdir. İki veya üç defa Asya'dan Behring boğazı yoluyla da göçmüşlerdir. Bunun delilini dilciler getiriyor: Kızılderili dillerinde kalmış olan bazı Türkçe kelimeler, Etrüsk/Turska göçünden -yani M.Ö. 800'dençok sonra oluşmuş sözcüklerdir. Meselâ "kişi" (keçi) ve eskiden "hır" diye söylenirken "kız" şeklini alan Türkçe sözcükler ancak M.S. 6. ve 7. yüzyıllarda bu şekilde söylenir olmuştur. Kızılderililer bu yeni şeklini biliyorsa, demek ki Hun ve Gök-Türk çağlarında da Amerika'ya

30 Landsberger'in ve Adile Ayda'nın Etrüskler hakkında 1974'de Türkçe, 1985'de Fransızca eserleri.

31 Alman araştırmacı Haris Breuer bunun aksini iddia ediyor ve Pasifik okyanusu yoluyla Asya'dan göç olduğunu. Ölmek ve Chavin kültürlerini Çin'in ilk sülalelerinden ÇU'ların bîr kolu olduğunu ileri sürüyor (Kolombus Was Chinese, 1970, Frankfurt), Öyle de olsa, Çu hanedanı Türk kökenliydi'"W. Eberhard, Localkult, 1942").

Türk göçleri olmuş. Zaten yüzlerce Türkçe kelimenin yakın zamanlara kadar -hatta bugün bile- **Amerika**'da unutulmamış olması, miladdan önceki yıllardan sonra da Türk göçünün devam ettiğini gösterir.

Başka Milletler de Amerika'ya Gelmiş

Bu konuyu noktalarken, Amerika'ya Kolomb'dan önce gelenlerin sadece Türkler olmadığını da hatırlatmalıyım. Fenikelilere, Jomon Çağı Japon'lara, Çin gezginlerine (Hoe-Sien), bir Galya Prensine ve nihayet Viking'lere ait izlere rastlanmıştır[32].

Bugün bile Rusya'dan (Sibirya'dan) Amerika'ya yürüyerek geçilebiliyor (Berling Boğazından) (Economist-17 Şubat 2007)

Ancak bunların hiçbiri, eski Kızılderili medeniyetleri üzerinde Türklerinki gibi herhangi bir iz bırakmamıştır.

Amerika'ya Göçler Olmadan ve Olurken Asya ve Avrupa

1930'larda Türk Tarih Tezi sırasında yapılan abartmalarla, daha sonraki yıllarda bunlara karşı doğan tepkinin, "Türk" dediğimiz insanın kimliğinin çok karışık hale geldiğinden söz etmiştim. Dolayısıyla, "Türk'le Amerika'daki iki tip "yerli" arasındaki bağın da zor anlaşılır hale geleceğinden kaygılandığımı yazmıştım.

32 Charles BOLAND. They All Diseovered American. 1971.

Şimdi bunları bir açıklığa kavuşturalım. Benzerliklere ve tarihi olayların hikayesine ondan sonra devam ederiz.

KIZILDERİLİLERLE İLGİLİ TARİH
(Kronoloji Ağırlıklı)

Amerika'ya Asya'dan göçler **(kazılardan,** kan gruplarından çıkarılan sonuçlar):

M.Ö. 40.000-30.000: Bering Boğazından (yaya olarak). Gelenlerin ırkı meçhul, "Australoyid" tahmin edenler var.

M.Ö. 25.000: Aynı yoldan, aynı şekilde. "Negroid" tipli insanlar (tahmini). Güneye iniş binlerce yıl buzulların yolu kapaması sonucu mümkün olmuyordu. (Güney Amerika'ya Polinezya yolu varsayımcıları, o tarihlerde deniz yolculuğunu şüpheyle karşılayanlara cevap veremiyorlar.)

M.Ö. 18.000-9.000: Eskimo ve Aleut'lar Bering yoluyla, (onlar kuzey bölgelerde kaldılar)

M.Ö. 12.000-9.000: Bering yoluyla, hâlâ ırkının ne olduğu kesinlikle belirlenemeyen yeni göçmenler gelmiştir. Bunlar çok daha güneye (Meksika'ya, Orta ve Güney Amerika'ya), evvelkilerle karışarak o tarihlerde indikleri tahmin ediliyor. M.Ö. 11000'lerde Güney Amerika'nın en ucuna (Arjantin'e, Tierra del Fuego'ya) erişmişlerdi bile.

M.Ö. 9.000-7.000: Amerika'da artık "yerliler" diyebileceğimiz bu Taş Çağı insanları bol av hayvanlarıyla geçinmiş, bunu aşırı dereceye vardırıp, hâlâ Amerika'da varolan ufak boylu yabani atların ve karacaların neslini tüketmişlerdir.

M.Ö. 5.000'ler: Yeni göçler geliyor. Bu seferkiler belirsiz bir ırktan değil, bildiğimiz "Ön-Mongoloyid"ler yani Kızılderililerin ecdadlarıdır. "Yerliler" giderek daha çok sebze ve meyve tüketmiş, hatta kabak ve avokado gibi sebzeleri yetiştirmekle ilk tarımcılar arasına girmişlerdir (Orta Amerika'da ve Meksika'da daha önce başlamış olabilir.) Daha sonra mısırı, su kabağını, biberi ve bir fasulye türünü de tarlada ekip biçmeyi öğrenmişlerdir.

M.Ö. 3.000'ler: Türkler geliyor. Ön-Mongoloyidlerin (Tiıra-nid-Asya Kızılderililerinin) Alpin'lerle karışmaları/evlenmeleri sonucu Aral-Hazar bölgesinde ilk doğan "Ön-Türkler" değil de, ikinci defa aynı şekilde "Altaylarda doğan 'İlk Türkler" Bering yoluyla ve herhalde teknelerle gerçekleştirmiş olabilirler. Meksika ve Orta Amerikada domates, patates ve pamuk yetiştirilmeye başlanıyor. Az sonra da Güney Amerikada (Peruda), Asyadan nasıl geldiği belli olmayan bir pamuk türüyle karıştırılarak, And dağlarının özel pamuğu yetiştiriliyor. İlk testi yapımı başlıyor.

M.Ö. 2.000'ler: Meksika ovasında, mamut fillerinin fosilleri yanında insan iskeleti bulunuyor.

M.Ö. 2.000-1.000: İlk Türklerin Moğollarla karışık grupları (Na-Dene'lerin bir kısmı) Amerika'ya geçip Kanada'ya ulaşmış olmaları mümkün görülüyor. (E. Stevvart)

M.Ö. 1.200'ler: Akdenizden yola çıkan "Turska'lar" (Etrüsklerin bir kolu) Cebelitarık'ı geçip Atlas Okyanusu yoluyla gemilerle Meksika'nın Vera Cruz körfezine çıkmış olmaları kuvvetli bir olasılık. Orada ÖLMEK uygarlığını başlatıyorlar.

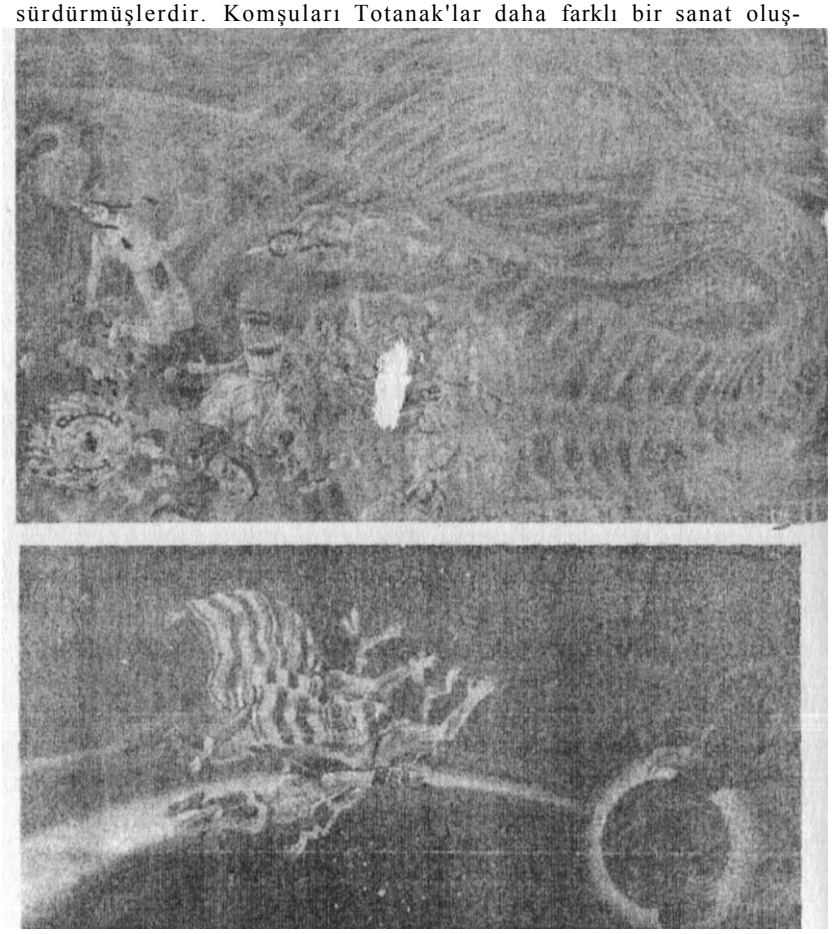
M.Ö. 1.000'ler: And dağlannda, Tia Huanako yerleşim bölgesinde "Aymara" denilen bir halk, sonra "İNKA" olarak bilinecek büyük bir uygarlığın temelini atıyorlar. Başkentleri Maçu-Piçu (İnka'lar Aymara'ların soydaşı Keçua'lardır). Onların kuzeyinde ve güneyinde Şıpşa'larla Çimu'lar da, Nazka lar da ileriydi ama, büyük imparatorluğu İnka'lar kurdu.

M.Ö. 800: Ölmek uygarlığı, La Venta'da ve civarında, piramitleri, heykelciliği, takvimi, zaman hesaplarını, matematiği ve herhalde "sıfırı" icad edişiyle gerek kuzeye (Meksika'ya, hatta Missisipi bölgesine), gerekse Güneye (Orta Amerika'ya, belki de Andlara kadar) etkisini gösteriyor. Tarihçiler Ölmeklerin bütün Kolomb-önce-si Amerika'nın uygarlıklarının "anası" olduğunda birleşiyorlar. Aztek mitolojisine göre Ölmekler, "doğan güneş" yönünde, "kauçuk, Yeşimtaşı, çikolata ve kuş tüyleri zenginliği içinde, anlaşılmaz yazı sahibi esrarengiz bir millet" idi. Basketbol gibi sporları ve oyunlarıyla da meşhurdular. Heykelleri günümüzde bile eşi zor bulunur, çok yüksek sanat değeri olan eserlerdi. Milli sembolleri "Hayat Ağacıydı.

M.Ö. 800 - M.S. 1.697: Güney Meksika'da, Orta Amerikada (Yukatan, Guatemala, Honduras ve El-Salvador'da) Mayalar, Tikal başkentlerinin ve Monte Alban'ın çevresinden başlayarak, cangıl-

larda Ölmeklerden esinlenerek, fakat kendileri de daha geliştirerek, parlak bir medeniyet yarattılar. Tesirleri, sonraki Kuzeyli Meksikalılara kadar uzandı, bazen de onların etkisinde kaldılar (Toltek'le-rin). Takvimleri, piramitleri, alfabeleri, sanat eserleri, matematik ve astronomi bilgileri çok ileriydi. "Sıfır"ı -ya Ölmeklerden öğrenip, ya da kendi icatları olarak- Hindistanlılardan bin yıl ve orta Doğulularla Avrupalılardan 1500 yıl önce düşünebilmişlerdi. (A. M. Josephy Jr., The Indian Heritage of America, 1968, syf. 204).

M.Ö. 500-M.S. 1520: Meksika körfezinde, Maya kökenli Huastekler kültürlerini İspanyollar M.S. 1521de söndürünceye kadar sürdürmüşlerdir. Komşuları Totanak'lar daha farklı bir sanat oluş-

Türklerin "Yaratılış Efsanesinin bir benzeri Kızılderililerde de var

turmuşlardır. "Gülen Yüzler", serbest stil heykeller bugün antikacı larca çok makbuldür. Onlar da kültürlerini kesintisiz devam ettirdilerse de, ispanyol işgalcileri M.S. 1519da yoketti.

M.Ö. 200-M.S. 900: Meksika'nın orta bölgesinde Anahuak yayla ve vadilerinde, kuzeyden oraya göçmüş olan Tolteklerin Kolomb Öncesi Amerika'da büyük bir rolleri vardır. "Tollan" (Turan adıyla destanlaştırdıkları bir diyardan veya şehirden) Meksika'ya geldiklerine inanmış, kurdukları Teotihuakan'ı "tanrıların yeri" diye anlatmışlardır (Güneş Tapınağı). Burada çok muazzam abideler dikmiş, piramitler inşa etmiş, 12 kilometrekarelik bir alanda sonraki Azteklere örnek olacak bir başkent yaratmışlardır.

M.S. 900: Bin küsur yıllık imparatorlukları, kargaşalar sonucu dağılmış, fakat "7 canlı" Toltekler, bu sefer "ak tenli, uzun sakallı" liderleri "Tüylü Yılan" (Ketzalkoatl)'ın arkasından daha kuzeye göçerek Tula (Tollan anısına belki de) şehrini inşa etmişlerdir. "Tanrı Tüylü Yılan" adını alan Topiltizin Tula'ya hükümdar oluyor (967).

M.S. 987: Yeni "Tüylü Yılanın barışçı yönetimi ile, terör saçan bir başka tanrının yandaşları çatışıyor. Tüylü Yılan, savaşçılarını alarak Yukatan'a göçüyor.

M.S. 1001: Viking (Norveçli) Leif Ericsson, Boston'un Kuzeyindeki New Foundland'e gemilerle gelir, ilk iş olarak rastladıkları Kızılderililerin hepsini öldürürler (biri hariç).

M.S. 1009 ve 1014: Viking'ler tekrar gelirler, fakat dikiş tutturamayıp büsbütün giderler. Bu "gelişler" Amerika tarihinde "değerli bir iz bırakmaz" (Thornton, s. 12)

M.S. 1100: Güney Amerika'da Aymara'ların yerine geçen İnka'lar Peru'da imparatorluklarını başlattı.

M.S. 1156: Şimek kabileleri Tula'yı yıkıyorlar. Toltek'ler tekrar göçüyor ve Maya ülkesine bir süre egemen oluyorlar.

M.S. 1168: Aztek tarihi başlıyor. Tolteklerin soydaşı idiler ve onlar da Nahuatle dilinde konuşurlardı. Kuzeyden, "Aztlan" adında efsanevi bir ülkeden geldiklerine, bir mağaradan "Huitzilopohtli" adlı bir "cin-kurt"un (kimine göre "kuşlu bir bilgenin) onlara yol gösterdiğine inanırlar. Sayıları az ve fakirdiler. Anahuak vadisine girişleri fark edilmedi bile. M.S. 1250de "Çapultepek" de çapulculuk yaptılar. Önceki kültür ve uygarlıkları iyice öğrenip benimsediler. Kendileri "Tenoka" ve "Meksik" olarak bilinirdi.

M-S. 1325: Aztekler, kimsenin beğenmediği bataklık "Meksika" bölgesinde, adacıkları bağlayarak ve barajlar kurarak, Tenohtitlan site-kentlerini inşa ettiler, tik kralları "Aga-mapihtli".

M.S. 1403-1455: Aztekler, başka kavimlerle birleşerek, kaynaşarak, bazen de savaşarak, önceki kültürlerin temeline dayanan parlak Aztek uygarlığını ve imparatorluğunu başlattılar. Takvim, piramitler, bilgiler "Aztek" oldu (taşa oyulu muazzam "Hayvanlı Takvim" 1481de yapıldı, 1790da kazılar sırasında bulundu).

40 yıl daha geçince, Kızılderililerin "makûs" (ters) talihi ve tarihi başlıyor.

Bu parlak ve sönük, tatlı ve acı geçmişteki gezimizi, "Kızılderililere Soykırım" bölümümüzle tamamlayacağız; ondan sonra da, Türklerle Kızılderililer arasındaki ortak noktaların daha etraflı takdimine geçeceğiz.

scanned
by
darkmalt1

2. BÖLÜM

Kızılderililere Soykırım

122

123

Kızılderililerin Kutlu/Kutsal Şarkı ve Türküleri

"Oturan Boğa"nın Şarkısı

Courtesy of the Bureau of American Ethnology Collection

Bir savaşçıydım
Bir vakitler.
Şimdi
Geçmiş gitmiş her şey gibi
Çok zor günlerdeyim
Bugün.

Güneş Dansı Şarkısı

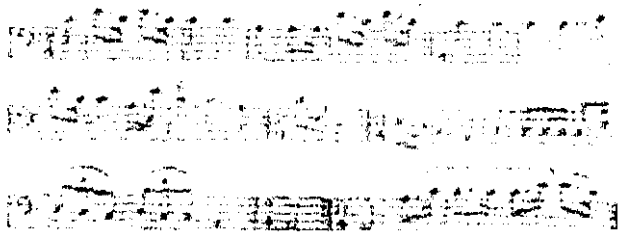

Courtesy of the Bureau of American Ethnology Collection

Şu delikanlıya bakın hele
Nasıl kurumlanıyor
Sevdiğinin bakışları
Üzerinde diye.
(Kalbimi Vatanıma Gömün, E Yayınları, s. 158).

TOPRAKTIR KALAN
(Piegan Şamanlarından)

Yaşlı adam der ki
Her şey gider
Toprak kalır.
Doğru söyledin
Doğrudur.

(Bureau of American E'hnology Collection, Dee Brown, s.420)

BAZI KIZILDERİLİ ADLARI

- **Sersem Köpek**
- **On Ayı** (Parra Va-Samen-Komançi'lerdeıı)
- **Ölü Gözler** (Kiowa'lardan)
- **Beyaz Hayalet** (Vuanigi Ska)
- **Etrafı Çevrilmiş** (Najinyanupi)
- **Benekli Kuyruk** (Sinte Galeşka-Sioux'lardan)
- **Atlarından Korkan** (Sioux veya Maynadier'nin lakabı)
- **Kör Bıçak** (Şeyen lerden)
- **Çift Hilal** (Şeyen lerden)
- **Kara Kazan** (Arapahoe'lardan)
- **Suratında Yağmur** (Sioux'lardan)
- **Ablasının Kurtardığı** (Kiovva'lardan)
- **Oturan Boğa** (Natah-Otan) Bu Ogalala Şaman-Şef hakkında bir fıkra anlatılır: ABDden Kanada'ya geçtiği duyulunca bir Amerikalı milletvekili ayağa fırlamış, "oturan boğaymış, otursun oturduğu yerde, Kanada'ya mı gidip oturacak!" diye bağırmış.
- **Çılgın At** (Vuitko) (Sioux)
- **Az Konuşan Çok Veren** (Apaçi)
- **Goyalbay** (Geronimo) (Apaçi Şefi)

19. yy'ın ünlü Amerikan ressamı Remington'un bronz heykeli (Gilarease Kütüphanesinde).

Gene Ramington'un bir bronz heykeli (Arkada, yapanı meçhul bir kızılderili tablosu - mor ve yaldız renklerde).

Kızılderili gecekondu çocukları (Fort Totten Toplama kampında).

Unutulmayacak Bazı Sözler

"Bugün Pequot (kabilesi) nerede? Narangaset'ler, Mohikan'lar, Pokanoket'ler nerede? Milletimizin bir zamanlar yüce olan daha nice boyları nerede? Beyaz insanın hırsı ve baskısı sonunda, yaz güneşi yiyen kar gibi yokoldular."

(TECUMSEH, ünlü Şovni reisi)

"Bu bir cinayettir. Neler hissettiğimi sana söylemek için, bende yokettiğin dilim yerine, senin dilinde konuşmak zorunda olmam bir cinayettir.

Şani Mutu

Kızılderililerin şöyle bir sözü vardır: "Eğer Beyazlar kazanırsa, bu bir savaştır; eğer Kızılderililer kazanırsa bu bir katliamdır."

"Suların ötesinden geldiniz. Sizin olmayan bu toprakları almak istiyorsunuz. Bu ülke benim. Ben burada yetiştim. Anam babam ve atalarım da. Burada kalacağım.

(Kangı Vuiyaka / Karga Tüyü)

"Beyazlar bana aptal bir Kızılderili diye bakıyor. Beyaz Adamın dediklerine inandığım için olacak."

(Şunka) / Sersem Köpek

"Milletimizin üzerinde yürüdüğü toprak satılmaz."

(Taşunka Vuitko / Çılgın At)

"Bu yurdu hiç bırakmayacağım. Bütün akrabalarım burada, toprak altında yatıyor. Ve ben parça parça vurulunca, parça parça bu topraklar üstüne düşeceğim."

(Şunhaka Napin / Kurt Gerdanlığı)

insan katliamı kadar feci olan bir başka barbarlık da, Kızılderili uygarlıklarının kitap ve elyazmalarının yakılması olmuştur. Dr. Boland şöyle yazıyor:

"Aztek ve Maya kitaplarının, şeytan ilhamlı' suçlamalarıyla fanatik İspanyol piskoposları tarafından yakılıp yok edilmesi korkunç bir felakettir. De Dandas ve Meridas piskopos papazlarıyla Don Juan de Zummaregas baş suçlular. Orta ve Güney Amerika Kızılderililerin sanat, edebiyat ve tarih kaynakları ebediyen bilinmez hale gelmiştir." (a.g.e., s.87)

Meksika, Orta ve Güney Amerika'nın İşgali

M.S. 12 Ekim 1492 - Kristof Kolomb Karayip adalarına çıkıyor ("Amerika'ya ayak basıyor) Kolomb şöyle yazıyor: "Arawak'lar ne kadar da candan. Her şeylerini bizimle paylaşıyorlar canıgönülden. Onları kolayca Hıristiyan yapıp kullanabiliriz." (Morrison, s.67).

M.S. 1503-1507 - Kolomb'un varlığı Kızılderililerce biliniyor. Takvime göre rahiplerin dünyanın sonunun yakın olduğunu bildiriyorlar.

M.S. 1511 - Karayip adalarında ve Küba'da İspanyollar Kızılderililerin neredeyse tamamını yok ediyorlar. Bu soykırıma bulaşıcı hastalıklar, kölelikler ve zorla melezleştirme de yardımcı oluyor.

M.S. 1519 - Hernando Kortez'in liderliğinde İspanyol kuvvetleri Tenohtitlan'a (bugünkü Meksiko City'e) giriyor[33], Aztek imparatoru Moktezuma onu "Tanrı" sanıp kucaklıyor ve misafir ediyor. Kortez toplarına ateş açtırıyor ve imparatoru esir alıyor. Demir" ateşli silahları ve atı bilmeyen Aztek'ler dehşete düşüyor.

33 Kortez'in subaylarından Bernal Diyas del Castillo, Azteklerin Tenohtitlan başkentine hayranlığını şöyle anlatıyor: "Biz askerler dünyanın pek çok yerini gördük. Konstantinopol'u (İstanbul'u), İtaya'nın nice şehirlerini, Roma'yı da... Ama bu kadar geniş bir pazar yeri, bu kadar kalabalık bir şehir ve bu kadar iyi düzenlenmiş, kusursuz işleyen bir şehri hiçbirimiz görmedikti." (Josephy, 187)

M.S. 1520 - Moktezuma Aztek halkı tarafından öldürülüyor Yeni imparator Kuitlahuak İspanyolları başkentten kovarken vuruluyor.

M.S. 1521 - Kuautemokyeni lider seçiliyor, başkenti İspanyollara karşı savunuyor, fakat Kortez'in askerleri şehri alıyor ve imparator asılıyor.

M.S. 1525 - Aztek İmparatorluğu son buluyor. Her taraf yağma ediliyor. Altın sanat eserleri eritiliyor ve külçe altınlar gemilere doldurulup İspanyaya yollanıyor. Yerli halk madenlerde köle olarak çalıştırılıyor. Kültürleri ve medeniyetleri (kütüphaneleri dahil) yok ediliyor. Misyoner papazlar, "ruhlarını temizlemek için", "Kızılderilileri toplu halde ateşte yakıyorlar (İspanyada Engizisyonun Yahudilere yaptığı gibi—karşılaştırın: Türk Sultanı Kanuni, Barbaros kumandasında gemiler yollayıp bu Musevileri İstanbul'a getirtmiş, sığınma hakkı vermiştir).

M.S. 1532 - ispanyol Françisgo Pizzaro, Peru'da onu konuk eden lnka İmparatoru Atahualpa'yı hile ile esir alır ve öldürür. Çok merkezî bir yönetimi olan imparatorluk kolayca yıkılır. Yeni bir lnka Devleti direnişi 1572'ye kadar sürdürür, başaramaz. 1779 ve 1783de **Tupak** isyanları da başarısız olur. lnka uygarlığı yok edilir. Toplanan altın ve gümüş büyük bir odayı doldurur ve taşınır.

1540'larda - Şili'de Arokan Kızılderilileri Beyazlara karşı mücadelelerini 19. yy'a kadar devam ettirdiler. Orta Amerika'da ise Mayalar, kalabalık oldukları için, halk olarak tüketilemediler ama o muhteşem uygarlıkları, kitap ve yazıtlarına varıncaya kadar, yok edildi. Araştırmacı Josephy Jr.'ın belirttiği gibi, "Kilise ve Cizvitler Kızılderili kültürünün mahvedilişinde ve soykırımlarında feci bir rol oynadılar."(s.293).

Kolomb'un Amerika'ya ayak basışından 150 yıl içinde katledilen Kızılderili sayısı, 2. Dünya Savaşında bütün milletlerin kaybından fazla olmuştur (US Report. 18 Ağustos 1997).

LATİN AMERİKA (BUGÜN)

Günümüzde "Latin Amerika" (Meksika ve Orta Amerikadan güney Amerika'ya kadar) melezleşmiş bir fakirler diyarıdır. Arjantin ve Şili'de pek karışmamış İspanyol -İtalyan bir halk yaşar. Bolivya, Peru ve Kolombiya'da- kısmen de Paraguay'da ve Meksika'da genetik olarak halkın 70-80'i Kızılderili sayılabilir. Orta Amerika daha karışıktır. Portekizce konuşan Brezilya'yla İspanyolca ve Fransızca konuşan Karayipler ve Küba İspanyol -zenci ve biraz Kızılderili melezidirler. ABD'deki Kızılderililerin % 35.2 si melez, saf kalanlar ise % 56.2'dir. Kültürleri iyice yozlaşmıştır, ancak Meksikalılar giderek eski Kızılderili kültürünü milli kültürleri saymaktadırlar.

Kuzey Amerika'nın İşgali

Kuzey Amerika (Kanada ve Amerika Birleşik Devletleri) temelde aynı, ayrıntıda biraz farklı bir tarih çizgisi arz eder. Onları da aşağıda göreceğiz.

1497 - John Cabot (Ceneviz kökenli İngiliz), bugünkü ABD' nin Boston kentinin kuzeyine (hatta Vikinglerin ayak bastığı yerlere yakın bir yere) geldi (Amerigo Vespucci güney kıyılarını gezip "yeni" kıtaya adını verdi; az sonra da Kolomb'un adamları şimdiki Venezüella kıyılarına kadar uzandılar ve Kolomb'un 1506'ya kadar süren seferlerinde pek çok Kızılderiliyi esir alıp köle olarak kullandılar.)

1513-1521 - İspanyol Ponce de Leon, ABD'nin bugünkü Florida'sına 2 defa geldi ve Kızılderilileri köle alıp götürmek isterken öldürüldü.

1580'ler - Avrupalılar ve Afrika'dan yakalayıp getirdikleri zenci köleler bağışıklığı olmayan Kızılderililere tifüs ve çiçek gibi hastalıklar bulaştırdılar. Yüzbinlerce "yerli" öldü. Alkole de ("ateş suyuna) alıştırılan Kızılderililer perişan oldu. Sonunda Beyazlar da hastalıktan kırıldı.

1609-1610 - İngilizler Jonestown'da "koloni" kurdu. Powhatan Kızılderilileri onları iyilikle karşıladı. Şefin kızı Pokohantas koloniden John Rolfe'a aşık olup evlendi (Walt Disney bu konuda bir çizgi film yaptıydı). Kış bastırınca İngilizler açlıktan kırıldı. Kızılderililer

onlara mısır ve hindi yardımı yaptılar.[34] Buna rağmen İngilizler "yerli" avına çıktılar, öldürdüler, yamyam gibi etlerini yediler. Bizzat onlardan Robert Beverley'in yazdığına göre cesetleri bile çıkarıp yiyorlardı (Hist. and Present State of Virginia, 1705, sah.34).

1622 - Sabrı tükenen Powhanta'lar koloniye saldırıp bir kısmını öldürüyorlar; bu sefer İngilizler pusu kurup kabileyi yok ediyorlar. Bir yıl sonra da Potonak yerlilerini barış törenine çağırıyorlar, gelen 200 kadar yerliyi "ikram" adı altında zehirliyorlar.

Ve artık Beyazların (Kanadada Fransızların, ABDde İngilizlerin ve varisleri Amerikalıların) Kızılderili vatanlarını tek tek işgallerinin ve katliamlarının ve sözde "kahraman" kovboyların hikayesi başlıyor.

Bunlar, kısmen, evvelce yazdığım ve kitaba aldığını dizilerden, okumuşsanız da, daha ayrıntısını isteyenler özellikle şu eserlerden takip edilebilirler:

- Dee Brown: Bury My heart at Wounded Knee, 1971' (Türkçesi: Kalbimi Vatanıma Gömün, 1973, 19.90, 1998, E Yayınları)

  Irvin Peithmann: Broken Peace Pipes, Ch. C. Thomas, 1970.

- Henry C. Dennis: The American Indian - 1492-1970, Oceana 1971.

* • John Terbel: The Compact History of the Indian Wars, 1970.

- Russel Thornton: American Indian Holocaust und Survival, Oklahoma 1987.

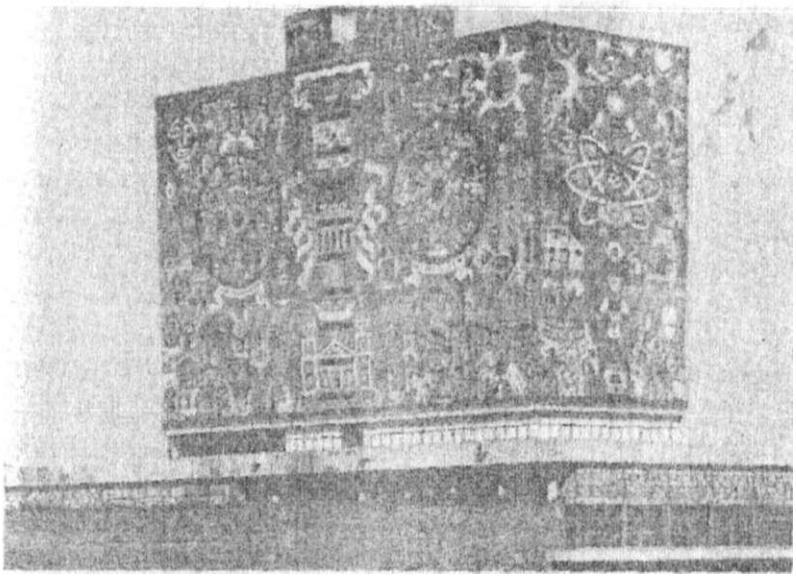
- Vine Deloria Jr.: CusterDied forYourSins, 1970-Macmillaıı

- Richard Hofstadter ve Miclıael Wallace: American Violence, 1973.

  Peter Iverson (edit): The Plain Indians of the 20th Cent. OkL, 1985.

Ayrıca gişe rekorları kıran "Kurtlarla Dans" sinema filminin başarılı aktörü Kevin Costner'in televizyon için hazırladığı "Kızılderililer" belgeseli de Beyaz-Kızılderili mücadelesini gerçeklerden şaşmadan çok güzel anlatıyor. 1997'ıiin son aylarında Türkiyede PRİMA Kanalında da yayınlandı.

34 O tarihte mısır ve hindi sadece Amerika'da vardı.

Milli Diriliş: önceleri İspanyol kültürüne bağlı olan Meksikalılar yüzde 60-70 kızılderili kanı taşıdıklarını, 1960'larda farkedince bu resimde görüleceği gibi Kızılderili sanat üslubunu benimsemişlerdir.
Meksika'nın "Civdad" (Kent) Üniversitesinin kütüphane duvarlarının Juan O'Gorman tarafından doğal renkli taşlarla yapılmış süslemeleri.

www.cizgiliforum.com

VE İSYAN!
GERONİMO!

"Kara Tepeler yurdumun parçasıdır. Kim almaya kalkarsa tüfeğimi duyacak." (SİOUX Şarkısı)

Kızılderililer Beyazların işgal, işkence ve soykırımlarına kolay boyun eğmediler. SİOUX (su) aşiretlerini, sonra da Arapoha, Şeyen ve Çeroki gibi pek çok Kızılderili boylarını birleştiren şaman Sitting-Bull "Oturan Boğa" (Natah-Otan) ve bu birleşik güçlerin başında önce "Kızıl Bulut" (Red Cloud), sonra da şef "Çılgın At" (Crazy Horse "Taşunka Vuitko), General Custer'in ordusunu "Little Big Horn" (Küçük Büyük Boynuz) savaş alanında 17 Haziran 1876da müthiş bir yenilgiye uğratmışlardır. Bu, Kızılderililerin Beyazlara karşı en büyük zaferiydi. Buna fena halde bozulan Amerikan hükümeti öç almak için, Toplama Kamplarında (Rezervasyonlarda) yaşayan ve savaşlara katılmamış Kızıl Derilileri, çoluk çocuk, hepsini katlettiler. Sonraları da, teslim olan kabileleri, Şaman Oturan Boğa dahil, 1890 Noel'inin 4. günü esir kampında öldürdüler.

Aynı yıllarda (1876-1894) Amerika Birleşik Devletlerinin güney illerinde Apaçi Kızılderilileri, barışçıyken "savaş keçiyoluna" giriyorlardı. "Goyaltay" adındaki bir şef (Meksikalılarca Geronimo), bir gün evine döndüğünde karısını ve çocuklarını Beyazlarca boğazlanmış olarak bulur. Dağlara çıkan Geronimo, yıllarca Meksikalıları ve Amerikalıları çete savaşlarında yenip durur. Adı o kadar korku salar ki, hâlâ ABD askerleri hücuma kalkarken "Geronimo" diye bağırırlar. Zaman olur, 17 kişilik çetesiyle, 8000 kişilik Amerikan ordusuna saldırır. Nihayet, Meksika ve ABD kuvvetleri arasına sıkışınca, Amerikalıların "2 yıl gözaltında, sonra da Toplama Kampında Özgür kalacağı" vaadiyle onlara teslim olur (1894); fakat söz tutulmaz, 15 yıl hapiste kalır ve nihayet 1909'da vefat eder. "Kırmızı Yen" ve "Koçiz" gibi diğer ünlü Apaçi savaşçıları gibi Kızılderili tarihine geçer.

Kızılderililerde 1970'lerden beri milli bir diriliş ve kimliklerine bağlanış görülüyor. San Francisco'nun Alcatraz kalesinin (adasını) genç kızılderililerce aylarca işgali, katliam yeri olan "Wounded Knee" bölgesindeki ayaklanma, Rushmore Dağında dev-boytta yapılan 4 Amerikan Cumhurbaşkanına nazire olarak, 25 Km ötede Kara Tepe (Black Hills) de 30 metre boyunda Amerikan ordusunu yenen Sioux şefi Çılgın At'ın kafasını kayalara oyduruyorlar. 3 Haziran 1998'de törenle açılması tasarlanmıştı.

Kara Tepeler'deki "Çılgın At" heykelinden ayrıntı.

"Beni burada öldürebilirsiniz. Fakat süremezsiniz, gitmeyeceğiz. Ancak gelip bizi öldürür, kafalarımızdan vurur ceset olarak sürükleyebilirsiniz." (Şeyen)

Milli Diriliş

Önceleri İspanyol kültürüne bağlı olan Meksikalılar, yüzde 60-70 Kızılderili kanı taşıdıklarını 1960'larda farkedince, bu resimde görüleceği gibi Kızılderili sanat üslubunu benimsemişlerdir.

Kızılderililerde 1970'lerden beri milli bir diriliş ve kimliklerine bağlanış görülüyor. San Fransisko'nun Alcatraz kalesinin (adasının) genç Kızılderililerce aylarca işgali, katliam yeri olan "Wounded Knee" bölgesindeki ayaklanma, Rushmore Dağında dev-boyu yapılan 4 Amerikan Cumhurbaşkanına nazire olarak, 25 km. ötede Karatepe (Black Hills)de 30 metre boyunda Amerikan ordusunu yenen Sioux Şefi "Çılgın At"ın kafasını kayalara oyduruyorlar (3 Haziran 1998de törenle açılması tasarlanıyordu).

Kızılderililerin Nüfusu

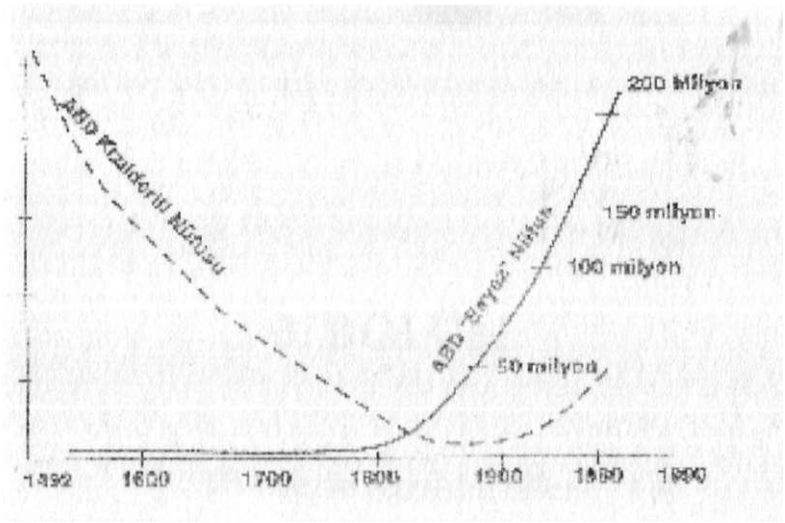
Avrupalıların Amerika'ya gelmeleri ve "fetihleri" sırasında acaba Kızılderili nüfusu ne kadardı? OMNÎ bilim dergisi, Aztek'ler çağında 30 milyon "yerli" yaşadığını ileri sürüyor.

Bunu tahmin etmek zor olmuştur. İlk önceleri verilen rakamlar tam zıttı: kimi 75 milyon, kimi de 8 milyon diyordu. Son tahminler, her iki Amerika'da (kuzey ve güneyde) 54 milyon civarında (ABD ve Kanada'da 10 milyon bu sayıya dahil). Bu rakamlarda mutabakat var.

Beyazların gelmesiyle savaşlar, katliamlar ve soykırım Kızılderililer üzerine karabasan gibi çöktü. Bazı kabileler ve "halklar" toptan yokedildi. Öyle ki 1860 yılında ABD'de ancak 340.000 Kızılderili kalmıştı ve 1910'da daha da azalarak (bu sefer açlık, sefalet ve hastalıktan kırılarak) 220.000 yerli ancak kalmıştı.

ABD'de artık Kızılderililer "Tasmanya'lılar" gibi soyu tükenen bir ırk olarak yeryüzünden silinecek mi? Pek değil. Kızılderililerin nüfusu yeniden -az da olsa- bir artış gösteriyor.

ABD ve Kanadada 1.5 milyon oldular, Orta ve Güney Amerikada da 15 milyon. Ne var ki, 16. yy.da 55 milyon olan nüfusları, Beyazların normal artış oranıyla artmış olsaydı, bugün Kızılderililerin birkaç yüz milyon olmaları gerekecekti. Bu da soykırımın dehşetini gösterir.

Kaynak: American Indian Holocaust and Survival, Russel Thornton, 1987, sah. XVI. Not: Tohrnton'un 2 ayrı çizelgesini, durumu daha iyi belirtmek için üstüste koydum.

Yavaş yavaş "insan hakları" gibi kaygılar uyandı, şartlar, az da olsa, düzeldi ve son tahminlere göre ABD ve Kanada topraklarında 1,5 milyon kadar bir Kızılderili nüfusu oluştu.

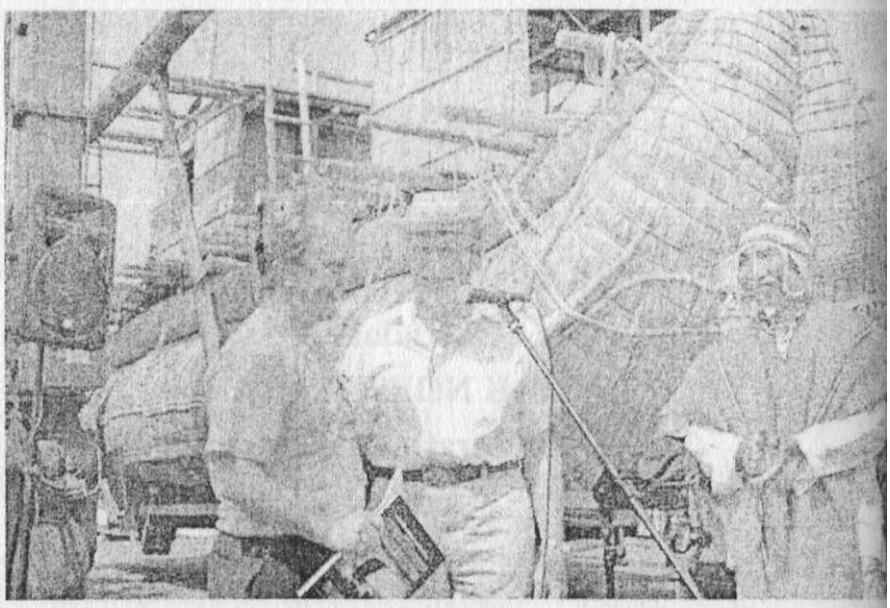
Meksikada ve Orta Amerikayla Güney Amerikada tam güvenilir rakamlar olmamakla beraber, "Inter-American Indian Institute" tahminlerine göre 30 milyon Kızılderili yaşıyor.

Demek ki 500 yıl önce 20 milyon Kızılderili varken, şimdi 31 milyon vardır. Oysa 500 yıl önce nüfusu normal nüfus artışları olsaydı, bugün nüfusları en az 200 milyona varmış olmaliydı. Bu da beyazların "fetihlerini" ne kadar insafsızca yaptıklarını ve kimseye laf söyleyecek yüzlerinin olmaması gerektiğini gösterir.

Yine de Kızılderililer direniş içgüdüleriyle övünebilirler: Bir ara beklenildiği gibi soyları tamamen tükenebilirdi.

3. BÖLÜM

Türklerle Kızılderililer
Arasındaki
ORTAK NOKTALARA
Daha Etraflı Bir Bakış

Prof. Thor Heyerdahl, Mısır'dan başlayıp Meksika'ya kadar götürecek kamışlardan inşa ettirdiği "Râ" salı.

KONUNUN ANALİZİ

Şimdi konumuzun biraz daha teknik ayrıntısına girelim; buna, 1985 Türkoloji Kongresinde verdiğim ve burada genişlettiğim tebliğ ile başlayabiliriz.

Tebliğ Özeti
COLUMBUS ÖNCESİ AMERİKAN MEDENİYETLERİNDE TÜRKLÜK İZLERİ

Tarifler:

1. Amerika'nın yerli halkı için kullanılan "Hintli" ve "Kızılderili" vs. tabirleri.

2. "Kolumbus Öncesi" (Pre-Columbus) tabirleri.

Varsayımlar:

3. Kızılderililerin ve Aztek/Maya/İnka medeniyetlerinin menşei hakkında nazariyeler.
4. Kolumbus-Öncesi Amerikan medeniyetlerine karşı gösterilen ilginin sebepleri:

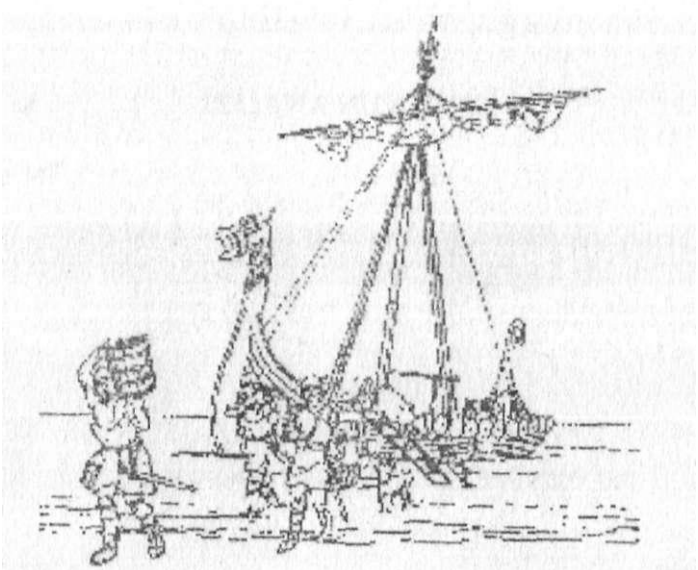
a) Medeniyetlerinin özelliklerinin doğurduğu ilgi

b) Irklarının özellikleri dolayısı ile duyulan ilgi

c) Kuzey-Orta ve Güney Amerika'da yaygın olan efsanenin uyandırdığı merak ve o efsanede sözü geçen "Pif'in soyu hakkında spekülasyonlar

5. Atatürk'ün bu konuya duyduğu ilgi.

6. Bu konunun Türklerle ilgisine dair ilk tetkikler ve yazılar, abartmalar, dil yakıştırmacılıkları.

Viking'lerin Amerika'yı keşfinin temsilî resmi.

İlişkilerin Analizi:

7. Türklerle Kolumbus-Öncesi Amerikan medeniyetleri arasındaki ilişki noktaları:

   a) Simültane icat veya "diffusion" nazariyelerinin konuya tatbiki

   b) Dilde bazı benzerlikler: kelime, sentaks, gramer

   c) 12 Hayvanlı Türk Takvimi ve Toltek/Aztek'lerin 12 Hayvanlı takvimi

   ç) Devletin 2'li/4'lü taksimatı ve idareci prensleri "tegin'ler

   d) Gelenek ve görenekler

   e)Efsaneler

   f)El sanatları: Motifler, desenler, kilimler

   g) lnka İmparatorlarının ve Maya-Aztek "medeniyet getiricilerinin antropolojileri

8. Türklerle Kolumbus-Öncesi Amerikalıların zaman ve mekân içinde temaSı meselesi.

KONUMUZ: Amerikan kıtasına Avrupalılar ayak basmadan evvel, Meksikada ve onun güneyinde oluşmuş olan "yerli" medeniyetlerinde Türk tesiri veya izleri bulunup bulunmadığı konusu.

Ağırlık, Toltek-Aztek-Olmek, Maya, Aymara-lnka kültürleri olmakla beraber yerleşik medeniyete geçmemiş veya sonradan konar-göçer olmuş "Kızılderili" kabilelerinde de bazı Türklük izlerinin mevcudiyeti tartışılacaktır.

TARİFLER

1. "HİNTLİ ve "KIZILDERİLİ" v.s. TABİRLERİ

(a) HİNTLİ TABİRİ:

Amerika yerlilerine "Hintli" (İngilizce "İndian") (Almanca "İndiana") demek âdet olmuştur. Bunun sebebi, Amerika'yı "keşfeden" Kristofus Kolumbus (Kristof Kolomb)un, Hindistan'a geldiğini zannetmiş olmasındandır. Nitekim ilk ayak bastığı Karaib adaları bölgesi hâlâ "West Indies" (Batı Hindistan'lar) diye anılır. Yerlilere de bu sebeple "Hintli" denilmiş ve isim öylece kalmıştır.[35]

(b) "KIZILDERİLİ" TABİRİ:

Amerika yerlilerinin deri rengi çoğunlukla bakıra çalar bir kızıllıkta olduğundan, "Red Skin", "Peau-Rouge" gibi isimlerle anılmışlardır. Bazılarının teni "buğday-beniz" açıklığında esmer, bazısınınki yeni kösele bejinde, ya da sarı-esmerdir. Fakat Avrupalıların alıştığı beyaz, kara ve sarı deri renklerinin hiçbirine uymayan bakırımsı kızıllık daha çok dikkati çekmiş ve bu isim popüler edebiyatta yerleşmiştir.

(c) İLMÎ NOMANKLATÜR:

İlmî tabirler arasında "Amerindian" en geçerli olanıdır. Irkî tasnif bakımından "Proto-Mongoloid" tabiri de sık sık kullanılmaktadır.

35 Bir başka iddia (R. Thornton, American indian.... vs., 1987), "indian" sözünün, ispanyolca "Los Indios" yani renkli/esmer tenli anlamında olduğu ve Kolomb'un bunu kastettiği şeklindedir.

Biz bu kitabımızda, genel olarak "Amerika Yerlileri", konar-göçer olanları için de "Kızılderililer" deyimini kullanacağız.

VARSAYIMLAR (NAZARİYELER)

1. MENŞE NAZARİYELERİ:

(a) Amerika Yerlilerinin Menşei Hakkında Nazariyeler:

Kolumbus, ilk rastladığı Amerika yerlilerinin, "Doğu Hindistan'dan gelme Hindular olduğuna inanmıştı. Amerigo Vespuci'den sonra, keşfedilen kıtanın Hindistan'ın bir parçası değil, "Yeni Dünya" olduğu anlaşılınca, oradaki yerlilerin "İnsanlık Tablosunda yeri tartışılır oldu. İncil'de sadece Beyaz, Kara ve Sarflardan söz-edildiğine ve "Kızıl" derili insanlara ait bir kayıt bulunmadığına göre, bazı papazlar, bunların "insan" sayılmaması gerektiğine dair fetva vermişlerdi. Bu nazariye, onların Hristiyan Avrupalı istilacılar tarafından sömürülmelerine kılıf hazırlıyordu.

Cotton Mather adlı bir başka papaz, onlara insanlığı çok görmüyor ve İncil'de bahsi geçen "İsrailin kaybolmuş 13. Kabilesi" olduklarını ileri sürüyordu; ama, Orta Doğudan Amerika'ya göç suretiyle değil de, İblis tarafından getirildiklerine inanıyordu. Gariptir Kızılderililerin Yahudi soyundan geldikleri kanaati bugün bile mevcuttur (Bazı Kızılderililerin "Karga burnun" özelliği taşımalarından dolayı olabilir).

Asırlar boyunca, gayri-ilmî ve yan ilmî nazariyeler sürüp gitti: Yunanlı, Truvalı, Fenikeli, Romalı, Mısırlı, Habeş, Fransız, İngiliz, Galyalı, Danimarkalı menşe nazariyelerinden başka, Okyanusa batıp kaybolmuş Mu ve Atlantis kıtalarına bağlayanlar bile olmuştur. 1960'larda roman mı, araştırma mı yazdığı belli olmayan Eric Von Dâniken ise, uzaydan gelen astronotlarla Hayal-Bilim karışık tezler ileri sürmüştür.

İlk doğru cevabı anlaşılan 1590'da İspanyol Jose Acosta bulmuştur: O sırada Bering Boğazı henüz keşfedilmediği halde, mantık yoluyla bu "iki kıta arası köprü" nazariyesine varmıştır.

Bering Boğazı'nın Keşfi

Ancak, eski ve yeni dünyanın nerede birbiriyle birleştiğini veya yakınlaştığını kestirememişti. Ondan bir nesil sonra, Edward Brarewood adlı bir İngiliz, tam isabetle, bir asır sonra keşfedilecek olan "Bering Bölgesini" gösteriyordu: "Tatarların elinde olan Asya'nın Kuzeydoğu kara parçası, Amerika'ya geçiş yolu olmuştur" demiş ve "Tatar" dediklerinin, Orta Asya'nın ve Kuzeydoğusunun yerlileri olduğunu, Kızılderililerin de "Tatar" soyundan geldiğini ortaya atmıştır.

Vitus Bering, 1740'larda Asya ile Amerika arasındaki 70 km. aralıklı Boğazdan geçince ve bu Boğaz'ın orta yerinden her iki kıtanın da görülebilecek kadar yakın oldukları anlaşılınca, hemen herkes Amerika yerlilerinin bu yoldan geldiklerini kabul eder oldu (çeşitli çağlarda, Sibirya'yla Alaska büsbütün bitişik olmuş, zaman zaman da yakın yakın adacıklarla aşılır halde olmuştur).

1800'lerin başında Von Humboldt, Kızılderililer üzerinde yaptığı antropolojik tetkikler sonucu, bunların "Mongoloid" ırkıyla benzerliklerini tesbit etmiş, böylelikle Amerika yerlilerinin Asya menşei kesinlik kazanmıştır. Ancak son zamanlarda bu nazariyeye rötuşlar yapılmış, dikkatle alınan antropometrik ölçüler, "Kızıl Derili'lerin Sarı-Moğol ırkından birçok bakımından farklı oldukları, onların Mongoloid'lerden türemiş olamayacakları, olsa olsa Mongoloid'lerin Kızılderili'lerden kopma bir kol olabileceği nazariyesi revaç buldu.

Haddon, Montandon, Pittard ve Howells gibi ünlü antropologlar, Amerika yerlilerine "Proto-Mongoloid" (Mongoloid-Öncesi) demekle, onların daha eski bir soy olduklarını anlatmış oluyorlardı.

Bu düzeltmeler, Amerika yerlilerinin Asya menşei nazariyesini değiştirmiyordu; münakaşalar, bu göçün ne zaman olduğu noktasındaydı. Ünlü antropolog Hurdlicka, Asya'dan göçün ancak M.Ö. 4-5000 yıl gibi yakın zamanlarda olduğunu iddia ederken, başkaları ise bunu daha eskilere çıkarıyordu.

Son yıllarda yapılan keşifler (Taş ok ve mızrak uçları, insan fosilleri) ve C-14 laboratuvar analizleri, artık işi nazariyeden çıkarmış, olgu (vakıa) alanına sokmuştur: Asya'dan Amerika'ya Bering (Boğazı değil, "Kara Köprüsü") yoluyla ilk göçler, M.Ö. 32.000'de olmuş (ve

ilk olarak, Proto-Mongoloid'ler değil, Avustralya yerlilerine benzeyen insanlar gelmiş), Bering'i su, Amerika'yı da buzullar örtünce göç durmuş, 28.000 yıl önce iklim şartlan ve karalar gene müsait olunca da yeni göçler (asıl Proto-Mongoloid'ler) gelmiş, nihayet M.Ö. 13.000'lerde Asya Amerika'dan gene kopunca "son" bulmuştur. Asya yoluyla en son gelenler Aleut'lar ve Eskimo'lardır: M.Ö. 2000 yıl kadar evvel, Sibirya'nın kuzeyini takip etmişler ve Bering Boğazını ya kayıklarla, ya da deniz buz tuttuğunda üzerinde yürüyerek, Alaska'ya ulaşmışlardır. Ancak Eskimo'lar, Kızılderililerden olmadığından konumuzu ilgilendirmiyorlar.

Bütün bu nazariyeler ve buluşlar, Amerika insanının hep başka yerden geldiğini gösteriyor. Amerika'nın gerçek yerlisi insan (veya insan öncesi / Prehuman) fosili bulunmamış mıdır? Bütün aramalara rağmen bulunmamıştır. (19. yüzyılda bir Arjantin Profesörü, bulduğu bir fosile bir milyon yıllık bir eskilik kondurmuşsa da, yeni ölçüler bunun sadece birkaç bin yıllık olduğunu ortaya koymuştur).

SONUÇ

Şu halde Amerika Yerlisi "Kızılderili" denilen insan, Amerika'ya M.Ö. 32.000 ile 13.000 arasında, Asya'yı Bering yolundan geçerek gelmiş ve Kuzey ve Güney Amerika'ya yayılmıştır. Buzullar çağında, Asya'dan Avustralya, Asya pigmesi siyah ve çeşitli ırktan insanlar tek tük gelmişse de, göç edenlerin çoğu, Mongoloid-Öncesi ırktan, hafif çekik gözlü, Bakır-Tenli, kara saçlı, kara gözlü, iri burunlu ve tamamıyla köse türünden insanlardı.

Bu "Proto-Mongoloid"lerin Türklerle bir ilgisi olup olmadığının münakaşasını daha sonra yapacağız.

(b) Aztek-Maya-İnka Medeniyetlerinin Menşei Hakkında Nazariyeler:

Avrupalılar geldiğinde, bozkırlarda, ormanlarda ve dağlarda "avcı" hayatı yaşayan -bazıları da, basit köy ve kasaba halinde biraz çiftçilik yapan insanlar gördüler; bunlar az evvel sözünü ettiğimiz "Yerliler"di. Bugün ilim adamları onların menseileri ve ırkları hakkında sözbirliği halindedir. Bir de Meksika'da, Orta Amerika'nın Guatemala bölgesinde ve Güney Amerika'nın Peru dağlarında yaşayanlar vardı. Bu Aztek'ler, Mayalar ve İnka'lar büyük medeniyet

merkezleri kurmuşlar, şehirler, abideler dikmişler, imparatorluk haline gelmişlerdi. Bunların da menşei Asya ve ırkları mongoloid Öncesi soy muydu?

İşte burada sözbirliği ve oybirliği yoktu. Her ne kadar Avrupalılar geldiğinde bu ülkelerin halkı "Kızılderili" tipinde, yani mongoloid öncesi soydan idiyse de, yönetici kadroda ve bazı heykel ve kabartmalarda başka bir tipe de rastlanıyordu. Hepsinde az çok ortak motifli olan efsanelerde ise, Kızılderiliye benzemeyen, "Medeniyet getirici" bir tanrı veya evliyalardan bahsedilirken bunlar, "Beyaz tenli ve bıyıklı-sakalh" olarak tasvir ediliyordu.

Köse Olmayan Kızılderililer

İstisnasız köse olan Amerika yerlileri arasında bu tipin izleri keşfedilince, onlar için ayrı nazariyeler kurulmaya başlandı. Kimine göre, Amerika'nın doğusuna (Labrador-New Hampshire ve Boston taraflarına) ayak basmış olan bazı Vikingler Güney Amerika kıtasına kadar yürüyüp gitmişlerdi (her nedense, o tarihlerde kendileri barbar olan Viking'lerin matematik, astronomi, hayvanlı takvim ve muazzam şehir medeniyetleri kurma bilgisini nereden bulup yerlilere nasıl öğrettiklerini izah etmeden geçiyorlardı!) Ayrıca, o "Medeniyet getirici evliyalar", Viking'lerden asırlarca önce Toltek ve Mayalarca bilindiğine göre, nazariyenin elle tutan yeri kalmıyordu. Bunun tam aksi, bir de Mali'den kalkıp gelen zenci "Medeniyetçileri" nazariyesi de "uygarlıkçı" yerlilerin tipine uymuyor.

İngiltere'de kayıp bir Galya Prensinin macerası da sonraları Amerika'ya yakıştırılmıştı. Hintli Budistler olabileceği nazariyesi ise, bazı Aztek duvar motiflerinde lotus çiçeğine ve Amerika'da olmayan file benzeyen şekiller oluşundan kuvvet alıyordu; bu ise Viking nazariyesinden daha akla yakın geliyor.

Prof. Haıis Breuer, 1972'de yayınlanan "Columbus was Chinese" adlı eserinde, Kolombus'un Çinli olduğunu değil, Amerika'yı ilk keşfedenlerin Çinli olduğunu iddia ediyor. Birçok Çinli seferinden söz eden yazar, Çin'in Türk soylu Çu Sülâlesi ve ilk hanedan çağları üzerinde özellikle duruyor.

Japonlar ve Uzaylılar!

Orta Amerika'da keşfedilen çok eski testi ve vazo kalmalarının, Japonya'nın, Jomon çağı eserlerinin aynı oluşu bir Japon nazariyesinin de doğmasına sebep olmuştur; fakat Amerika'da başka bir Japon izi bulunmayışı, bunun fırtınayla Amerika'ya çarpıp kazazede olmuş birkaç denizcinin testisi olduğu neticesine vardırıyor. (Fenikeliler hakkında söylenenler gibi.)

Von Dâniken'in Nazka kültürünün yer çizgilerini uzaydan gelme astronotların roketleri için yapıldığı iddiasının üzerinde duracağız. Daha eski menşeiler arayanlar da vardır.

Mısırlılar mı Etrüskler mi?

Ünlü Norveçli arkeolog Thor Hyerdahl, Mısırlıların Atlas Okyanusu yoluyla Meksika kıyılarına vardıklarına inanıyor. Mısır'da da, Meksika'da da ehram/piramid geleneğinin olması başkaları gibi onu da bu istikamette düşündürmüştü. Bunu ispat için, 1969'da Râ-1 ve 2 teknelerini aynen Mısırlıların malzemesi ve tekne tekniğiyle yapmış, Cebelitarık'tan çıkmış ve 2. denemesinde Barbados'a ulaşabilmişti. (Bu "Medeniyetçi" Mısırlıların Peru'ya geçtiklerini, oradan da İnka yapımı sallara binip koca Pasifik Okyanusunu aştıklarını ve sonunda Paskalya adalarına ayak bastıklarını ispat için de, daha önce 1946'da Kon-Tiki salıyla aynı yolu takip etmiş, filmlere konu olmuştu).

Amerika'yı ziyareti sırasında Hyerdahl ile bir konuşmamda eski Amerika evliyalarının hiç de Mısırlılara benzemediğini, hatta kendisinin *American bidians in the Pacific* adlı eserinde, mumyalanmış inka prenslerinin saç buklelerinin Mısırlarınki gibi kara değil, kestane-kumral renkli olduklarını bizzat kendisinin yazdığını hatırlatmıştım.

Mamafih onun, çok ilkel bir tekneyle dahi Akdeniz'in ve Atlas Okyanusunun aşılabileceğini ispat etmiş olması, bir başka nazariyeye kuvvet kazandırmıştır; Etrüskolog bir İtalyan profesörü, Amerika'nın ilk medeniyetini yaratanlardan olan Ölmeklerle Etrüsklerin heykellerindeki şaşılacak üslûb benzerliğine dayanarak, Amerika'ya ilk "Medeniyetçi" göçün İtalya'dan Etrüsk'ler vasıtasıyla

gittiğini iddia etmişti. Türklerle akrabalığına dair ipuçları bulunan Etrüsk'ler Hyerdahl'ın deniz yolunu, ama Mısır'dan değil, belki de Batı Anadolu'dan takip etmiş olabilirler. (Mısır kıyılarını takiben Akdenize açılmış olmaları da mümkün; o çağın Mısır kayıtları, "başları tüylü korkunç denizci adamlardan" sözediyor).

Takvimle Gelen Facia

Kızılderili uygarlıklarını yakan facianın bir sebebi, bilmedikleri şeyler değil, bildikleri veya bildiklerini sandıkları şeydi: Güneş tanrısı veya onun oğlu, o beyaz sakallı, beyaz tenli evliya bir zamanlar kralları ve rahipleri olmuş, sonra da güneşin battığı yere doğru gidip yok olmuş; giderken de "gene geleceğim" demişti. Aztek'lerin "52 yıl dönemli asır" inançlarına göre her yeni dönem başlangıcı ya büyük bir felaketle, ya da müjdeyle gelirdi. 1519 yılı böyle bir dönemdi ve Meksika'nın doğusunda (güneşin doğduğu yerden), geri geleceğini söylediği evliyaların geldiği haberi gelmişti. Hem de kâh 4 ayaklı hayvana, kâh 2 ayaklı insana benziyorlardı, (yani ata biniyor ve iniyorlardı). Aztek imparatoru Moktezuma da kendini güneş soylu biliyordu; akrabalarına büyük hürmet gösterilerek karşılanmalarını istedi.

Bu saygıyı ve inancı istismar etmesini bilen İspanyol "Konkistador"u Hernan Cortez Meksika'yı böylelikle kolayca fethetti ve Aztek medeniyetini yaktı ve yıktı.

İşgaller ve Soykırımlar

Cortez Meksika'yı fethettiği sıralarda, Pizzaro da 1532'de İnka'ların medeniyetini yokediyordu. Maya'larınki de 1567'de yokedildi. Papazlar geldi, şeytan işi diye kütüphaneler yakıldı, kültürler yasaklandı, yerliler madenlerde köle olarak kullanıldı, altından yapılma sanat eserleri eritilip külçe halinde kalyonlara doldurulup İspanya'ya yollandı.

İspanyolların ardından, doğuya Kuzey Avrupalılar geldi, (İngilizler, Hollandalılar); Fransızlar da gecikmedi. Bu yeni gelenler Kuzey Amerika'nın doğusundan büyük şehir medeniyetleri bulamadılar.

Fakat aç ve hırslı oldukları toprak servetini buldular ve acımasızca yerlilerin elinden kapıp onları batıya doğru sürmeye başladılar. Yeni yurtlarında petrol ya da altın keşfedildikçe oralardan da sürüldüler.

19. yüzyıl geldiğinde, Amerika yerlilerinin gıdasının ve ekonomisinin temeli olan Bizon sığırları hemen hemen yok edilmiş, dengesiz savaşlarda Kızılderililerin nesli kırılmış, Güneydeki medeniyetleri mahvedilmişti. Amerika'nın yerli inşası (Asya'da Tasmanya ırkının başına gelen felâket gibi) tam manasıyla yeryüzünden silinmek üzereydi. Bu, eşine az rastlanır bir soykırımdı.

Fakat Kızılderililerin direnme gücü büsbütün kırılmamıştı. 20. yüzyılda nüfusları yavaş yavaş artmaya başladı.

TÜRKLERİN İLİŞKİLERİNE DAİR ESKİ TEZLER

Yukarıda sözünü ettiğim 16. yy.'ın E. Brerervvood'un Amerika'da Türk-Tatarlara atıf yapan kitabından sonra, 1673'de John Jocelyn adlı bir başka yazar da, Mohawk Kızılderililerinin "tatarca" konuştuğunu iddia eder ve "Türkçe ile aynıdır" diye ilâve eder.[36]

Ünlü bilgin Von Humboldt, 1800'lerde Amerika'da araştırmalar yaptıktan sonra yazdığı eserinde, Amerikan dillerinden derlediği 137 kelime kökünün Ural-Altay dilleriyle, hatta açıklıkla Uygurcayla izah edilebileceğini belirtir.[37]

1924'de Rio'da toplanan 20. Amerikancılar Kongresinde Çinli Toung-De Kien, Çin menşe tezini ileri sürerken, bunu Türk soyundan olan "Çu'ların zamanına bağlar, ve Amerikan yerlilerini "Altayh" diye tanımlar.[38] Sık sık da; "medeniyet getirici" efsanevî şahsiyetlerin Beyaz ırktan olduklarını belirtir.

1935'de Roma'da toplanan 19. Oryantalistler kongresinde, Montevideo'lu Prof. Ferrario, Türkçeyle Keçua (înka) dilleri arasındaki benzerliğe ciddi şekilde dikkati çeken ilk bilgin olmuştur.[39]

36 Account of Voyages to tlıc Ncw World, 1973.

37 Vuesdes Cordillietres... v.s. salı. 31, 39.

38 De Toriğine des Aınericains **Precolumbiens,** salı. 39.

39 Della. bassihile parenlcla Ira. Ica lingue. "altaichc"ed alcune americane, s.210-223. (bunda Amerikan dillerinden sade Keçua ile Altay dillerinden de sade Türkçe karşılaştırılmışım

YENİ İNCELEMELER
(benim ve başkalarının)

Önsöz bölümünde değindiğim konuya burada biraz daha ayrıntısıyla gireceğim (tekrarlar bağışlana...). 1942 ve 1943 yıllarında, "La Republique" gazetesinde Fransızca olarak üç yazı yazmış ve Fransız Kâşif-seyyah-romancı Gustave Aimard'ın Kızılderililer arasında yaşarken gördüğü âdetlerden, bence Türk geleneklerine yakın gelenleri toplamış ve bir münasebet kurmuştum.[40] Sonraları bu tetkiklerimi biraz daha derinleştirmiş, yerlilerdeki (Kızılderililerdeki) ve Aztek medeniyetindeki Türklük izlerine (özellikle "12 hayvanlı Takvime) dikkat çekmiştim. 1945 yılında bu konuları, Türkolog Prof. Zeki Velidi Togan'a da anlatmış ve aylarca karşılıklı fikir alışverişi imkânı doğmuştu. Bunun neticesi olarak, bu ünlü tarihçi, 1946 tarihinde yayınlanan "Umumi Türk Tarihine Giriş" adlı eserinin 388. sahifesindeki bu Türklük izlerini ve takvim konusunu ele almıştır.

1947de 1. baskısı yapılan "Türkiye Yıllığının 586. sahifede başlayan Kronolojimde tekrar bu konuyu inceledim. 1952de Amerikada "One America"[41] adlı eserde bu meseleyi, "Amerika'ya İlk Göçler" konusu çerçevesinde ele aldım; ayrıca, 1002 yılında Vikinglerin Leif Ericson'u ile birlikte Kuzey-Doğu Amerika'ya ilk ayak basanlar arasında (hatta Amerika'ya ilk adı olan "Vineland" ismini takan) "Tyrker" adlı bir Türkün bulunduğunu, İskandinav "saga"lannın incelemesinden çıkarıp yazdım. Aynı konuyu bir başka vesileyle işleyen Macar araştırmacı Emil Lengyel, destanlardaki "Tyker Macar zannedilirse de, herhalde Türktü" diye bir notla belirtmiştir'[12]

1952 yılında Columbia Üniversitesindeki derslerimde ve "Carnegie Endovvment for Peace" Vakfında 1967'de konferanslarımda daha çok derinine inmem üzerine, New York Times'ın 19 Mayıs 1968 günlü "Science" (İlim) ilavesinde, Amerika'yı Kolumbus'tan önce "keşfedenler" sayılırken, araştırmalarıma dayanılarak, en eski kâşif-göçmenlerin Türkler olabileceği belirtilmiştir (haritada göç kolları için bkz. Sah. 15) Gene o tarihlerde Meksika'da yaptığım incelemeler

40 "Ritcs Funeraires Des Peaux-Roıiges Et dcs Turcs Anciens", "Lcs Toguins des Araucans"; "Les Pie-Kans" et le mot "Kan".

41 I'rentice Hail Yayınevi, Nevv York, sah. 289.

42 One **America,** Sah. 220 ve R. ve M. Gra/.a: "The Hungarians" in **America"** I9(19, sah. 8. ve 9. Bu Viking destanını ve Tyrker adı meselesini Nisan **1938'de** Ankara' da yayınlanan Ülkü Dergisinde **C.** Batur kesin şekilde halletmiştir.

sonucu Meksiko-City etnografya müzesinde bir tebliğ vermiştim.

Bu konularda Amerikadaki neşriyatımdan hemen sonra bir Amerikalı yazar, Dr. Calvin Kephart 1960'ta yayınlanan antropoloji üzerindeki araştırmasında, Amerikan ırkından ve medeniyetlerinden söz ederken, "Altaylı" ya da "Tatar" gibi tabirler yerine, açıkça "Türkler" ve "Turanlılar" deyimlerini kullanıyor.[11]

1969da (şimdi arkeolog olan) kızım Aslıhan Türkkan, Robert Collegede B.A. tezi olarak "Cultural Influences on the Indian Civilizations of America" adlı bir tebliğ yazmıştır.

Bu arada, Georges Dumezil'in 1957de Journal Asiatiquede yayınlanan bir dil araştırması, ancak Türkçe ile izah edilebilen üçyüzden fazla "Kızılderili" dilinden kelime gösteriyordu. Bu çok mühim incelemeden ancak 1960 sonlarında, rahmetli Prof. **Z.** Velidi Togan'nın New York'ta dikkatimi çekmesiyle haberdar olmuş, 1971 de de Philedelphia Üniversitesinden Prof. Dr. Osman Nedim Tuna'nın bu dilcinin 1954'te Studia **Linguistica**'da çıkan bir başka makalesinin fotokopisini yollamasıyla okuyabilmiştim. Richard Peters de "Türklerin Tarihi" adlı son eserinde aynı konu yer almıştır.

1971-72-73 tarihli "Cultura Tırcica'nın VIIMX-X ciltlerinde (sah. 157-173), K.Ö. Amerika ve Türk ilişkilerini şemalarla birlikte gösteren ve bir hayli geniş bibliyografya ile desteklediğim bir araştırmam yayınlandı. 1971de yayınlanan "Tıırkish-American Encyclopedic Digest'in 32. ve 37. sahifelerinde de, K.Ö. Amerikan medeniyetlerinde Türklük tesiri belirtildi ve bu konuyu 1977de Kültür Bakanlığı'nın çıkan "Milli Kültür" dergilerinin Ağustos-Aralık sayılarında ve önce "Tarih", sonra da "Yıllar Boyu Tarih" adlı dergilerde (1972-1982) işledim.

Amatörlerin Gayreti ve Zararları

Bu gayretler konuya hayırlı ilgileri çekerken, bir yandan da fazla amatörce yazıların yayınlanmasına sebep olmuştur. 1952, "One America" adlı kitapta, Amerikadaki kravat desenleri yüzünden Halûk Tanju adlı bir Türk'ü övmüştüm. Hakkında yazdıklarımı memnuniyetle okuyan bu ressam, yazımdaki "Türk-Kızılderili Münasebetleri" ile ilgili bahislere de merak sarmış, 1970'de önce Amerika'da fotokopiyle teksir edilmiş olarak, sonra da İstanbul'da 1973'-de, "Orta Asya

43 Raccs of Manking, 1960, New York. sah. 99, **105,** 112.

Göçlerinde Tunçderililer-Fiziksel ve Sosyo-Kültürel" adlı kitabını kendi parasıyla bastırmıştır. Dağıtımını başarıyla yaptığı kitaptan sözünün edildiğini pek çok yerde duydumsa da, bu sahanın yabancısı olanlarca karışıklığı dolayısıyla pek okunmadığına, fakat hacmi dolayısıyla (!) ciddiye alındığına şahit oldum; tarihçiler ve dilciler ise, en hafifinden "abur cubur" diyerek, hem kitabı hem de konuyu toptan alaya almışlardır. Nitekim ressam-yazar, ne duyduysa ve neye rastladıysa, kritik süzgeçten geçirmek şöyle dursun, çok kere anlamadan sahifelere aktarmış. Kitabın kapağına kondurduğu ve Türklerle ilişkiyi belirtme amaçlı 200'den fazla isim ve kelime bunun en üzücü misali: Aynu'lar, Papua'lar, Buryat'lar, Velş'ler ve hatta bir de Soya! İlgisiz birçok iktibaslar da bazen 20-30 sahife uzayıp gidiyor. Bu kadar zahmet boşa gitmiş.

Bu sebeple, gayri-ilmî yakıştırmalarla, mübalağalarla ve düzensiz yazışlarla bu konu ele alınırsa, K.Ö. Amerika ve Türkler mevzuu, Von Daniken'ıı Uzaydan gelme Astronot Kızılderilileri gibi gülünçleşir, ciddî araştırmacılar kolay kolay bu sahaya yanaşmaz.

Türkoloji Kongreleri

• İyi ki 1981'deki İstanbul Edebiyat Fakültesinin düzenlediği Millî Türkoloji Kongresinde Prof. Dr. Osman Nedim Tuna, çok ciddi lengüistik karşılaştırmaları ile konuya tekrar Türk ilim adamlarının dikkatini çekebilmiştir.

"Kızılderili Dilinde Türkçe ve Moğolca Kaynaklı Kelimeler" adını taşıyan bu tebliğden sonra, aynı kongrede, Ankara Üniveristesi Tıp Fakültesi cerrahlarından rahmetli Prof. Dr. Mecit Doğru da, "Türkiye'de Kızılderili Dilinde ve Kızılderili Kabile Adlarını Andıran Yer Adları" adlı tebliğini sunmuştur. Bilâhare Dr. Mecit Doğru, bu tebliğini genişleterek, "Türk Dünyası Araştırmaları" Dergisinin Ağustos-1982 sayısında, "Türkiye'de Kızılderili Dilinde Yer adlı ve Proto-Türk-Kızılderili İlişkisi" başlığıyla neşretmiştir (sayı 19, sah.5-22). Bu tebliğ ve makalede yer alan listede, filologların ve lengüistlerin hemen reddedecekleri bir hayli kelime[44] mevcutsa da, doktor-araştırmacı bir hüküm vermemeye dikkat çekmiş, sadece dikkatine

44 Michigan'daki "Omer"in, zaten Türkçe "Ömer'le ve "Aynu" kabile adının, zaten Türk olmayan "Aynu' kavmine, Kars'ın "Ayna-h"sından daha yakın olması gibi. "Şoson" ulus adını. Doğu Anadolu'nun "Sason"una benzetilmesi de öyle.

çarpanları toparlayıp, "yargı ve kararı" bu konunun gelecek yetkililerine bırakmıştır. Bu toplama çok da faydalı olacaktır. Çünkü isimler "hazinesinde", araştırılmaya değer "alma", "apa", "ayova", "belen", "buga", "elik", "kayapa", "kara ayak", "kayak", "kazan", "keçe", "maya", "toluka", "türe", "yağan", "yurak" gibi cevher sözler çoktur.

TÜRK VE ESKİ AMERİKA KÜLTÜRLERİ İLİŞKİSİ (Difüzyonist ve paralel icat teorilerine göre)

Bilindiği gibi, iki ayrı kültür arasında benzerlikler varsa, buna bakışta sosyal-tarihçiler ikiye ayrılır. "Difüzyonistler", alıcı ve verici olarak iki ayrı kaynak kabul ederler. Biri icat etmiş ve öbürüne, ya uzaktan tesirle, ya da göç veya istilâ yoluyla, bunu yaymıştır. "Paralel İcat" teorisi ise bunu reddeder. Benzerliklerin çok kere tesadüf neticesi başka kültür unsurlarını hatırlatabileceğini savunurlar. Antropolog C. Coon şöyle der:

"Bir hümanist ve iyimser kişi olarak, insanın sonsuz genetik çeşitliliği sayesinde, dehâ eserlerinin her yerde kendiliğinden doğabileceğini inanmayı tercih ederim."

Alıntı mı, Tesadüf mü?

Her iki tezin de haklı olduğu yerler vardır. Fakat her konuda tek başlarına kültür gelişmelerini izah edemezler. Kızılderililerin, mekânın 4 cihetini (yönünü) mukaddes saymaları, Hunlar ve Göktürkler de böyle sayıyorlardı diye onlara bağlamak sakat olur, çünkü 4 ciheti kutsal saymak Afrika zencilerinde bile vardır ve anlaşılan insan dimağının kendine özgü bir eğilimidir.

Dil tesiri bahsinde de böyledir. Güney Amerikada "arda" kelimesiyle, Meriç nehri civarındaki "Arda" ismi, ses bakımından tıpatıp aynıysa da, manaca bir ilgileri yoktur. Meyve olan "ayva" ile Amerika'nın "Ayova" eyaleti, "Niyagara" şelâlesiyle "ne yaygara", "Amazon nehriyle, Türkçe "amma uzunun sadece şaka olarak düşünülebileceği gibi.

Ancak, iki kültürdeki bir kelime, hem ses bakımından, hem de manaca aynı ve benzer ise, bunun tesadüf ve bağımsız "paralel icat" olması şansı azdır. Meselâ, ünlü filolog Prof. M. Swadesh, "İstatistikî

korepondanslar" teorisiyle, "boynuz" anlamındaki İngilizce "horn" ile Lâtincedeki aynı manaya gelen "cornus"u karşılaştırmış ve akrabalık sonucuna varmıştır[15] Ben de, K.Ö. Amerikan dillerinde tepe ve dağ anlamına gelen "tepek" kelimesiyle, Türkçede aynı manada kullanılan "tepeğ" ve "tepe" kelimelerini bu istatistikî metoda göre karşılaştırdım ve tesadüfen benzeme ihtimalinin 4000' de 1 nispetinde olduğunu, yani akraba olmalarının daha doğru bir ihtimal olduğunu kanıtladım. Bu dil mukayeseleri artık gitgide bilgisayarların yardımıyla (özellikle Upsala Üniversitesinde) yapılmaktadır. Gene bu metodla, çift sözlerin hem sesçe, hem de manaca benzer olmaları halinde, tesadüften bahsetmek hemen hemen imkânsızdır. Meselâ, eski Meksika dilinde, "Tepe-Huan" şeklinde bir çift kelime vardır. Dr. Alphonso Caso, bunu İngilizceye, "tepenin hükümdarı, hanı" şeklinde tercüme ediyor[46] D Modern Türkçeyle bile biz bunu hemen hemen aynen "Tepe Han" olarak ifade ederiz. Sıfat düzeni bile Türkçedeki gibidir, yani başa değil, sona gelmektedir. Nitekim Türkçede "Deniz Han, "Gökhan Han", "Yerlik Han" deriz.

Prof. Swadesh, bilgisayar kullanarak, şu formülü vazetmiştir: Eğer iki dildeki benzer kelimeler yüzden fazlaysa, bağımsız "paralel icat" ve tesadüf ihtimali birkaç milyonda birdir. İlerde de göreceğimiz gibi, Amerika'nın yerlileri ile Türkçe arasında 300'ü aşan benzer kelime bulunmuştur. Çift kelimelerde (tepe huan gibi), benzer olanlar 7'yi aşarsa, o iki dil arasında tarihî ilişki var demektir (bunların da fazlasıyla mevcut olduğunu ilerde göreceğiz). Tesadüf ihtimali milyonda birdir.

Kültür unsurlarının mukayesesi de, aynı dikkat ve ilmî zihniyetle yapılmalıdır. "Difüzyonist" teorilerden pek hoşlanmayan ünlü sosyal antropoloji uzmanı Dr. A. Kroeber, hangi şartlar altında bunu kabul edebileceğini şöyle ifade eder:

"Eğer bir kültür unsurunu oluşturan parçalar iki toplumda benzer ise, o zaman müşterek kaynak olabilir... Belirli birimlerin şekil ve manaca bağlanması halinde, iki ayrı toplumun aynı kombinezonu bağımsız olarak kendi kendilerine düşünmüş olmaları ihtimali pek zayıflar... Bu, tesadüfü inanılmaz derecede zorlamak olur."[47]

Türk ve Kızılderili Yaratılış Destanlarının ayrıntılara varıncaya kadar (ama efsanelerin yarısına kadar) birbirinin aynı olması,

45 Linguistic Overview, 1964. W. Rice Univ. pıubl., Prelı. Man in N. W. sah. 533.

46 The Aztecs, Univ. of Oklahoma Press. 1958, sah. 29.

47 Anthropology, 1948. New York. sah. 545.

Kroeber'in bu kuralına uymakta ve bize aynı kökten gelme hükmünü verdirmektedir. Araukan Kızılderililerin ülkeyi 4 "Tekun'la yönetmeleri, bunların "prens" soylu olmakla beraber, idareci sıfatlarının babadan oğula geçmeyişi'[8] "Gök-Türk tegin'lerin yönetim şekline bu derece ayrıntılı şekilde benzemesi, tesadüf ve paralel gelişme ihtimallerini ortadan kaldırmaktadır.

Dil Benzerlikleri

Fransız dilcisi Georges Dumezil'in, yukarda sözünü ettiğimiz incelemesi çok uzun ve teknik karşılaştırmalarla dolu olduğu için, burada ancak birkaç mukayesesini vereceğim (ilk kısmı, lengüistik bilimine yabana olanlara, biraz zorlama gibi gelirse de, tamamiyle bilimsel temellere dayandığına güvenebilirsiniz; 2. liste daha aşikârdır).

Dumezil, eski Amerika dillerinden sadece İnka'ların "Keçua" dilini esas tutmuş ve bunu orta Türkçeyle ve Türkçenin Çuvaş lehçesiyle karşılaştırmıştır. Belki de en önemlisi -her dilde olduğu gibi- sayılar üzerinde yaptığı tetkiktir. (Bir) Çuvaş Türkçesinde (Per), Keçuaca (Phiği [Biri])dir. (Dumezil, Râsenen'e atfen, (P)nin daha arkaik olup (B)ye sonradan dönüştüğüne dikkati çeker). Türkçe (dört/tört), ilk bakışta Keçuanın "tawa"sına hiç benzemiyor ama, Çuvaş Türkçesine baktığımızda, 4'e (taval) dediklerini görüyoruz. Râsenen ve Uxanleyle birlikte Dumezil, Çuvaşçadaki (v) nin orta Türkçede (ö) ve (r) oluşunu, Keçua dilinde de gördüğümüzü belirtiyor. Türkçede (5) in diğer şekli olan (Biş), Keçua dilinde (Pis)tir (sona eklenen bir "k" da vr.rdır ki, Çuvaşça "5" olan "pilek"teki "k" gibidir). Orta Türkçenin (6)sı Çuvaşçada (ulta) ve (eski Keçua dilinde (l)(h) şekline girdiği göz önünde tutulursa), Keçua-Ankaş şivesindeki (Hahta): Halta olarak Altıya bağlanır; bazı şivelerde de (a) (s-u) olarak değiştiğinde, "şuhta" da denir.

Bu sayı kelimelerindeki akrabalık bir başka bakımdan yani aksi yönden de ilgi çekicidir. Türklerin İç Asya'da komşusu ve dil tasniflerinde Türkçeyle akrabalığından sık sık sözü edilen Moğollarda sayı kelimeleri -(4) hariç- Türkçeyle tamamıyla ilgisizdir; (Bir) den başlayarak Moğolca şöyledir: Nigen, goyar, hurban, dörben, tabun, jirhuhan... vb. Buna karşılık da, Moğollara nazaran çok daha uzakta

48 Col. Langlois, L'Amerique pre-Columbienne, 1928, salı. **247.**

olan Güney Amerikadaki Keçua dilinde Türkçeyle şaşılacak derecede fazla benzerlik ve beraberlik vardır.

Bu sayı benzerliklerinden başka, Dumezil'in tetkikinde pek çok da kelime var. Bütün mesele, Türkçeyle Keçua arasındaki tebadül/-değişme kaidelerine dikkat etmektedir. Meselâ, (w)nin, (r)nin, hatta (ö) ve (p)nin yerini aldığım unutmazsak, Türkçe (görmek/kör-mek)ten (kör) ile, keçuaca (khawa)yı; Türkçe (kir) ile Keçuaca (kivvi)yi karşılaştırmak mümkün olur. (6) sayısının münakaşasında gördüğümüz Türkçe (a)nın (s-u)ya dönüşmesi kaidesi, Türkçenin (at/ad)ın Keçuacada (sut/i) oluşunu izah eder... vb.

Bu kadar karışık etimolojik işlemlere gerek olmadan kolay takip edilen kelimeler de vardır iki dilde:

Benzerlikleri herkesçe aşikâr olan sözcükler

- **Tuka** (Keçuaca), **Tükür**(mek) (Türkçe); (Tukaka'yı da hatırlayalım);
- **paku** (Keçuaca), **bak/pak** (Türkçe) (Hatta, **"Dikkat et, bak"** deyişini Keçua **"Pak-ta!"** der).
- **Khapao** (Keçuaca), Kaba (Türkçe)
- **ipa** (Hala manasında) (Keçuaca), **apa/aba,** (yani abla) (Türkçe)
- **Ku** (Keçuaca), **Ko(mak), koymak** (Türkçe)
- **Kaşa** (Kış gecesi donu) (Keçuaca), **Kış** (Türkçe)
- **Kul'i** (Örtülü kor) (Keçuaca), **Kül** (Türkçe)
- **Kal'ı** (Keçuaca), **Kalın** (Türkçe)
- **Karwın** (Karnın bir kısmı) (Keçuaca), **Karın** (Türkçe)
- **Kasa** (Keçuaca), **Kes(mek)** (Türkçe)
- **tawga** (Dağ gibi yığılı) (Keçuaca), **tağ/dağ** (Türkçe)
- **takhıla** (Keçuaca), **tağıl/dağıl(ma)** (Türkçe)
- **Khip-u** (Düğümlü ip) (Keçuaca), **ip** (Türkçe)
- **çur** (Keçuaca), **dur** (Türkçe)
- **as** (Keçuaca), **az** (Türkçe)
- **tak** (Keçuaca), **tâ ki** (Türkçe)

- **la** (Keçuaca ek), **la, le, ile** (Türkçe ek)

- **mi?** (Keçuaca), **mi?** (Türkçe)

Böyle yüzlerce misal veren Dumezil, gramer ve sentaksta da şaşılacak benzerlikleri incelemiştir. Bir tekini zikredip geçelim. Türkçe **"ipinde"** sözünü Keçuaca konuşanlar (ve eski İnka'lar) **"kipunda"** şeklinde söyler.

Dr. Osman Nedim Tuna, 1981 Millî Türkoloji Kongresinde, Dumezil'in Keçua dilini tetkik ederken, kelimelerin % 50 kadarının kesinlikle Türkçe kökenli bulduğunu belirtmiştir (6da l'i ise tartışılabilir). Vaktile Philadelphia Üniversitesi öğretim üyesi olan Dr. O. N. Tuna, pek çok dilde sözlükler taramış ve Keçua'nm da dışında Amerika yerlilerinin dilinde Türkçe izleri tesbit etmiştir. Meselâ, Türkçenin lokatif (de/te), Amerika'nın kuzeyinden güneyine kadar her yerde (yerli dillerinde) kullanılışına işaret eder. "Küçük" kelimesi hakkındaki mütalâaları ilgi çekicidir: Bu sıfat Türkçede eskiden "kiçik" idi. Miwok gölü Kızılderilileri "Kuççi" ve bir başka grupta da "kiçeeç" kelimeleri, "küçük" ve "küçük mesafe" anlamındadır. Tuna'ya göre 14. yüzyıla kadar bu kelime Türkçede sonu (k) sız, yani "kiçi" şeklinde olup, (k) sedası 15. yüzyıldan sonra eklenmiş. Bu bize, Amerika'lara Türk tesirinin 15. yüzyıldan evvel vukubulduğunu gösterirse de, Dr. Tuna, "kiçeeç"in vaktiyle (k) aldığını ilâve edince, kronoloji denememiz neticesiz kalıyor. Dr. Tuna, Türkçe'de ıslak, mavi ve yeşil manalarını veren "yaş" kelimesinin aynı anlamlarda Kızılderililerde de "Raş" ve "Nas" kelimesiyle ifade edildiğini, "aş" (yemek) sözcüğünün Navajoların "âşa"; "çakır" rengine, Güney Amerikalı Arawakların "çakira" dediklerini bildiriyor. Gösterdiği misallerden birkaçı daha: "toos" veya "tos", Türkçenin "toz"u; "uçun", Türkçenin "için/içün"ü; "yangi", Türkçenin yengi ve "yeni'si; "kîs", Türkçenin "kız" sözcüğü gibi... vb.

Sorulara Aydınlatıcı Cevaplar

Bu konferans sırasında sorulan sualler ve bazı itirazlar meseleye daha da aydınlık getirdi. Mesela, "kız, ana ve küçük" kelimelerinin Türkçe'de yeni şekilli kelimeler oluşları dolayısıyla, Amerika'ya çok eski zamanlarda vukubulduğu sanılan bir göçle bu sözlerin oraya

varmasının mümkün olamayacağı ileri sürüldü. Cevaben Dr. Tuna, "kız" kelimesinin Orhun yazıtlarında mevcut olduğunu söyledi; Dr. Osman Sertkaya da, "kiçi" ve "ana" kelimesinin 7. ve 8. asır Türk metinlerinde bulunduğunu söyleyerek onu destekledi. Bu ve buna benzer nisbeten "yeni şekilli" birçok Türkçe kelimeler, Türklerin (veya tesirlerinin) milâdın ilk 6.-7. asırları sırasında (Amerika'ya göçtüklerini gösterir ki, bu şaşılacak bir gelişmedir. Buna karşılık, Dr. Tuna, Amerika'da uzatmalı olarak söylenen Kîz, Kîr ve töos kelimelerinin Türkçede daha eskiden varoluşunu (izlerin Yakutça ve Türkmencede rastlandığını) ve sessiz harflerin bazılarının başında bulunan (h)nin sonradan düştüğünü (böylelikle, "10" sayısına, eskiden, Keçuacada olduğu gibi "hun" şeklinde (söylendiğini) tesbit edince, bu paloelenguistik kazısı kronolojiyi gene altüst ediyor ve göçün milâddan önce de olabileceğini gösteriyor.

Bunda fazla hayret edilecek bir şey yoktur. Çünkü, ilerde de söyleyeceğimiz gibi, Amerika'ya bir değil, birçok Türk göçü olduğu yolundaki tezimizi bu da doğrulamış oluyor.

Benim ilavelerim

Dil bahsinde benim tesbitlerimden birkaçı da şöyle:

KÜN: Eski Türkçede "gün" ve "güneş"; Maya dilinde "KİN": Gün ve güneş; "KON": Keçua ve Hüron dillerinde "güneş", Algonquin dilinde "gün".

KIRMIZ: Kırmızı renkte sivili "kırmız" adlı böcek.

ATA: Türkçede ecdad; Aymara ve Keçualarda "Ata-cama" (Ata mezarlığı); İnka İmparator sıfatı: "Ata-Hualpa". Ecdatla ilgili birçok kelimenin kök kısmı: Ata, Atea, Hataa.

HAN: Türkçede, hükümdar anlamında, Kağan, Kaan, Hakan, Han; Amerikan dillerinde, Kral, imparator ve Tanrı-Hakan anlamlarında: Miçac-Kan; Kukul-Kan; Hura-Kan; Paşa-Kkan; Başi-Kan (Türkçedeki Oğuz Han, Cengiz Han, Abdülhamid Han gibi sıfat Amerika dillerinde de sona takılmaktadır.)

EV: Eski Türkçede "Uy" ve "Utağ"; Kazan Türkçesinde "Uy"; Batı Türkçelerinde "Ev", "Yuva", "Otağ". Amerika'da: "U" (Terrawa), "Ut" (Allentiac), "Uya" (Lüle), "Utara" ve "Utah" (Aymara).

KAYIK: Güney Amerika'da: "Kayak".

GEZ(mek): "Ghaz" (Kwaiute).

İT: Azteklerin kılsız köpeği: "İt-zcu-intli".

KUŞ: Azteklerin efsanevî kuşu: "Kûuş-Kûuş"

KUT(lu): Mayalarda "K'u" (Kutsal)

CEHENNEM: Eski Türklerde: "Tamu", Kızılderili: "Tano".

NEHİR, GÖL, DENİZ: Eski Türkçede: "itil, İtil", Aztek-Maya: "Aıtıl".

TEPE, DAĞ: Amerika dillerinin çoğunda, özellikle Meksika-Guatemala-Venezuela bölgelerinde: "Ses-tepe" ve "Satsi-tepe" (sesli tepe), "Auyan-tepeui"; "Tehuan-tepek", "Kaltepek", "İtz-tepek", "Çapultepek"... vb.

YAĞI (Düşman): "Yao-tl" (Düşman Tezcatlipaco'nun sıfatı)

ATLATL: Atılan ufak mızrak.

AK-KAPI: "Ak-Kapana" (İnka saray kapısı).

Bunun gibi çift kelimeli ortak sözler çoktur: Hava-Su (Çuvaşça gök ve mavi demek olan "khavak"tan "gök-su"; Alpago-Tutun, Çapul-Tepek, Ses-tepe gibi... Şimdi dilciler, bu ve bunun gibi benzerlikleri, filoloji, etimoloji ve lengüistik disiplinlerinin ölçülü süzgecinden geçirmeli, yanlış olanlarını ayıklamalıdır.

Bunlar Neyi Kanıtlar?

Kelime benzerlikleri -ispat edildiği zaman bile- menşe birliğine delâlet etmeyebileceğim sosyal tarihçiler haklı olarak söylerler. Nitekim, Türkçede sayıları bir hayli olan Arapça kelimeler, Araplarla linklerin aynı kökten geldiğini göstermez. Olsa olsa, kültür tesir ve alışverişini gösterebilir. Ancak bu, tezimiz için mühimdir, çünkü biz, Amerika yerlileriyle Türklerin soybirliğini değil, onların medeniyetlerinin oluşmasında rol oynayan Türk-veya proto-Türk göçmenlerin izlerini arıyoruz. Bunlar azınlık olduklarından herhalde anadillerini konuşamaz olmuşlardı; fakat Kızılderili dillerinde Türkçe kökenli kelimeler ancak onlardan kalmış olabilirdi. Gördüğümüz örnekler bunu yeterince ispat etmiştir sanırız. Tlıla, (ToltekTerin "Tulan-Tolan'dan geldik" deyip kurdukları "Tula" şehri aynı isimle Orta Asya'da ve Avrasya'da [Altın Ordu'nun yurdunda -55/50 enlem,

35/40... boylamda] mevcuttur.) Şilka gibi Orta Asya'nın kuzey batı ve kuzeydoğusundaki yer adlarının da Amerika'da yer adları olarak bulunması bu gerçeği takviye eder.

***

Ancak, akıl karıştırabilecek gramer ve morfoloji benzerliklerine de rastlıyoruz. Dr. Tuna, Amerikan yerli dillerinin Sesli-Sessiz-Sesli harf düzenine işaret etmiş, Dumezil de, Keçua dilinin, tıpkı Türkçe gibi ekler yoluyla cümle oluşturduğuna, temel "blok" kelimenin değişmediğine işaret eder. Yazısının 2. sahifesinde, zengin misalleri aynen şu cümleyle başlar:

"Şimdi, Keçua dilinin yapısının (strüktürünün) "Türk" karakterini belli eden örneklere gelelim..." ilh.

Biz burada bu dil münakaşasını fazla uzatmayacağız. Ancak, kelime bilgisinin de ötesinde, bazı Amerikan yerli dillerinin "Türkçe" karakterini "nasıl izah etmeli?" sorusuna tahminler yürütmemiz beklenebilir. Şu ihtimaller üzerine dikkati çekmekte fayda var sanırım:

1) Amerika'ya bir değil, birkaç Türk ve proto-Türk göçü olduğu, paleo-lengüistik araştırmaları sonucu muhakkak gibidir. Bu göçlerin en eskisi, ufak bir grup olarak değil de, büyük bir kalabalık kitle halinde olmuşsa, ana dil kaybedilmeyip, yerlilerin diliyle kaynaşarak yapısını muhafaza etmiş olabilir;

2) Türkler, M.Ö. 4000 yıllarında, Altaylar bölgesinde, biri Europoid (Alpin), diğeri de Proto-Mongoloid (Turanid) denilen iki ırkın kaynaşması sonucu doğmuşsa, bu 2. ata, Kızılderililerin de atası olan soydur. Moğol değil, Moğol/Öncesi bir ırk. Türklerden de, Moğollardan da önce İç Asya'da yaşayan bu çok eski ırkın bir kolu Amerika'ya göçerek, bildiğimiz Kızılderilileri doğurmuştur. Tek koldan, Türklerle olan bu uzak akrabalık, Amerikan dillerindeki Türkçevâri strüktürü izah edebilir.

HAYVANLI TAKVİM

Bir veya iki değil, 10dan fazla benzerliği tek başına taşıyan bu takvim olayı konumuz için çok önemlidir.

Önce Takvimin Türklerdeki mahiyetini görelim: Güneş (şem-

sî) esasa dayanan bu takvime göre, güneş dünyayı 2 defa dolanmasıyla (ki her birine "çağ" denirdi), 1 Kün (gün) olurdu (Türklerde gün, modern usuldeki gibi, geceyarısı başlardı); 12 kün/gün, 1 ay'ı; 2 ay, ise (yani 24 gün) Büyük Ay'ı teşkil ederdi; 12 yılın her biri bir hayvan adıyla tanınırdı ve bu Türk kavmine onun için "12 Hayvanlı Takvim" denirdi. Sonraları, günleri ve ayları hayvan adıyla temsil etmek unutulmuş, sade 12 yıllık devrin yıllarının ismi olarak kalmıştır. Bu hayvan isimleri şöyledir: Sıçgan (Sıçan); Ud (Sığır), Pars, Tavışgan (Tavşan), Lu (Ejder), Yılan, Yond (At), Koy (Koyun), Biçin (Maymun), Tağuk, İt, Tonguz (Domuz).[49] Türkler zaman zaman bu hayvanlar yerine başkasını koymuş (mesela "ejder" yerine "timsah" veya "balığı", bazen de, totemik tabular yüzünden, adını söylememek için yabancı adlar kullandıkları olmuştur.)

Türklerin Kozmogonik ve sosyal inançların herbirinde hâkim olan bu (12)li esas, herhalde sonraları (10)lu ve ay: (Kamer) esasıyla da karışmış, bazı ilavelerle 365 günlük yıl gerçeğine varılmıştır.

Bu takvimin benzerlerine Çin'de, Tibette, Hindi-Çini'de, Moğollarda ve Hintlilerde de rastlarız; ancak bunlar takvimi Türklerden daha sonraki tarihlerde kullanılmışlardır, ya da başka takvimler arasında ikinci derecede uygulamışlardır. Meselâ Çin'e, anlaşılan Türk soylu olan "Çu'ların hakimiyeti sırasında girmiştir ve bilâhare Çinliler 6 çeşit takvim kullandıklarından, "Çin takvimi" haline gelmemiştir. Buna rağmen birçok müellifler bu takvimin menşeini kâh Çin, kâh Moğol olarak göstermişlerdir. Çok ilkel bir toplumken ancak yakın tarihlerde tarih sahnesine çıkıveren Moğolların bu kadar karmaşık/Kompleks bir takvim ve astronomi kavramı geliştiremeyecekleri aşikârdır. Pek çok âdetlerini Türklerden alıp kullanan Moğollarda da 12 Hayvanlı Takvimin görülmesi ancak komşuluk ve zaman zaman Türk hâkimiyetinin tesirleriyle izah edilmelidir. Bu menşe meselesini merhum Prof. Dr. Osman Turan, "12 Hayvanlı Türk Takvimi" adlı eserinde tam ilmi ve tenkidi bir şekilde araştırıp, Türklerde Hiyung-Nu devrinden beri kullandığı neticesine varmıştır.[50] Ancak ben, bunun daha eskiye, Türklerin "Çu" kolunun Bandan Çine doğru gittikleri çağ-

49 Anadolu'da bir halk şiirinde hepsi bir beyitte toplanmıştır: "Yılbaşı sıçkan, sığır, bars-u tavışkan, lu, yılan Yılkı, Koy, biçin, tavuk it-u tonguz boldu tamam"

50 Bilhassa eski Türk-Bulgarlarda da (yani en Batı Türk elinde de) bu 12 Hayvanlı takvimin keşlini değerlendirmesi ve manasını belirtmesi, teze çok kuvvetli bir delil getirmiştir.

lara kadar uzanabileceği kanaatindeyim.[51] Böyle olmasa, Çine "Çu Takvimi" adıyla giremezdi. Daha eski menşeinin de, proto-Türklerle akrabalığı bazılarınca itiraz edilmiş olsa bile, Sümerlerde aramak gerekir. Astronomi hesaplarına dayanan kısmı orada gelişip, Türklere intikalinde hayvanlı totemik hüviyetini öyle kazandığı düşünülebilir. Gene Türklerde akrabalığı söz konusu olan Etrüsk'lerin bir kolunun, belki Anadoludan ayrılmadan önce, bu takvimin esasını bildiklerini -Amerikadaki takvim bahsine döndüğümüzde faydalı olacağı için bir hipotez olarak düşünelim.

12 Hayvanlı takvimin, yazılı belgeler bırakmış milletlerde de az çok kullanılmış olması meseleyi aydınlatmamıza yarıyor. Türklerin bu takvimi kullanış şekilleri hakkında belgeler eksik gelince (ya da yalan çağlarda bazı prensipleri terketmiş olduklarından) Çinlilerdeki şeklinden yararlanabiliyor ve paraleller çıkararak eksiklerimizi az çok isabetli tahminlerle doldurabiliyoruz.

Şimdi Amerikadaki Takvim konusuna gelelim:

Meksiko City'nin Etnografya müzesinin en mutena köşesinde, hemen hemen bütün bir duvarı dolduran yuvarlak, taşa oyulmuş "Aztek Takvimi" durur. 1790 yılında toprak altından çıkarılan bu takvim - anıt, 24 ton ağırlığında olup vaktiyle Aztek ana mabedinin en tepesinde dururmuş; İspanyollar, o zamanki adı Tenohtitlan olan Meksiko şehrini zaptettikleri zaman tapınağı yakıp yıkmışlar, fakat o koca Taş takvimi parçalayamadıklarından gömmüşler. Üstüne de, şimdiki büyük Kilise-Katedrali inşa etmişler. 1968de Meksika'ya gittiğimde, şehir tünel şebekesi kazılırken bu benzerinin izine daha rastlandığım gazeteler yazdıydı.

Çoktandır, tarihi belgelerden ve minyatürlerden, Aztek ve Toltek'lerin, onlardan evvel Orta Amerikadaki Mayaların böyle bir takvim kullandıkları biliniyordu. Son araştırmalar ise, Meksika'nın Güney-doğusunda (Vera Cruz-La Venta bölgelerinde) gelişmiş olan Ölmek medeniyetinin M.Ö. 1000 ile 500 arasında bu takvimi

51 Cultura Turcica'nın 1971-73 nüshasında yayınladığını şemada, 12 Hayvanlı Takvimi Çin'e M.S. 48'de Hunlar tarafından getirildiğini göstermiş ve bu takvimde (Türklerde de) ayın 20 gün olduğunu yazmıştım ki, birincisi eksik, 2.si yanlış bilgidir.

Amerika'ya getirdiklerini veya geliştirdiklerini gösteriyor.

Şimdi bu takvimin özelliklerine gelelim:

Bir kere Amerikan (yerli) esası, Güneş (Şemsi) sistemine göreydi. Kün/Gün'e "KİN" denirdi. Ay'a "AYN-AL" denirdi ve 20 "Kin'den oluşurdu. Bu 20 günün isimleri vardı: Timsah, Rüzgâr, Ev, Kertenkele, Yılan.... vb. Yılların da bunlara dayanan adları vardı (başladığı günün adını alırdı; böylece, yılbaşı tavşan gününe rastlamışsa, o yılın adı "Tavşan Yılı" olurdu). 18 ay bir yıl, 52 yıl da bir devre asır yapardı. 19 aylı yıl, çok küsuratlı bir çarpıyla "62" sayısına varıyordu (oysa Türklerin 12 aydan 60'lı asır birimine varışları sistem içinde mantıki oluyordu). Anlaşılan aradan geçen bin küsur yıl boyunca çeşitli tesirler (mesela, astronomik gözlemlere değil de, sihire dayanan "tonalpohualli" adındaki 13 günlük aya dayanan 2. bir Maya takviminin etkisi) bu kaymalara sebep olmuş olabilir.

Aztek medeniyeti ve tarihi üzerine ilk bilimsel eserleri yazmış olan Villiam H. Prescott, 1874'de Maya ve Aztek takvimlerini incelerken, bunu, "Moğollar ve Tatar" diye isimlendirdiği "Asya takvimiyle" şöyle mukayese ediyor:

"Milletler arasında, müesseselerinin ve geleneklerinin yüzey benzerliklerine, hatta aynı gibi görünüşlerine bakıp, menşe birliği hükmüne varmakta acele etmemeliyiz, bu doğru... Ancak bazı öyle özellikler vardır ki, bunlar benzer şekilde iki millete rastlanırsa, vaktiyle bir temasın olduğunu mantıken belli eder... Bunun yüksek derecedeki bir örneğini, Aztek'lerin Kronoloji sistemlerinde görüyoruz: Yılları devrelere bölmeleri, bunları, rakam yerine, periyodik serilerle tanımaları gibi. Benzer bir sistemi Asya'da, fakat 52 yıl yerine 60'lık devirler halinde görüyoruz... Ancak prensip tıpatıp aynıdır... Asya'da hayvan sembolleri kullanılmıştır. 12'den 4 tanesi Azteklerinkinin aynıdır, 3 tanesi, coğrafya farkıyla ilgili değişikliklerdir, fakat benzer niteliktedir. Geri kalan 5 hayvan Anahuac (Meksika) da bulunmayan hayvanlardır. Bundan daha fazlası beklenemezdi.."[52]

Daha önce sözünü ettiğim Prof. Dr. Zeki Velidi Togan, yalnız güneş / şemsi takvimlerin benzerliğinde kalmıyor; ikinci takvimi de ele alarak şöyle diyor:

"Meksikalılarda bulunan 12 hayvanlı takvim ve bunun şemsî-Kamerî şekli, ayın haftalara bölünmeyip 13 günlük 2 parçaya ve 4 güne

52 History of the Conquest of Mexico, 3 **Cİlt.y sh. 319-321.**

(ilave 4 güne) taksim edilmesi; senenin bazı kabilelerde 24 Şubat, yahut 12 Martta başlatılması, 13 aylık hesap ve 28 Kamer mezili muhakkak Orta Asya'dan Şimali Amerika'ya gelen kültürün bariz izlerini teşkil eder."[53]

Hulâsa, Türk ve K.Ö. Amerika takvimlerindeki bunca ayrıntıların benzemesi, tesadüfle izahı mümkün olmayan ve bir temas tesiri gösteren işaretlerdir.

Töreler, âdetler

Ülkenin ikiye taksimi çok eski bir Türk geleneğidir. Her kısmın başında bir "Kral" bulunurdu.[51] Bu ikili taksimatı boy teşkilâtında da görüyoruz: Iç-Oğuz, Dış-Oğuz; ya da Üçok, Bozok gibi.

"Dört"lü esaslar da Türklerce kutlanıyordu. Türkler eski devirlerden beri "4 unsuru" (yer, ağaç, ateş, su) olarak ayırıyorlardı. Çin'in başına geçen Türk soylu T'nin hanedanı, "4 cihet"i mukaddes sayar ve herbirinin başına bir "Han" getirirlerdi.[55]

Türkler 4 cihete birer renk de izafe eder bunu coğrafyaya uygu-larlardı: Ak: Güney; Kara-Kuzey; Kızıl-Batı; Sarı-Doğu (Türklerin bulunduğu yöne göre, böylece, Akdeniz, Karadeniz, Sarı Nehir., vb. olurdu). Kızılderili kültürlerinde de Kara:Kuzey, KızıLBatı, Sarı:-Doğu yönünün renkleridir.[56]

Gök Türkler ülkeyi "iki krallık" halinde idare ederken, dörtlü bölgelerde "teğin/tekin" (prensler) yönetici olurdu, yani hükümdar ailesinden olurlardı, fakat bunların çocukları o mevkie veraset yoluyla gelemezdi; makama, teğin'ler arasından seçim yapılırdı.

Şimdi K.Ö. Amerikadaki duruma bakalım:

Güney Amerika'da bu 2'li ve 4'lü taksimata sık sık rastlıyoruz. Mesela înka-öncesi yönetimi ülkeyi 2'ye ayırırdı: biri "kollasuyu", diğeri de "kuntisuyu" adını taşırdı. Oka-Arokan Kızılderililerin de, 4'lü bölümlerin başına, soylular arasından seçilen "Togin" getirilirdi (bazı bölgelerde bu yöneticiye ("Tegun" ve "Toki" de denirdi.)[57]

53 Umumi Türk Tarihine Giriş, I. Cilt, y s. **17.** Aynea: Prof. Fritz Röek: Kalender-kreise... vs.. Viyana, **1967, s.610-628** ve Science Digest. Mart 1985 s**.87,**

54 Dcguiğne, Chavannes, Köprülü, Togan ve bu konuyu bilhassa işlemiş olan All'öl-di, "Türklerde Çifte Kralh", ayrıca: Oga\va ve Koppcrs, Bclleton V. sh. 494.

55 E. Chavannes, Le Cycle Ture de dou/.e animaux, Toung **Pâd,** 1906 sh. 98 (ayrıca kitap olarak da basılmıştır.)

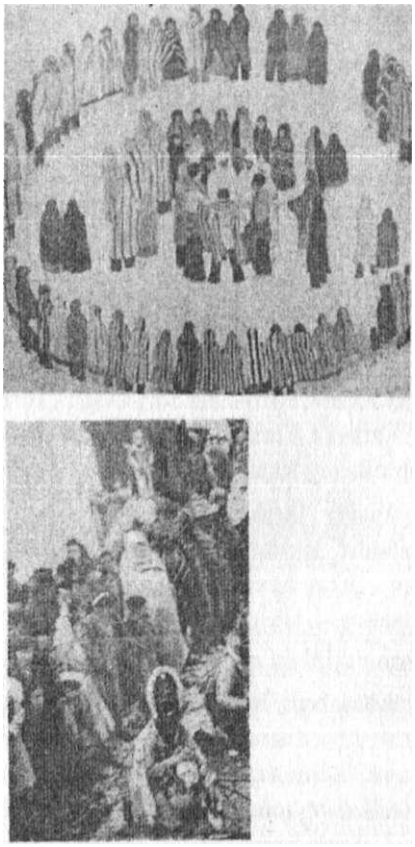
56 Dr. Robcrtson, Pre-Columbian Architecture, 1963, sh. 10.

57 Langlouis, L'Ameriqtıe Pre-Columbienne. 1928. sh. 246, 247 (G. Aimard'ın "Lc Chef des Aıicas" romanında bile bu gelenek anlatılır.)

Aztek'ler 4 yön için birer tanrı tanır ve her yöne bir renk izafe ederlerdi. (Red 21, 22)

İnka'lar, "cihanı fethetmek" üzere kutsal "Kapatokon" mağaralarından kurtulup çıktıklarında, başlarında 4 kardeş-prens vardı: Ayar Kaçı, Ayar Uço, Ayar Anca ve en büyükleri, Manko Kapak.

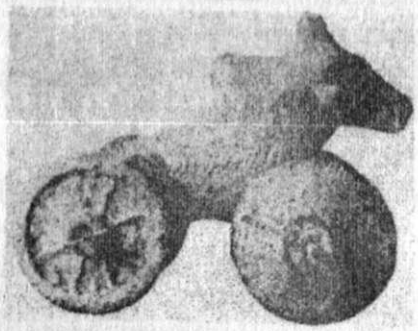
Kızılderili kültüründe bilmece gibi gariplikler:

Garip töre ve törenler (sanki Islâmi?)

Kızılderililer tekerlek kullanmasını bilmezlerdi ama, tekerlekli oyuncaklar yaparlardı

Garip töre ve törenler (sanki namazda)

KÜLTÜR-DİN-GELENEK-EFSANELER[58]

Kızılderili ve K.Ö. Amerika kültürlerinde birçok gelenek unsurları Türklerinkini hatırlatır. Tahsin Mayatepek, Azteklerin-tıpkı Hun'lar gibi[59] doğan güneşe dönüp elleriyle bir dua işareti yaptıklarını anlatır, hatta hâlâ bu dini törenin Meksika yerlilerinde uygulandığını, bir bayramda çektiği fotoğraflarla belgeler (Mevlevi ayinlerine benzer bir dansın resimlerini de yayınlamıştı).

(9) rakamı Türklerce en mukaddes/kutlu sayıdır.[60] Mayalarda da öyleydi: 9 tanrı, tapınaklarının 9 basamağı... ilh.[61]

Yucatan yerlileri (Ölmek ülkesi), Doğudan "Büyük Denizden" (Atlas Okyanusundan) geldiklerine inanırlar. "Tanrılar bize yol olsun diye denizi kurutmuştu" (Toung-Dekien, sah. 37) derler.

Şüphesiz K.Ö. Amerikalılar Amerika'ya farklı farklı tarihlerde, başka başka ırklar halinde gelmişler ve bunu geleneklerinde ve efsanelerinde yansıtmışlardır. Bu farklı kültür unsurlarının içinden Türklerinkini ayırt etmek için, hem Türkolojiyi, hem de Amerika-**nizm** ilmini bilen araştırmacılara ihtiyaç vardır.

Kimi efsaneler, "yerin altından geldik" derken, başkaları da, "gökten" geldiklerini ve oktan merdivenler yapıp indiklerini anlatır. "Karanlıklar ve soğuklar arasından geçerek Kuzeyden geldik" diyenlere, "Güneşin doğduğu taraftan" (doğu dan) geldik diye anlatanlar da vardır. Yılandan[62] Jaguafdan türediklerini söyleyenlerin yanında, Kurt soyundan neşet ettiklerini, tufanı bir kurdun haber verdiğini (Towng-Dekian, sah. 18), destan halinde anlatanlar vardır. Türklerin "Bozkurtu" gibi (Kurdun "Kutlu tüylerle" donatılmış resimleri şaman davullarında ve heykellerde görülür). Deniz yolunu

58 Ayrıntılar için en iyi kaynaklar, A. Joscphy. V. "The indian Heritage of America. 1969 ve Prof. B. Ögel, "Türk Kültürü".

59 Prof. Dr. Laslo Rasonyi, Tarihte Türklük. 1971, sh. **31**;Togan, 15, Prof. Dr. Bahacddin Ögel, Büyük Hun İmparatorluğu tarihi 1981, (M. S.320.

60 Türkler ve 9 Sayısı, Türkiye Yayınevi, 1942.

61 E. Morley: The Rise and Fail of the Maya Civilization. s.50.

62 Yılan tiksinildiği halde, zaman zaman Türklerce mukaddes sayılmıştır, bk: İbn Fadlan, ZVT baskısı; bugün bile Anadolu'da "her evin bir koruyucu yılanı vardır" denir. Ayrıca, Rasonyi. bibi. s.291.

gemilerle aşarak geliş rivayetleri kadar, denizin bir sihirle kurutulduğu ve yürüyerek gelindiği rivayetleri de vardır.

Ergenekon ve Yaratılış Destanlarının Aynısı

Bunlar arasında, medeni İnka'ların (Keçua dilini konuşanların) türeyiş efsaneleri bilhassa dikkate şayandır. Efsanenin adı "Kapaktokon" (bazı şivelerde "Kapaktoko")dur. "Kapalıdan Çıkış" ("the coming out") olarak tercüme edilmektedir.

Bu ismi, Türklerin "Ergenekon" efsanenin adını hatırlatması, ilk dikkati çeken şeydir. Ergenekon da, "kapalı kayaların ve dağların ardından çıkışı" anlatmaktadır.

İnka efsanesine göre, bir felâket, milletlerin her ferdini öldürür, fakat Manko-Kapak'ın atası "ATAU" kurtulur (efsanenin bir başka şeklinde, yaratıcı güneş Tanrısı -veya oğlu- ile kızıdır kurtulan). Dışarı âleme çıkışı olmayan bir mağaraya sığınırlar. Burası "Kapaktokon'dur. Derken, tanrı Er-Ak-Koca (İra-Koca, Vira-Koca) onlara bir nur verir ve bununla kayaları eritip kurtlarla çakalların bir yaratığın izinden dışarı çıkar, cihanı fethederler.

Ana çizgileriyle Ergenekon destanının takip ettiğini belirtmeme lüzum yok sanırım.

***

Yaratılış efsanesi de Türk - K.ö. Amerikan ilişkilerinin bir delilidir:

Kırgız Türklerinin iyi muhafaza ettikleri efsaneye göre, Kâinat/ Evren, önceleri sade şuymuş ve bunun üzerinde Tanrı Karahan, yapayalnız uçarmış. Sonra "Kişi'yi yaratmış, dünyalar yaratmak için ihtiyacı olan toprağı çıkarıp getirmesi emriyle onu suların altına yollamış; Kişi Tanrıyı kıskanırmış. Kendine de dünyalar yaratmak için bir avuç toprağı avurduna gizleyip su üstüne öyle çıkmış. Tamı: "Elindeki toprağı savur" diye buyurmuş ve "toprak, büyü!" demiş. Ancak bu toprakla birlikte Kişi'nin avurduna sakladığı toprak da büyüyünce, sahtekâr yaratık patlayacak olmuş, tükürmüş; adalar böyle doğmuş...

Buraya kadarki kısmı Kızılderililerin yaratılış efsanesinde nerdeyse kelimesi kelimesine aynıdır; (Kroeber, sah 545'te, "Suyun altından toprak çıkarıp savurmaya kadar "Asya-Türkie" versiyonu gibi diye belirtiyor) sadece isimler farklıdır. Toprak getirenin adı "Mudhan'dır. Ancak bu noktadan sonra efsaneler birbirinden ayrılıyor: Türklerinkinde Tanrı, Kişi'yi yerin dibine sürüklüyor ve artık adı Yerlik Han oluyor. Şeytan oluyor. Tanrı bundan sonra insanoğlunu yaratıyor... ilh.

Kızılderililerinkinde göğe çıkış, orada "Gökler tanrısı'nın karısını kıskanıp yeryüzüne fırlatışı, onu seven kuşların kanat gerip yere yumuşak iniş yaptıkları... şeklinde apayrı bir hikâyeye dönüşüyor. Fakat yan yere kadar tıpatıp benzerlik sosyal-antropolog Kroeber'in dediği gibi, Amerikan ve Asya-Türkik ilişkisinin şaşılacak bir örneğidir, (adı geçen eseri, sah. 545).

Komançi Kızılderililerin -atı edindikten sonra- ölen şeflerini gömme âdetleri (ata bağlayıp, 7 defa dolaştırış ve atı yaktıktan sonra küllerini, şefin cesediyle birlikte uçuruma atıp kayalarla örtüş) hemen aynen Hunların defin merasimi gibidir.

SANAT ÜSLUBU

En eskilerden başlayacak olursak, K.Ö. Amerikan medeniyetlerinin ilkini kurmuş olan Ölmeklere bakmamız gerekir; bunların heykelcikleri, tesadüf denilemeyecek kadar Etrüsklerinkine benzer. Sümer'lerle birçok bağlantıları tespit edilen ve Anadolu'dan İtalya'ya göçmüş olan Tirsk (Etrüsk) kaviminin Türk soyundan olduğunu Prof. Dr. Brandenstein[63] ve son olarak da kuvvetli delillerle Adila Ayda[64] ileri sürmüşlerdir. Floransalı bir Etrüskolog, Etrüsk-Olmek heykelciklerindeki benzerliğe ilk işaret eden bir uzmandır.[65]

63 Etrüsk meselesinin şimdiki durumu, 2. T.T. Kongresi zabıtaları, 1943y, s.211-219 ve Orkun dergisi, Ağustos. Eylül, Ekim 1998 tarihli sayılarındaki dizi yazılarım.

64 Etrüskler Türk muidi, Ankara 1974 ve "Lcs Etrıısques etaiesjBr-des Turcs", Ankara. 1985.

65 Bu profesörle, yazdığı bir makale dolayısı ile 1960'larda Amerika'dan yazışmaya girişmiştik. Maalesel arşivimde bunları bulamadığım için adım ve bibliyografyasını veremiyorum. 29 Mayıs **1985**'de Floransa'da toplanan 2. Etrüskoloji kongresine iştirakim nasib olsaydı rastlayacak ve öğrenebilecektim. Olamadı.

Bir Olmek büstü.

Çin'in Türk soylu "Çu" (veya Şu/Su) sülalesinin son çağının (M.Ö. 700-200) Klâsik dekoratif sanat üslubu, Ölmeklerin Vera Cruz bölgesinin ve Tajin stillerinin aynısı gibidir. (M.Ö. 500-100). Çu'ların Türk menşei ise bugün artık şüphe götürmemektedir.[66]* takaların Titihaka(n) gölü çevresindeki ata heykelleri, Gök-Türk'lerin "balbal'larıyla ve hele Gül-tekin'in (kültigin) büstüyle aynı stildedir.

Inkalardan önceki Peru medeniyetlerinin (Çimu'ların ve Aymara'ların) boyalı çanak-çömlek üzerindeki geometrik desenleri ve daha sonraki çağda görülen "başı arkaya dönük" stilize hayvan motifleri, Türk-Hun Bozkır Sanatı olan "Hayvanlı Sanat'ın tesirlerini belli ediyor. Hele Peru'nun, Meksika'nın ve Navaho'lara kadar, kuzey Amerika Kızılderililerinin kilim ve tekstil desenleri şaşırtacak derecede Yörük-Türkmen desenlerine benzer.

Desenler ve Motifler

İstanbul Güzel Sanatlar Akademisinin 1964'te yayınladığı "Akademi" dergisinde Fatma Pamir'in bir araştırmasında şu mukayeseler yer alır:

"Peru tekstil sanatı... Anadolu kolan dokumalarının teknik ve desenleriyle benzerlik gösterirler.

"Paris'te d'Harcourt koleksiyonunda bulunan bir kızılderili çantanın motifi ile, Anadolu Türkmenlerinin topak evlerinde (yörük çadırlarında) kullanılmış. Kenan Özbel koleksiyonuna ait olan parçasının motifi arasında hiçbir fark yoktur. Kullandıkları teknik ve tezgâh aynıdır... Yalnız Türkmen kolonlarında renkler, Peru dokumalarının aksine, daha soluk ve hafif tonlardadır. Desen her ikisinde de üçgen esasına dayanan geometrik motiflerden meydana gelmiştir/'[67]

Fatma Pamir Hanım, "hiçbir fark yoktur.." "aynıdır" gibi tabirler kullandığı halde, yazısının sonunda "Bu aynılığı' birbirinden habersiz insanların yaratıcılığı insanlığın içgüdüsünde aramalıdır.. Nedeni budur" gibi "paralel - bağımsız icad" varsayımına dönüyor. Oysa, ayrıntılarda bu kadar benzerlik ve ayrılık, Kroeber prensibine göre,

66 Wİlhelm Eberharıl, Çinin Şumal Komşuları, 1942 ve "Çin Tarihi" 1947 Sh. 33 vs. ve "Eski Çin Kültürü ve Türkleri, ATDTF. 1943, s.32-36 Rasonyi, 65, Z.V. Togaıı 14. 15,

67 Akademi, Sayı 2, Temmuz 1964, sh. 38. Yazar, Kızılderili sanatına dair birçok fotoğraf yayınlamış, mukayeseli olan kısımlara ait (IX) ve (X) sayılı resimler ise dergide bulunamamıştır. Herhalde unutulmuş; oysa. benzerlikleri pek güzel belirtmiş olurdu.

ancak "etkileşme" ve "menşe birliği" ile izah edilebilir. "Habersizce yaratma" olamaz.

Benzerlikler Karşısında Kafası Karışanlar

Bu münasebetle şahsî birkaç tecrübemi nakletmek isterim. Biri, 1968 Kaliforniya "Rose Parade" (Gül Geçit Resmi) şenliklerine aittir. Bunu New York'ta renkli televizyondan seyrediyordum. Televizyonda takdimi Chet Huntley (Amerikalıların "Uğur Dündar"ı) yapıyordu. Kamera, Kilim desenli gül takını ekrana verirken kulağına bir şeyler fısıldadı. Huntley kameraya dönüp seyircilerden özür diledi. "Yanılmışım, bu Meksika takı değil, Türkiye fahri konsolosunun Türk motiflerine göre yapılmış takı imiş. Fakat desenler Kızılderililerinkine o kadar benziyor ki notlarıma bakmadan konuştum, yanıldım" dedi.

Birleşmiş Milletlerin Protokol Şefi S. Körle de bana, giriş lobisinin yarısını kaplayan duvarda asılı Türkiye armağanı Türkiye halısını gören yabancı delegelerin sık sık "Navaho Kızılderili halısı mı?" diye sorup yanıldıklarını nakletmişti.

Ben bile kendimi bu konuyu bilen biri saydığım halde yanıldığımı hatırlarım: Bir tatil günü, Amerika'da, kırmızı zemin üzerine stilize desenlerle süslü bir tebrik kartı almıştım, ilk bakışta Navaho "za-rape" (atkı-pelerin) deseni sandım ve Kızılderili dostlarımdan birinden "geliyor zannettim. İçini açınca, Türkiye'den gelen bir şeker bayramı tebriki olduğunu ve Yörük Kilim desenlerinden alındığını görüp şaşırdım (Ankara'da Bengi Davetiye Tebrik Galerisi basmış).

Yörük nerede? Navaho nerede? Arada koca okyanuslar ve binlerce kilometre var. "Çu", "Etrüsk" ve "Hun" ne zaman, bugünün Kızılderili sanatı ne zaman? Arada iki bin yılı aşan zaman mesafesi var. Bunları -ve dil benzerliklerinin eskiliğini- 1970'de, ünlü Amerikanist Prof. Dr. Ekholm'a danışıp fikrini sormuştum. Kendisi de Pasifik Okyanusu yoluyla temas tezini ileri süren bu bilgin, anlattıklarıma dikkatle dinledikten sonra, mekân ve zaman mesafesinin mesele olmadığım, bu kültür unsurlarının şaşılacak bir hayatiyeti olduğunu olsa olsa bazen başka kültür unsurlarıyla karışabileceklerini söyledi ve şunu ilave etti:

"Eğer şu birkaç yüz kelime ve kültür benzerliklerini tesbit etmiş-

seniz bunun manası çok büyüktür; çünkü o devirde, binlercesi mevcuttu demektir ve bize bu kadarının ulaşabilmiş olması, aslî tesirin gücünü gösterir."

ANTROPOLOJİ - IRK YAPISI

Genel olarak Kızılderililerin antropolojisi bahsi konumuz dışındadır. Şu kadarını söyleyeyim ki, K.Ö. büyük Amerikan medeniyet merkezlerinin yakınlarında yaşayan bugünkü Kızılderililerin antropolojileri -mesela başlarının yuvarlak / brakisefallik kariıiesi- daha uzaktakilere nazaran Türklerinkine daha yakındı (Hdrlicka, Pittard[68], Hootont[69] Haddon, vb.)

Bizi asıl ilgilendiren cihet, Aztek, Maya, Inka medeniyetlerini kuranların ve o bölge halkının antropolojisidir. Yukarıda zikri geçen antropologların, bu üç ülke yönetici kadrosunun "yuvarlak baş" özelliğinden başka, köse olmayışları bakımından da yerli halktan ayrıldıklarını belirtirler. Prof. Morley (daha önce adı geçen eserin 23. sahifesinde), bu "beyaz-ırk özelliklerinin üst tabakada görüldüğünü" vurgular. Esasen yüzlerce K.Ö. Amerika sanat eseri (heykeller, minyatürler), bıyıklı sakallı tipleri tasvir ederler; bunlar hep ya krallar, ya soylular, ya da şaman rahiplerdir. Hele Vera Cruz'de bulunan, M.Ö. 800-400 arası çağa ait bazalttan yapılma Ölmek heykeli, sanki bir Türk pehlivanıdır!

Belki en mühim delil, Hyerdahl'ın adı geçen eserinde anlatılan ve renkli fotoğrafları yayınlanan saç örnekleridir. Inka-Öncesi çağın hükümdar ve soylularına ait olan bu saçlar, Peru'nun Lima yakınındaki ve Güney Peru'nun Nazka çağının mumyalarından alınmış olup, kumral-kahverengi, yumuşak ve dalgalı özellikleriyle "yerli"lerinkinden ayrılır.[70] Esas halk tabakasının saçları istisnasız kara, sert ve düz olduğuna göre, bu delillerle, medeniyet-getirici ve yönetici kadronun "ayrı bir ırktan" olduğunu kabul etmekten başka çare yoktur. Bu, "Mısır" ve "Çin" tezlerini de çürütür (oralardan tesir olmamıştır manasında değil, bu kadronun o ırktan olmadığı anlamında söylüyoruz).

68 "Amerika'da yuvarlak başlı ırk lipi. büyük Amerikan medeniyetlerini doğurmuş olan bölgelerde en yoğundur." (E. pittard, Lcs Raees et l'histoire" sah. 536, 555.

69 E. A. Hoolon The Maya and thcir Ncighbors, (Gladvvin'de S.336).

70 Sah. 321. Resim levha XXXV. ve XXXVI. Bu mezarlarda saç bukleleri de saklanmıştır ki, bu da eski bir Türk delin âdetidir (bk. Rasonyi. Von Gabain, vb.)

Medeniyet, barış ve Güneş dinini getiren ve kâh "evliya" "derviş", kâh "pir, kral veya tanrı" diye anılan efsanevi kişilere gelince, onların da yazılı-sözlü destanlarda, Codex-minyatürlerde ve bir kaya kabartmasında, hep beyaz tenli, uzun sakallı (kâh kara, kâh uzun ak sakallı) şeklinde tasvir edildiklerini görmüştük (Tüylü Yılan Ketzal-Koatl, Kukul-Kaan, Er-Ak-Koca.. vb. şahsiyetler).

Bütün bu antropolojik delilleri topladıktan sonra, hemen "Türk oldukları" neticesini çıkaramayız, çünkü kumral-kestane renk saçlı, ak tenli, ak sakallı (yani köse olmayan) ırk şade Türklerinki değildir. Fakat, ayıklama-tasfiye (eliminasyon) yoluyla, yerli **Amerikan,** Çinli, Hintli, Mısırlı, Japon, Finikeli, Malili zenci olmadıklarını söyleyebiliriz. Viking-İskandinav da olamazlar, çünkü (onların saç rengi sarı ve kızıl olmaları bir yana), bu "Beyaz tiplerin Amerikada, Viking'lerin Kuzey-doğu Amerika'ya ayak basışlarından yüzlerce yıl önce mevcut oldukları sabittir.

Bunlar aradan çıkarılınca, ortada bir Yunanlılar, bir de proto-Türkler ve Türkler kalıyor. Yunanlı (yani İskender'den arta kalmış denizciler) nazariyesini 1947de, yan alaycı üslubla Prof. H. S. Gladwin ortaya atmıştı.[71] Ancak, Türk tezi sadece ırk-antropoloji benzerliğiyle kalmıyor. Yukarıdan beri örneklerini verdiğimiz binlerce dil, kültür, efsane, gelenek, takvim ve sanat üslubu paralellikleriyle takviye oluyor. Buna karşılıklı hiçbir "Yunan" tesiri bulunamıyor. Hatta o "medeniyet-getirici" evliyaların "Kukul-Kaan" ve "Er-Ak-Koca" gibi isimleriyle bile[72] 20 Haziran 1985 haberlerinde, Peru'da Mısırlarınkinden daha eski mumyaların keşfedildiği bildirildi. Mart 1985'de uzaya fırlatılmış Landsat uydusundan çekilen fotoğraflar, Mayaların henüz keşfedilmemiş 100 kadar şehir kalıntısının izlerini belli etti; bunlar araştırıldığında kimbilir daha ne ipuçları ele geçecek.

TÜRK GÖÇÜ NAZARİYESİNİN ZAMAN VE MEKÂNI

Son meselemize geldik:

Proto-Türkler ve Türkler Amerika'ya ne zaman, nereden, nasıl gelmişlerdir? Geçişlerin delili var mıdır?

Geçişlerinin delili yoktur; sadece oraya vardıklarının delili vardır. İzleri apaşikârdır. Bir difüzyonistin dediği gibi, barutun Çin'den

71 Men Out of Asia, 1947 New York.

72 Başka bölgelerdeki isimleri de hep 'han', "Kaan"a benzer ekler taşır: Rip'lerdc: "Tuşhan", Kolunıbiya'da: "Bosi-Ka" And'larda: Paşa-Kan... vb.

getirildiğini bildiren Marko Polonun eseri elimize varmamış olsaydı da, bu gelişin delilini bulamasaydık, fakat Avrupa'da ortaya çıkışıyla Çin'deki şeklini bilseydik, bu bize yeterdi; yolunu bulmamıza ve ispatına gerek kalmazdı.

Mamafih, Amerika'daki Türklük izlerinin mahiyeti, lenguistik-palentoloji, kültürlerin gelişme tarihleri vs. gibi bulgulardan hareketle, şu tahminleri yürütebiliriz:

1- En eski Türklük izi, M.Ö. 1200-800 arasına rastladığına ve yoğun olarak Meksika körfezi-Vera Cruz bölgesinde (yede - taşı meraklısı Olmek'lerde) bulunduğuna ve bunlarda da Etrüsk kültür izleri fark edilebildiğine göre, Sibirya-Behring-Alaska yolu değil, Akdeniz-Atlas Okyanusu yolu akla daha yakındır. Bu da, Proto-Türk Sümerlerden[71] ayrılma, Ön-Etrüsk (Tirsk)lerin deniz yoluyla göçlerini düşündürüyor. Bozlar ve yayla kavmi olan Türklerin Selçuklu-Çakabey ve sonra da Osmanlılar devrinde, denize ulaşır ulaşmaz denizci bir millet oluverişleri, bu ihtimalin bu noktadan imkânsız olmadığını gösterir. Nihayet, Thor Hyerdahl'ın 1971'de, kakışlardan yaptığı ilkel bir tekneyle Akdeniz'den Amerika'ya kadar gidebilmiş olması bunun M.Ö. bin yıllarının insanlar için imkânsız olmadığını ve Atlas Okyanusunda Amerika'ya doğru sürükleyen akıntıların var olduğunu ispat etmiştir.

Çok mühim bir delil de şudur: "Manco Kapak" efsanesinde, göçün 3 gemiyle yapıldığını, 2 geminin kaybolup birinin "Karaya" ulaştığını bildirir bir kayıt vardır. İzamına efsanesi de doğudan, gemiyle gelindiğini anlatır. Gelenler ise 400-600 kadar aktenli insanlardır.

2- Sonraki Türk göçleri herhalde Bering yoluyla Asya'dan olmuştur. Efsanelerin "evliya" kişileri de herhalde bu yoldan gitmiştir. M.S. 50'lerde Kuzey Hind'e göçen Akhun, Kuşhan'ların Budizm'le temasları ve bu dini Moğolistan'a kadar yaydıklarının bilinmesi (M.S. 563'de dağıldılar) ve o "evliyalarda", Güneş dini ile birlikte, budizmi hatırlatır unsurların da bulunduğu iddiaları (hatta bazı kabartmalardaki lotus çiçeği ve fil kafası desenleri) böyle izah edilebilir.[74]" (Uygur'ların da budistliği malum)

73 Sümerlerde Türklerin ilgisi hakkında Lenormant. Hommel, V. Christian ve daha yeni **B. Landerberger: Sümerler,** A.D.T.F. dergisi, 1943 Sah. 95, 96 ve Z.V. To-gan, 13. Tarihçi E. S. Thompson. Siimer-Maya ilişkisinden hayranlıkla sözeder "ne heyeean verici: bu 2 büyük medeniyet yaratıcı bırakisaf'aller Kuzen oluyor!" (a.g.e. sah. 41) Ayrıca Malreaux'da da: "Sümer, S'XIX (Ziggrat ve Maya - Aztek Piramidi de).

74 Pakistan Eğitim Bakanı Prof. Muhammed Han, eski Saka Türklerinde Budizm-öncesi benzer inançlar tesbit etmiş, hatta "Sakyamuni Bııda"nın SAKA soylu olduğunu ileri sürmüştür.

Prof. Zeki Velidi Togan'ın, ilk Gök-Türk veya daha eski Türk-Saka Kağanlarının "tahtadan kılıç" taşıyan "kabileler arasında barışı sağlayıcı" "bilgi öğretici", "bilge", "yol gösterici", "Sihirler" yaratıcı "Kam"lar, (Argı-bay'lar, Kayular) olduğu iddiası. İspat edilirse, Dede Korkut'u andıran "Er-Ak-Koca"ların ve "Tüylü Yılan" pirlerinin bunlardan olabileceği ihtimali çıkar. Şunu da hatırlatmakta fayda var: Sibirya'nın en Kuzey-doğu bölgesindeki Yakut Türkleri kendilerine "Saka" derler.

3- Kızılderililer arasında, Türkçenin çok yeni (M.S. 6-7 yy.da) gelişmiş kelime ve fiil şekillerinin de bulunuşu ve ölüm merasimlerinin Hun-Gök-Türk benzerliği, tarihin yakın çağlarında bile başka bir veya birkaç Türk göçünü düşünmeyi zaruri kılıyor. Meksika'da M.S. 856'da Tula (Tollan) şehrini kuran ve ok, yay ve yeşim taşını Amerika'da ilk kullanan savaşçı TOLTEK'lerin bunlardan biri bilir.

Bu gözlem ve araştırmalarımın, daha derin ve daha ilmi delillerini bulacak uzmanların bu konuyla eğilmelerine yol açacağını umarım.

Amerika'da yaptığım araştırmalar ve verdiğim konferanslar hakkında.

The American Turkish Society, Inc.

(FOR COMMERCE, INDUSTRY, AND CULTURE)

101 Madison Avenue • Suite 1503 • New York, N. Y. 10017 • MUrray Hill 3-0909

TO ALL MEMBERS AND FRIENDS

THE AMERICAN TURKISH SOCIETY

cordially invites you
to attend a lecture by

DR. OGUZ H. TURKKAN

on

TURKS IN AMERICA BEFORE COLUMBUS

Dr. Turkkan, presently Chairman of the Learning Foundations Institute and President of Computer Age Corporation, has written and lectured widely on Turkish civilization, both here and abroad. In addition to his interest in Turkish history and literature, Dr. Turkkan holds degrees in law and experimental psychology; he has taught at Columbia University and City College and has served as consultant to leading corporations, as well as to A.I.D. His 600-page History of Turkish Civilization is soon to be published by Praeger.

Dr. Turkkan has previously written several articles on the subject of Turks in America before Columbus, but this lecture will be the first since new findings during his trip to Mexico last year.

* * * * * * * * * * * * * * *

DATE: TUESDAY, NOVEMBER 14, 1967

PLACE: CARNEGIE INTERNATIONAL CENTER
345 East 46th Street (Second Floor) New York City

TIME: 5:15 P.M.
Join us for coffee at 4:30 P.M., preceding the lecture.

* * * * * * * * * * * * * * *

ALL ARE WELCOME NO CHARGE FOR ADMI SION. . .

BENZERLİKLERİN ŞEMASI (*)

I. Kelimelerin ve Anlamların Karşılaştırılması

Amerikan Dillerinde	Hangi "Kızılderili" Toplumunda	Türkçede
• **KİN** [1](**) (hem "gün" hem "güneş" anlamında)	Maya	Eski Türkçedeki **"KÜN"**[3], (hem gün, hem güneş)
• **KON** (sade "güneş" için)	İnka ve Hüron	Yeni: Doğu Türkçe lehçelerinde ve Yakut'larda[4] "KÜN"
• **KON** (sade "gün" için)[2]	Algonquin	Yeni: **"GÜN"** ve **"GÜNEŞ"** (Anadolu, Azerbaycan)
• **ATA-CAMA** (atalar mezarlığı)	Ön İnka ve İnka	
• **ATAU (veya ATAĞ):** sülale	İnka	
• **ATEA, ATA** (bu kökten "ecdat" anlamlı sözcükler)	Güney Amerika'da	Eski ve Yeni Türkçede: **"ATA"**
• **ATA-HUALPA** (İspanyol ağzı: ATA-BALIPA): imparator	İnka	
• **HATAA** (doğrudan doğruya "ecdat")	Kuzey Amerika	
• **KAN** (İngilizce yazılışıyla CAN:KAN okunur): soylu/prens/kağan anlamında ve son ek olarak: Örnek: Miçoa**kan**, Kukul **Kan**, Hura **Kan**, Paşa-**Kkan**, Boçi**kan**[5]	Kuzey, Orta ve Güney Amerika; tarihi ve destan isimlerinde	Eski Altayik: TAR-**KAN** Daha sonraki çağlarda: KAN, KAAN, KAĞAN, KHAN; HAN, HAKAN (Örnek: Oğuz **Kağan**, Bilge **Kağan**, Karahan, Cengiz **Han**, Yavuz Selim **Han**)
• **U** (Ev, yurt/çadır, ikametgah)	Terrawa	Eski Türkçede: **UY, UTAĞ**
• **UT** (Ev, yurt/çadır, ikametgah)	Allentiac	Doğu ve Kuzey Türkçe lehçelerinde: **ÜY**
• **UYA** (" " ")	Lule	Batı Türkçede: **EV, YUVA, OTAĞ**
• **UTARA, UTA**[6] (" " ")	Aymara	
• **ÇİnampaS** (çiçek tarlası)	Nahuatl	**ÇİÇEK**
• **KUÇ**[7] (GÖÇ)	Maya	**KÖÇ, GÖÇ**
• **HKAZ**[8] (GEZMEK)	Kwaiuti	**KEZ**(mek), **GEZ**(mek)
• **KAYAK, KAYUKA** (kayık)	Ogomçi Kuzey Amerika'da	**KAYIK**
• **İT-ZCU-İNTLİ** (it, tüysüz, köpek)	Meksika: Aztek	**İT, KÖPEK**

(*) Vaktiyle hazırladığım cetveller konuyu toparlayacaktır. (1973'de "Cultura Turcica'da İngilizce yazdığım cetvellerin ve kaynakların ilaveli tercümesi).

(**) Kaynakçalara ilişkin açıklamalar bu bölümün sonuna eklenmiştir.

Amerikan Dillerde	Hangi "Kızılderili" Toplumunda	Türkçede
• **KuşKuş**[9] (mitolojik kuş) • **TOOZ** veya **TOOS**	Azteklerde Yukatan'da	**KUŞ** **TOZ**
• **YANGİ**	Zakapo	**YENGİ, YENİ**
• **KAZYUN**	K. Amerika'da	**Kayın** (Kadınlardan gelen erkek akrabalar - Kaşgarlı Mahmut 11. yy.)
• **TE** (lokatif "de": ötede, beride, çiçekte, içerde gibi eklerde)	Kuzeyden Güneye Amerikalarda	Ek olarak (lokatif)... **DE**
• **KUÇÇİ** (Miwok): Küçük anlamında **KİÇEEÇ** (Otomilerde "k" ile biten şekli de var: **KİÇİK**)	Miwok gölü Kızılderilileri, Otomiler	**KÜÇÜK** (14. yy.a kadar) **"KİÇİ"** şeklinde)
• **RAŞ** (ıslak, yeşil, mavi) ve **NAŞ** (ıslak, yeşil) • **YAŞIL**	Orta Amerika Maya	**YAŞ, YEŞİL, ISLAK, MAVİ**
• **KİR** (kir anlamında)	Patwin, Şasta, Peru	**KİR**
• **ÇAKİRA** (gri)	Arawak (G. Amerika)	**ÇAKIR**
• **TANO** (cehennem)	K. Amerika	**TAMU** (cehennem)
• **TEPE/TEPEK/TEPETL** (tepe ve dağ anlamında: yüzlerce var: Tehuantepek, Atepek, Tepeğ, Auyan-Tepeni, Tepe-Yelohtli, Tepe-Yakak	Yüksek uygarlık bölgelerinde (Kuzeyden Güneye)	Eski Türklerde: **TEPEG** Doğu Türk lehçesi: **TEPEĞ,** Batı Türk lehçesi: **TEPE**
• Sayılar: **İG** (2 anlamında) **BAS** (5 anlamında ve "9" sayısı kutlu sayılırdı (Braghine, Langlois)	Toltek	**İKİ** (2) **BEŞ** (5) 9 sayısı Türklerde (Yaratılış efsanesinde) kutlu sayılmıştır.
• YÖNLER (Renklerle): Batı**(Ak)**, Kuzey**(Kara)** Doğu**(Sarı)** (sonraları mavi)	Azteklerde (Or Caso) Maya'larda (Morley)	Batı: **Ak**(Akdeniz) Kuzey: **Kara**(Karadeniz) Doğu: **Sarı**(Sarı Nehir: Türkistan'ın doğusunda) (Çin'e de "Çu" Türkleri öğretmiştir.
• YAX-**ÇIRAN** (kutlu yılan)	Maya (Spinden, Resim No:LXIII'le)	**YILAN**
• **YOKUT** (K. Amerika'da bir kabile adı)		**YAKUT** (Sibirya Türkleri)

Çift Kelimelerde Aynılık:

• **Ak-Kapana** (Beyaz saray kapısı) • **Kapakto-Kon** (Aymara-İnka efnaseninin "kapalı yurdu")	İnka Tiahuanako ve Titikaka Gölü bölgesi	• **Ak-Kapı** • Gök Türklerin "Kapalı Yurt" efsanesinin **Ergenekon** şeklindeki adı.
• **HAVASU** ("Mavi gök ve su" anlamında kutlu göl-Arizonada)	Navajo ve Pima	**Mavi Hava ve su**
• **ÇAPULTEPEK** (soyguncu, çapulcu tepesi - Meksika'nın bir semti)	Aztek	Çapulcu Tepesi (orada bir otelde kalmıştım)

II. EFSANE VE DİNİ İNANÇLARININ KARŞILAŞTIRILMASI

Amerindian Toplumlarında		**Türk Toplumlarında**	
Adı	**Konusu**	**Adı**	**Konusu**
KAPAK-TOKON veya **KAPAK-TOKO**	"Kapalıdan (Kapalı yurttan) çıkış" anlamında. İnkaların Ön-İnkalardan alıp ilaveler yaptıkları bir efsane[10]: Bir felaket herkesi yokeder, sade Manko-Kapak'ın atası Atağ kurtulur. Çeşitli anlayışlara göre, ya bu ecdat, ya bizzat yaratıcı Güneş Tanrı, ya da oğlu ve kızı bir mağaraya sığınırlar. Kapaktokon adındaki bu yer dış dünyaya kapalıdır. Zaman geçer, yaratıcı Güneş Tanrı Er-Ak-Koca, Manko Kapak'a sırlı bir taş verir, bununla kayalar eritilip dışarı, yanlarında bir çakal veya kurtla çıkarlar ve cihanı fethederler. Ekuator efsaneleri ise Er Ak Koca'yı veya Ketzal Koalt'ı "Tekn-utli (tekin/prens-kutlu anlamında) anarlar. (Hyerdahl, 274, 275)	**ERGE-NEKON**	Tarih-Öncesi çağdan, belki M.Ö. 1000'lerden gelme ve 7. yüzyılda Gök Türkler'den (daha sonra da Moğollardan) duyulan bir kapalı yurt efsanesi. Buna göre, Türklerin belirsiz bir düşmanı hemen hemen bütün Türkleri katleder, sadece bir oğlanla bir kız kurtulur (efsanenin bir başka anlatışında sade elikolu kesilen bir Türk kurtulur, dişi Kurt Aşına tarafından beslenip büyütülür). Kurtulan oğlan ve kız, bir mağaraya, oradan da dış dünyaya demir kayalarla kapalı Ergenekon yurduna sığınırlar, orada çoğalırlar. Bir gün Gök Tanrı onlara kutlu gök (boz) kurtu yollar, onun gösterdiği deliği ateş yakarak büyüten Türkler dışarı çıkar ve cihanı fethederler (bir başka anlatışta, derviş Er-Ak-Koca'nın da adı geçer).

Amerindian Toplumlarında		Türk Toplumlarında	
Adı	**Konusu**	**Adı**	**Konusu**
KİŞİ	Tanrı ilk insanı **Kişi**'yi su altına yollar, getirdiği toprakla yeryüzünü yaratır. Kişiden kurtulan bir kızı kazlar uçurur... vb.	YARATILIŞ DESTANI	Tanrı Karahan önce "Kişi"yi yaratır, suların altına yollar, toprak getirtip yeryüzünü yaratır. Fakat Kişi fesat yapar..vb (Türklerde "uçan kazlar" kısmı yoktur.)(*)
GÜNEŞ KÜLTÜ, YARATICI GÜNEŞ TANRISI	-Kolomb-Öncesi Amerikan yüksek uygarlıklarının hepsinde (Toltek-Aztek, Ön-İnka, İnka ve Maya'larda) ortak bir din ve "Kült"tür.(12) Efsaneler ve yazıtlar, bu kültürün ülkeye "dış güçler" tarafından getirildiğini, getirenler (alp-eren, derviş, evliya, tanrı) hep ak tenli, uzun sakallı olarak tasvir edilir.(13) Bunlar da kurulan imparatorlukların hükümdarları soy kütüklerini hep Güneş Tanrısına dayatırlar.(15) Güneş Tanrısı Kızılderili "cennetinin" 7. katında oturur. Sonraları, tek Tanrı dinine doğru gelişme olunca ilave katlar kondu.(17)	GÜNEŞ TANRI ve GÖK-TANRI	Güneş kültü, Türklerin ecdadının (Ön-Türklerin) ve İlk-Türklerin en belirgin inancıydı. Eski Tarih çağlarında, bir ülkeye (mesela Mısır'da, Çin'de) Güneş-Tanrı kültünün belirmesi hep bir Altaylı-Türk göçünden sonra ortaya çıkmıştır.(14) Güneş-Tanrısı, Türklerin dini inançları geliştikçe, tek bir Tanrının (Gök-Tanrı'nın) sadece bir belirtisi olarak görülmüştür. Kun/Hun ve Gök Türk kağanları, ülkeyi yönetme yetkisinin onlara "Göklerin Tanrısı" tarafından verildiğini iddia ederlerdi.(16) Türklerin "Cennetinde" Kün-Ana (Güneş Tanrıçası) 7. katta otururdu. Daha sonraki (İslam-Öncesi) gelişmeler bu katlara ilaveler yaptırmıştır (en son 16. kat) Gene de Güneş Tanrıçasının 7. kattaki "ikameti" değişmemiştir.(18) Hâlâ Türkçede "7 kat göğü indirdi" deyimi vardır.
TEK TANRI İNANCI	Kolomb-Öncesi Amerikalı toplumlar, Güneş Tanrısını hep görünür yüce bir ilah gibi görmekte devam etmişlerse de, Göklerde görünmez, her şeyi içine alan tek bir tanrıya da dua ederlerdi(19) (sah.136'daki resimler; âdeta müslümanların dua ediş şekillerini izahı meçhul şekilde hatırlatıyor).	TEK TANRI İNANCI	Türkler Güneş Tanrısına görülmez "gök tanrısının" görülür tanrı işareti olarak ibadet ederlerse de, göklerde görülmez, her şeyi içine alan en yüce bir tanrı olarak(20) TENGRİ'ye (sonraki şekliyle TANRI'ya) dua ederlerdi.(21)

*) Gene de, eski Türk mitolojisinde ve hâlâ Altay-Sibirya Türklerinde kazlar ve kuşlar Tanrıyla insanlar arasında aracı olurlar (bknz, Türklekan, Etrüskler, Orkun, Eylül, 1998).

Amerindian Toplumlarında		Türk Toplumlarında	
Adı	**Konusu**	**Adı**	**Konusu**
Tanrı Adları	Toltek'lerin bir tanrısının adı **"TANIĞ"**, en yüce tanrılarınki ise **TON-ATIĞ** idi.[22] Nahua' larda tek Güneş Tanrısına "TAU" ve "Tunallı-Tahaneri"dir.[23] Yüce tanrısının adı da **"Tekvitli"**dir. Sioux'larda Wekan-**TANGRA**	Tanrı Adı	KÜN-ANA (Güneş Tanrıçası) ve TENGRİ, Tangrı (Tanrı) (Ön-Türklerde/Sümerlerde, TİNGİR/DİNGİR)
GÜNEŞ TANRISINA TAPMA ŞEKLİ	İnka ve Aztek'ler Güneşe yüksek yerlere (çok kere piramit tepesine) çıkarak, güneşe bakıp ellerini belirli bir şekilde ovuşturmak şeklinde dua ederlerdi.[24]	GÜNEŞE TAPMA ŞEKLİ	Ön-Türk Sümer'ler, önce dağ tepelerine, sonra piramitlerin(ziguratların) tepesine çıkıp dua ederlerdi. Hun Türkleri her sabah yüksek bir yere çıkar, güneşe doğru ellerini uzatır ve ovuştururlardı.[25]

TAKVİM VE ZAMAN HESAPLAMASI

Amerindian Toplumlarında	Türk Toplumlarında
Olmek'lerde (M.Ö. 800 ?). Maya'larda M.Ö. 353 Toltek'ler daha sonra, Aztek'ler de onlardan aldı ve M.S. 15. yy.a kadar kullandılar. Esası Güneş (Şemsi) bir takvim oluşudur Zaman Bölümleri: 1 gün = 1 Kin 20 gün = 1 ay = 1 Ay-nal (veya Uynal) 1 yıl = 18 Ay-nal veya 360 gün + 5 gün = TUN 1 Küçük asır = 12 yıl (her yıl bir hayvan adıyla) 1 Büyük asır = 52 yıl (sonunda büyük felaket veya müjde beklenir)	12 Hayvanlı takvimin Türklüğü kanıtlanmıştır.[26,27] İlk-Türklerde 12 Hayvanlı Takvimin ilk izleri M.Ö. 2000-1000'lerde görülür, Çin'e önce Çu/Su Türkleri (M.Ö. 600), sonra da Şansi'ye giren Hun Türkleri tarafından getirilir (M.S. 48). Tarihi çağlarda Gök-Türklerin, Uygurların ve Yedisu boylarının temel takvimi. Esasta bir güneş (şemsi) takvimidir. Zaman Bölümleri: 1 gün = Kün / Gün 20 gün = 1 ay = 1 ay 1 yıl = 18 ay 1 Küçük asır = 12 yıl (her yıl bir hayvan adı taşır). 1 Büyük asır = 60 yıl (bazen 50) (sonunda yurtta büyük olaylar beklenir. Halk deyimi: "50 yılda el yenilenir") (Z.V. Togan / TTM 17)

Amerindian Toplumlarında	Türk Toplumlarında
Azteklerin Türklerle aynı olan 4 takvim hayvan adı: tavşan, yılan, maymun, it.	Türklerde de: tabışkan, yılan, maymun, it
Azteklerde şu 3 hayvan, Asyadakilerin yerine konmuş: yaban kedi/jaguar, kertenkele, kartal	Türklerde ise bu 3 hayvan: pars, ejderha, tavuk
Amerindian takviminde boş bırakılmış takvim/yıl yeri	Türklerde bunlar: At(*) (yund), koyun, sığır, domuz, sıçan

HEYKEL VE EL SANATLARI MOTİFLERİ

- Olmek heykelcilik motifleri (M.Ö. 800)	Ön - Türk Etrüsk (Tirsk) (M.Ö. 1000) heykelciklerinin aynısı[28]
- Tajin/Klasik Veracruz dekoratif üslubu (M.S. 500 - 100)	Çin'e giren Türk Çu stili ile aynı (M.Ö. 700 - 200) [29]
– Ön-İnka, Çimu ve Aymara geometrik desenleri, başı arkaya dönük hayvan üslubu	Türk Bozkır sanatıyla aynı
– Peru, Meksika ve K. Amerika - Navajo - kilim desenleri[30]	Uzmanlar bile Türklerinkinden farkını zor anlıyorlar.
- Kilim, çorap, elçantası, kemer, testi dekorasyonları (bakınız - sah.61)	Türklerde, Orta Asya'da Pazarık'ta çıkan en eski halı desenleri, ve şimdiki çorap, heybe vs. desenler tıpatıp aynıdır (bakınız sah.66-69)
- Başa takılan tüyler Kızılderililerin "alameti farikası" olmuştur.	Mısır arşivleri, M.Ö. 1000'lerde kıyılarında görülen "başı tüylü **Turska** korsanları. Isık Gölde mezarda çıkarılan "Altın Elbiseli Adam" denen Türk Prensinin başı tüylüdür. (sah.71) M.Ö. 400'de Isık Göl civarında Saka Türklerine ait bir altın yüzükte Kızılderili tüylü bir baş görülür (İsveç'in Göteborg Historiska Museum'un 1986 sergisinde, İpek Yolu kataloğunda (Sah.21, Resim 82) Sibirya (Tuva) Türklerinde şamanlar da başlarına tüy takar (sah.=)

(*) Amerika kıtasında yerliler atı 16. yy.dan önce bilmiyorlardı.

- Peru/İnakaların sivri külahları	Sibirya Türklerinde aynı külahlar vardır.
- İnka'ların atalarının yurdu sayılan Titikaka gölü çevresinde heykelli sütunlar vardır.	Ötüken'de Gök-Türk "balbal'ları sütun biçimli heykellerde atalar gösterilmiştir.

Şehircilik:

- Meksiko City'nin Kuzey-Doğusunda kazılarda bulunan Teotihuakan kenti yuvarlak bir çizgi içindedir.	Etrüsk (Tirsk)lerin İtalya'da kurdukları şehirlerin temel çizgisi hep yuvarlaktır. "Meksika'daki gibi" (Vaughan, 119)

CETVELLE İLGİLİ KAYNAKÇA:

1) Prof. MORLEY, The Rise and Fail of the Maya Civilization, 19th C.A., ve Col. LANLOİS,L' Amerique precolombienne, 1928, Paris sah. 160.
2) TOUNG-DEKİEN, De l'Origine des Americains Precolombiens 20e, Congres Int. Amer., 1924 sah. 23.
3) TARAMA Dergisi, DİVANİ) LÜGAT-İT - TÜRK, vb.
4) Prof. A. İNAN, Türkoloji, 1936, sah. 5.
5) Toung-Dekien, 47.
6) Toung-Dekien, 24.
7) Tonguzalp, 45.
8) Swadesh, sah. 536, cetvel 2.
9) Dr. Fernando, 3.4.1967 NY. Educational TV.de Kanal 13.
10) Çeşitli varyasyonlar için bakınız Father Molina (1570-1584). Cizvit tarihçi B. Cobos (1599) ve Fray Ramos Gavilan (1621). Ayrıca: Dr. BRAUN, Empire of the Inca sah. 67 vb. ve HEYERDAHL, 261 vb.
11) Dr. F. KÖPRÜLÜ, Türk Edebiyatı Tarihi, 1928, İstanbul, sah. 55/6; H.N. ORKUN, Türk Efsaneleri, 1943, İstanbul sah. 27 vb. Ayrıca: Radlof, Togan, Rasonyi, vs.
12) Bu Uygarlıkları araştıran bütün tarihçiler (yukarda adı geçenler dahil), bunu özellikle belirtirler.
13) Bu alp-eren, derviş, tanrı-kral rolündeki efsanevi şahıslar Amerika'nın ayrı ayrı yerlerinde farklı isimlerle bilinirler; Peru'da Manko-Kapak veya ER-AKKOJA veya PAŞAKOMAK veya PAŞA-KKAN; Kolombia'da BOCHİKAN; Tupilerde=Tupan; Yucatan'da it-Zamua; Mexico'da QUEZAL-COATL; Mayaların Yucatanında KUKUL-KAN.

Ayrıca bakınız

W. Prescott, History of the Conquest of Mexico, London C.l, sah.50 cilt 2, sah.312).

14) Dr. C. Coon, sah.237. Ayrıca Dr. Haddon, The Races of Man, 42- A.İNAN, Güneş Dil, sah.8. Dr.H.R. Tankut, "Dil Tetkikleri" ve Y.Z. Mardin 1. ve 2. T.Tarih Kongresinde, Eberhardt'la, Togan'ın tarihöncesi Çin üzerine etüdleri.

15) Prescott için yukarki gibi.

16) Khunlar için IAKİNOF, SOB. SVED. 1.16. INAN'DA G.D. 5.

17) H.SPINDEN, Maya Art and Civilization, 1957, Colorado, sah.393.

18) RASONYİ, ORKUN, KÖPRÜLÜ, vb.

19) Caso, 16; ayrıca D. ROBERTSON, Pre-Columbian Architecture, 1963, Introduction, sah. 10.

20) Türkoloji kaynaklarının hepsi (yukarıdaki gibi).

21) Etrüsk tanrısı TİAN-Nİ'si, Sumerin DİNG-Rİ'si, hatta Japonların TANNO'su ile ilgili karşılaştırma ve incelemelerin yapılması iyi olur.

22) Langlois, Prescot, v. Ayrıca 37, Dipnotu

23) Svvadesh, 536.

24) M. de HUMBOLT, Vue des Cordillieres, sah. 179.; ayrıca PRESCOTT, dipnot cilt II, sah.322 ve MAYATEPEK 1938 ek fotoğraflar.

25) Çin kaynakları tam tarif ediyor. (Bakınız CHAVANNES, MAYATEPEK VE "HUNLAR", H.N. ORHUN).

26) PRESCOTT, 320.

27) E. CHAVANNES, Cycle Turc, sah. 119-121. Ayrıca D.W. EBERHARD, Çin'in Şimal Komşuları, 1942, sah.69. Çin'de ilk takvimdeki ay adının "Çu" olması ilginçtir. (J.Hawkes, History of Mankind, 1963, UNESCO, sah.685). Türkçe literatürde tam bir araştırma için en iyi kaynak: Dr. Osman TURAN "12 Hayvanlı Türk Takvimi", 1941, İstanbul; ayrıca Aztek takvimi için: Dr. A. Caso, The Aztecs, sah.66. MORLEY ve BRUN. Türk Takvimi ile karşılaştırmak için: Prescott, 327 vb.; TOGAN, I, 388; THE REVIEW SEACULUM, 1967, Munich ve FRITZ RÖCK: Kalenderkreise und Kalenderschect im Alten Mexico, sah.610-628.

28) EBERHARD, TOGAN VE DİĞERLERİ.

29) Dr. G. EKHOLM, International Congress of Americanists, 1951'de verdiği tebliğ, ayrıca Boland, sah.85.

30) SPINDEN, Sah. 277 ve W-2 desenler. Karşılaştırma için bakınız: K.Dirik, Türk Halılan, C.E. ARSEVEN, L'ART TURC vb.

Kızılderili medeniyet ve sanatına birkaç örnek: Yüksek Bir Uygarlık İnka, Aztek, Toltek, Maya, Olmek medeniyetlerinin şehircilik, astronomi/zaman, sanat/heykelciklerinden şaheser örnekler. "Sıfır'ı - Hintlilerden ayrı olarak- düşünebilmiş olmaları da matematik dehalarına bir başka örnek.

Şahane realist bir Olmek büstü (M.Ö. 800).

Ünlü Norveçli Arkeolog ve "KON-TİKÎ" ile "RÂ" sallarının kaptanı "Prof. Dr. Thor Hyerdahl'a 21 Mayıs 1969 tarihli mektubumun tercümesi:

Sayın Dr. Hyerdahl,

Sizin uzun süreli bir hayranınızın! (bir bilim adamına da herhalde hayran olmak mümkündür). Yalnız bilimsel araştırmalarınıza ve kitaplarınıza değil, Kon-Tiki salıyla okyanusları aşmada gösterdiğiniz cesarete de hayranım.

Geçen hafta eski bir dostum beni New York'da ziyaret etti: Prof. Zeki Velidi Togan. Götingen ve Manchester eski Öğretim üyesi, şimdi de istanbul Üniversitesi profesörlerinden. Kendisi Türk ve Asya etütlerinin dünyaca tanınmış bir otoritesidir.

Togan'a sizin "American Indians in the Pasifle" (Pasifik'te Amerikalı Hintliler) kitabınızdan söz ettim. Devasa araştırmanızdaki bilgi hazinesini ve kapladığı alanda gözüme çarpan Türk-Turanh izlerini tartıştık. Herhalde Türkoloji ve Türkçe lengüistiği, antropolojisi ve etnografyası uzmanlarının yardımını görmediğiniz için, bu bağlantı gözünüzden kaçmış olacak. Bunları bilmek istersiniz diye düşündük.

Başlamadan önce kendimi takdim etmeme izin verin. New York'ta Columbia ve City College üniversitelerinde altışar yıl öğretim üyeliği yaptım; İngilizce, Türkçe ve Fransızca birçok kitabım yayınlandı; halen bir eğitim vakfının (Learning Foundations Institute) yönetim kurulu başkanıyım. Öğrenimim hem Tecrübi Psikoloji, hem de Eski Tarih ve Türkoloji dallarındadır. Kolomb-öncesi Amerika uygarlıkları ve Kızılderililere olan ilgim "hobi" merakı şeklindedir ama, Kızılderili bölgelerinde ve Meksika'da bir hayli araştırma yaptım ve Türklerle ilişkilerini gösteren delilleri topladıktan sonra 1950'de Prentice-Hall yayınevinin çıkardığı "One America" kitabımda bunları yazdım (ilişikte bir nüshasını sunuyorum).

Her ne kadar "Sümerlilerin Gömme Töreleri", "Ölüleri Yakma Âdetleri", "Anau Kazılarının Tarih Tespitlemeleri" gibi konularda Fransızca yazdığım araştırmalarım yayınlandıysa da, sizin gibi arkeolog değilim ve çizmeden yukarı çıkmışsam özür diler, sizinle Amerika'da veya Avrupa'da buluşmayı çok isterim.[75] Bu mektubum Kolomb-öncesi Amerikalılar konusunda olacak.

75 Thor Hyerdahl'la bir buçuk yıl sonra New York'ta buluşup bu konulan görüşmek nasip oldu.

Pek çok tarihçi, Türkleri Mongoloid ırkının bir parçası saydıklarından Kızılderililerin Mongoloid ırkından olduklarını tartışacağımı sanırlar. Hedefim bu değil. Asıl hedef - konum, Anahuatl'dan Tiachunaco'ya ve ötesine kadar olan egemen gruplardır. Daha da belirteyim, özellikle Quetzalcoatl (Kukulkan), Vir-akkoca gibi efsanevi şahıslarla ve tarihi Ölmeklerle, Tolteklerle, Mayalarla ve Ön-İnka'larla ilgileniyorum. Ben uygar ülkelerin yöneticilerinin ve ruhban sınıfının (veya "klan'nının) "beyaz" ırktan olduğu konusundaki kesin kanıtları reddediyorum anlamında anlaşılmamalıdır; Turan-Türk soyu esas itibariyle zaten "beyaz" "Alpin" ırka mensuptur. Türklerin sakalları gürdür; bir Çin eh/azmasında Kansu eyaletindeki Türkleri Çinli halk katliama uğratırken, uzun sakallarından yakaladıkları anlatılır. Günümüz Türklerinin antropolojisi üzerinde olsun, tarihi Çin, İranlı ve Arap tasvirlerinde olsun, Türklerin ak teni, "ateş rengi saçları", ve "kedi gözü" "yeşil-ela" göz rengi belirtilir.

Bu özellikler, Türk soyunun "Moğolluğu" üzerinde peşin-hükümlü olan bazı Batılı yazarların canını sıkmış, çıkar yol olarak, Orta Asya'da dolaşan "Aryan" kabilelerle melezleşme teorileri üretmişlerdir. Eğer bu "Aryan'larla kastettikleri Hint-Avrupalıların "Hint-îran koluysa, "Akdeniz" adlı soya mensup olduklarından, siyah saç ve koyu göz ve esmer ten, onlarda Turan-Türk halkında rastlanandan daha fazladır. Bu kolay teori üreticileri, Cengiz Han'ın bile kızıla çalar kahverengi saçlı ve yeşil gözlü olduğunu öğrenirlerse pek şaşıracaklardır, çünkü "Moğol" hükümdarı olan Cengiz Han aslında, "Şatu-Uygur" Türklerinin Börütegin (Bozkurt Prens), annesi Ulun Eke ise Moğolların dışında Merkit Türk soyundandır.

Birçok tarihçi, Kolomb-Öncesi Amerika'nın yüksek medeniyetlerinin Türklüğünü hiç akıllarına getiremeyişlerinin bir sebebi de Türkleri yakın zamana kadar uygarlıktan habersiz göçebeler ve barbarlar olarak bilmeleridir; "böyle bir kavim başkasına medeniyet nasıl götürebilir" derler.

Türk kökenli olan ve eserleri Avrupa üniversitelerinde 17. yüzyıla kadar okutulan Farabi, lbn-i Sina, El-Biruni, Al-Harezmi gibi orta çağın büyük bilimadamlarını bir tarafa bıraksak bile, sözü geçen daha eski çağlarda da Türklerin uygarlıkta çığır-açıcı rol oynadıkları 1930'lardan beri giderek ortaya çıkıyor. Konar-göçer "bozkır" Türklerinin bile Doğu ve Batı kültürlerine köprü oluşturdukları ve gelişmelerine yolaçtıkları, 0. Menghin ve K. Koppers gibi tarihçiler belirtmişlerdir.

Bizatihi kendi kültürleri de çok zengin ve ileri düzeydeydi. Daha da ilginci, M.Ö. 4000'lerden beri "Ön-Türk" soyundan olan Ön-Sümerler, Sümerler, Elam'lılar, yalnız Mezopotamyada insanlığın ilk uygarlıklarını yaratmakla kalmamış, Kuzey Hindistan'a (Mohancadora'ya, Harapa' ya), Mısır'a (Horus'un oğulları) Çin'e (Çu'lar) ve Anadolu'ya (Ön-Hatti'ler, Tyrsk'ler) göç kollarıyla oralarda medeniyetlerin adeta "tetikçisi" olmuşlardır-şüphesiz yerli halkların da katkısıyla. Amerika da bundan nasibini almıştır.

İşte bu noktada sizin araştırmalarınız devreye giriyor—Akdeniz-Atlas okyanusu yoluyla Amerika'ya göçlere "Türkler" açısından yaklaşılmak şartıyla.

İlk olarak sizin meşhur ettiğiniz "Kon-Tiki" ismini ele almak isterim.

Çinlilerce Türklerden tarihte sözedilirken onlara verilen en eski adlar şunlardır: Kun, Tik, Jong. Daha batıda ise Türklerin Saka, Su, Tur adlarıyla anıldıklarını görüyoruz.

Kun'lar (Çinlilerin Hyung-nu'ları) M.Ö. 3. yy'a kadar çok kere Ak-Tenli bir halk olarak tasvir edilir, en Güneydeki boyları olan Ak-hun'lar (Eftalit'ler, Yueçi'ler) özellikle böyle bilinirlerdi (M.Ö. 50'lerde Hindistan'a göç ettiler): Kuzey Orta Asya'da kalan Kunların Güney Batıya (Ortadoğu'ya ve Anadolu'ya yönelenleri), tarihi çağlarda "Oğuzlar", "Türkmenler", "Selçuklar" ve "Kayı-Osmanlılar" (yani bugünkü Türkiyeliler) olacaklardır. M.S. 5. yy.'daki Kunlar ise aralarına Moğolları ve Doğu Cermenleri (Ostrogotlan) da alarak Avrupa'ya girecek ve "Atilla'nın Hunları" olarak bilineceklerdir.

Şimdi bu "Kun" kolunun adını inceleyelim. Varsayımlar çeşit çeşittir. "Kun" kelimesinin "güneş"ten geldiğini söyleyenler vardır, çünkü Türkçe'de "güneş'e "Kün-eş", daha da eskiden sadece "Kun" denmiştir. Bu kelime daha sonraları güneşin bir devri olarak "gün" (kün) olarak kullanılır olmuştur.

Yer ismi olarak da düşünenler vardır. Türk mitolojilerinin çoğu anayurt olarak kâh "Ötü-Ken"i, kâh "Ergene-Kon"u gösterirler. (Ön-İnka'ların "Kapakto-Kon" efsanesini de hatırlayalım, çünkü orası da anayurt sayılır). Böylece KON, KEN, KÜN ve KUN sözleri, eski Türkçede, kâh güneşe, kâh bir güne, kâh anayurda, kâh bir topluluğa bağlanıyor. Sizin Kon-Tiki'deki KON'u bu bakımdan ilginç buldum. Ama tek bir söz benzerliği olarak kalsaydı. Tesadüf olabilirdi; ikinci

kelime -Tiki'ye de bağlantılar olunca rastlantının dışına taşıyor.

Çin arşivlerinde "TÎK" adı M.Ö. 1328 tarihinden itibaren "Savaşçı Komşular" olarak görülür (onlarla birlikte Jong boylarının da adı geçer ama, bu bizi ilgilendirmiyor).

Bu "TİK"lerin tasviri ve yurtlan onların Türk olduğuna şüphe bırakmıyor. Eski Çin yazılışında (belki konuşmada da) "R" harfi eksiktir, onun için "TİK'ın aslı "TÎRK" olabilir-nitekim daha sonraki Çin kayıtlarında Gök-Türklerin adı "TUKYU" olarak geçer-gene "R"siz. Başka türlü de düşünebilirsiniz. Türkler de belki kendilerine ilk önceleri "R'siz isim takmışlardı (yani kendilerine ilk önceleri TİK veya TUK diyor olabilirler).

Bu "TİK" kelimesi daha sonraları başka isim ve kelimelerinin kökü olarak da kullanılmıştır. "TİGİN" (tekin) prens veya soylu yönetici anlamındadır: Ülkenin bir yarısını (sonraki çağlarda dörtte birini) yöneten demektir. Aucas-Arokan Kızıl Derililerin de ülkenin dörtte birine hükmeden soylunun adının "Tokin", reis olanlara da "Terken" derlerdi. Etrüsk'lerin de krallarına "Tarkin-Tarkan" dediklerini, Yunanlıların Etrüskleri "Tirs-kan, Türkan" diye bildiklerini, Mısırlıların ise kuzey kıyılarına akınlar yapan denizcileri "korkunç, başı tüylü Turska'lar olarak andıklarını ve nihayet Hintlilerin Türkleri "Turska" olarak tanıdıklarını hatırlarsak, TlK, TİRSK, TURSK, TARK ve TOK" gibi kök sözlerin hep Türklerle ilgili olan veya olabilen kavimlere verildiğini biraz da hayretle fark ederiz.

Özetle, hem "Kon" hem de "Tiki" sözlerinin Türklerle bir ilişkisi var. Ve bu isimler, Türkçe'de, hep kutluluk, güneş ve soyluluğu anlatıyor.

Kitabınızda (sah.733) Meksika'daki Toltek'lerin kutlu "Tullan" (bir yazılışa göre de TULA) kentiyle, Güney Amerika'da Peru'da Ön-İnka ların kutlu şehri "Kollanın adlarının aynı kökten türediğini ve T/K, L/R değiş tokuşu olabileceğini yazıyorsunuz ("Kura" ve "Ura'yı

da misal göstererek). Bu iddia bende "Turan" kelimesini çağrıştırıyor, iranlı şair Firdevsi, Şahname adlı destanında, Türklerin ilk çağlarındaki (herhalde onun Efrasyab dediği ve M.Ö. 900lerde yaşamış olan Saka hükümdarı Alp-Er-Tunga çağındaki) Turan-îran savaşlarını anlatırken, Türklerin anayurdunu "TURAN" olarak yazar. Eğer dilcilerin çoğunun inandığı gibi "AN" hecesi "ülke-yurt" anlamına gelen Farsça bir sözse, esas kök TUR, "Türk" adı oluyor demektir - yani Türklerin-Tur'ların ülkesi Turan (günümüze kadar Türk şairleri "turan" kelimesini bu anlamda kullanmışlardır).

Bu etimolojiler üzerinde tereddütlerim var; benden daha bilgili dilbilimcileri belki "AN" ekinin Farsça değil Türkçe olduğunu, iranlılara Türkçeden geçtiğini ispat ederler (mesela, "HAVASU" kelimesinin "Hava" sözünün Türkçe olmadığını sanıyordum; bir meslektaşım bunun "Çuvaş Türkçesinde var olduğunu bana kanıtladı). Böyle olursa "TULLAN'ı aynen "TURAN" olarak kabul edebiliriz. Ön-Inka "Kollan" da öyle (Prof. Z. V. Togan, "KOL" kelimesini "göl" anlamına geldiğini bana belirttiydi).

Şu veya bu şekilde (mesela, Maya versiyonunda TULLAN/ TULAdır), TUL ve TUR kök kelimesi, hem Türklerin atayurdunu, hem milliyetini (hem de, Osmanlı padişahlarının kutlu imzası "tura" gibi) kutsallığı ifade ediyor.

Daha da önemlisi Türklerin yaşadığı Sibirya'da eski bir "TULA" kenti vardır. Kitabınızda Sarmientoya atfen yaptığınız bir alıntıda da Peruda "Turuka" adlı bir yöreden söz ediliyor (History of the Incas, sah.559).

***

İlginç bir isim de Vira-Koça (Vir-ak-Koca) dır.

1) İR, ER sözleri Türkçede erkek, insan, soylu ve mert gibi anlamlar taşır.

2) AK, Türkçede beyaz, parlak beyaz, deniz köpüğü ve süt gibi beyaz, temiz demektir ve Türkçe'den Farsça'ya geçmiş olan "PAK" şekliyle temiz-beyaz anlamındadır (Maori'lerin, ak anlamında kullandıkları "Pak-eha" ile karşılaştırabilir miyiz?)

3) Türkçede "KOÇO", "KOÇA", "KOCA" sözünün Türkçe'de anlamı vardır ve hâlâ Türkçede kullanılır: çok büyük, kocaman anlamındaki "koca'dır. Bilge anlamı da vardır; İslamiyetten önceki belge-

lerde Usun Koca, Kanglı Koca gibi isimlere rastlanır.

Vira-Koça (veya başka bir yazılışıyla, "VİR-AK-KOCA", Türkçe ekleriyle yazılacak olsa, ER-AK-KOCA olur ve Türkçede "soylu, ak bilge" anlamını taşır. Bu da, Ön-înka efsanesindeki "Ak/deniz Köpüğü bilge adamı" tarifine çok yakın olur. Böylelikle, Oğuz-Türk destanlarının Dede-Korkut'unu hatırlatır: Prof. Togan'a göre Oğuz'lardan da önceye, Saka Türklerine (M.Ö. 700) dayanır. O da, Vir-Ak-Koca gibi, uzun ak sakallı, Ak-koca veya Er-Koca olarak anılan bir bilge veya derviştir (üçlü sıralamada, Alp-Er-Tunga da sentaks benzerliği gösterir).

* **

Kitabınızın 240 ve 241. sahifelerinde, Polinezya efsanelerinde "İlk İnsan" olarak "KİSİ"den söz ediyor ve Polinezya efsanelerini Güney Amerika Ön-înka'larına bağlıyorsunuz.

Türkologlar size bu efsanenin Altay Türklerinin "KİŞİ'sine de bağlayabileceğini söyleyebilirlerdi. Kırgız Türklerinde hâlâ muhafaza edilen "Yaratılış" efsanesine göre, Tanrı Karahan'nın ilk yarattığı "insan'ın adı "KİŞİ"ydi. Günümüz Türkçesinde "kişi" hâlâ "fert", "şahıs", "insan" anlamlarında kullanılıyor. Acaba, diyorum, İnka kabile adları olan "Kiçe" ve "Kiçua" bu "Kişi'den mi türemedir? Bildiğiniz gibi, birçok kavim kendilerine ilk olarak "insan" anlamına gelen bir kelimeyle ad takarlar.

Kırgız Türklerinin ve (Finlerde de mevcut "Kalavela" destanında) Kişinin sonu hayırla bitmiyor ve bu özellikle Navajo Kızılderililerin mitolojisine uyuyor.

240. sahifede Kızılderililerde normal bir insanın öldükten sonra ecdat ruh haline geldiğinden ve bunlara ATUA dendiğinden bahsediyorsunuz. "Ecdat Ruhu Kültü" gerçi Çinlilerde ve Japonlarda da varsa da, bizim için önemli olan Kızılderililerin kullandıkları ATUA kelimesinin, Türkçede ecdat demek olan ATA sözüne benzerliğidir (mesela Atatürk, "Türklerin atası" demektir). Kızılderili hükümdarı ATA-HUALPA'nın adındaki "Ata" eki de bu anlamda olsa gerek.

"Ölmek" adıyla Türkçe "Ulmek" kabile adı da benzerlik arzediyor. Böyle kelimeler çok. Kitabınızın 241. sahifesinde Güney Amerika ve Polinezya'da ortak bir tanrı olan "TARANGA'dan söz ediyorsunuz. Türklerin ulu tanrı adı olan "Tengri" ve Sümerlerin "TİNGİR"i

ile benzerliği dikkat çekiyor.

"12 Hayvanlı Türk Takvimi" Türk göçlerinin gittiği her yerde beliriveren "Güneş Kültü", "Hayat Ağacı" gibi kültür unsurları Amerikan yerlilerini (halkı da, egemen tabakayı da) Türklerle bağlantı kurmayı kaçınılmaz yapıyor.

Devlet yapısı da -yukarıda sözünü ettiğim gibi- ikili ve dörtlü bölünüş şekliyle Gök-Türklerin ve Cengiz Han'ın yönetimlerini hatırlatıyor. Tiahua-nacu'nun dörtlü bölünmesinin başına geçen prenslerin adlan da Türklerinkini andırıyor. Manko, Kapak, Tokay, Kolla (Tura?)... vb.

Ülkenin ikili bölünmesindeki isimlere de ("Kol"un Türkçede "göl" anlamına geldiğini hatırlatarak) dikkatinizi çekerim "Kolla-Suyu", "Cunti-Suyu". Arizona'daki sayfiye yeri "Havasu'nun bir Kızılderili adını taşıdığını ve tıpkı Türkçedeki gibi "Mavi hava ve su" anlamına geldiğini duyunca ben de şaşırmıştım.

***

Bütün bu benzerliklere kitabınızın yeni baskısında -doğru görüyorsanız-dikkatleri çekmenizi rica eder yakında buluşmak ümitlerimi tekrarlarım.

Prof. Dr. Reha Oğuz Türkkan

VİKİNGLER ARASINDA BİR TÜRK

Amerika'da N.Y. Times'in "Book Review" dergisinde yayınlanan yazının tercümesi;

Vikingler arasında "Tyrker" adlı bir kişi Amerika'nın ilk adını esinlendiren kişi bir Türk müydü?

Geçenlerde Mineapolis'te yayınlanan R. ve M. Gracza'mn "The Hungarians in Amerika" kitabı şöyle bir soru soruyor:

"Heims Kringla veya Norveç Krallarının Arşivi adlı İskandinav sagasında (destanında) Tyker adında bir Macarla ilgili bir olay nakledilir. LeifEricson'un gemisinin yeni sahillere -yani Amerika' ya- varışının ertesi günü Leif, Tyrker'ın ortalarda görünmediğini fark eder... Epey sonra Leif onu mutlu ve heyecanlı olarak bulur. Tyrker 'Türkçe söyleniyor' ve Leif 'le onu arayan çevresi tarafından hiç anlaşılamıyordu. Onun üzerine onların dilinde konuştu ve dedi ki: 'Üzüm ve asma buldum. Ben, üzümü, asması bol olan bir ülkeden geliyorum.' Bu olay üzerine Leif Ericson esinlendi ve bu sahillere 'Vineland' veya İngilizcesiyle 'Wmeland' (Üzüm/Şarap Diyarı) adını koydu. Bugün hâlâ, 'Leif Ericson'un Amerikası diye kullanılır. İzlanda'da Tyrker, TÜRK demektir.[76]

Bu satırlara rağmen kitabın yazarı Tyrker'in aslında Macar olabileceğini, "Çünkü 10. yy .da Macarlara Türk denirdi" diye düzeltiyor.

Macarlarla Türkler akraba olduklarına göre bu düzeltmeyi düzeltmek gerekmeyebilir. Ne var ki yazar Gracza bir dipnotunda şu ilginç suali sormuş bulunuyor:

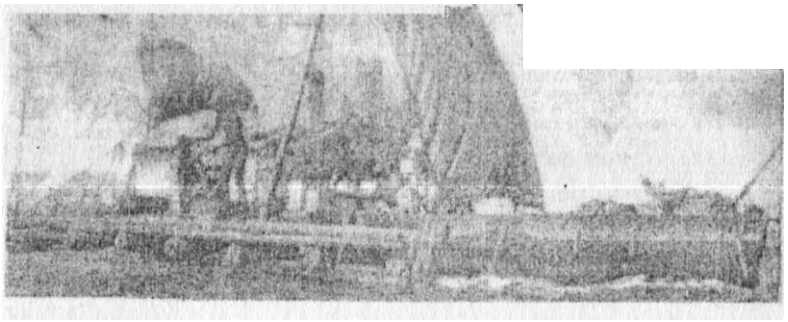
"Türklerin Tyrker'e sahip çıkıp çıkmadıkları belli değil" (sah.9).

Cevap: evet, sahip çıktık. Otuz yıl önce Ankara'da "Ülkü" dergisinde (Nisan 1938'de), araştırmacı Cemile Batur, "Amerika'nın Kaşifleri Arasında bir Türk" adlı, iyi belgelendirilmiş, ciddi ve bilimsel 5 sahifelik makalesinde, 1002 yılının Viking'i "Tyrker"in Türk olduğu sonucuna varıyor. Ben de bu konuya değinmiş ve 1952'de Prentice-Hall'ün yayınladığı "One America" kitabımda Tyrker'den söz etmiş, "Türk mü Macar mı hâlâ tartışmalı" demiştim (sah. 289).

Ünlü Macar yazar Emil Lengyle ise Tyker'in Türk olduğunu benden daha kesin bir ifadeyle şöyle yazıyor:

76 (*) sah.8,9.

"Tyrker (yani Türk) adlı bir Macar'ın bin yıl önce Leif Ericson'un mürettebatı arasında bulunduğu iddiasını artık silebiliriz... Aslında Tyker birMacar değil, Türktü herhalde...

77 **Hungarian Americans,** One Amerika'dan naklen dipnot (sah.**220).**

4. BÖLÜM

Kızılderililerin Amerikan Ordusunu Yendiği Gün...

Beyazlarla Kızılderililer arasındaki savaşlarda kazanan taraf hep Beyazlar oluyordu. Ama bir gün Sioux ve Cheyenne aşiretleri bir olup Amerikalılar'ın karşısına çıktılar. O gün, Kızılderili tarihinin en büyük günü olarak hatırlanacaktır!

Yerin adı "Little-Big-Horn" (Küçük-Büyük Boynuz). Güney Dakota ilinin Karatepe bölgesinde. Zafer günü, bundan 106 yıl önce. Kızılderililer için büyük zaferdi, çünkü "Beyaz Adam" Amerika'ya ayak bastı basalı, üstün silâhlar karşısında yerliler hep yenilmişlerdi. Gerçi bazı baskınlarda istlâcıların ev ve kulübelerini yakıp yıktıkları, süvari mangalarına vurkaç taktikleriyle saldırdıkları ve birkaç askeri öldürdükleri olurdu ama, gerçek meydan savaşında kazandıkları vaki değildi.

Dövüşler eşit olmuyordu ki!...

Önceleri beyazların atı vardı, yerliler ömürlerinde at görmemişlerdi, ama sonunda İspanyollar'ın atlarını kaçırdılar ve onlardan daha iyi atlı olup çıktılar.

Bir de tüfeğe, tabancaya karşı ok ve balta yetmiyordu. Bunu da beyazlardan kâh kaparak, kâh deri-post karşılığı trampa ederek elde ettiler ama, topa karşı bir şey yapamıyorlardı. Bir de Gatlin mitralyözü ölüm kusunca, Kızılderililer'in ordulara karşı savaş kazanma şansı kalmıyordu. "Küçük-Büyük-Boynuz" savaşına kadar. O gün Sioux ve Cheyenne aşiretleri, General Custer'in ordusunu resmen yenmişlerdi.

Olay 1868 antlaşmasının bozulmasıyla başladı. Amerikalılar, Kızılderililer'in yurtlarını tek tek işgal ettikten sonra onlara "Paha Sapa" denilen Karatepeleri "işe yaramaz- kaya yığınları" diye terketmişlerdi. Sioux'lar ve Cheyenne'ler bu tepeleri kutsal bilirlerdi.

Washington hükümeti, 1868'de bu iki aşiretle antlaşma imzalayıp "sonsuza kadar" Karatepe bölgesinin onların olduğunu kabul etmişti.

Dört yıl geçmemişti ki, o bölgenin kayalarında ve derelerinde altın olduğu rivayeti çıktı ve Amerikalılar'ı deliler gibi oraya koşturdu. "Sarı maden" peşinde izinsiz dolaşan Beyazlan ülkelerinde gören Kızılderililer onları kovmuş, söz dinlemeyenleri de saldırıp öldürmüşlerdi.

UZUN SAÇLI GENERAL

Yurtlarını çiğneyen Amerika 7. Süvari Alayının başında uzun sarı saçlı ve acayip giyinişiyle ün salmış General Custer (Kastır) vardı. Bu adamın bir başka ünü daha vardı. Altı yıl önce Güney Cheyenne aşiretlerini, çoluk çocuk, toptan katleden oydu. Kızılderililer, "Puhuska" (Uzun-saç) dedikleri bu generalden nefret ederlerdi.

Custer, gövde gösterisinden sonra kışlasına döndü ve Kızılderililer'in elinde kalan son toprak parçasının altın dolu olduğunu ilân etti. Madenciler yasak bölgeye çekirge sürüsü gibi üşüştüler.

General Custer, geçtiği yerlere Amerikan bayrağı dikmişti. Genç Sioux'lar baltalarıyla gelip bu bayrak direklerini yıktılar. Kızılderili "Şeflerden Kızıl-Bulut'la Benekli-Kuyruk General Custer'i Washington'a protesto ettiler. Hükümet General Crook'u "durumu teftiş'le görevlendirdi. Binlerce "Beyaz" madenciye Kızılderili toprağında rastlayan bu general onlara "Yasaları çiğnediklerini" nezakatle hatırlatmakla yetindi, o kadar. Kızılderililer tekrar "Washington"daki Büyük Pedere haber yollayarak, madenciler çekilmezse hepsini öldüreceklerini bildirdiler.

VATAN SATILIR MI?

Washington 1875de bir komisyon kurarak, müzakere yeri olarak seçilen Ak-Dere'ye yolladı. Bu heyet, her zamanki gibi, bir papaz, yerlilerin Şamanist dini ve kültürü yerine Hıristiyanlığı kabul ettirme gayretlisi bir misyoner, bir general ve bir tüccardan oluşuyordu. Başkanlığı Senatör William Allison yapıyordu. Gündemde, Karatepe'nin Amerika tarafından satın alınması teklifi vardı.

En uzak Sioux aşiretlerine kadar haber salındı. Ünlü Şaman ve

"şef "Oturan-Boğa" "Sitting Bull), haberciye şöyle cevap verdi:

"Git ve Büyük Pedere söyle ki, satılacak tek bir toprağımız yok". Eğilip yerden bir tutam toz alıp savuran şaman ilâve etti.

"Bu kadar bile yok!..."

Ünlü savaş reisi Çılgın At (Crazy Horse) da, Sioux toprağının satılmasına kesinlikle karşı olduğunu ve toplantıya bile katılmayacağını bildirdi. Oğlala aşiretinin başı Küçük-Büyük-Adam, gözlemci olarak gitmeyi kabul etti.

Amerikalılar Sioux'lara, Karatepe bölgesinin tümü için 6 milyon dolar teklif ediyorlardı (15 yılda taksitle ödenmek üzere!) Oysa Karatepede tek bir madenin üretimi 500 milyon dolarlık altındı!...

Amerikan tarihinde hep böyle ola gelmişti. New-Yorkun göbeği olan Manhattan adası 64 dolarlık inci-boncuk karşılığı (hem de sahibi olmayan) bir aşiretten satın alınmıştı; Alaska Ruslardan 5 milyon dolara, Louisiana da Fransızlardan buna yaklaşık bir parayla satın alınmıştı. Para sökmedi miydi, silâh zoruyla!..

Ama bu sefer para karşılığı yurt satmaya yanaşmayan bir ırk vardı karşılarında. Küçük-Büyük-Adam, savaş boyalarıyla göğüs ve yüzü boyanmış olarak atına atlamış, iki tabancasını havaya ateş ederek kurulun önüne dikilmiş, bu pazarlığa razı olacak olanı vuracağını bağırıyordu. 300 kadar Oğlala yiğiti de Sioux dilinde şarkı söyleyerek etrafta at koşturuyorlardı:

Karatepeler vatanımdır benim,
Gönül verdim ben bu tepelere
Kim ki buraya karışır,
Bu tüfekten cevap alır!...

Ayrıca, bu yurdun Cheyenne'lerin de olduğu bildirildi. Komisyon üyeleri bu Sioux-Cheyenne direnişi karşısında hayatlarından endişe duyup geri çekildiler.

AMERİKAN TAARUZU BAŞLIYOR

8 Şubat 1876'da General Sheridan, 3 koldan Kızılderili ülkesine genel taarruz başlattı. 17 Mart'ta General Crook'un müfrezeleri, bir şeyden habersiz çadırlarında uyuyan Kızılderililer'in köyünü basıp ateşe verdiler ve rastgele kurşun yağdırmaya başladılar. Sağ kalan Sioux'lar, kadınlarını ve çocuklarını kaçırdıktan sonra kayalıklara tırmandılar ve Amerikan kuvvetlerini ok yağmuruna tuttular. İlerleyemeyen Beyaz askerler, köyü yerle bir ettikten, erzakları da tahrip ettikten sonra, Kızılderililer'in atlarını alıp uzaklaştılar. Buzlarla kaplı bozkırlarda, yaya, çıplak ve gıdasız kalan Sioux'lar, Çift-Ay'ın yönettiği bir gece baskını sayesinde atlarını geri alıp, karanlıkta dört nala, "Büyük Reis" Çılgın-At'ın köyüne sığındılar.

Onları bağrına basan Çilgın-At, "Beyaz adamlarla savaşacağız gene" dedi. Çift-Ay da: "Hazırım. Savaştım. Halkım öldürüldü, her şeyim çalındı. Evet gene savaşacağım" dedi.

Artık Amerikan ordusunun ilerleyişi her yanda duyulmuştu. Büyük Reis ve Şaman Oturan-Boğa üç gün kutsal danslar yaptı, bıçakla kendini yer yer kesti güneşe dik baktı, vecde gelip hayal gördü. Bu hayalde Amerikan askerleri çekirgeler gibi şapır şapır dökülüp ölüyordu. Şaman, Büyük Ruh Wakan-Tangra'nm zafer vadettiğini milletine müjdeledi.

Dört bir yana haber salındı ve Sioux'larla Cheyenne aşiretleri birlik olarak düşmana karşı koymaya davet edildi.

Birkaç gün sonra Cheyenne avcıları, 3 yıldızlı bir General'in kumandasında askerlerin yaklaştığını gördüler. Hemen kurt uluması (yani tehlike) işareti verip kamplarına döndüler.

TÜRK-TURAN SAVAŞ TAKTİĞİ

Bin kadar Sioux-Cheyenne kuvveti yedek atları tutsun diye birkaç kadın da yanlarına alıp Rosebud mevkiine yollandılar. Başlarında Oturan-Boğa, Çılgın-At ve Çift-Ay vardı. Hemen başlayan savaşta, Çılgın-At, uzun uzun düşünüp hazırladığı yeni bir savaş plânı uyguladı. Amerikan süvarileri saldırıya geçince yiğitlerini eskisi gibi bunların karşısına çıkarıp savaş verdireceğine, bilmeden, tarihî Türk (Turan) Savaş taktiğini tatbik etti, hemen kuvvetlerini yanlara kay-

dırdı, sonra kaçar gibi yapıp geriye döndürdü. Böylelikle Amerikan kuvvetleri ayrı ayrı cenahlarda dövüşmeye mecbur oldular. Beyazlar şaşkına dönmüştü.

Bu dövüşte yiğitliğiyle herkesi şaşırtan Cheyene "Görünen Reis" son hücumda isabet alan atı yuvarlanınca, Amerikan piyadesinin ateş hattında kaldı. Birden Cheyenne'lerin arasından, yedekte bir atla bir süvari fırladı, yiğide atı verdi, kendi atıyla ona siper oldu ve ikisi birden salimen mevzilerine döndüler. Bu kurtarıcı, yiğiden kızkardeşi "Yaban-Dana-Yolunun Gülü" idi.

Kızılderililerin, "Kardeşini kurtaran kızın savaşı" diye andıkları "Rosebut" çarpışmasını Kızılderililer kazanmıştı ama, savaş bununla son bulmadı. General Crook ricat ederken, bundan habersiz olan General Terry ile General Custer, ilerleyişlerine devam ettiler.

İlk çarpışmadan bir hafta sonraya kadar Kızılderililer, Amerikan kuvvetlerinin bir ders alıp hepsinin ülkelerinden çekildiklerini sanıyorlardı. Küçük-Büyük-Boynuz (Little-Big-Horn) denilen yörede toplanmış, şenlik yapıyorlardı.

"En en büyük" reis olarak bilinen Oturan-Boğa, Resebud başarısının, rüyada gördüğü zafer olduğuna inanmıyor, o günün de gelmesini bekliyordu. O gün 25 Haziran, General Custer'in aniden köyün önünde görünüp hücuma geçmesiyle başladı.

İlk anın şaşkınlığına rağmen Kızılderililer silâhlarına sarıldılar ve kadınlarıyla çocuklarının kaçışını yaya savaşçılar korurken, başka yiğitler de atları toparlayıp getirdiler. Birçok kadın ve çocuk da serbest dolaşan atları yakalayıp getirdiler.

Oturan-Boğa'nın savaşçıları, Amerikan öncülerini Önce durdurdu, sonra da ormana doğru kovaladı. Bu müfreze tam bir bozguna uğratılınca, Oturan-Boğa ve reisleri, General Custer'in kuvvetlerine önden hücuma geçtiler. Bu sırada da Çılgın-At'la Çift-Ay, Generalin yanını ve arkasını çeviriyorlardı. Çılgın-At'in dahiyane taktiği meyve vermiş, 7. Sücari Alayı kıskaca alınmıştı.

Oturan-Boğa, savaştan sonra sığındığı Kanada'da yaptığı bir basın toplantısında muharebelerinin sonunu şöyle anlatır:

"General Uzun-Saç (Custer), o gün saçlarını kısa kestirmiş olmalıydı. Kısaydı, güneşin yaktığı otların rengindeydi. Son saldırımız sırasında Uzun-Saç, biçilmiş mısır tarlasında tek kalan bir mısır sapı gibiydi. Sonra o da düştü."

Bir başka Kızılderili de, Amerikan askerlerinin yiğitçe savaştıklarını, nizamlarını bozmadan ve sonuna kadar dövüştüklerini anlattı. Gerçekten de bu savaşta, Amerikan ordusundan tek kişi bile sağ kalmamıştı.

Böylece, bütün Kızılderili ırkı adına Sioux ve Cheyenne aşiretleri, ilk defa olarak bir Beyaz ordusunu meydan muharebesinde yenmiş, generallerini bile yok etmişlerdi.

Bu acı bir zafer olacaktı.

Bir muharebe kazanılmış, fakat harp kaybedilmişti.

BİR SOYKIRIMI DAHA

Reha Oğuz Türkkan

Beyaz adam, hiçbir zaman Kızılderililere dürüst davranmadı... Verdiği sözde durmuyor, tuzaklar kuruyor, aldatmacalarla onların soyunu yok ediyordu...

Çocukken, Fransız romancısı Gustave Aimard'ın Kızılderililere ait romanlarına tutkundum.

XIX. Yüzyılda Ömrünün bir kısmını Amerikada geçirmiş olan bu yazar, Komançi aşiretinin "evlâtlığına" kabul edildiği için olacak, romanlarında Beyazlardan çok Kızılderililer'i tutardı. Bunları okudukça içim isyanla dolar, yurtları elinden alınanların kurtulmaları için dua ederdim.

Bu duygu, sonradan öğrendiğim "Esir Türkler'in" kaderine de çarçabuk ilgi duymama ve "Turancı" olarak tanınmama sebep oldu.

Kızılderililer'in tarihlerine, âdetlerine ve folklorlarına bu küçük yaş'tan beri merak etmiş, işi romanlarda bırakmayarak, yaşımdan büyük tarih ve araştırma kitapları da okumaya başlamıştım. Hatta 8-v yaşlarındayken, "Kızılderilileri kurtarmak için", 10-11 yaşlarımda da "Türkistan Türklerini kurtaracak savaşa katılmak için" evden kaçmış, Kadıköy den öteye gidemeden yakalanmıştım!..

Okuduklarım içinde beni en heyecanlandıran Cheyenne ve Sioux Kızılderili uluslarının Amerikan ordusunu yendikleri "Küçük-Büyük-Boynuz Savaşı" olayıyla, bunun ardından gelen Cheyenne'lerin başkaldırması olmuştu.

Birinci tarihi olayı, daha evvelki bir yazımda anlatmıştım. Kızılderililer'in zaferi kısa sürmüş, Washington'un emriyle koca ordular Cheyenne ve Sioux'ların amansızca peşine düşmüş, yakaladıklarının çoğunu öldürmüşlerdi. Sarılan bir avuç Cheyenne, Küçük-Bozkurt, Kör-Bıçak, Ayakta Geyik ve Yaban Domuzu gibi "şefleriyle teslime mecbur olmuşlardı.

1878 olayları işte bu Cheyenne'lerle ilgiliydi.

O asırda dünyada önemli şeyler olmuştu. Osmanlı Devleti Rusya'yla ve Romanya'yla savaşmış ve Berlin barışı imzalanmıştı. Türkiye, Kıbrıs'ı İngiltere'ye emanet etmişti. Ruslar, Hokant, Hive ve Buhara'yı işgal ettikten sonra, Türkmen topraklarını çiğneyip Afganistan'ı almak istemiş, fakat müthiş savaşan Türkmenler onları Hazar kıyılarında mıhlamışlardı (3 yıl sonra Ruslar, muazzam ordular ve toplar yığıp Göktepe'de Türkmenler'ini mahvedecek, çoğu kadın ve çocuk 12.000 Türkmen'i öldüreceklerdi). Gene o yıl bir Avusturyalı otomatik tüfeği icadediyor, Edison da elektriği evlerde kullanılır hale getiriyordu. Amerika'nın batısında ise...

AÇLIĞA TERKEDİLENLER

Kızılderili milletinin Cheyenne ulusu, güzel yapılı, mağrur ve zengindi. Diğer Kızılderili uluslar onlara "Güzel Ulus" lâkabını takmıştı. Ama bu, darmadağın edilmelerinden önceydi. Şimdi bir kısım aşiretleri (boyları) güneye sürülmüş, aç ve sefil bırakılmıştı. Küçük-Bozkurt'la Kör Bıçağın yönettiği Kuzeyli aşiretler ise, Sioux ulusunun sığındığı Robinson kalesinde Amerikalılara teslim olmuştu. Teslim olmak için koşulan (ve kabul edilen) şart, soydaşları Sioux'larla bir arada yaşamalarıydı. Ne var ki Amerikalılar, her zamanki gibi sözlerinde durmamışlar, onları güneye sürmüşlerdi.

Kuzey Cheyenne aşiretleri, güneydeki Reno Kalesine vardıklarında ellerinden Silâhları ve atları alındı.

O gün, daha önce buraya sürülmüş olan Güney Cheyenne aşireti, ulusdaşları şerefine bir şölen tertip etmişlerdi. İkram ettikleri de, bir tek duru çorba idi. Meğer bu topraklarda ne avlanacak tek bir kuş veya hayvan, ne içilecek temiz su varmış. Hava sıtma taşıyan sivrisinek ve toz bulutlarıyla kaplıymış. Hükümetin, güya antlaşma gereği verdiği erzak ise, halkın dörtte birini beslemeye yetmezmiş. Kızılderililer, açlıktan sefaletten, hastalıktan kırılmaya başlamışlar.

Küçük-Bozkurt, hükümet yetkilisine:

- "Halkımız öldüler, öldüler, öldüler, bu dünyadan birbirinin ardından göçtüler" diyerek dert yanar ve güneye yollanırken, "hele bir gidin, beğenmezseniz geri gelirsiniz" sözüyle aldatıldıklarını, şimdi geri gitmelerine engel olunduğunu anlatır. Nafile!

Gerçi Amerikalı "Beyazlar"ın hepsi kötü ve katı kalpli değildi.

Kamplarını teftişe gelen "Uzun Beyaz Adam" (Teğmen, Lawton), verdiği raporda, hükümetinin güya himayesine aldığı Cheyenne'lerin açlıktan öldürüldüğünü yazmaktan çekinmemiştir: "Resmi kanallardan dağıtılan yetersiz birkaç gıda maddesini alan Cheyenne'ler kendileri yemiyor, açlıktan ağlamaya bile hali kalmayan çocuklarına götürüyorlar. Kampa tahsis edilen doktor da, malarya salgını için şart olan kinin verilmediğinden muayenehanesini kilitleyip gitmiştir." gibi cümlelerle açıkça feci durumu Washington'a bildirmişti.

Kızılderililerin sorunlarını çözer diye işbaşına getirilen yeni İçişleri Bakanı Schurz bu raporları kulakardı etmiş, "Mevcut erzak daha ekonomiyle kullanılırsa, bu yıl da az zayiatla atlatılır" cevabıyla yetinmiştir!..

NE OLURSA OLSUN GİDECEĞİZ

Küçük-Bozkurt ve onu destekleyen kabilenin gençleri, "Kuzeye gideceğiz. Her şeye rağmen gideceğiz. Burada hastalıktan öleceğimize savaş meydanında ölelim ve adımız milletimizce anılsın daha iyi!..." diye dayattılar.

O yılın 9 Eylül gecesi 297 Cheyenne, içlerinde kadın ve çocuklar da, bulabildikleri tek tük atlara sırayla binerek ve çoğu da hep yaya koşuşarak kamptan kaçtılar, kuzey yolunu tuttular. Üç gün üç gece dinlenmeden yol aldılar. Gene de Amerikan süvarileri onların yolunu kesmeyi başardı. Teslim olmaları için haber getiren Arapaho'lu Kızılderili izciye Küçük-Bozkurt şu cevabı verdi:

- "Kuzeye, hürriyete gidiyoruz. Mümkünse kimseye zarar vermeden, kan dökmeden yolumuza devam edeceğiz. Askerler bize saldırırsa, biz de savaşacağız. Asker olmayan Beyazlar da saldırırsa, onlara da hücum edeceğiz. Konuştum."

Amerikan askerleri Cheyenne'leri susuz bir bölgede kıstırdılar ve bütün gün ve gece, kurşun yağdırdılar. Fakat kayalıklar arasına sığınan Cheyenne'ler az kayıp vererek küçük gruplar halinde kaçmayı başardılar. Ama ordu aman vermiyordu. Wallace, Hays, Dodge, Riley ve Kearney kalelerinden süvari müfrezeleri dörtnala peşlerine takıldı. Trenler piyade asker taşıyordu. Bu yetmiyormuş gibi kovboy lar, çiftçiler hatta kasaba esnafı tüfeklerini kapıp bu bir avuç hürriyet aşığının peşine av izleyen köpekler gibi düştü.

Cheyenne'ler Eylül boyunca beş defa kıstırıldılar, her seferinde de, kaçmayı veya dövüşe dövüşe düşman hatlarını yarmayı başardılar. Ordu arabalarının ve toplarının geçemeyeceği çetin yolları tuttular, gene de başka müfrezelerin yollarını kesmek için ötede beklediğini gördüler.

Arabamla 1974de Kansas ve Nebraska illeri arasında geçen bu kanlı kovalamacanın cereyan ettiği sarp kayalarından kıvrılıp giden oto yolundan geçerken, yüz yıl önce bu yolsuz ve uçsuz bucaksız yerlerde oynanan dramı tahayyül etmeye çalışmıştım. Az ötede Nebraska'nın kum tepeleri vardı. (Nebraska Üniversitesinin tertiplediği "Açık Öğrenim" kongresi işte bu tepelerin az ötesinde, benim de iştirakimle başlayacaktı.)

1878 Ekim ayının ortalarında Albay MacKenzie'nin kuvvetleri üç yandan gelip işte bu noktada Kızılderilileri yakaladı. 6 hafta süren dövüşlerden sonra zavallı hürriyet âşıklarının 34 u ölmüş, geri kalanları da yara bere içinde ve yarı çıplaktılar. Yaşlılar ve çocuklar mecalsizdi.

Buna rağmen bir kere daha hatları yardılar ve buzlu dağlara sığındılar Arna artık ne gıdaları ne de halleri kalmıştı. Buna rağmen Küçük-Bozkurt, birkaç kişisiyle, yola devam etti. Şef Kör-Bıçak ise yaşlıları, kadınları, çocukları ve yaralıları alarak, Robinson Kalesi ne teslim oldu.

Soydaşı ve savaş arkadaşı Kızıl Bulutun Sioux ulusunun burada ikamete mecbur edildiklerini sanıyor, onlarla bir arada yaşamak için izin istiyordu. Meğer onları hükümet daha kuzeye buzlar içindeki Dakota'ya sürmüş!.. Cheyenne'ler "Razıyız, bizi de oraya yollayın, ama güneye gitmeyiz" dediler. Binbaşı Carlton, Washington'a soracağını söyleyerek Cheyenne'leri kaleye aldırdı.

Kör-Bıçak, silâhlarının alınabileceğini düşünerek, tek tük tüfeklerinin namlularını söktürüp kadınlarını etekleri altına saklattı, mekanizma kısmının yay, iğne, tetik, gibi parçaları ve kurşunları da başlık tüylerinin, bileziklerin, süslerin arasına gizletti. Nitekim Amerikalılar ilk iş olarak "bozuk" tüfek ve yayları topladılar.

Kale kumandanı da "iyi Beyazlardandı. Onlara sıcak yer, gıda battaniye ve ilâç verdirdi. O arada kuzeyden eski müttefikleri Sioux savaşçısı Kızıl-Bulut geldi. Yaşlanmış, çökmüştü. Cheyenn'lere:

"Yüreklerimiz sizin için yanıyor. Kanlarınız harp meydanında

bizim kanlarımızla halhamur oldu. Keşke bizimle gelebilseniz, o bir avuç varımızı yoğumuzu sizinle pay edersek çok seviniriz. Ama ne denir ki. Elimizde bir şey yok. Büyük Beyaz Peder ne derse o oluyor. Onun milleti yeryüzünü doldurmuş. Biz boyun eğdik. Siz de ne derse onu yapmaya mecbur olacaksınız. Belki de razı olur gelmenize. Keşke" dedi.

YİNE SÜRGÜN EMRİ!..

O sırada iyi kalpli kale kumandanı değiştirilmiş, yerine vesveseli Yüzbaşı Wessells gelmişti. Washington'un cevabı da gelmişti.

"Derhal güneye geri yollayın!.."di emir.

Kör-Bıçak emre karşı şu tarihî cevabı verdi:

"Sizden tek istediğimiz, bizi barış içinde bırakın yaşayalım. Burada, bölgemize geri geldik. Hastalıktan ölmektense savaşarak ölmeyi göze alarak.. Beni burada öldürebilirsiniz, fakat geri yollayamazsınız. Gitmeyeceğiz. Bizi oraya yollamanın tek yolu gelip kafalarımızı dipçikle vura vura sürüklemek Ve ölülerimizi Güneye teslim etmektir."

Yüzbaşı, Cheyenne'lere beş gün mühlet verdi. Kışlalarda kapalı tutulacaklar, onlara ne gıda ne su, ne de sobaları için odun verilecekti. Kızılderili tutsaklar beş değil, dokuz gün dayandı. Pencerelere biriken buzdan su, çöplükteki artık kemiklerden gıda ihtiyaçlarını sağlamaya çalıştılar. Elleri, ayakları, kulakları dondu. Gene de teslim olmadılar.

Dokuzuncu gün kumandan, kadın ve çocukları dışarı salmalarını istedi. Oybirliğiyle cevap, "Hep birlikte öleceğiz" oldu.

Bunun üzerine Yüzbaşı şeflerin odasına gelip kendisiyle müzakere etmelerini istedi. Kör-Bıçak reddetti, fakat Yaban-Domuzu, Karga ve Sol-El adlı şefler "hele bir konuşalım" deyip çıktılar. Az sonra Sol-El, kelepçeli olarak hücrelerine koştu ve "sakın çıkmayın, bu bir tuzak!.." diye bağırdıysa da, dipçikle yere yıkıldı.

Yüzbaşı Wessells hücre kapılarına demir ve zincir vurdurdu. O gece Cheyenne'ler, gizledikleri tüfek parçalarını çıkardılar. Savaşçılar, yüzlerini savaş işaretleriyle boyadı.

Keskin nişancıların gece saat 9.45de pencerelerden nöbetçilere

ateş açmalanyla birlikte biriktirdikleri barutu da ateşleyip bir pencereyi uçurdular, oradan kaçmaya başladılar.

Ancak 10 dakikalık bir "avantajları vardı. Arkalarından don paça atlayan askerler geliyordu. Nihayet süvariler yetişti. Cheyenne'ler ellerindeki tek tük silâhlarla dövüştüler. Kar üstünde mehtaplı gecede ölüleri yığılıp durdu. Sağ kalan yaralı 65 kadar kadın ve çocuğu askerler toparlayıp kaleye götürdüler. 38 Cheyenne'i kaçırdıklarını farkedip gene peşlerine düştüler. Bir kaya oyuğunda kıstırılan silahsız 32 Cheyenne'e saatlerce kurşun yağdırdılar. Nihayet yaralı ve baygın dokuz tanesini yakalayıp kaleye götürdüler.

Ama Kör-Bıçak'la beş savaşçı o kaya oyuğunda değildi!.. Hep gece "yol alarak, kar ve buzda ölmemeyi başararak yılın son günlerinde kuzeyin de kuzeyine gittiler, nihayet 1879 yılının Ocak ayının son günlerinde, Sioux kardeşlerinin ve Kızıl-Bulut'un "rezervasyon" kampına ulaşıp orada teslim oldular.

SAVAŞÇININ MEMUR-İZCl OLUŞU

Daha önce ayrılmış olan Küçük Bozkurt'a gelince, onun küçük topluluğu kışı donmuş bir derenin yamaçlarına kaldıkları kuyulara saklanıp geçirdi. Ölmemek mucizesini başardıktan sonra, havalar ısınınca ortaya çıktılar ve günün birinde ulusdaşları "Çift-Aya rastladılar. Artık ordu için izcilik yaptıklarını söyleyen bu Kuzey Cheyenne'li, Kızılderililere dostluğu ile bilinen "Beyaz Şapkaya (Teğmen Clark'a) güvenip teslim olmasını salık verdi. "Beyaz Şapka" "Küçük-Bozkurt'un eski dostuydu. Onları aldı, Keog Kalesine götürdü. Burası artık Kuzey Cheyenne toprağıydı. Ama Beyazların işgalinde. Gene de vatan. Genç Cheyenne'ler Amerikan ordusuna memur-izci olarak yazıldılar. Viski içmeyi öğrendiler.

Küçük-Bozkurt son sözünü söyler:

"Barış istedik. Yurdumuzda yaşamak istedik, işte barış. Esirler barışı. Genç savaşçılarım sabahtan akşama kadar odun kesiyor, akşamdan sabaha kadar da viski içiyorlar. Üzüntülerini düşünmek istemiyorlar. Milletimizin tohumu rüzgârda dağıldı gitti. Acaba hep savaşıp ölmek daha iyi değil miydi?.."

5. BÖLÜM

Konu ile ilgili son haberler: Gazete kupürleri

İyiye İşaret:

"Cheyenne River Sioux toprakları... Coffe Butte'un tepesinden her yöne doğru 80 kilometrelik bir görüş mesafesi var. Aşağılarda uzanan yemyeşil ovaya göz gezdirirken küçük, siyah noktalar halindeki bizonları fark ettim. Dört bir yanda bizon sürüleri vardı-ve bu, Kızılderili kültüründe iyiye işaretti."

Kötüye İşaret:

DİMDİK AYAKTA

Nick Tilsen (sağdaki), "Biz para değil, toprak istiyoruz" diyor. 1868 tarihli bir anlaşma Black Hills'i Lakotalara vermiş, ancak bu topraklara devlet tarafından el konmuştu. 1980de Amerikan Yüksek mahkemesi taleplerini haklı bularak para cezasına hükmetti. Topraklar ise hâlâ devletin elinde. (National Geographic-Eylül 2004)

KIZILDERİLİLERE Türkiye'den destek

Kızılderili Lakota kabilesinin ABD'den bağımsızlığını ilan etmesi Türkiye'den de destek gördü. Tüketiciler Birliği kabileye bir tebrik mesajı bile gönderdi

SİYULAR olarak bilinen Kızılderili Lakota kabilesinin ABD ile imzalanan anlaşmaları tek taraflı feshederek bağımsızlığını ilan etmesine Türkiye'den de destek geldi. Lakota kabilesinin temsilcisi Russel Means'a bir tebrik mesajı gönderen Tüketiciler Birliği Genel Başkanı Bülent Deniz, "Yayılmacı emperyalizmin baş aktörü ABD'ye karşı ilân edilen bu bağımsızlık açıklaması, dünyanın her yerinde emperyalizme karşı mücadele veren herkesi heyecanlandırmıştır. Irak trajedisinin devam ettiği bir ortamda, ABD topraklarının gerçek sahipleri Kızılderililerin bu girişimini Tüketiciler Birliği olarak destekliyoruz" dedi.

DENİZ'İN Lakota kabilesi temsilcisi Means'a gönderdiği mesajda ise şu ifadelere yer verildi: "Kabilenizin 150 yıl önce ABD ile imzalanan anlaşmadan vazgeçerek beş eyalette bağımsızlık ilan etmenize ilişkin gelişmeleri büyük bir memnuniyet ve heyecanla öğrendik. Yayılmacı emperyalist ABD'ye karşı başlattığınız bağımsızlık hareketinizin, dünyanın her yerindeki antiemperyalist güçlerce desteklendiği inancındayız. Coğrafyamızın hemen yanındaki topraklarda, yayılmacı emperyalist kimliğini kan ve gözyaşı ile sonuçlaştıran ABD'ye karşı mücadelenizi destekliyoruz." ■ TAHSİN AKSU İstanbul

Adı en çok bilinen reis

"Teksas-Tommiks" maceralarından tanıdığımız efsanevi Kızılderili reisi Oturan Boğa öleli 115 yıl oldu

MELİS ALPHAN

Korkusuz reis

ABD'de Siyu Kızılderilileri bağımsızlıklarını ilan etti

Oturan Boğa ve Çılgın At gibi, ABD'lilerle yaptıkları savaşlarla ünlenen büyük şeflerin mensup olduğu Lakota kabilesi (Siyular), 150 yıl önce atalarının ABD ile imzaladığı anlaşmaları tek taraflı feshettiklerini açıkladı.

Kabile temsilcisi Russel Means, Washington'da önceki gün düzenlediği basın toplantısında, "Biz artık ABD vatandaşı değiliz, bizim vatanımızı kuşatan 5 eyalette yaşayan herkes de bize katılmakta serbesttir" ifadesini kullandı.

Aldıkları kararla ilgili bir mesajın ABD Dışişleri Bakanlığı'na Lakota kabilesi liderlerinden oluşan bir heyet tarafından geçen pazartesi iletildiğini söyleyen Means, ABD vatandaşlığından çıkmaları halinde kendi topraklarında yaşayanlara pasaport ve ehliyet verecekleri-ni bildirdi.

Bu hafta içinde Bolivya, Şili, Güney Afrika ve Venezuela'nın ABD'deki büyükelçiliklerini ziyaret ederek kararlarına destek aradıklarını belirten Means, "değersiz bir kağıt parçasındaki değersiz sözler" olarak nitelendirdiği anlaşmaların, "Siyuların kültürlerini yok etmek ve topraklarını çalmak için ABD tarafından defalarca ihlal edildiğini" ifade etti.

Means, "Amacımız ABD'yi zor durumda bırakmak değil. Biz sadece onurlu bir yaşam istiyoruz" şeklinde konuştu. ■ DIŞ HABERLER

Russel Means

Stüdyoda Kızılderili var

SKY Türk'te deprem tartışması olunca kaçınılmaz olarak takıldım kaldım. **Prof. Şener Üşümezsoy**, atletik yapısıyla heybetli bir şekilde **deprem ihtimallerini** anlatıyordu...

Işın doğrusu içime de soğuk su serpti. Deprem **geç** olacak, **küçük etkili** olacak falan...

Buraya kadar her şey normal. Derken **Özge Özsağman** hocaya bir sürprizi olduğunu söyledi ve stüdyoya **bir Kızılderili** girdi. Bakın şaka yapmıyorum.

Manzara şöyle **Şener Üşümezsoy** hoca , bir **Kızılderili** ve **Özge Özsağman** ...

Sonra **Şener** Hoca'yla **Kızılderili** ağabey benim anlayamadığım bir takım muhabbetlere daldılar. Hatta Üşümezsoy, '**şen Kızılderililer'in hangi kabilesindensin**?' bile dedi.

Derken **Kızılderili** ağabey, yani **Ay Işığında Yalnız Gezen Parlak Ok** diyebileceğimiz kişi, **Özge**'nin kafasına Kızılderili bandı ve tüyü dikti. **Şener Üşümezsoy** Hoca'ya da ok verdi.

Ve böylece eşine yayın tarihinde bir daha zor rastlayacağımız bir tablo ortaya çıktı... Bilemiyorum **SKY TÜRK** o görüntüleri bir daha yayımlar mı ama ben **Okan**'ın medya arkasında bekliyorum...

Belki de yapmıştır, yayına geç girdi izlevemedim!

Şener Üşümezsoy

Oturan Boğa 15 Aralık 1890'da öldürüldü.

Savaş yeni başlamıştı

Oturan Boğa ve Siyular, orduyla tek başlarına başa çıkamayacaklarını ve diğer kabilelerle güç birliği yapmaları gerektiğini farkına vardılar. 17 Haziran'daki **Rosebud Savaşı**'nda ABD birliklerini geri çekilmek zorunda bırakıp **Little Bighorn**'da kamp kurdular. Savaştan sonra Oturan Boğa, Güneş Dansı diye adlandırılan önemli bir dini tören gerçekleştirdi. Oturan Boğa tanrı kılığındayken gökten askerlerin düştüğünü gördüğünü söyledi. 25 Haziran'da tuğgeneral **George Armstrong Custer** askerleriyle Big Horn Nehri boyunca ilerlerken Oturan Boğa'nın öngörüsü gerçekleşti.

Günün

Gazete küpürünün devamı

Oturan Boğa'nın türküsü

Bir zamanlar
Bir savaşçıydım ben de.
Oysa şimdi.
Her şey bitti.
Zor zamanlar yaşıyorum
Bugünlerde.

Custer ve 200 den fazla askeri hayatını kaybetti. Oturan Boğa bu savaşı kazandığı için Birleşik Devletler hükümetinin onu rahat burakacağını düşünüyordu ancak savaş daha yeni başlamıştı. Süregelen çatışmalarda takipçilerinin birçoğu teslim oldu ancak Oturan Boğa pes etmedi. Peşindeki askerler bir not buldular. Notta şunlar yazılıydı: **"Bütün bizonları kaçırıyorsunuz. Burada avlanmak istiyorum. Buradan geri dönün yoksa sizinle tekrar savaşırım."**

1877'de, Oturan Boğa ve takipçileri Kanada'ya kaçtılar. Ancak dört yıl içinde, kıtlık yüzünden teslim olmak zorunda kaldılar. Oturan Boğa iki yıl hapis yattı, daha sonra Kuzey Dakota'ya gönderildi. 1885'te, **Buffalo Bill**'in Vahşi Batı Gösterisi'ne katılıp Birleşik Devletler ve Kanada'yı dolaştı. Bazıları, onu bölgeden uzak tutmak için gösteriye katılmasına izin verildiğine inanır.

1889'da bölgesine döndüğünde, yerlilerin birçoğu **Hayalet Dansı** adı verilen yeni bir dini benimsemişti. Yerli bir mesihin gelip beyazları topraktan atacağına inanıyorlardı. Bu yeni din yüzünden, Kızılderili polisi 15 Aralık 1890'da Oturan Boğa'yı tutukladı.

Umut dolu bir savaşçıydı

Oturan Boğa da, aynen siyahların kahramanı **Martin Luther King** gibi umut dolu bir adamdı. Yaşamının amacı Kabileleri birleştirip topraklarının geri kalanını çocuklarına kutsal bir miras olarak bırakabilmekti. Bu isteği, topraklarını istila etmek isteyen "soluk benizlilerin" çıkarlarıyla çakışınca onu susturmaları gerekti. **Savaşçıları onu kurtarma girişiminde bulununca, Oturan Boğa yerli bir polis tarafından öldürüldü.**

Fort Yates'teki cenazesinde ne bir şarkı söylendi ne de bir ağıt okundu. Bu onurlu tarihi karaktere yakışmayacak şekilde gömüldü. **Mezarının 1953'te Güney Dakota'ya taşındığı söylenir.** Ancak bu da tarihin tartışmalı sayfalarından biridir. Kimileri kalıntılarının taşınmadığını, kimileri ise sadece bir kısmının getirildiğini iddia eder.

Oturan Boğa halkına esin kaynağı olan bir lider ve korkusuz bir savaşçı olarak değil, şefkatli bir baba, yetenekli bir şarkıcı, derin dini inancı sayesinde kehanetle ilgili öngörüye sahip biri olarak da akıllarda kaldı. ■

Kızılderililerden beyaz adama kalan yedi öğreti

Beyaz adam bugün tarihine utanarak bakarken, Kızılderili geleneklerinden kendisine öğreti çıkartıyor. Onlardan beyaz adama yedi öğreti kalıyor: Dürüstlük, sevgi, cesaret, gerçek, bilgelik, alçakgönüllülük, saygı. Her bir öğretiyi bir hayvan temsil ediyor.

Yalçın DOĞAN
ydogan@hurriyet.com.tr

National Museum of the American Indian 2004'te açıldı ve ABD'de Kızılderililere adanan ilk müze oldu.

Müzenin sürekli koleksiyonundan "Allies in War, Partners in Peace" eseri. Edward Hlavka'nın bu bronz heykeli Oneida kabilesiyle ABD arasındaki dostluğu simgeliyor. Heykeldekiler soldan sağa General George Washington, Oneida kabilesinden Polly Cooper ve Oneida şefi Oskanondohna.

Kötü ruhları siyah bulutlara bindirip bizim kabileden uzak tutmak. Bunun için, sıçrama dansı.

Hepimize sağlık, hepimize aş, kabilemize ve dünyaya kardeşlik ve barış. Bunun için, geyik derisi dansı.

Bebeklere nazar değmesin, bebeklerin şansı açık olsun. Kabilemizin ve bütün dünyanın bebekleri sağlıklı büyüsün. Bunun için, kızıl yeryüzü dansı.

Giydiğin elbise, sana hayat dersi veriyor. Elbisen, geçmişi ve yaratıcılığı anlatıyor. Sen, taşıdığın elbiseyle, sana hayat dersi veren insanların ruhunu taşıyorsun. Ayağındaki mokasen, seni o ruhlara götürüyor.

Sen, kabilenin sıradan bir üyesi olarak, ne zaman bilge kişi olabilirsin? Başkalarının kültürünü ve yaşam biçimini anladığında. O kültürü içine sindirdiğin, o kültürün köklerine ulaştığın zaman, halkının bel kemiği olursun. Sen o zaman bilge insan olursun. Sen o'hunkesni olursun.

Cheyenne, Apuçi, Siu, Mapuche, Maya, Hupa, Khapo, Onechua, Lacota ve daha başka kabileler. Ne Tom Miks, ne Çelik Bilek, ne de vahşi batı filmi. Oklar, mızraklar, tamtamlar, yüzü ve vücudu boyalı Kızılderililer.

Bunların hiçbiri değil. Her türlü müzansen yerinde. Burası ABD'nin başkenti Washington DC'deki Amerika Kızılderilileri Müzesi. Tam adıyla, National Museum of the American Indian.

AMERİKA ÖZÜR DİLİYOR

Dört katlı müze, özünde Amerika'nın Kızılderililerden tarih önünde özür dilemesini sergiliyor. Her katında sergilenen giysiler, fotoğraflar, çanak çömlekler, savaş aletleri, çadırlar, günlük yaşamın ayrıntıları ve sürekli oynatılan Kızılderili filmiyle, onların anıları önünde saygıyla eğiliyor. Büyük bir suçluluk duygusu içinde.

Hatta, adını bile koyuyor. Üçüncü katta, savaş filmiyle birlikte, üç boyutlu ekranın altındaki yazı tarih önünde hesaplaşmanın

"Kızılderililere istilalar. 1492-1650 arasında Meksika, Peru, Karayipler, Brezilya ve ABD'de her on Kızılderiliden dokuzu öldürüldü. On bin yılda görülmeyen soykırım yaşandı."

Hemen yanı başında, beyaz adamların kullandığı top ve tüfekler. Karşıda ok ve mızraklı, çıplak Kızılderililer. Yanındaki fotoğraflar, "Amerika Birleşik Devletleri Kızılderilileri nasıl aldattı" başlığı ile soykırımın öyküsünü anlatıyor.

ALTIN ANAHTAR

Beyaz adam bugün tarihine utanarak bakarken, Kızılderili geleneklerinden kendisine öğreti çıkartıyor. Onlardan beyaz adama yedi öğreti kalıyor. Dürüstlük, sevgi, cesaret, gerçek, bilgelik, alçakgönüllülük, saygı. Her bir öğretiyi bir hayvan temsil ediyor.

Onlardan beyaz adama düşen bir başka miras daha var. Birliğin, ülkede bütünlüğün anahtarı olmak üzere, farklılık ve çeşitlilik. Bu altın anahtarı, beyaz adam geç de olsa fark ediyor.

Ama, beyaz adamların sadece bazıları bunun farkında. Bazıları hâlâ kıyısında yüzüyor. Onların bilgelerinden Jorge Ochoa bunu sözcüklere döküyor: "Sağ-sol, karanlık-aydınlık, yeraltı-yerüstü, kadın-erkek, her zaman birlikte. Bu bir denge. O denge için, birinin diğerine her zaman ihtiyacı var."

En basit ve yalın anlatımla, bir felsefe oluşuyor. Ne kara kaplı kitaplara, ne anlaşılması güç teorilere gerek var. Sadece, zıtların birliği. Birliğin ürettiği zenginlik. Farklılık, beraberliği getiriyor.

Bunu vurgulamak üzere, hayranlıkla gezdiğim müzede bölümler "bizim dünyamız, bizim halklarımız, bizim hayatımız" başlığını taşıyor.

Müzeyi gezdikten sonra, uzun uzun düşünüyorum.

Oturan Boğa'nın torunları ayaklandı

EN ÜNLÜ KAHRAMAN

Oturan Boğa, ABD'ye karşı büyük zaferler kazandıktan sonra bir protesto gösterisi sırasında polisler tarafından öldürülmüştü.

68'DEN BERİ SAVAŞIYOR

Siyular adına Beyaz Saray'la diyaloğa giren Russel Means, kabilenin bağımsızlığı için çalışmalara 1968 yılında başladı.

Amerikan yerlilerinin en ünlü isimlerinden Oturan Boğa'nın torunları, ABD ile 150 yıl önce imzalanan anlaşmaları tek taraflı feshettiklerini açıkladı. Siyu kabilesi kendi ülkelerini kuruyor

Amerika kıtasının en eski sahipleri 150 yıl sonra haklarını geri almak için ayaklandı. Ülkenin orta bölgesinde yaşayan Siyular (Lakota kabilesi) bugünkü ABD topraklarında kendi ülkelerini kuracaklarını açıkladı. Oturan Boğa ve Çılgın At gibi ünlü şeflerin mensubu olduğu Siyular, Amerikalılar'a topraklarını 150 yıl önce sattı ve bunu düzenleyen 33 ayrı belge imzaladı. Ancak ABD, anlaşmaların şartlarına uymadı. Kabile temsilcilerine göre ne kullanılan su kaynaklarının ne de toprakların bedelini ödedi. İşte bu gerekçelerle yıllardır devam eden bağımsızlık hareketi geçen hafta doruk noktasına ulaştı. Kabile, Dışişleri Bakanlığı'na anlaşmaları tek taraflı feshettiklerini bildirdi. Kabinenin temsilcisi Russel Means de dün kendi ülkelerini kurmaya hazırlandıklarını açıkladı.

Means, Amerikan vatandaşlığından çıkmaları halinde kendi topraklarında yaşayanlara pasaport ve ehliyet vereceklerini söyledi. Yeni ülkede vergi olmayacağını da belirtti. Kabile şimdi girişimlerine destek toplamak için uluslararası arenada davasını anlatmaya koyuldu. Bolivya, Şili, Venezuela ve G. Afrika büyükelçiliklerine ziyaretlerde bulunan kabile önümüzdeki aylarda yurtdışı gezilerine çıkacak.

150 yıldır çadır kentlerde sefalet içinde yaşıyorlar

Siyu kabilesi Nebraska ve Montana dahil 5 eyalette yaşıyor.

AMERİKAN yerlileri yıllar önce yaptıkları anlaşmalar nedeniyle kendi topraklarında misafir gibi yaşıyor. Çoğu yerli yaşamlarını özel çadır kamplarda sürdürüyor. Yerliler arasında ortalama yaşam süresi ortalama 44'e kadar geriliyor. Cençler arasındaki intihar oranı ABD ortalamasının 150, bebek ölümleri de ABD ortalamasının 5 kat. İşsizlik nedeniyle hayatlarını turistler için otantik yöresel hazırlayarak ya da kumarhane işleterek kazanıyorlar.

Hürriyet

13 Aralık 2007 Perşembe

Evine hırsız girdi

'Kızılderililer Türk mü' zirvesi

Kızılderililerin Türk kökenli oldukları iddiası, gelecek ay New York'ta yapılacak bilimsel bir toplantıda tartışılacak. Toplantıya Kızılderili temsilciler de katılacak.

Sesten hızlı jet

DNA ile eş bulan şirket

Penguen nesli

Siular ve 2008

ECE TEMELKURAN
ecetem@hotmail.com

Bazen imza günlerinde ya da konuşmalarda öğrenciler gelip soruyor:

"Gazeteci olmak için ne yapmalıyım?"

Bunun hiçbir zaman yeterince orijinal bir cevabını bulamadım. Ne desem yeterince havalı olmadığı gibi dinleyenin de yüzüne bakıyorum, yok, "Çok çalışmalısın" cevabı yeterince samimi gelmiyor.

Ama bugünlerde biri keşke sorsa da cevap versem diye bekliyorum.

Siularla görüşmeli

"Gazeteci olmak için ne yapmalıyım?"

Derhal yapıştıracağım cevabı:

"Taş tarağı toplayıp Siuları görmeye ABD'ye gitmelisin."

Net! Kesin cevap! Sıfır tereddüt!

Bu ara başka ve daha oturaklı planlarım olmasa kesin yapacağım iş budur. Şu anda uluslararası gazetecilik işi budur. Neden?

Çünkü Siular bağımsızlık ilan ettiler. Dediler ki "Biz, ABD ile yaptığımız bütün antlaşmaları tek taraflı olarak feshettik. Bundan sonra ABD vatandaşı değiliz."

34 yıllık mücadele

Bu haber gazetelere "Kızılderililer delirdi" tadında, biraz da Teksas Tommiks'ten kalma Kızılderili nostaljisi ile yansıdı.

Ha ha ha, gülündü tilan. Oysa mesele o kadar komik değil. Oturan Boğa ve Çılgın At adlı savaşçıların çıktığı ve en savaşçı kabile olarak bilinen Siular bağımsızlık mücadelesini 34 yıldır sürdürüyor.

Kızılderililerin hakları için verdikleri mücadele ve Amerika'nın yerli halklarının haklarının ne olması gerektiği konusu uluslararası hukukun da ciddi olarak ilgilendiği bir mesele.

Ayrıca son derece olmayacak iş kategorisinde görülen bu bağımsızlık davası Türkiye'den Tüketiciler Birliği'nden bir basın açıklamasıyla ilk resmi desteğini aldı! İnternette biraz dolaşınca fark ettiğim gibi Türkiye'den ne kadar çok insan ciddiyetle konuya sahip çıkıyor. Ne yalan söyleyeyim bunlardan bir tanesi de benim.

Bir kere uluslararası hukuka göre son derece mantıklı bir iş yapıyorlar. Birleşmiş Milletler'in tanıdığı bir hukuki pozisyonla hareket ediyorlar. Bu mücadeleyi çok ciddi bir platformda 1974'ten beri sürdürüyorlar. Ha! Alırlar mı ülkelerini geri, alabilirler mi, bu başka bir konu.

Ülkelerini geri alsınlar

Şimdi gelelim esas konuya. Muhtemelen birkaç gün daha köşe yazarlarının, İnfidelik Türk ürünlerinin yeni yıl dileklerini dinleyeceğiz ve yıldız burçlarının 2008'de bize neler getireceğini ciddiyetle okumaya devam edeceğiz. Bu çerçevede ben de kendi dileğimi belirtmek isterim.

Dileğim şudur ki, Siular ülkelerini geri alsınlar.

Bu, sadece Siularla ilgili bir mesele değil. Bu, hepimizle ilgili bir mesele. Çünkü...

İnsanlığın ve dünyanın dimağı nicedir daraldı. İnsanlığın katasına vura vura öğrettiler kazanılması kesin olmayan mücadelelere girilmemesi gerektiğini. Gerçekçi olup imkânsızı istemek insanlığın kalbinden silinip gitti.

Ya başarılırsa...

İnsanı insan yapan hayallerini uslanmış çocuklar gibi terketti kalabalıklar. Ama eğer Siular baş koydukları bu işte birkaç adım daha atarlarsa tüm dünya halklarına ve insanlığa yeniden bir şeyi gösterebilirler.

Siuların şefi Oturan Boğa ABD'nin generali General Custer'ı, yani yıkılmaz yenilmezini nasıl tepelediyse şimdi de yenilmez görünenlerin yenilebileceğini gösterebilirler.

Ve biz o zaman kendiniz, insanlık, dünya ve hayat üzerine bambaşka şeyler düşünürken, düşünebilirken bulabilirsiniz kendimizi. Bu sebepten işte yaşasın Siular! Yaşasın Siuların onurlu direnişi!

Herkese iyi yıllar!

EKLER

8 Haziran 1982'den itibaren, Hürriyet'in 'Yıllarboyu Tarih" dergisinin hemen her sayısında Kızılderililer hakkında bir yazım yayınlandı. Bunlardan birkaçını, soykırımın hikayesiyle ilgili olduklarından -bazı tekrarların kaçınılmaz olmasına rağmen- buraya alıyorum.

KIZILDERİLİLER'İN ÂHI BÖYLE TUTTU

İspanya hazinesi kısa zamanda öyle zengin olmuştu ki, halk çalışmayı bırakmıştı. Ama, bunun, felâketlerin başlangıcı olacağım kimse aklına getirmek istemiyordu...

Reha Oğuz TÜRKKAN

Amerika'nın Avrupalılar tarafından fethi, kâh dramatik, kâh komik sahnelerle doludur.

XVI. yüzyılın başlarında Kuzey Amerika'da konar-göçer (göçebe) Kızılderililer Bering Boğazından, M.Ö. 15.000 - 20.000 yıl önce ufak gruplar halinde geçmiş, Proto-Mongol (Moğol-Öncesi) bir kavimdi. Bu çok eski göç çoktan unutulmuş olduğundan, kendilerini "yerli" biliyorlardı.

Koca Amerika'da (daha doğrusu, "Amerikalar'da) tek bir at yoktu! Efsanesi bile yoktu. Medeni Kızılderililer'de yazı, astronomi, matematik ve şehircilik son derece ileri olduğu halde, demir de, top da, tüfek de bilinmiyordu. Altın pek bol kullanılan bir madendi. Keşke olmaz olaydı! Bu onların felâketi olacaktı.

Felâketlerinin diğer sebepleri ise, birtakım inançlarıyla garip bir de rastlantıydı. Bir de köse olanları!

Amerikan kıtasını bir baştan öbür başa kaplayan Kızılderililer,

aslında Asya'dan gelme iki üç çeşit ırkın karışımından doğmuştu ama, çoğunluğunu Köse Proto Mongollar oluşturduğu için, on binlerce yıllık ayrı kalış onları belirli bir ırk haline getirmişti. Aralarında ten rengi, boy, tip bakımından bir hayli farklar olmakla beraber, ortak yanlan çoktu. Bunlardan biri koyu ten ise, diğeri de köselikti.

Ama ne var ki, hepsinde de garip bir efsane yaşıyordu. Bir zamanlar tanrılar onlara, ak tenli, ak sakallı (bazısı kara sakallı) bir veya birkaç derviş veya evliya yollamış. Aztek'ler, tek bir Yalvaç bilirler ve ona "Ketzal-Koatl" (Tüylü Uğurlu Yılan) derlerdi.

Mayalar, aynı tarife uyan evliyaya "Kukul-Han" derlerdi. Aymara'lardan devren mitolojilerini alan Keçua înka'lar da Er-Ak-Koca (veya Irakkoca) adını söylerlerdi.

Meksika'dan Peru'ya kadar yaygın olan bu efsaneye göre, yerlilerin ırk tipine hiç benzemeyen bu Yalvaç, onlara medeniyeti ve tarımı öğretmiş güneş dinini getirmiş; ehram (veya Sümer "zigurat'larına benzer) muazzam tapınakları inşa ettirmiş, sonra da denizde yürüyüp kaybolmuş! "Bir gün gene geri geleceğim" veya "geleceğiz" diyerek.

Bu esrarengiz "beyaz" şahısların kimlikleri asırlardır tarihçiler tarafından tartışılmıştır. Çeşitli nazariyeler ileri sürülmüş, hatta "masal" denip geçilmiştir. Fakat sonraları kayalara oyulmuş ve efsanelerdeki tarife aynen uyan sakallı bir kabartma bulununca (pekçok sanat eserindeki tiplerde, sakal ve bıyık bulunduğu da farkedilince) efsanenin tarihi bir temele dayandığı kabul edilmiştir. Bu "beyaz" dervişlerin kimliğini "Viking'ciler, "Hindu'cular ve "Bröton'cular tartışa dursun, biz de, pekçok dil, gelenek, sanat ve destan benzerliklerine dayanarak, meçhul bir tarihte meçhul bir yönden Türklerin de buralara gelmiş olabileceğini iddia ettik; kabul edenler de oldu (!)

Herhalde, gene bu Türklerden kalma olduğunu sandığım - bir başka gelenek veya ilmi inanış, Kızılderililerin başına gelen felâketi kolaylaştıran bir sebep oldu. Aztekler ve Mayalar, Türkler gibi, yılları birer hayvanla isimlendirip 12 yıllık devirler kabul ettikten başka, asır olarak da 52 yıllık dönemi esas tutarlardı. Ancak onlar, Batının "asır" saymasından farklı olarak, 52. yılın bitimine büyük önem verirlerdi. O tarihte ya çok büyük bir felâketin, ya da çok büyük bir hayrın doğacağına inanırlardı.

işte, ispanyol Hemen Cortez, 1519 yılında Meksika'ya Ayak bastığında, Aztekler'in 52 yıllık dönemi bitmek ve yenisi başlamak

üzereydi.

Tarih sahnesi o gün şöyle açılır: Vera Cruz sahillerine İspanyol kalyon ve kadırgaları yanaşmıştır. Bu ev büyüklüğündeki dev gemileri ağaçlar arasında hayretle seyreden Aztek'ler, bir de bakarlar ki, içinden sakallı ve beyaz suratlı insanlar çıkıyor. Ardından da, hiç görmedikleri dört ayaklı, yeleli ve tel kuyruklu bir takım yaratıklar (atlar) geliyor! Sonra da bu iki yaratık tek oluyor (Yunan Mitolojisindeki "at-insan" "centaur"lar gibi!) Zaman zaman da kopup, ayrı iki yaratık oluyor!

Bu ancak tanrıların işi olabilirdi! Haber başkentte İmparator Montek-zuma'ya ulaşınca, 52 yıllık dönemin hayır ve şer beklentisi içinde olan bu Aztek hükümdarı, bunu, "yine bir gün geleceğim" deyip kaybolmuş olan Yalvaçları "Tüylü Yılan "in avdeti şeklinde yorumladı. Suratı "tüylü" ve "beyaz tenli" İspanyollar büyük törenlerle karşılandı. Meksika şehrinde sarayda misafir edilen Cortez ve birkaç yüz kişilik ordusu, Azteklerin zenginliğini ve hele altın bolluğunu görünce deliye döndüler. Cortez'in metresi olan bir Aztek Prensesin de yardımıyla, kendilerini misafir eden imparatoru esir aldılar, Aztek ordusunu ve koşuşan halkı top ateşiyle imha ettiler ve şaşkınlıktan yararlanıp koca imparatorluğu ele geçirdiler.

Peruda ise, "fatih" (Conquistadore) sıfatına pek de yakışmayan ihanetlerle bir başka İspanyol, Francisco Pizzaro, 1532de İnka İmparatoru Ata-Hualpa'yı esir alıyor ve katlediyordu.

400 kadar İspanyol askerinin nasıl olup da koca İnka İmparatorluğunu çökerttiği şaşılacak bir şeydir, Gerçi hile, ihanet ve top-tüfek ateşi bunu kısmen izah ederse de, ana sebep, İnka devletinin yapısındadır. Son derece merkezi ve Komünistvâri bir sistemle yönetilen devletin tebâları koyun sürüsü haline gelmişti. Merkezdeki baş düşünce, millet, kafası kesilen vücut gibi yıkılıvermiştir.

Ayrıca, Keçua (keçi) aşiretinin egemen olduğu İnka İmparatorluğunun yeni fethettiği toprakların halkı da bölücülük peşinde koşmuş, düşmanla elbirliği etmişlerdir. Neticede, İnka İmparatorluğunun hakimleri de, hükmettikleri de perişan olmuş, İspanyolların gaddar yönetimi altında bin beter olmuşlardır.

İnka tarihini okudukça, 1. Dünya Savaşı sırasında, Osmanlı İmparatorluğunun düşmanlarıyla elbirliği eden, fakat sonunda daha beter bir sömürge idaresine düşen Arap dünyasını hep hatırlarım.

KÜL OLAN BİR TARİH

"Fatih" İspanyollar, Amerika'da fethettikleri halkları, tarihte görülmemiş derecede aşırı bir şiddetle sömürmüş ve soykırımına girişmişlerdir. Kızılderilileri, "ruhlarını kurtarmak" bahanesiyle ateşlerde yakmış, "onlar tam insan sayılmaz" ırkçılığı ile madenlerde hayvanlar gibi çalıştırmış, papazlarının "şeytan işidir" fetvasıyla muazzam Aztek, Maya ve İnka kitaplıklarını yakmışlardır! Bu yüzden bu medeniyetler hakkında bildiklerimiz pek azdır.

Kızılderililerle Beyazların mücadelesi, bu ilk perdenin faciayla bitişiyle son bulmadı. Bunun renkli hikâyesini kâh romanlarda okuduk, kâh kovboy filmlerinde seyrettik. Gerçek tarih, onlar kadar ilginçtir ve sırası geldikçe bunları da anlatmak isterim.

Bu ilk perdenin acı hikâyesini kapamadan, iki noktayı daha belirteyim. Biri, son çıkan bir araştırmanın rakamlarına dairdir. Brezilya yerlileri bu XX. yüzyılda bile acımasızca sömürülmüş: 1900'le 1911 arasında, Putumayo eyaletin de, 4000 ton kauçuk üretimi tam 30.000 Kızılderilinin ölümüne sebep olmuş!

İkincisi de, "Eden bulur" atasözünün doğruluğunu gösteren hususdur.

İspanyollar, soyup soğana çevirdikleri yerlilerin altından sanat eserlerini eritip eritip Madrid'e yollarlardı. Bu kalyonlar dolusu altınlar İspanyol hazinesini öylesine zengin etti ki, milletçe bunun sefasına yattılar ve üretimi de, çalışmayı da bıraktılar. Öyle ya, her şeyi altınla almak varken ne dive yorulsunlardı?

Ama altınların da kökü kurudu (Birgün Arap'lardaki petrol servetinin tacını kaybedeceği gibi). Ardından, Meksika ve Güney Amerika'daki İspanyol sömürgeleri (oradaki yerliler değil, İspanyollar) bağımsızlıklarını ilân ettiler ve İspanya'dan koptular. İspanyol hazinesi yavaş yavaş "tamtakır kurubakır" oldu. Milletçe de üretimi terketmiş oldukları için "süper devlet" olmaktan (yani 1. ligden) çıktılar. Yakın çağların "geri kalmış" milletlerinden biri oldular.

Bu; ve engizisyonun aydın tabakayı onbinlerle yoketmesi ve yakması, İspanyol güneşinin sönmesinin temel sebeplerindendir. Kızılderililerin ahi böyle tuttu işte!

KIZILDERİLİLERE SON YURDU DA ÇOK GÖRDÜLER!...

Bugün Birleşik Amerika'daki Kızılderililer'in sayısı yarım milyonu bile bulmamaktadır. Beyazların Kızılderililer'i topraklarından sürmek için giriştikleri mücadele, geçen yüzyılın en büyük soykırımlarından biridir ve insanlık adına, utanç vericidir...

Reha Oğuz TÜRKKAN

1870'lerde Kırımda İsmail Gaspıralı, yurtlarını Ruslara kaptıran Türklerde birlik fikrini uyandıracak gazetesini çıkarıyordu. 1874 yılında, Bosna-Hersek'te Sırplar'ın Osmanlı İmparatorluğuna karşı isyan hazırlıkları başlamıştı. İstanbulda Ahmet Midhat Efendi ile Eşref eserlerini vermiş, Namık Kemal de son mücadelesine girişmişti. Alexander G.Bell ilk telefonu icad etmiş, Disraeli İngiliz Başbakanı olmuş, Fransa da Annam'ı (Viyetnam'ı) sömürge yapmıştı.

ÇORAK TOPRAK ÜLKESİ

İşte o günlerde dünyada bunlar olurken, Amerika'da da, güneybatı illerindeki Kızılderililer'in ellerindeki son topraklar "Beyazlar" tarafından alınmış, bu yurtların eski sahiplerine ise "rezervasyon" adı verilen çorak topraklara yerleşme emri çıkarılmıştı. Artık kendi kendilerini geçindirmeleri için avlanmaları yasak edilmiş, Washington'un zaman zaman vereceği erzakla ve yetiştirebildikleri kadar mısırla yetinmeleri münasip görülmüştü.[78]

Kiowa Kızılderili aşiretinin şefi (Reisi) Satanta, gene o tarihte Amerikan Büyük Pederine (Cumhurbaşkanına) yolladığı mesajda şöyle diyordu:

"Duyduğuma göre bizi, dağın bayırında bir rezervasyona yerleştirmek istiyormuşsunuz. Ben istemiyorum. Ben bozkırlarda başıboş ve hür dolaşmayı seviyorum. Ancak orada kendimi hür ve mutlu hissedebiliyorum. Yerleşince sararıp soluyor ve ölüyoruz. Mızrağımı, okumu ve kalkanımı gömdüm, daha ne istiyorsunuz?... Çok zaman evvel, bu topraklar babalarımızındı, ama bugün dereboyu gittim miydi, kıyıda hep askerlerinizin kamplarını görüyorum. Bu askerler

78 *Son bir araştırmanın rakamı: Kızılderililerin gıda kaynağı olan ve dikkalle ve ölçüyle avladıkları bizon (yaban manda) sürüsünü Beyazlar sırf eğlence olarak avlayarak hemen hemen tamamen yok ettiler. 30 milyon bizon vurulup öldürüldü, çiğnenip hatıra **Fotoğrafları** çektirildi. (National Geographic. Dergisi-TV 10 kasını 2007 sabah 11:30 programı.)

ağaçlarımı kesiyor, bu askerler yaban sığırımı (bizonu) öldürüyor. Bunları görünce yüreğim çatlar gibi sızlıyor. Beyaz adam çocuk mu ki, yemeyeceğini öldürüyor? Kırmızı adam av vurdu mu, bunu aç kalmamak, yaşamak için yapar, sadece öldürmek için değil."

Gerçekten de, 1872 ile 1874 arasında 3.700.000 yaban sığırı öldürülmüştü, bunun ancak 150.000 kadarını Kızılderililer yemek için avlamış, üç buçuk milyondan fazla hayvanı beyazlar, sırf av zevki için vurmuşlar, derisini yüzdükten sonra cesedi çürümeye terketmişlerdi. (Bugün bu "bizon" hayvanı, nesli tükenmek üzere olan türlerdendir ve yok olmasın diye, son kalanları üzerlerine titrenerek bakılır).

"HÜR DOĞDUM, HÜR YAŞADIM"

Komançi'lerin Şefi Parrava - Samon (On Ayı) da, Texas'taki yurtlarını kaybetmeleri üzerine Washington'a yolladığı mesajın bir bölümünde şöyle diyordu:

"Bana yolladığınız sözlerde sevmediğim şeyler var. Şeker gibi tatlı değil; olmamış kabak gibi acı. Rezervasyonlara yerleşin diyorsunuz; evlerde oturmalıymışız. Bunları istemiyorum. Ben bozkırlarda doğdum. Orada rüzgâr hür eser. Orada güneşin ışığını kıracak duvar yoktur. Orada kapalı köşeler yoktur ve her şey özgürce nefes alır. Ben oralarda ölmek istiyorum, duvarlar arasında değil. Rio Grande ile Arkansas arasındaki her dereyi, her pınarı bilirim. O ülkede ben avlandım ve yaşadım. Benden önce babalarım gibi. Ve onlar gibi ben de oralarda mutlu oldum. Washington'a gittiğimde Büyük Beyaz Peder olan sen, Komanci yurduna kimsenin karışmayacağına söz vermiştin. Kendi topraklarımızda dilediğimiz gibi yaşayacaktık. Şimdi ne diye evlerde yaşamamızı ve ata yurdumuzun derelerini, güneşini ve rüzgârını terketmemizi istiyorsun?"

Bütün bu şairane protestolar cevapsız kaldı. Rezervasyona gelmeyen Kızılderililer'in askerlerce öldürüleceği bildirildi. Bu ültimatoma ancak birkaç yüz Kızılderili boyun eğdi. Sonradan cumhurbaşkanı olacak olan General Sherman, aşiret reislerinden Satanta ile Yalnız Kurt'u müzakereye davet etti; davete gelen iki reisi tutuklatarak Klowa aşiretine ültimaton yolladı: Rezervasyona gelmedikleri takdirde şeflerini asacaktı.

GENÇ YİĞİTLERİN İSYANI

Bu kalleşlik sonucu mağrur Klowa'lar kuzu gibi beyazların çorak-toprak "Hapishanesine" yerleşmek üzere geldiler. Fakat rezervasyonun zor hayatına dayanmak imkânsızdı. Çorak toprakta yetişen cılız mısır koçanları kimseye yetmiyordu. Amerikan hükümetinin vadettiği erzak yardımı da, kâh yolsuzluktan, kâh hırsızlık ve idaresizlikten, rezervasyona ulaşıncaya kadar bir avuç kalıyordu. Üstelik at hırsızı beyaz çeteler bir gece rezervasyona girmiş, zavallıların 300 kadar en iyi atlarını alıp kaçmışlardı.

Genç savaşçılar buna dayanamamış, geri kalan atlara atladıkları gibi hırsızların peşine düşmüşlerdi. Texas'a kadar kovalamış, fakat izlerini kaybetmişlerdi. Bunun üzerine Meksika'ya akın etmiş, orada çalınan kendi atları sayısında at toparlamış ve tekrar sınırı geçmişlerdi. Fakat çatışmalarda hem Meksikalı, hem de Amerikalı askerleri vurmuşlar, iki yiğitlerini de kaybetmişlerdi: Bunlar, Yalnız Kurt'un oğlu ile yeğeniydi.

YALNIZ KURT'UN ÖCÜ

Rezervasyona bu kara haberle döndüklerinde Yalnız Kurt üzüntüden deliye dönmüş, saçını töre gereği kesmiş (eski Türk töresi gibi), çadırını yakmış ve atını kurban kesmişti. Öç almaya ant içerek ata binmiş ve birkaç yiğidiyle birlikte rezervasyondan kaçmıştı. Dosdoğru Texas'a akın eden Yalnız Kurt, oğlunun ve yeğeninin mezarını bulmuş, kemiklerini almış ve yolunu kesmeye çalışan askerlere ateş ede ede, dostları Komançiler'in rezervasyonuna kadar gelebilmişti. Orada, soydaşlarının Güneş Dansı bayramlarına katılmıştı. Az sonra Satanka da onlarla buluştu. Cheyenne ve Arapaho aşiretlerinin de geldiği bu törende, yaban sığırının tükenmek üzere olduğu, daha kötüsü, beyaz adamın "Demir Atı" (Demiryolu)nun topraklarından geçeceği haberleri geldi. Buralardan tren de geçerse artık onlara hiç hayat hakkı kalmayacaktı.

Bir savaş çetesi kuruldu ve tam o sırada hür bozkırlarda yaban sığırı sürülerini imha etmekte olan beyaz avcılara hücum kararı verildi. Ne çare ki taş binalar arkasına sığınan avcılar, saldıran yiğitleri, ellerindeki yeni-icad sığır tüfekleriyle perişan etliler.

ERGENEKON GİBİ BİR GİZLİ YURT

General Sherman, çevredeki bütün kalelerden asker çıkardı. Klowa'larla Komançi'ler, yalnız kendilerinin bildiği gizli bir yurda kaçtılar. Burası, düz bozkırda uzaktan bakılınca hiç fark edilmeyen, kılıçla yarılmış gibi bir çöküntünün oluşturduğu bir dere boyuydu. Çepçevre aşılmaz kayalarla ve şelâlelerle kaplıydı. Ergenekon gibi, dar bir yardan girilirdi bu gizli yurda.

"Palo Duro" isimli olan bu yeri Beyazlılardan ancak Coronado, XVI. Yüzyılda görmüştü. Cennet gibi bir yerdi: Dereler, söğütler ve yaban sığırlarının bayıldığı yüksek otlarla kaplıydı.

Kaçak Komançi, Klowa ve Cheyenne Kızılderililer buraya sığındılar. Yaz sonuydu. Gereği kadar sığır vurdular, etleri kış için kurutup kavurma yaptılar. Yağı ve ilikleri tulumlarda sakladılar, sinirleri ok kirişi ve dikiş ipliği için işlediler, boynuzlarından bardak ve kaşık yaptılar, kıllardan ip ve kuşak imal ettiler; derileri de çadır, elbise ve çarık için debbağladılar. Otlaklarda, iki bin kadar atları yaban sığırlarla ortaklaşa otluyordu. Kadınlar iş görüyor, çocuklar derede oynuyorlardı.

Bu, birkaç bin Kızılderili'nin son cennet yurduydu. Eskisi gibi mutlu oluvermişlerdi.

GİZLİ YURDUN TAHRİBİ

Ama beyaz adam, bunu meydan okuyuş sayacaktı. O yılın eylülünde, Sherman'ın emri üzerine Dodge, Concho, Bascom ve Sili kalelerinden binlerce mavi elbiseli asker, ellerinde mavzer, artlarında topçu, bir avuç hürriyet âşığı Kızılderili'yi aramaya koyuldular. Ve casusları sayesinde gizli yurdu buldular.

İlk hücumu, Yalnız Kurtun Kiowa'ları karşıladı. Kadın ve çocukların kaçışına fırsat verecek kadar dayanabildiler. Arta kalanları geri çekildi. Askerler çadırları yakmaya ve yerlilerin kış erzaklarını tahribe başladılar. Gün biterken bin at yakalanmış ve öldürülmüştü. Bozkıra atılan Kızılderililer ateş altında perişan olmuş, yaya kaçışıyorlardı. Ne kışlık elbiseleri, ne de gıdaları kalmıştı.

Askerler çocuk, kadın dinlemiyor, yakalayabildikleri Kızılderili'yi öldürüyorlardı. General Sherman, "İyi bir kızılderili, ölmüş olanıdır"

dememiş miydi?

Bu soykırımını durdurma ümidiyle, belli başlı şefler, Sili Kalesine kendiliklerinden gelip teslim oldular, Derhal zincire vuruldular. Texas'a hapse atılmak üzere götürülürken, göz yaşartıcı sahneler oldu.

Daha önce de, Büyük Şef Yaşlı Stank kelepçeli olarak arabaya alılmış, fakat kaleden çıkar çıkmaz, kelepçeli elini gözünü kırpmadan koparmış, sağlam kalan tek eliyle gizlediği bıçağını kapmış, ara bacı askeri vurmuş, bir başka askerden kaptığı tüfeği boşaltırken ve kurşun yağmuru altında can verirken, Kiowa yiğitlerinin türküsünü haykırmıştı.

"Ey güneş! Sen hep kalacaksın, Ama biz, yiğitler, ölmeliyiz! Ey toprak!" Sen hep kalacaksın, Ama biz, yiğitler, ölmeliyiz!"

Bu seferki tutsaklar sağlama bağlanmış, el ve ayaklan zincire vurulmuştu. Arabalar ufukta kaybolurken perde iniyordu. Texas'ta Koca Yiğit Satanta, bir hastanede ölmek üzereyken pencereden kendini atmış ve kendi iradesiyle ölmeyi tercih etmişti. Yalnız Kurt da az sonra onu takip etmişti.

İYİLİK ET...

Rezervasyonda Komançilere, çorak toprakta mısır nasıl ekilir öğretsin diye Washingtondan Tatum adlı bir tarım uzmanı yollanmıştı. Ne acıdır ki Komanci'ler, Texas'tayken zaten mısır ekiyorlardı ama, beyazlar onları yurtlarından sürünce, yaşamak için avcılığa dönmüşlerdi. Onların bir Beyazdan mısır ekimini öğrenmeye ihtiyaçları yoktu.

Daha da acısı, Massachusetts'e 1621de İngiltereden göçen ilk beyazlardan olan "Pilgrim'lere, yerli Amerikan bitkisi olan mısırı getiren ve onlara mısır ekmeyi ve hindi avlamayı öğreten, böylelikle 1621-1622 kışını açlıktan ölmeden geçirmelerini sağlayan Squanto adlı bir Kızılderili değil miydi?

"Ey kahpe felek" dese Kızılderililer haklı olmazlar mı?

Milliyet Gazetesinde 10 Ocak 1990da başlayan "İnsanın İnsana Zulmü" başlıklı dizimin ilk üç yazısı (diğerlerini kaybettiğim için ancak bunları sunuyorum. Yeterlidir sanırım).

İNSANIN İNSANA ZULMÜ
AVRUPALININ YAYILMA VE SÖMÜRME HIRSI

Amerika tabirini, sadece bugünkü "ABD'li Amerikalılar" olarak değil, Amerika'nın "Keşfinden" sonra, bu kıtayı istila eden bütün "Beyazlar" anlamında kullanıyorum.

Amerika'nın güneyini, kuzeyini, ortasını fethedenler -İspanyollar Brezilyalılar, Hollandalılar ve Anglo Saksonlar- o derece vahşice davranmışlar ki, Amerika'nın keşfinin 500'üncü yıldönümü için hazırlıklar yapıldığı şu günlerde[79] "vahşi" sıfatını yapıştırdıkları yerlilerin torunları, bunun bir "kutlama" değil, "lanetleme" günü olarak anılması için hareket geçmişlerdir. Meksika'dan, Güney Amerika'nın en güney burnundaki Tierre del Fuego "Ateş Toprağı" bölgesine kadar protestolar yağmaktadır.

Yıldönümü komitesi, etliye tuzluya karışmamak kaygısıyla, kutlamalar "İbero Amerikan Komisyonları Amerika'nın Keşfinin 500'üncü Yıldönümü" şeklinde değiştirmişlerdir. Protestoların hakkı var: Eski Amerika'nın vahşisi olsun, medenisi olsun, o tarihten beri hep soykırıma uğratılmıştır.

***

Ünlü bir Kızılderili lideri olan Tecumseh, soyunun mazisine bakıyor ve şöyle diyor:

"Halkımın bir zamanlar güçlü olan nice kabileleri bugün nerede? Yaz güneşinin altında eriyip giden karlar gibi, beyaz adamın açgözlülüğü ve baskısı karşısında hepsi yitip gittiler."

79 Amerika'nın **Kristof** Kolomb tarafından 12 Ekim 1492'de "Keşfî"nin **500'UncU** Yıldönümü Kutlama Komitesi, bunu 12 Ekim I992'de yapmayı tasarlıyor.

ESKİ MEDENİYETLERİN YIKILMASI

Ünlü bir Amerikan tarihçisi şöyle yazıyor:

"Amerika kıtasının Avrupalılar tarafından fethi, insanlık tarihinin en karanlık sayfalarından biri sayılmaktadır. Acaba ne kadar aşiret, ne kadar Kızılderili köle edildi, ırzına geçildi ve öldürüldü? Bunun sayısını tutan olmamıştır.

"Amerika kıtasında, insanın insanı yok edişinin ve katliamının acı hikâyesinde suç, tek bir Avrupa milletine yüklenemez. Bu, toptan beyaz adamın (özellikle Batı Avrupalıların) dünyaya yayılma ve sömürme hırsının işidir."[80]

Bir papaz, Dayanamıyor

1492de Kristof Kolomb ve ondan sonrakiler Amerika kıtasına ayak bastıklarında yerli halk tarafından çok dostça karşılanmışlar ve misafirperverlik görmüşlerdir.

Kolomb, raporunda "Öylesine bir sevgi gösteriyorlar ki, sanki kalplerini bize verecekler sanırsınız" diyerek hayretini gizlememiştir.

Aynı kâşif, İspanya'ya (Saraya) yazdığı mektupta şunları da bildirmekteydi: "Buradan, kutsal Teslis adına, ne kadar satılabilirse, o kadar köle yollayabiliriz.

Bu "müjde" üzerine İspanyol "fatihleri" (conquistadores) Amerika yolunu tuttu ve kıtayı kasıp kavurdu; onlara bir ara refakat eden "Dominican" misyoneri Barteleme de las Casas, Karayip Adalarında, kendi yurttaşlarının vahşetine şahit olarak şöyle yazdı:

"Askerlerimiz çok zalimce katliamlar yaptılar. Köyleri ve şehirleri bastılar, ne kadın, ne erkek, ne yaşlı, ne de çocuk, acımadılar. Gebe kadınlara bile insaf etmeyip, karınlarını yardılar, cenini çıkarıp, doğradılar. Çocukların masum kafalarını kayalara çarptıktan sonra sulara attılar ve garip bir alayla 'Yüz bakalım' diye bağırdılar.» Zaman oldu, sehpalara yerlileri 13'er olarak bağladılar, altlarını ateşle tutuşturup, bu zavallıları yaktılar, sonra da, Allah korusun, bunu, peygamberimizin ve havarilerinin şerefine yaptıklarını ilan ettiler. Acıyıp da öldürmediklerinin ellerini keser ve öyle salıverirlerdi."[81]

80 The Inclian Heritage of America, Alvin M. Josephy Jr. 1969, S: 277.

81 Historiadc la İndians. Madrid 1927(TheTcarsofthe Indians) "Kızılderililerin Gözyaşları" diye tercüme eden **S.** Philillps, Stanford.

Bu Hıristiyan "fatihler", ne de çok ataları Haçlı fatihlere benziyor (ve ne de Müslüman Türk fatihlerine hiç benzemiyor) değil mi?

Aztekler'in Sonu

Karayip Adaları, böyle vahşetlerle ele geçirilince, ölen yerlilerin sayısı 6 milyonu aştı. West Indies-Batı Hindistan denilen bu bölge Kızılderilileri yeryüzünden silinmiş oldu. Bugün, o adalardaki "yerliler", ilk halkın artıklarının, Afrika'dan gelme köle Zenci ve Beyazların karışımından doğmadır.

Fetih, bu minval üzerinde adadan adaya ve kıtaya sıçraya sıçraya devam etti. 1519'da Hernan Certez, Meksika'ya ayak bastı. Kendisini kolları açık kabul eden Aztek İmparatorunu hileyle öldürdükten sonra, hiç ateşli silah ve at görmemiş olan halkı da katletti. 1521'de Aztek İmparatorluğu çökmüş, ülke talan edilmiş, medeniyet ve kültürleri yıkılmış, halkı da köle edilmişti.

İnka ve Maya'nın Sonu

Aynı şeyleri 1532'de, Peru'da Pizarro yapmış o da İnka İmparatorluğunu, kültür ve medeniyetleriyle birlikte yakıp yıkmıştı.

Maya medeniyetinin ve çok zengin kitaplarının yakılması, tashihi kabil olmayan bir barbarlıktır. Bu çok ileri medeniyetin eserleri, Diego de Landa gibi fanatik (bağnaz) bir papazın fetvasıyla yakılmış, milli kültürlerine bağlı kalmak isteyen yerliler grup halinde öldürülmüş, altın ve gümüş sanat eserleri de eritilip, İspanya'ya yollanmıştır.

Ters Tepen Yağma

Kızılderililerin dolaylı yoldan öçleri alınmıştır. Bu kolay talan ekonomisiyle yaşamaya alışan İspanyollar hiçbir şey üretmez olmuş ve kalyon dolusu servetin sonsuza dek İspanya'ya geleceğini sanmış-, kırdır. Ardı arkası kesilince, üretkenliği unutmuş olan İspanya, hızla çökmüştür. İspanya'nın geri kalmışlığının bir sebebi, aydın tabakasını engizisyonlarda harcaması ise, öbür sebebi de, bu yağma ekonomisine alışkanlıkları olmuştur.

AĞLADIĞIMIZ YOLLAR

Tarihin kızıl lekeli sayfalarını hızla çevirelim ve şu "dostumuz" Amerikalıların önce "İngiliz kolonisti", sonra da "Yanki-Amerikalı" olarak hemcinsi olan diğer insan evlatlarına neler yaptıklarını okuyalım.

Yardımın Teşekkürü

İngiliz kökenli beyazlar (Puritan mezhepliler), 1620de Plymouth bölgesine yerleşiyor. 1620-21 kışında açlıktan ölme tehlikesi geçirirlerken, civar Kızılderilileri onlara acıyor, hindi ve Amerika'nın yerli bitkisi olan mısır getiriyorlar. (Bugün bile Amerikalılar, bu olayı 11 Kasımda "Thanksgiving Day" Şükran Günü olarak ve ailece hindi yiyerek kutlarlar ama, Tanrıya şükran dualarında Kızılderilileri de anmak hiç akıllarına gelmez)

Kızılderililer bu Beyazlara balık tutulacak yerleri gösterir, mısır yemesini, ve yetiştirilmesini öğretirler. Buna karşılık arazileri ellerinden alınır, reislerinin kellesi 20 yıl Plymouth'da sergilenir, halkı yok edilir, çocukları köle edilir.

1636da Puritanlar, Mohegan (Bozkurt) Kızılderililerinin Connecticut'taki kasabalarına saldırır ve yakarlar. 600 kadar Kızılderili yanarak ölür. .

Doğu kıyılarında, ateşli silahlarla ve yangınla başlayan bu Beyaz (Amerikan) Yayılması, 1890'da son Kızılderili direnişinin de katliamla bitip Atlas ve Pasifik okyanusları arası olduğu gibi Beyazların eline geçinceye kadar devam edecektir.

Kızılderililer yiğitçe savaşacak, Amerikalılar ise kâh savaş alanında top ve tüfekle, kâh barış masasında hileyle, kâh köylerin basılıp halkının öldürülmesiyle, mücadeleden galip çıkacaklardır. 2 milyar dönüm (ingiliz dönümü) Kızılderili arazisi Amerikaların eline geçecek, Kızılderili yurdu tümüyle kaybolacaktır.

Söz Tutmak

Barış masasına oturan Kızılderililere, silahları bırakmaları için birçok tazminat (özellikle yaşayabilecekleri yeni yerler) taahhüt edilmiş, hemen hemen hiçbiri yerine getirilmemiştir. O kadar ki, Amerika'dayken dostum olan çağdaş Kızılderili bir yazar, son eserle-

rinin birinde, şu satırları yazmaya mecbur olmuştur:

"Amerikan hükümeti (vaktiyle Hitler'i), şimdi de Sovyetler'i, anlaşmalara sadık olmadıkları için kınamakla ve 'Onlara güvenilmez' demektedir. Biz Kızılderililer bu ithamlara acı acı güleriz. Amerika, çeşitli Kızılderili aşiretlerle dört yüzden fazla anlaşma ve müşahede imzalamıştır ama, bir tekini bile bugüne kadar yerine getirmemiştir."[82]

Bir başka Kızılderili de şunu söylüyor: "Bize, hatırlayamayacağım kadar çok söz verdiler, sadece birini tuttular: Vatanınızı alacağız dediler; aldılar."[83]

Kan ve Gözyaşı

1838de Georgia iline anlaşma sonucu yerleşen Cherokee Kızılderililerini hükümet kuvvetleri zorla yerinden alıp kış kıyamette günlerce yürüttürüyorlar ve çorak yerlere bırakıyorlar. Kızılderililerin dörtte biri yollarda ölüyor. Cherokeeler bu acı yolu "Ağladığımız yollar" diye ağıtlarda dile getiriyorlar.

Sioux Kızılderilileri, Şaman "Oturan Boğa'nın önderliğinde ve "Çılgın At"ın kumandasında, 25 Haziran 1876da ilk defa Amerikan ordusunu tam bir yenilgiye uğratıyorlar.

Amerikan hükümeti yeni kuvvetler sevk ediyor. Kızılderililer nerede bulunursa öldürülüyor. Mağaralara sığınan kadın ve çocuklar da top ateşiyle imha ediliyor.

Kızılderili "Scalp'i (kafa derisi) getirene mahalli hükümetler 5 dolar ödül veriyor ve insan avcıları, çocukları bile öldürüp saç derisini satıyorlar.

1864'te, barış anlaşmasının şartlarını Sand Creek vadisinde oturup bekleyen Cheyenne ve Arapaho Kızılderili aşiretlerine Amerikan süvari müfrezesi aniden saldırıp, kadın ve çocuklar dahil, yerlileri katletmişlerdir.

Arapaho'ların reisi Tosavi, barışmak için General Sheridan'la buluşunca, dost olmaya çalışarak, "Ben var iyi Kızılderili" gibi bir laf eder. Amerikalının cevabı şu olmuştur:

"Gördüğüm tek iyi Kızılderili, ölü bir Kızılderilidir."

82 Vine Deloria, Custer died for your sins. 3,28

83 R.Hofstadler, American Violence, 1969

Bu söz günümüze kadar gelmiş ve Amerikalıların bir özdeyişi olmuştur. "İyi bir kızılderili ölü bir Kızılderilidir."

Vaktiyle, Iowa eyalet valisi de buna tam inanmışlardan olacak ki, Tilki aşiretinin reisi "Atmacanın iskeletini çalışma odasında süs olarak yıllarca sergilemişti.

Bir başkası da "Kara" adlı Kızılderili reisinin husyelerini kesip tütün kesesi yapmıştı.

Bunların kişisel "manyaklıklar" olmadığını, Kongre tutanaklarını gördüğümüzde, vahşetin yaygınlığına şahit olacak ve "İyi bir Kızılderili ölü bir Kızılderilidir" sözünün neden halkın ağzında bir özdeyiş haline geliverdiğini anlayacağız.

Amerikan Vicdanı

Beyazların Kızılderililere karşı işledikleri vahşetler bir ara o kadar ayyuka çıkmıştı ki, birkaç vicdanlı senatör, Kongrede soruşturma açtırdı. Amerikalıların psikolojisini bilenlerin buna şaşmamaları ve işin içinde hile aramamaları gerekir. Amerikalılar çelişkili bir millettir; onun için niyetimiz onların sade "kara" tarafını göstermek değildir. Nixon olayını hepimiz hatırlarız: koca bir Cumhurbaşkanı bir sürü usulsüzlükler yapmış, bunları örtmek için yalanlar söylerken de yakalanmıştı. Amerikalıların sırf "kara" yönünü göstermek isteyen Avrupalılar, Amerikan toplumunun kokuşmuş olduğunu yazıp durmuşlardı; ancak aynı Amerikan toplumu işin arkasını bırakmamış bir an bile tepkisini yavaşlatmamış, yasaları harekete geçirmiş ve o "koca Cumhurbaşkanını" "tahtından" indirebilmişti.

Cumhurbaşkanı yardımcısı güçlü Agnew (Rum kökenli Agnopulos) da suistimalden hapse atılabilmişti. "Devr-i sabık suçlaması yapmayacağız" zihniyetini reddeden bir tutum işte.[84]

"BİR HALKIN DÜŞÜ ÖLDÜ ORADA..."

Bunun gibi, Amerikan, halkının ve ordusunun vahşetlerini de sorgulayan gene Amerikan vicdanı olmuştur. Kongre soruşturmalarının tutanaklarını bu açıdan okumak gerekir.

Bu zabıtlarda ciltler dolduran vahşet ve soykırım olayları anlatılmaktadır. Burada sırf örnek olsun diye, bir-iki parçayı alacağız.

84 Aynı davranışı **1998'de** Başkan Clinton-Monica skandalında da görmedik mi?

39. ABD Kongresinin 2. oturum Senatör raporunda adı geçen Robert Bent'in ifadesi:

"Kendilerini bağışlatmak için yalvaranların bile hepsini askerler vurdular. Bacağından aldığı yarayla yerde yatan bir kadına takıldı gözüm, askerlerden biri kılıcını çekti ve kadının yanına geldi. Kadın kendini korumak için kolunu kaldırdı, asker kılıcıyla bu kolu kopardı. Bu kez öbür kolunu kaldırdı, asker onu da kopardı ve öldürmeden, öylece bırakıp gitti. Erkekler, kadınlar ve çocuklar hiç ayrım yapılmadan tüyler ürpertici bir soğukkanlılıkla boğazlanıyordu... Altı yaşında bir kızın eline beyaz bayrak vererek ortaya saldılar. Kızcağız daha birkaç adım atmıştı ki, vurulup düştü, daha sonra hepsi vurulup öldürüldü... Gördüğüm bütün ölülerin kafa derileri yüziilmüştü... Karnı ortadan yarılmış bir kadın yanı başında henüz doğmamış çocuğuyla yerde yatıyordu."

Papaz Albay Chivington'un teğmenlerinden James Connar:

"Ertesi gün savaş meydanında kala derisi yüzülmemiş tek bir kadın, erkek ya da çocuk ölüsüne rastlamadım. Çoğunun gövdesi en korkunç işkenceye uğratılmıştı. Erkek, kadın, çocuk hepsinin cinsel organları kesilmişti... Askerlerden birisinin sırığa takıp teşhir etmek için kadın uzvu kestiğini, başka birisinin de yüzüklerini almak için Kızılderililerin parmaklarını kestiğini gördüm. Bütün bunlar Albay Chivington'un bilgisi dahilinde yapılıyordu." (39. ABD Kongresi 2. Ot. S. 53 Berthrong S. 220).

Tutanaklarda adı geçen albay rütbeli metodist papazı Chivington, özel Colorado müfrezeleri kurmuş ve askerlerine kan dökme ve Kızılderili kafa derisi toplama emri vermekten zevk almıştır. Ama, yukarıda görüldüğü gibi vicdanı rahatsız olan Amerikalılar da vardı. Bu davranışı ayıplayan bir grup subaya kanlı elli papaz şöyle bağırmıştır:

"Lanet olsun! Ben buraya Kızılderilileri öldürmeye geldim! Tanrının gözü altında Kızılderili öldürmek için her yola başvurmanın doğru ve şerefli bir iş olduğuna inanıyorum!"

Milli Ruhu Çökertme Gayreti

1880de 16 bin kadar Sioux Kızılderilisi, yaşanması çok zor bir reservation (temerküz kampına) konuyor. Bu artık onların yeni yurtları olacaktır. Avcılık yasak ediliyor ve hükümet, açlıktan ölmeyecek

kadar gıda dağıtıyor. Töreleri yasadışı tutuluyor, dinleri zorla değiştirilip, Hıristiyan yapılmak isteniyor. Çocuklar, misyoner okullarına yollanıyor ve yollamayan ailenin gıda kartı iptal ediliyor.

1890 yılının sonlarında, Şaman "Oturan Boğa", eski törelerden kuvvet alan "ata ruhları dansını yayıyor ve milli bir ruh Kızılderilileri vecde getiriyor. Buna kızan Amerikan muhafızları şanlı Şamanı ve dansı yapmakta olan 300 kadar kadın ve çocuğu öldürüyorlar. Bu tarihi olaya "Wounded Knee" katliamı denir. (1960'larda bir grup Kızılderili genç, bu soykırım olayının geçtiği yeri işgal etmiş ve polisin boşaltma emrine aylarca direnmişler, zulmün hatırasını canlı tutmuşlardır.)

Kuzey Amerika Soykırımı

Beyazlar gelmeden evvel, bugünkü Amerika Birleşik Devletlerinde 850 bin kadar Kızılderilinin yaşadığı tahmin ediliyor. (Ayrıca Meksika ve Orta Amerika bölgesinde 7 milyon, Güney Amerikada ise 10 milyon).

Bugün (yani nerdeyse 500 yıl sonra) Birleşik Amerika Kızılderilileri (melezler dahil), ancak 571 bin kadardır. Yani çoğalmamışlar, azalmışlardır. (500 yıl boyunca, başlangıçta 1 milyon kadar olan nüfus bugün en azından 70-80 milyona varmış olmalıydı, halbuki yarım milyondur). Son yılların dirilmesi' olmasa, soy olarak tümüyle yok olmak üzereydiler (1910'da ancak 200 bin Kızılderili kalmıştı).

Reis Kara Geyik gençliğinin yurdunu hatırlıyor. "O zaman kaç kişinin öldüğünü anlayamamıştım. Şimdi kocamışlığımın şu yüksek tepesinden gerilere baktığımda, yerde birbirleri üzerinde yığılı duran boğazlanmış kadınları ve çocukları, hâlâ o genç gözlerimle görebiliyorum ve orada, o kanlı çamurun içinde bir şeylerin daha öldüğünü ve o kar fırtınasına gömüldüğünü görebiliyorum... Evet, bir halkın düşü öldü orada... Güzel bir düştü evet!... Sonra bir ulusun umudu kırılıp paramparça oldu. Artık yeryüzünün merkezi yok; ölüp gitti kutsal ağaçlarımız bile..."85

"İşte İnsan!"

Bugün Kızılderililerin ortalama ömrü 37 yaştır. Verem, alkolizm ve intihar, diğer Amerikan ortalamalarının 6 katıdır. Ruhu çökertil-

miş bir ulusun tablosudur bu.

işte tarih ve buna, Latince uygun bir söz: "Ecce homo!" (işte insan!) Öyleyse, nasıl olur da, hayvanlar âlemine hakaret edercesine, zulümlere "insanlık dışı" diyebiliyoruz?

Kızılderililerin gördükleri zulmün fazlasını anlatmaya ciltler yetmez. Resmini gördüğünüz yaşlı "şef", yenik ama mağrur bir ırkın dramını çok güzel anlatmaya yeter.

Amerikalıların Kızılderililerle ilgili sayfaları bu... Ya Karaderililerin ki?

SON BİRKAÇ NOT

Bu kitabı yazıp tamamladıktan sonra konumuzla ilgili yeni birtakım haberler ve yayınlar geçti elime.

Biri, Rus genetik bilimadamlarımn DNA testleri sonucu Kızılderililerin Türklerle akrabalığını kanıtladıkları haberiydi. Bunu Hürriyet gazetesi, 25 Temmuz 1998 tarihli nüshasında, benim de resmimi koyarak verdi.

Bu bana Sunay Akının 1997'de yayınlanan "Kızkulesindeki Kızılderili" kitabındaki bir yazımla ilgili atıflarını hatırlattı. İlginç küçük kitaplar yazan sayın Akın, 61. sahifede başlayan göndermesi şöyle:

Teori kanıtlandı

Rus bilim adamları, Kızılderililer'in atalarının Altay Dağları ve Baykal Gölü arasındaki Tuva bölgesinden geldiğini kanıtladılar.

Modacıların da ilham kaynağı

Genetik inceleme

İnanılmaz benzerlik

Tuvalar kimdir

"Kızılderililerle Türkler nasıl olur da akraba sayılırlar? Bu sorunun yanıtını Ord. Prof. Dr. Reha Oğuz Türkkan 20 Şubat] 996 tarihli Hürriyet gazetesinde başlayan ve yalnızca iki gün süren yazı dizisinde şöyle verir: "Bu çok eskiye, 15.000-20.000 yıl öncesine varan bir evlenme hikayesi..." vb.

Sayın Akın tam tatmin olmamış. Hatta, Hemingway'in bir ayı hikayesi dolayısiyle, "Çingenelerle Kızılderililerin de akraba olabileceği iddia edilebilir." diyor. Daha sonra (sah.75 ve ötesinde), Atatürk'ün Kızılderililerle Türklerin akrabalığına inandığını, Necati Cumalı'nın Paris'te bir sergide gördüğü Kızılderili kilimlerinin "bizim Anadolu kilimlerinde görülen kuş desenleriyle, çizgileriyle, renkleriyle kardeş" oluşuna şaştığını ve bir soruyla bağladığını hatırlatıyor.

SunayAkın akrabalığın olabileceğini kabul ediyor sonunda, fakat önemini biraz küçümsüyor. Amerika'ya Kolomb'dan önce Türklerden başka kültürlerin de etkisinin görüldüğünü belirtip, "eh işte, bu da onlardan biri olabilir" hükmünü veriyor. Bir yerde de, iddialarımdaki bir noktayı anlayamadığını yazıyor: "Hem Kızılderililerin ataları Doğu Asya'da bulunup dillerine Türkçe karışmış, hem de Türkler Amerika'ya gelmiş, dillerinden hatıralar bırakmışlar diyor Türkkan. Bunlar ayrı şeyler değil mi?" diye soruyor.

Sayın Akın tezimi yanlış anlamış ve bunda da haklı, çünkü benim yıllardır İngilizce ve Türkçe olarak yazdıklarımdan sade Hürriyete yazdığım o iki yazıyı görmüş; orada da yeterli izahat yoktu.

Bu kitapla da anlattığım gibi, Kızılderililerle Türklerin akrabalığını apayrı iki olay olarak görmek lâzımdır. Biri, 10-12.000 yıl önceleri ve daha sonra 5000 yıl önceleri Doğu Asya ve Orta Asya'da, Kızılderililerin atalarıyla, Alpin ırkın ecdadının "evlenmeleri" sonucu doğan "Türk" soyunun bu yolla Kızılderililerle akrabalığı "amcaoğlu" gibi bir akrabalık.

Diğer olay ise, Türklerin ayrı kimlikleriyle tarihe ayak bastıkları çağlarda (Hun'ların atası, M.("). 2000-M.S. 300), Bering Boğazından geçerek, Kuzey Amerika'daki Kızılderililer arasına karışmaları.

Bu iki olayın dışında, bir de Etrüsklerin göçü var ki, belki de işin en ilginç yanıdır. M.Ö. 1000'li yıllarda, Ege kıyılarından yola çıkan denizci Turska'lar (ki bir kolları İtalya'ya göçen Etrüsklerdir). Atlas okyanusunda akıntıya kapılıp Meksika körfezine (Vera Cruz'e) varmış ve Kolomb Öncesi büyük Amerikan uygarlıklarının ilk kı-

vılcımmı "Ulmek"ler olarak çakmışlardır. Bu tezi ortaya atan bir İtalyan Etrüskologdan bu kitapta sözünü etmiş, fakat ismini hatırlayamadığım gibi, ona yazdığım mektubu da bulamamıştım. Şimdi ikisini de buldum. Hatta bu tezi bir değil, iki. İtalyan Etrüskologu ileri sürmüş: Roma Üniversitesinden Prof. Mario Baltone ile, Yale Üniversitesinden Dr. Gattoni Celli. Ben 30 Aralık 1969'da ilkiyle yazışmışım (resmini de "Science Digestde buldum.

Özetlersek: Kızılderililerin Türklerle akrabalığı sade bir kilim benzerliğine, birkaç Türkçeyi andırır kelimeye dayansaydı, bunlara "paralel-simültane icad" (yani tesadüf), ya da "önemsiz etki" olarak bakabilirdik. Fakat 320 eşanlamlı kelime + kilim vs. desenlerde aynılık + kültür (efsaneler, oyunlar) benzerlikleri +12 Hayvanlı Türk takviminin varlığı + ve nihayet DNA-genetik akrabalık işe kesinlik kazandırdığı gibi, önemini de vurguluyor.

86 Etrüsk'lerin Türklüğü konusunda yeni bir araştırmam Orkun dergisinin Ağustos. **Eylül,** • Ekim **1998 sayılarında yayınlandı,**

Yanlış Tercüme, Yanlış "İlk Amerikalı"!

Şu son yıllarda Kızılderililerin soyu ile ilgili ve yanlış tercümeden doğma komik bir haber çıktı:

1998de Haziran ayında birçok gazetemiz "Amerika'nın ilk yerlileri Kafkasyalıymış" diye manşetler attı. Okuyan da ABD yerlilerinin Çerkez, Gürcü, Azerî veya Dağıstanlı olduklarını sanacak! Oysa İngilizce'de "Caucasian" sözü, hem Kafkasyalı, hem de "Zenci, Çinli" gibi "renkli tenli" ırktan olmayan, "Beyaz ırktan" (yani Avrupalı soyundan) olan demektir. Bu cümledeki "Caucasian", Kafkas dağlarındaki halkları kastetmez.[87]

Haberin özüne gelince, ABD'de 9 bin yıl öncesine ait bulunan bir iskeletin "beyaz ırk" (Caucasien) özellikli olması konuyu değiştirmez. Tarih-öncesi çağlarda pek çok ırktan insanın (hatta Australoid'lerin bile) Amerika'ya geçtiği malum. Ancak gerçek "Amerindian'ler (Kızılderililerin ataları), Clovis ok uçlarıyla da kanıtlandığı gibi, 17.000 - 19.000 yıl önce Asya'dan Amerika kıtasına ayak basmışlardır.

Kızılderililer Seslerini Duyurmaya Başladı

1960'da ABD'de "Alcatraz" adasını ve "Little Bighorn'daki eski Kızılderili alanlarım işgal edip aylarca Amerikan güvenlik kuvvetiyle çatışarak sembolik protestolar yapan Kızılderililer, geçen yıl da Kristof Kolomb'un Yeni Dünyaya ayak basmasının 506. yılını kutlayanlara tepki olarak Honduras'ta mahkeme kurmuş ve ünlü kâşifi "soykırım" yapma suçundan temsili olarak idam etmişlerdir.

87 Dilimiz ve tercümeler konusunda çok titiz olan ve Yeniyü/.yıl gazetesindeki köşesinde çok ilginç eleştiriler yapan Şiar Yalçın da bu konuya dokundu. Ben de yakında yayınlanacak "Altın Saat" dergisinde bu ve bunun gibi komik yanlışları ele alacağım.

LEARNING MATERIALS PUBLISHING CORPORATION
SUITE 9001, EMPIRE STATE BUILDING, NEW YORK, N.Y. 10001 • (212) 695-2131

December 30, 1969

Professor Mario Baltone
University of Roma
Rome, Italy

Dear Professor Baltone:

Your name was suggested as one of the proponents of the theory of Etruscan immigration to pre-Columbian America, and that you have analyzed some Amerindian statuettes of possible Etruscan influence.

We are about to publish an encyclopedia dealing with various ethnic influences in the Western Hemisphere and will review all relevant theories.

We would greatly appreciate it if you could send us any work that you may have published on that subject in book or article form. If an English or French translation is available, it would be preferrable. Should you wish to send us a new article on this subject, we will be glad to publish it in our encyclopedia. (You may send the manuscript in Italian and we would have it translated.)

In the event that we are mistaken, and another colleague of yours, rather than yourself, is the proponent of the Etruscan theory, we would greatly appreciate it if you would advise us. In this connection, we are trying to locate an Italian linguist, Mr. Mario Cartoni Celli, who also may be involved in the Etruscan theory. If you know of his address, kindly inform us.

Expecting your early reply, and wishing you the very best in the New Year, we remain,

Sincerely yours,

Dr. C. R. Turkkan
President

ORT:R

Affiliates: Training Franchises for Computer Personnel, Inc. • Multi-Media Agency • New York Licensee: The Hadley Institute for Modern Informational Computi(School • Accelerated Learning Center • Accelerated Reading Center • Center for Culture & Leisure

işte birkaç haber ve yazı:

Kolomb yargı önünde

DIŞ HABERLER SERVİSİ

HONDURASLI bir grup yerli, ünlü kaşif Kristof Kolomb'u "gıyabında" yargılamaya başlıyor.

1492 yılında Amerika kıtasını keşfeden Kolomb'un davası bugün başlıyor.

La Esperanza kenti yakınlarında kurulacak sembolik mahkeme Kolomb'u "barışçık, etnik temizlik, soykırım, köle ticareti, tecavüz, adam kaçırma ve özel mülke zarar vermek" suçlarından yargılayacak. Popüler ve Yerel Organizasyonlar Medeni Konseyi sözcüsü Salvador Zuniga, Kolomb'un Amerika kıtasına gelişinin ardından kıta halkının her türlü felaketle karşılaştığını belirtti.

Kristof Kolomb

Konsey, Amerika'nın keşfinden sonra kıtaya gelen İspanyol ve Portekizlilerin açtıkları savaşlar sonucu 70 milyon yerlinin öldürüldüklerini ifade etti. Yerlilerin gördükleri işkence ve savaşları kınamak amacıyla yapılması planlanan sembolik mahkeme Kolomb hakkındaki uzun suç dosyasını inceleyerek bir karar verecek.

ABD'nin yerlisi Kafkasyalı

BİR grup antropolog tarafından Amerika Birleşik Devletleri'nin güneydoğusundaki Kennewick bölgesinde yapılan kazılarda çıkarılan iskeletler, Amerika kıtasının ilk sakinleri konusundaki teorileri altüst etti. İskeletler üzerinde iki yıldır devam eden yoğun çalışmalar, kıtanın ilk sakinlerinin kızılderililer olmadıklarını ortaya çıkardı. İskeletlerin, kıtaya 9 bin yıl önce gelen Kafkasyalılar'a ait olduğu belirlendi. ■ USA

Kristof Kolomb'u böyle idam ettiler

Ünlü kaşif Kolomb, Honduras'ta yerlilerin kurduğu temsili mahkemede insanlık suçu işlediği gerekçesiyle ölüm cezasına çarptırıldı. Kolomb, ölümünden asırlar sonra giyabında idam edildi.

Oklar, 2 metrelik postuz atılır

Sanat

Tarih, Kolomb'u rahat bırakmıyor

DOĞAN HIZLAN

KRİSTOF Kolomb, Honduras'ta 492 yıl sonra yeniden

Honduras'ta yapılan geçtiğimiz ay[illegible] etkisi altında bulunduğumuz etkisi.

Keşifleriyle, maceralarıyla, sevdalarıyla, öyküleriyle yanıbaşımızda.

Onyedinci İspanyol hayatına bir anda bambaşka bir boyut getiren bir isim, onbeş Leydi[illegible]

Çünkü yaşadıkları, yaşattıkları ve[illegible]

Tegucigalpa kentinde düzenlenen kongre verilmiş.

Üç yıllık **Kristof Kolomb** araştırmasının ürünü olarak, kitap[illegible] sunulmuş.

Kolomb, neden Amerika'yı keşfetti? Altı bin yıllık, ama her zaman[illegible]

Tutkulu bir denizciydi, ufuğa yaşamı, tutkuları denizin çağrısıyla[illegible]

Avrupa hayatının ufuklarına dar gelmişti.

Yahya Kemal'in dizeleri gibi[illegible] **deniz ruhuna sır vermişti.**

Tabii **Kolomb**, kuşkusuz geniş o[illegible] Tüm yazıların ilk yazısının[illegible] Bütün keşifler bir göl gibi[illegible] onda olmuş.

Keşiflerle yeni hayatın mücadelesi, sömürü koşullarında şekillenmiş kurallardan birisi.

Ancak **Kolomb** olduğunda olduğu gibi, bir yerden başlamak gerekir.

***

JACQUES Attali'nin **1492** kitabını okursanız, keşiflerin, keşiflerinin ardında yatan ticari nedenlerin, ilkeler mücadelelerinin, felsefelerin, inançların, büyük bir ustalıkla izleyebilirsiniz.

Attali şöyle diyor:

"Kita-Tarih, hâline gelen Avrupa gibi, dünyanın ortaklaşa belleğinde çok sonradan onu özetleyecek olan 1492 yılı tek bir rastantı olayının indirgenecektiği yeni bir kıtanın keşfi.

1492'deki bu olayları anlamak için, hiç kuşkusuz geride çok uzaklara gitmek gerekmektedir.

Ancak 1492'nin yalnızında, Tarihin ve Coğrafyanın bir cilvesiyle savaş beklerken fetih gelmiştir. Doğu beklenirken Amerika çıkmıştır."

Attali'ye[illegible] okurken bir yandan da **1492**[illegible]

Kolomb[illegible] belgelerin ışığında ve[illegible] olarak da yazılmış bir[illegible] Belgelerde[illegible] kalan, yeniden yaratılmış.

Kolomb'un keşfi belki de[illegible] yönünü[illegible] ilgiyi[illegible]

Onyedinci yüzyılın bir[illegible] durduğuna[illegible]

İtiraflar. **Kristof Kolomb**'un yaptıkları[illegible] yaptıkları[illegible] keşfi karşılıksız[illegible] 1502 yılında[illegible] mücadeleye[illegible] diğer iki yolda[illegible] bulmuşa[illegible] Yelkenlerden gördüklere kadar her şey[illegible]

Okuyun[illegible] **Kolomb**'u **Önleyin.**

Honduras bu[illegible] gerçeklik[illegible]

Kırmızı[illegible] belediyesinde[illegible] Cumhuriyeti[illegible] ülkelerinin[illegible] dağıtıldı[illegible]

Çıplak ayaklarla[illegible] Hıristiyan'ın beyaz[illegible] gelmediği[illegible] bir[illegible] farklı[illegible]

Yıldırım'a, kömürlerin ülkesi Liberya'nın[illegible] gördüğü[illegible] eden filmler sorduk[illegible]

Kara Afrika'dan[illegible] yıllık boyunca, sömürge[illegible] kurtulan[illegible] beyaz insanların[illegible] uygarlık[illegible] çocukları bile[illegible]

Nazım Hikmet, Ercümend **Behzad Lav**[illegible]

***

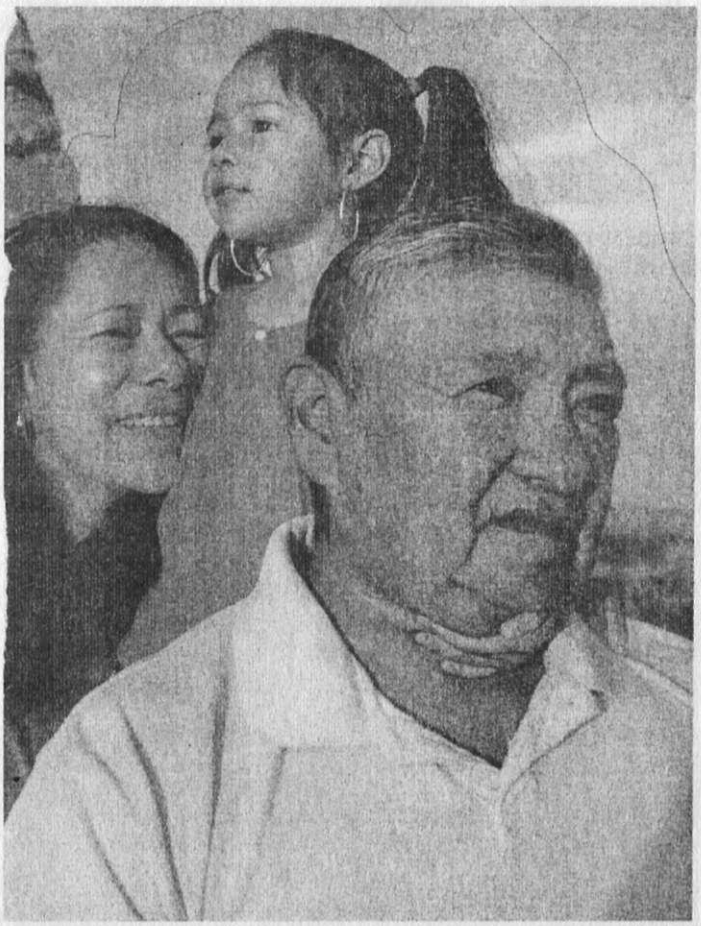
KRİSTOF Kolomb'u hem[illegible] eğlenirken hem[illegible]

Onun[illegible] kim[illegible] kurtarabilir ki.

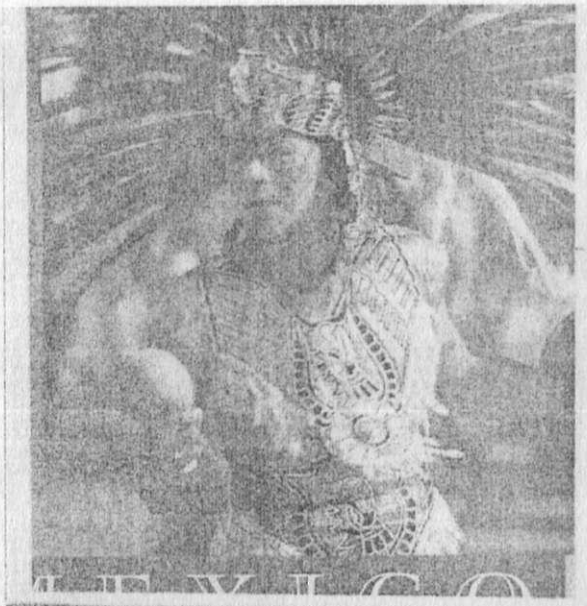

Atlas dergisi 2004 yılında "New York'un ilk sahipleri" İrokuo Konfederasyonunun toplantısını resimlendirdi (daha kuzeydeki Huron'lar da ilk sahiplik iddiasındalar! Manhattan adasını Beyazlara- gerçek sahibi olmayan bir aşiretten de sözedilir. Acaba bu hangisi?

Kızılderililerin Şaman
dansları
"Death Consciousness"
durumu Sufi mistik-
lerin de benzediyor.
(Yaz 2007) Cild 11, Sayı 5
Kamada ve Akagawa.

Bir Kızılderili Ailesi

Documentary
1 x 90'

The American Turkish Society, Inc.
(FOR COMMERCE, INDUSTRY, AND CULTURE)
331 Madison Avenue • Suite 1503 • New York, N. Y. 10017 • MUrray Hill 2-0999

TO ALL MEMBERS AND FRIENDS

THE AMERICAN TURKISH SOCIETY

cordially invites you
to attend a lecture by

DR. OGUZ R. TURKKAN
on
TURKS IN AMERICA BEFORE COLUMBUS

Dr. Turkkan, presently Chairman of the Learning Foundations Institute and President of Computer Age Corporation, has written and lectured widely on Turkish civilization, both here and abroad. In addition to his interest in Turkish history and literature, Dr. Turkkan holds degrees in law and experimental psychology; he has taught at Columbia University and City College and has served as consultant to leading corporations, as well as to A.I.D. His 600-page History of Turkish Civilization is soon to be published by Praeger.

Dr. Turkkan has previously written several articles on the subject of Turks in America before Columbus, but this lecture will be the first since new findings during his trip to Mexico last year.

* * * * * * * * * * * * * * *

DATE: TUESDAY, NOVEMBER 14, 1967

PLACE: CARNEGIE INTERNATIONAL CENTER
345 East 46th Street (Second Floor) New York City

TIME: 5:15 P.M.
Join us for coffee at 4:30 P.M., preceding the lecture.

* * * * * * * * * * * * * * *

ALL ARE WELCOME NO CHARGE FOR ADMISSION. . .

TO ALL MEMBERS AND FRIENDS

THE AMERICAN TURKISH SOCIETY

cordially invites you
to attend a lecture by

DR. OGUZ R. TURKKAN
on
TURKS IN AMERICA BEFORE COLUMBUS

Turkkan, presently Chairman of the Learning Foundations
and President of Computer Age Corporation, has written
red widely on Turkish civilization, both here and abroad.
on to his interest in Turkish history and literature,
an holds degrees in law and experimental psychology; he
t at Columbia University and City College and has served
tant to leading corporations, as well as to A.I.D. His
History of Turkish Civilization is soon to be published
r.

Turkkan has previously written several articles on the
f Turks in America before Columbus, but this lecture
he first since new findings during his trip to Mexico
.

* * * * * * * * * * * * * * * *

DATE: TUESDAY, NOVEMBER 14, 1967

PLACE: CARNEGIE INTERNATIONAL CENTER
345 East 46th Street (Second Floor) New York City

TIME: 5:15 P.M.
n us for coffee at 4:30 P.M., preceding the lecture.

* * * * * * * * * * * * * * * *

ELCOME NO CHARGE FOR ADMI SION. . .

LECTURE TOPICS

THE AMERICAN INDIAN - AN UNFOLDING DRAM

Since the turn of the Century, the world looked at the Indians' plight as another ended drama of History. We have just realized that it is an unended tragedy still being played in the reservations, in the Brazilian jungles and in Washington D.C. The end is nowhere in sight. Dr. Turkkan reviews the history, culture and civilizations of this remarkable people, shows the parallels with the plight of other ethnic groups around the world and with today's Vietnam war.

Lecturer's Qualifications

Dr. Turkkan's childhood hobby was the study of Indian cultures. At ages 6 and 8, he attempted to runaway from his home in Istanbul "to join the Indians' freedom fight" in America! Failing at that, he resigned himself at becoming only a keen student of Indian history, visiting Indian reservations in this country and pre-Columbian archeological sites in Mexico. He has written and lectured on various aspects of this subject.

Sample Titles for Lectures

* Indians through prehistory, history and today.
* Broken treaties and freedom fights in the American lands.
* The so-called "benevolent" efforts to assimilate the American Indian.
* The unfolding drama of the American Indian.

İngilizce yazdığım çok etraflı bir rapor

1961 yılında, City College of New York (Şimdi "City University Of New York") beni sık sık "visiting professor" (ziyaretçi profesör) olarak Türklerle ilgili konularda birkaç ders vermemi istemişti.""

Bunların 7 nolusunu "Kolomb-Öncesi Amerikalara Göçlerin Analizi" başlığıyla verdim. Ve çoğaltılıp öğrencilere dağıtıldı.

Geçenlerde elime geçince İngilizce bilen üç araştırmacı arkadaşa gösterdim, fikirlerini sordum. Üçü de heyecanlandılar ve bilim açısından, Kızılderililer ve Türkler" kitabımdaki bölümlerin hepsinden daha esaslı ve derinliğine olduğunu ısrarla söyleyip kitabın yeni baskısında mutlaka yayınlamamı önerdiler. Hem de ingilizce olarak- "O birkaç öğrenci yerine, birçok yabancı da Türklerin Amerikadaki rolünü öğrenmek fırsatını bulur" dediler.

Ben de peki deyip raporumu aynen kitaba alıyorum

88 Bir tanesi, Ecevil'in sonraki bakanı Alev Coşkun'la birlikte verdikti; konu, Türklerin İslamiyeti Kabulü"

APPENDIX #7

ANALYSIS OF THE PRE - COLUMBIAN IMMIGRATIONS TO THE AMERICAS

A study of pre - columbian American history with the tools of "Turcology" has been overdue. Historians, archeologists and linguists of the pre - Columbian American past always lacked a knowledge of Touranian philology, ethnography and history; similarly, experts in these last named fields almost never had any background in the American studies. As a result, no complete cultural and linguistic comparisons between the two culture - areas have been made to this day.

A few modern Turkish historians have made some attempts in that direction. Struck by the few obvious linguistic and cultural similarities that caught their attention, they just made passing references to them (1), without approaching the question with a full-fledged scientific method.

We will not attempt to do so either. It would require much more space and a more specialized competent man on the subject. We will, however, make a serious effort in organizing the wealth of material that we sifted in the course of our study. That can only constitute a starting point for further and deeper research on the subject. The evidences gathered so far are very promising and much of the puzzling aspects of the pre-Columbian American cultures may be helped through this novel approach.

****
****
**

American prehistory is going back in time with each new discovery. The so-called "Minnesota-girl" fossil is dated 15,000 years (2). The earliest sites so far tested with "Radio-carbon 14" are up to 10,000 years old (3). This date is close to the last glacial advance. Anthropological studies of the above and of the many thousands of other skulls found along the Bering route and elsewhere show that the first inhabitants of America were

---

(1) Prof. Z. Velidi TOGAN, Umumi Turk Tarihine giris, 1946, Istanbul, p. 388
S. Tonguzalp, Turk dunyasi, 1950, Ankara, pp. 44, 45, and M. Demoskil, Top

(2) E. Chesley Baity, Americans Before Columbus, 1951, New York, p. 66.

Scientific American, Vol. 184,

This second migration, at least in the beginning, may very well have arrived to America by way of the Pacific Ocean. There are undeniable signs (cultural, anthropological and linguistic) that denotes a Polynesian-Malayan migration(1). And the highly publicized test-voyage of Thor Hyerdahl (2), and other raft-voyages in the reverse direction since 1950 have proven that primitive Polynesians may very well have travelled across the Oceans back and forth. A cotton, with thirteen long chromosomes, after being domesticated in India, found its way to America, where it crossed with a cotton having thirteen short chromosomes. The hybrid then was carried westward again to the Pacific Islands much before Europeans reached those waters (3). It is then highly probable that Indian influences in America were brought by Polynesian navigators, whose presence of the West Coast of America is already accepted.

Now the question is, how did the Polynesians get these Indian products in prehistoric times?

We can only suspect a Touranian role in a round-about way. These are the facts that seem to support this view: We know that around 3,000 B.C., a Touran-Sungerian group initiated the earliest of the Indian civilisations at Harappa and Mohenjadaro (4). We also know that about the same period, a great movement of peoples, largely composed of round-headed Alpines and long-headed Mediterraneans, reached Southeast Asia and sailled over the Indonesian and Polynesian islands (5). They are even seen in parts of China and are described as the Wu people wearing elaborate headdresses (6).

Besides Malay-Polynesians, coming by way of sea and settling in the Western coastal areas, we see pre-Mongolian arrivals by way of Bering and Alaska. These are a sort of non-descript, "non-specialized" Mongolians, much like present-day Tibetans and Malayans. The high-cheekbone is there, and so is the straight hair, the yellowish brown complexion, and the shovel-shaped teeth. However, the stature is not below average and the typical slanted eye (epicanthic fold) is not as pronounced as in later-day Mongolians and Chinese and the flat looking nose and round face may or may not be present. The Lagoa-Santa fossil

---

1) Col. Langlois, L'Amérique pré-Colombienne, 1928, Paris, p. 64.
2) Kon-Tiki, 1950.
3) Lynn White Jr., Frontiers of knowledge, 1956 Harper, p. 71.
4) Sir John Marshall, Mohenjo-daro and the Indus Civilization, London 1931; and Gordon Childe, L'Orient Préhistorique, p. 192.
5) Prof. Roland B. Dixon, The Racial History of Man, New York 1923
Also: Von Koenigswald, Meeting Prehistoric Man, 1956 p. 141
6) C. Coon, pp. 333, 334.

of a primitive "Caucasoid" type. That may be either of the Australoid type or Paleo-Siberian Ainu. (1) But even that far back, some Mongoloid features were evident, denoting of racial mixture.

This early American man (main fossils: Minnesota, Sandia) spread all over the Western Hemisphere, with heavier concentration in the Carribean and South America. They were Old Stone Age hunters using spears and spear throwers. Yuma and Folsom artifacts may belong to this race.

Since Homidian or early Sapiens men do not seem to have existed in the Westerm Hemisphere, the first men must have come to America from somewhere else. Although Australia as a point of origin has been claimed, the sea distances for the Paleolithic men of that age seem to rule this out. The Far East is more probable and we know that both the Australoid and the Ainoid variations of the primitive "Europoid" men existed there in prehistoric times (2). And Mongoloid "Peking-men" were not far. Immigration via the Bering land bridge is not only plausible, but also supported by discoveries of stone artifacts on both sides (3).

We have a great gap in our knowledge of early Americans from 10,000 to about 5,000 B.C. Although the first Americans did not die away (since their ethnic type survived to this day), the immigration from Asia appears to have stopped then, possibly due to a drop in sea-level that closed the strait (4). This fits with the natural changes the world was undergoing about 10,000 years B.C. everywhere, as mentioned earlier.

Around 5,000 B.C., the Bering passages reopened again - either as a new land bridge, or as a glaciated body of water that could be crossed. And new races appeared. Bat Cave, in New Mexico yielded proof of maize growing as early as 4,000 B.C., by C-14 tests. If it is true that maize-growing was discovered first in South America and spread north, then pre-Columbian Indians were producing food 5,000 B.C. A site in Peru (Huaca Prieta - Chicama River), with a chronological span from 2500 to 1200, shows that the inhabitants were cotton farmers and fishermen. The appearance of cotton and of the gourd in America, according to botanists, can only point to India and they could not have arrived without men (5).

---

1) Dr. Carlton Coon, The History of Man, 1955, A. Knopf, p. 199
2) W. Eberhard, A History of China, 1956, Univ. of Calif. p. 6-7
3) R. Linton, The Scientific monthly, May 1951, Vol. 72 pp. 313-31
4) R. Solecki, p. 11
5) C. Coon, pp. 352-358.

up to 2000 B.C. for instance, the Paleo-Asiatic Ainus, the Australoids and the Polynesians are and were dolicocephalic. The Peking-man of Cave III of Chou-Kou-tien, which is the first fossil to show Mongolian features (Upper-Paleolithic date) is also long-headed. (1). Older Mongoloids are also that way. In more recent periods, some Mongolians show a change of skull shape toward round-headedness, although a close study of measurements shows that most present-day Mongols and Chinese become less brachycephalic as they live in sections further removed from Turkish contacts, to downright mesocephalic and dolicocephalic to the center and South (2).

On the other hand, round-headedness seems to have been the strongest feature among Touranians, both past and present. It is only after contacts - and mixtures - with Touranians that Mongoloids start to show a departure from their archaic skull form which was long-headedness.

That brings us back to America. When round-headed "Indians" start to appear among the fossil finds, we necessarily think of the Touranian Alpines. Thus, the well known American Anthropologist E. Hooton of "Up from the Ape" fame comes necessarily to that conclusion after studying a series of Maya skulls. He points to the Turkestanian-Iranian plateaus and to the "good old Alpines" with round heads as the most possible line of ancestry for the highly civilized Mayas - naturally with some Mongoloid mixtures (3).

Eric S. Thompson, a historian of Maya civilizations, comments on Hooton's conclusions as follows: "If Hooton is right - and there are few to challenge him in his field of Physical anthropology - it is an exciting thought that the Maya were, so to speak, second cousins once removed to peoples such as the Summerians, who were busy erecting pyramids, developing astronomy, and adopting and expanding a high civilization about 3000 years before the Maya. Were those parallels fortuitous? Did the Maya and others of their race carry the seeds of such ideas with them when they crossed to the New World?" This scholar further raises the question as to whether this round-headed race had something in their blood "which inclines them to such interests?" (4)

---

1) W. Howells, Back of History, 1954, p. 165.
2) Prof. E. Pittard, Les Races et L'Histoire, 1932, Paris, pp. 461, 463. Y. Koganei, Messungen an Chinesen, Mitth. der Medicin Fak. der un. Tokyo 1903 Vol. 6. Also: Dr. S. Klimak, that points to the closeness to long-headedness of "East Asiatic Yellow Race" (Terytorja Anthropologiczne, Prace Geograficzne, No. 15, Warsaw, 1932 - in Kroeber, 151. See also Dixon for dolicocephalics outside Central Asia and Hooton, Up from the Ape, p. 549.
3) E. Thompson The Rise and Fall of Maya Civilization, 1954, p. 41.
4) E. S. Thompson, 41.

may belong to these pre-Mongolians that kept coming from Asia in small but continuous groups. Soon, the entire continent was influenced by this pre-Mongolian ethnic type. Soon, the "Indian" subrace was born (1).

However, the civilized "Indians", the Mayas, Aztecs and Incas show other ethnic influences as well, which are puzzling to anthropologists. Studies in the fields of Indian ethnology, linguistic and culture seem to indicate that Touranian groups also came to America, with some of the pre-Mongolians as their "upper-crust", or behind them. They may actually be the cause of the pre-Mongolian migration to America. The Saka and Sibir Turks, pressed in the South by the Aryan invasion of Turkestan after 2000 B.C., were moving East and North, pushing in front of them the pre-Mongolians. The forerunners of the Touranian "pushers" were cut off in Asia by other Mongolians who were expanding in the direction of South and West. We know that the present-day Yakut Turks of Eastern Siberia (who call themselves Saka) are the remnants of this extreme Northerly Turkish expansion. The Siyenpis, who surged from these Northern wastes down to Central Asia in the 3rd century A.D. seem to be Mongolised Sibir Turks coming back to their homeland. The Northern Mongoloids, such as the Mongols, Manchus and Tungus who appear to have lost their original tongue by adopting a Touranian one millaniums before Christ, could have done so only through strong and continous Turkish infiltration of these areas.

It is then conceivable that some of these Saka and Sibir Turks of Eastern Siberia would have wandered to America, like their pre-Mongolian neighbors. This assumption is supported by the following evidences:

1) Anthropological: The oldest fossils in America are all long-headed. Whether of the Ainoid, Australoid or Malay-Polinesian type (with some Mongolian traits), they are all long-headed. The first pre-Mongolians, such as those of Patagonia of 3000 B.C. or of Lagoa-Santa type, are also all long-headed. Actually, wherever there is an older and a more recent aboriginal type in the same area, the older is regularly the narrower (long-headed) (2).

Now, if we look to Asia, where the American man originated, we see that the races that sent branches to the New World are all essentially long-headed, which fits with what we find in America

---

1) It has been estimated that if a group moved some about three miles southward each week, a baby carried across an ice floe at Bering might have lived to reach the Southern tip of South America. (Baity, 64)

2) A.L. Kroeber, Anthropology, 1948 Ed. p. 128.

high check-boned Touranians remain as the closest in line. The Aymaras, who initiated the Inca civilization, left us huge sculptures describing two definitely different racial types, one with slanted eyes, thich lips and flat nose, a good reproduction of the Mongoloid-Australoid natives of today, and another with prominent nose, round eyes, straight thin lips and firm chin (Langlois 264). The Chibchas of Columbia also had legends of white-skinned, white bearded leaders of civilisation (Bochica). The ancient Peruvians according to anthropologist Short, had white skin and brown hair (1). Manco-Capac, founder of the prehistoric Inkas dynasty was also white and bearded.

All evidences seem to indicate that the ruling classes and priests of the civilized Indians had even less Mongoloid features than the rest of the people, that apparently had mixed with the earlier pre-Mongolians and acquired the physical make-up of today's Mayans and Mexicans - the beardlessness, the dark complexion, the below average stature, the slight Mongolian eye. Not only the leaders seem to be lighter complexioned and bearded, but also taller and broad shouldered. The latest archeological discoveries in a Mayan tomb at Palenque, in the heart of Mexico's Southern jungle, gave further proof to this fact (2).

This tallness rules out both the Paleo-Asiatic Ainus and the Mongols.

The Anthropological link of this strongly bracycephalic group of people of America, to the strongly bracycephalic Touranians of Asia and Europe is today more than just purely hypothetical.

2) Linguistic: The languages of the New World have been analyzed and compared to many languages of the Old World, with the possible exception of the Ural - Altaic - Touranian. As this is a highly specialized field, we will only point out to the need for such a comparison in philology. A few remarks will show how rewarding that could turn out to be:

(a) Although only pre-Mongolian Mongoloids immigrated to America, monosyllabic language, which is thought to be the original tongue of the yellow race did not survive in the New World. It is interesting, however, that the Otomis, the descendants of the most archaic pre-Mongolian, to this day speak a monosyllabic tongue among forty or more languages in each Americas (3).

---

1) Col. Braghine, L'Enigme de l'Atlantide, 34-38, 1939

2) Mr. Alberto Ruz in N.Y. Times, Dec. 4, 1952.

3) Kroeber, 216.

We don't need to ask help from racist interpretations that can inject into the question totally unscientific and subjective answers. We can only say that with the Mayas, Nahuas (Tolteks, Aztecs) and Incas, we are faced with a new physical type in America that has been making its way there only recently.

Dr. Pittard, who has carefully reviewed all the anthropological studies of the American Indian, past and present, divides them in two main groups: the tall, long-headed Indians, and the not so tall, round headed ones. The in-between types, such as the tall and round-headed Sonorans indicate a mixture of these two types, whereas Carribean and Eastern South American Indians are still a separate group, showing much Australoid traits (all attenuated Pre-Mongolian features which gives them a stamp of unity).

Dr. Pittard - and practically all modern anthropologists - note that the round-headed Indians are concentrated in the areas that gave birth to the great Amerindian civilizations. More specifically, the Nahuas (Tolteks, Chichimeks, Olmeks, Azteks, Mayas) and the Aymara-Incas were all of this Round-headed racial type (1). The Mayans were especially noted for their extreme round-headedness.

This concentration of one racial type in America anywhere there was a civilization-explosion was so striking to the Swiss anthropologist that he makes remarks reminiscent to that of Eric Thompson and just as beyond the scope of scientific evaluations (2).

It is also interesting to note that the upper-classes of the Indian-Mexicans and the Mayans seem more Caucasoid than the rest of the population. The "white-bearded" Aztec emperors and the white-bearded, white skinned Nahua hero-god Quetzalcoatl-Kukulcan definitely show the Mongolian mixture to a minimum. Many legends (such as that of the Mandans) tell of a white god coming from the West and bringing civilization (3). Mayans represented on sculptures and painted pottery of the Old Empire sport goatees and even longer beards (4) These are non-Mongoloid racial features. Since the Round-headedness of these peoples exclude the possibility of strongly dolicocephalic Ainu ancestry, only the white skinned, bearded, braycephalic, prominent-nosed and

---

1) Dr. E. Pittard, Les Races et l'Histoire, 1932, Paris, pp. 536-555.
2) Pittard, pp. 555, 556
4) S. G. Morley, The Ancient Maya, p. 21.
3) Marquis de Nadaillac, L'Amérique préhistorique, p. 532
Also Humboldt, Monuments des Peuples Indigenes, pp. 278, 323.

The words "Day", "Sun", "Fire", "Red":

As the revolution of the sun in the sky results in a "day" and in "daytime", most peoples derive their word "day" from "Sun". And because the sun is incandescent, words such as "fire" or "red" have also sometimes originated from the "Sun". The Summerians' sign of the sun also represents the idea of "Day". And "Gun" meant fire. In Mesopotamia, as in Egypt, combination of this sign with others came to mean complicated ideas (1). It is essential to know that to understand the changing relationship of the words. It is an important cultural word, since the sun Cult was a typical Touranian religion.

Modern Turkish: Gun = Day; Gunes = Sun. The sylable (kin) and (gin) enters in the formation of the word fire: (Yangin) or (Yankin). The sylable "Ki" enters in many words that signify red: Kirmizi, Kizil. Eastern and archaic Turkish = Kun = Day, Sun. Now in American languages: Fire is expressed by the words Kun, Ku, Kon and Kuna. The word for Sun in Hurons is (Kon), whereas the same word in the Algonquin tongue means day. Red, in Aranco dialect is (Kim). Prof. Morley, in his study of Mayan calendar, reports that "Kin" meant "Day (2).

The similarity between Turkish "Kun" for day and Mayan "Kin is obvious.

The Word "House":

This is another important word, since house is a fundamental civilization Item. In modern Western Turkish: (Ev) (Yuva=Home). In Eastern Turkish dialects = (Uy). In archaic Touranian (Summerian): (U). In archaic Turkish, for more or less permanent tent = Uta or Otag. In American dialects: U (Terrawa), Uya (Lulo), Ut (Atlantiac), Uta (Aymara, the civilized pre-Incas), etc.

The Days of the Week:

We know that Touranians designated the days of the week first, and then the months of the year by the numerals 1, 2, 3 etc. If the Toltek days mean also numerals than (igh) would obviously be related to the Turkish (Igi - iki) = two; and(Bas) to (Bes) = five.

---

1) J. Honigmann, The World of Man, 1959, p. 718

2) The Rise and Fall of the Maya Civilization, XIXth C.A. Langlois 160.

(b) The languages of the civilized Indians - and of some others - are structurally of the "agglutinante" type, which is one of the main features of the Ural-Altaic-Touranian languages (1). The polysynthetic nature of these dialects rule out Sinic correlation.

(c) Groups living today on the possible route of Touranian immigrants (Eskimos (2), Na-Dene tribes) retain proven traces of Uralian-Touranian influence that led a linguist that studied these languages to state categorically that "the Denes are originary from Central Asia" (3). This was subsequently confirmed by the works of Prof. Bogoras and Dr. Sapir (4).

(d) The Athapascan group, followed by the Uta-Aztec, Maya and Aymara-Kichua group of languages, all belonging to the civilization belt of America, shows faint links to the Dene language, which relates it to Central Asia (5).

(e) Besides these fundamental structural affinities, there is the testimony of individual words. The German scholar Humboldt pointed out that 137 root-words in Amerindian languages have been traced, besides the Mongols and Manchus, also to Turco-Tatars and Touranian Estonians (6).

In 1924, at the twentieth International Convention of Americanists assembled in Rio de Janeiro, a Chinese scholar by the name of Toung-Dekien read an important paper on the origin of the Precolumbian Americans. His thesis was that the early Americans originated in Central Asia (7). Although he makes frequent references to the Summerians for his philological comparisons, unfortunately the Chinese scholar has little to show from other Touranian languages. We will try to submit a few:

The Word "EYE": Modern Western Turkish = Göz (pronounced geüz). Eastern Turkish dialects = Köz. Archaic: Iköz. Now, in American languages: Baures: iki-se or Ki-se. Nahuatla (the dialects of the Olmek - Toltek - Aztek Indians): Ix-tli. Maya: Ik. Now, in archaic Touranian-Summerian: Igi - Remarks: The Araucanian Indians who use the word (ge) for eye, seem to have dropped the first vowel (i) and changed the (k) consonant of other Indian dialects to (g), just like modern Turkish. Interesting to note also is that in Turkish, (Iki) retained another meaning, that of two, and (Ikiz) of double and twin.

---

(1) H. Vignaud, Le Problème du peuplement initial de L'Amérique, J.S.A.P. Vol. 14 - Also Langlois, 38.
(2) M. Sauvageot, Esquimo et Ouralien, J.S.A.P. Vol. XVI, 1924
(3) E.F. Petitot, De l'Immigration Asiatique, C.A., 1875
(4) E. Sapir, The Na-Dene language, a preliminary report, XVIII A.A.- 1925
(5) Langlois, 41
(6) Monuments des Peuples Indigenes, 455
(7) De l'Origine des Americains Précolombiens, 1924, Rio de Janeiro, p. 15.

Other Mayan Words:

The Turkish Consul and scholar Tahsin Mayatepek made a list of Mayan words which he compared to Turkish; this paper was submitted by him to the Second Congress of Turkish Linguistic Society (1). Below is a selection of these words:

Meaning	Mayan	Turkish
Servant	Ashak	Ushak
Part of a meal	Katak	Katyk
Much	Chok	Chok
Prairie dog	Chakal	Chakal
Wooden water vessel or gourd	Chomche	Chomoo
Hoe	Chop	Chopin, Chopa
Tough	Chetun	Chetin
Inside, Within	Ichil	Ichinde
Bird	Kosh	Kush
Migration	Kuch	Koech, Gooch
Slave	Kul	Kul
To be tied, hooked	Takal	Takil(mak)
Wet	Yash	Yash
Green	Yashil	Yeshil

Names of Places: Even more important than the basic words of water, sun, fire, day, river, mountain, house, etc. that we have just reviewed, are names of cities, places and peoples. Here are a few:

SHILCA (Chilca) = A town in Peru, 57 Km. Southeast of present-day Lima. Used to be the name of an Inca city, whose ruins are nearby. SHILCA (Chilca): A river in the land of the Yakut Turks in Siberia - a tributary of the Amur River, beyond Lake Baykal.

TOLLAN (or TULA) = The name of the mysterious city or land the Toltecs of Mexico claimed to have originated. TULA is the name of two ancient Touranian towns, one in Eurasia, the other in Northeast Central Asia.

---

1) Tonguzalp, 45.

The word "Water":

In Mexican, as in most American dialects, (ATL) means water, river and sea. The Magyars (Ougrian Touranians) have a legend that their homeland, before their migration to Hungary, was Atel-Kusu, and was located at the mouth of the Danube, called "ATEL" the great water" (1).

In Eurasiatic Turkish dialects - past and present - the river Volga is called ETIL. Some scholars believe that the name of Attila derives from Attil, "The Great River" and is retained in German legends as "Etzel" and among the Touranian Magyars as "Etel" and "Etila" (2).

The word "Mountain" and "Hill":

In Turkish, mountain is "Tag" and "Dag", and hill is "Tepe" (archaic Turkish: Tepeğ). In Mexican dialects, hill and mountain is "TEPEC" or "TEPETL" and still to this day, many Mexican and Central American mountains end with that word (Tehuantepec, Popocatepetl, etc.). In fact, we have in Aztec language the word "Tepe" exactly as in Turkish: Tepe-Yolohtli, meaning "The heart of the Mount", (3), "Tepe-huan", which means "The lord of the Mount", has another Turkish word besides "Tepe": it is "Huan" which is also "lord" in Turkish (Han, and, in its sinicized form, Huan). In Guadalupe, we have Tepe-yacac.

The word "Enemy":

In archaic and present day Eastern Turkish dialects = Yağı (pronounced "Yaoe"). Aztec: Yao-tl. Also one of the names of Tezcatlipoca, the "enemy" of Quetzalcoatl (4).

The verb "To Throw":

In Turkish: At - mak. In Aztec, dart - thrower is At - latl, with "tla" standing for dart (5)

The word "Eagle":

In Turkish = Kartal. Could it be the same than Kitchuan-Tuoa "Kauhtil" for eagle? The etimology of this word in both languages has to be further studied to be convincing. At this stage, the similarity may very well be a superficial coincidence.

---

1) Frederic Schlegel, in Young-Sekian, p. 25
2) Prof. L. Pâsonyi, p. 56. It could prove interesting to probe the etimology of the names "Atlantic" and "Atlantis" in view of their root-word (ATL) and their obvious connection to "Great Water".
3) Dr. Alfonso Caso, The Aztecs, 1958, University of Oklahoma Press p. 29.
4) Dr. A. Caso, 27
5) Caso, 31. Also E. A. Hoebel, man in the Primitive World, 1958, p. 85.

Some Names and Titles:

Kaan, Kagan, Khan, Han (Huan, in its sinicized form) means lord, king, emperor in archaic as well as modern Turkish - (this word has been borrowed by other Moslem nations in modern times).

We find this word and meaning in all Amerindian civilizations: Gucul-Kan (the Maya name of the god-hero-king Quetzalcoatl), Khurakan (the Inca God so similar in his acts to the Turkish God Karakhan), Michoa-kan, etc. In some, the (K) is dropped and only (An) is retained: Tenochtitl-an, Atitl-an, etc.

It is interesting to note that it came to designate the language of the ruling tribes: "Hakani" and "Hakanli" is the dialect of the Karakhanli Turks of the 10th century in Turkestan. "Kakan" is the dialect of a Kitchua group that was still spoken in the 17th century (1).

KAPAK, in modern Turkish, means cover coming on top of something. KALPAK and PAPAK means headdress, mostly made of fur, with "Kagans" (kings) wearing a special sort of "Kalpak" as crown. Among Incas, "Kapak" is the equivalent of "ruler", "crown" and "emperor": Kapak Inca Topa, Huayna Capac, etc.

Perhaps more meaningful is that the title comes after the name, not before, as in most other languages. For instance, the Indo-Europeans would have said King Huayna or Count, Duke Huayna, whereas the Touranians (Hungarians, Turks) would say "Huayna Khan" (as in Bilge Khagan) - and that's the way the Incas did.

ATA: In archaic and modern Turkish, it signifies ancestor, leader - a most famous example being Ataturk. There are similar situations in Inca names - such as Ata-Hualpa, who was reigning when Pizarro landed in 1525 (the Spaniards remember him as Atabalipa), and Ata-pascan, as the ancestral and generic name of the pre-Nahua Indians.

ALPACA: A name denoting an official title among Incas, is an aristocratic title among the Gok-Turks of the 7th Century.

TARKHAN is an archaic Turkish title for the Saka Mage-Kings of the first millenium before Christ that subsisted to this day, first taking on a meaning as duke, then village elder, and then as a family name. TORQUIN is chief title of the Araucan Indians (2).

It is interesting that many pre-Columbian Indian names, especially that of the Incas sound strangely familiar to Turkish ears. Some of them are actually exact in spelling and pronunciation-

---

1) Meillet & Cohen, Les Langues due Monde, Paris, 1924.

AK KAPANA = The name of an important gate of the ruins of Tiahuanaco, one of the main cities of the pre-Tucan Aymaras of Peru, or perhaps even older. It is an extremely important site in pre-Columbian American archeology. According to the German scholar Von Tschudi, "AK Kapana" in Aymara means "Fair Gate" and also "Belveder" (1). The similarity of these ancient words to Turkish (even to modern Turkish dialects) is almost unbelievable: AK KAPU in Turkish would mean: Fair Gate and White Gate.

This location name with an (AK) beginning is linguistically so important that the famous French Orientalist Leon Cahun had taken (AK) as a criterion to determine the Touranian origin of many prehistoric sites in France (2).

KAYAPA = 50-60 Km. from Tiahuanaco is a carry that provided the rocks and stones that built the city. Although I could not establish the exact meaning of the name "Kayapa" in Aymara dialect, it seems to signify its function as a place of rocks and stones. The Turkish word for rock is "KAYA" and should be further analyzed.

KITCHE, KITCHUA, KISHI: That word seems to have had a sort of national or racial meaning to the civilized pre-Columbian Indians. Mayas called themselves (or one of their group) KITCHE and the Incas called their own language KITCHUA. We know that most peoples start naming themselves "Man or "People". It is probable that these Amerindians used KITCHE in that same sense - and that compares with the word KISHI in Turkish, which means "person", "people". In the very ancient Turkish myth of Creation, the first Man is called KISHI.

AZTEK = The name of Touranian (Ougrian) tribes living in European Russia and Siberia. The Bashkir Turks living near the Urals had been known some time as Aztek (3). The similarity to the pre-Columbian Aztec name is striking.

---

1) Langlois, 262-264

2) The Turanian origin of the pre-Aryan dialects of France, paper delivered at the International Congress of Orientalists, 1873.

3) Prof. Z. V. Togan, as personally reported to the author in 1944. Dr. Togan the internationally renowned historian was himself a Bashkir (Bashkurt).

others, the 13-month period and 28 lunar phases - are clear evidences of its Central-Asiatic-Touranian origin (1).

4) Legends, Mythology, Traditions and Religion:

The Mexicans revered the four elements - the Earth, the Fire, the Air and the Water - in a typically Turkish way (2) and designated the four directions of the earth with a "directional color". Many of these colors still fit with the Turkish color - direction associations: Black for north, White for West (3).

The number 9 was also held sacred both by Turks and by Incas, and the Wolf considered a helpful mystic animal by many Indians, reminding the Totemic Turkish wolf.

The Aztec and Maya mythologies of Creation are sometimes verbatim renditions of the Turkish "Yaratilis Destani" and Finnish "Kalavela". The Supreme God that flies over the primeval waters of the Universe is likened to a goose by the Turks and to a pidgeon by the Aztecs. In both legends, the god makes several attempts at creation before achieving a perfect result (4). In the American and Touranian myths, the god sends one of his creatures dive to the bottom and bring up a few grains of dirt which were then expanded to constitute terra firma (5).

The Codex Popul-Vuh of the Mayas mentions the god Khurakan who becomes furious against the stupidity of mankind and wants to destroy it - a similar version is related in the Turkish mythology, where the angry god's name is Karakhan (6).

The religion of the civilized Amerindians is based always on the cult of the Sun. Their reverence of the Sun is so extreme and well established that the Aztecs and the Incas are often referred to as "The Children of the Sun". The Inca Capacs claimed descendance from the Sun, the temples of Peru, Central America and Mexico were built carefully for reverence of the god - Sun and the Aztecs sacrificed human beings to this deity.

---

1) The Viennese Scholar Fritz RÜck has made a thorough study of the New World's calender and of its Touranian affinities in several books and articles:
   -- Vergleichende Betrachtung zum Kalender der alten Mexicaner, in Der Neue Pflug, Wien, 1927, Heft 2, p. 1-21.
   -- KalenderKreise und Kalenderschecht in alten Mexico und Mittelamerika, in Festschrift fÜr P.W. Schmidt, pp. 610-628.
   -- Das Jahr von 360 Tagen und Seine Gliederung, in Wiener BeitrÄge zur Kulturgeschichte und Linguistik, I, 1930, pp.254-288
   -- Mitteilungen der Wiener Anthropologischen Gesellschaft, 1927 p. 73.
2) A. Remusat, Recherches sur les langues Tartares, I, p. 298
3) Cano, 16 - Reminder: The Black Sea is Black and the Mediterranean (White Sea) is white because they are respectively North and West of the Turks (Karadeniz, Ak Deniz).
4) For American legends, Cano, 16; for Turkish: Radloff, in Dr. F. Koprulu, TÜrk Edebiyati Tarihi, 1928, Istanbul, pp. 55-56
5) Kroeber, 545 and Koprulu, p. 56.
6) Braghine, 30, and KÖprÜlÜ, p. 55.

such as YAKAR, the seventh Kapak of the 15th Century. Yakar is a common Turkish name, both in history and today.

- - - -
- -

Some of these linguistic analogies may be far-fetched and may not stand a closer scrutiny. But others will be hard to dismiss as pure coincidence, especially when pronounciation, meaning and function fit exactly like the corners of a jig-saw puzzle. And there are too many of these as is; I am sure a more systematic search of both language groups will yield many more.

If these were only evidences from one discipline - philology - there would have been serious doubts as to the plausibility of such a theory. But these conclusions are supported from other fields as well. We have seen the anthropological ones. Let's now review other aspects of Amerindian culture.

3) Calendar:

Touranians, from the early Summerians to the late Gök-Turks had quite an evolved calendar that divided not only the days, the weeks and the months, but also the years in cycles of twelve, each with an animal name. This calendar was adopted in historic times by other nations who made some changes in the animal nomenclature. It was taken by the Chinese after 48 A.D., following the conquest of Shansi by the Khun (Hiyung-nu) Turks (1).

We find a similar calendar in the Aztec and Maya civilizations. Dr. Alfonso Caso, the great historian of the Aztec civilization gives a thorough analysis of the Mexican twelve-animal cycle calendar (2). This study reveals that the conception of this calendar was not only similar to that of the Turks (except a few changes in animals, with some replaced for indigeneous ones) in structure and astronomical basis, but that their totemic - religious meaning also was similar: name of man - or god - according the cycle-year they are born, the sharing of the destiny of that particular year, etc.. Kroeber's rejection of "unitarian theories"(3) and his conclusion of "coincidence of superficial similarities" does not stand in the light of these facts; the anthropologist was comparing other nations' cycle-calendars and appears to have not known that of the Turks, the original inventors of that calendar.

The astronomical basis of that calendar - the sun and lunar variations, the division of the month to two thirteen-day and one four day portions instead of 4 weeks, the start of the New Year on February 24th in some tribes, and on march 12th in some

---

1) E. Chavannes, Cycle Turc, 119-121.
A definitive work on the Turkish cycle of twelve animals is Dr. O. Turan's "On iki Hayvanlı Türk Takvimi, 1941, Istanbul.

2) The Aztecs, Univ. of Oklahoma, 1958, p. 66

These round-headed Indians somehow strived to change the shape of their cranium and did it by bandaging the skulls of their infants. The same custom is noticed among the Turkomans of the Near East. It may be a ~~mm~~ coincidence and an independent development of culture. However, the American anthropologist Hooton was struck enough to remark that "both were inspired from similar aesthetic ambitions to improve their head form". Hooton has no doubt that these head-deformer Indians belong to the Alpine race, "having picked up later some Mongoloid features - hair, pigmentation, cheekbones, etc." (1)

The rite of incineration, so typically Alpine- Touranian, was also present among the civilized Indians, especially the Incas (2).

5) Art form: The painted pottery of the Chimus and the pre-Inca Aymaras points out strongly towards the "Painted Pottery" people of the Old World, who are the early Alpine-Touranians.

The geometrical decorations of these vases, the attitude of the styliaed animals described there and the way these animals are designated with their ~~head~~turned head turned backward towards their mane can only be compared to the similar ceramic art of Sus, Indus and China (3), all derived from Touranians, and to the Scythian and Khun Turkish "animal art of the steppes" (4). Tapestry designs in Peru are also strikingly similar, if not identical with Turkish ones.

6) Writing Style: That may give us many clues as to the origin of the writers or to the influences at play. However, we will pick up just an isolated, but striking example.

Manco Kapak, the founder of the Inca dynasty (died in 1062) writes the history of his reign with the following opening words:

"Illatichi Viracocha and the Sun, my father, have decided the destiny of my race and in their wisdom laid the successful road of amy my descendants. Thus they brought me to rule my nation .."(5).

---

1) Thompson, 40-41
2) Langlois, 259
3) G. Poisson, L'Atlantide devant la Science, 1945, p. 152
4) R. Grousset, L'Empire des Steppes, 1939, pp. 628-636 and especially Roudenko's magnificent work in Russian (Culture of the Mountaineous Altay population during the Scyths), 1953, Moscow, pp. 92, 102, 180, 317.
5) Prescott, History of the Conquest of Peru, London 1916. Langlois 301

The Cult of Sun is the most ancient Touranian religion. Many primitive people worshipped the Sun among the other forces of Nature; but for the Touranians, the Sun had a special meaning and they carried their religion to wherever they went. It came to be the trade-mark of the Touranians and wherever a civilization started to worship the Sun instead of their earlier deities, Touranian influence was immediately suspected by historians - further studies proved them to be right in most cases.

It is interesting that the Cult of the Sun is reported by all American native legends as having come to them from the outside, brought always by a missionary. These mysterious figures are invariably described as gods or heroes of great wisdom, white-skinned and wearing long beards. They all come from somewhere from the North and after preaching the new religion and teaching them the sciences and arts, disappear just as mysteriously as they arrived (in Peru: Manco-Kapak, Viracocha and Pachacamac; in Columbia: Bochica; for the Rupis: Tupan; for the Yucatan: It-Zamna; in Mexico: Olnetzalcoatl, named Gucumatz in Guatemala and Cuculcan in Yucetan; in Brazil and Paraguay: Zume - who is called Tamy by the Carribeans, Camu by the Arovacs and Caboy by the Carayas).

Many historians have tried to solve the riddle of these white missionaries and many fancy theories were advanced - from Buddhist and Irish monks strayed on American soil to early Vikings. The sober ones thought of the Paleo-Siberian Aynus or even Aryans that had been infiltrating Central Asia since 2000 B.C. The fact that these reformers were apostles of a Sun Cult and that many aspects of the cultures that the legends claim they have brought to the Indians are similar to that of the Touranians would rule out the Paleo-Siberian or Aryan theories. Since the white-skinned, bearded Sibir and ancient Yakut Turks are known to have been already in Asia on the treshold of America, the inference favoring a Touranian migration would be more plausible.

However, caution should be exercised: If these reformers were Touranian, why shouldn't Aztec, Maya and Tuca legends and writings keep a record of their original, Ural Altaic names ? The names that reached us have no meaning in Turkish, except a few endings such as "Kan". It is of course possible that their name, as passed on to us, are the transleted versions of their original name.

This question is still far from being resolved.

Among the customs of the American Indians - and especially the Mayas - we find the curious tradition of "head-shape deformation".

de la Société Finno - ougrienne, V. Helsing fors, 1936 - East Pearl 1 D 11.

2) W. Eberhardt, A History of China, 1956, pp. 16-20

3) R. Grousset, Histoire de l'Extreme Orient, I, 176-178

4) Young Pekien, 50

Many other - and more positive Chinese contributions can be clearly discerned in American civilizations. The "quipo" type of record-keeping, taxation, extreme centralization are among the chief influences from China. There are hundreds of others in the fields of art, legends and customs that have been traced to the Chinese (1). They may have played an important role in the racial make-up of the Aztecs, Mayas and Incas, together with the Mongols, the Caucasians and Polynesian-Malaysians. The description of the elephant in pre-Columbian art, the subject of a brilliant exposé on TV by the John Hopkins University in January 1960, may also be due to the Chinese. Zero, a major mathematical invention, probably has nothing to do with India and is an independent Maya discovery.

Japanese influence has also been traced in the similarity of slat-armor cuirasses of the Japanese and of the North West American Indians - which may be Chinese, as well. So would be the Old World's sinew-backed bow used by Indians (2).

To be fair, we should allow the American natives of some contributions of their own to their own civilization. Actually, most of it is theirs and the part they owe to the Old World has been surprizingly small. Very few Old World civilizations have progressed to the stage where the Mayans, Mexicans and Peruvians had owing so little to past civilizations. In that respect, pre-Columbian Indians remind the Sumerians, who were able to create an entire civilization out of practically nothing - by that we mean past experience of others.

1) Young Pekien, pp. 38-39

2) F. Boas, Race, Language and Culture, 1940, p. 552.

And now, an excerpt from the Orkhun Inscriptions in North Turkestan, where the Gök-Türk king Bilge Kagan writes the history of his dynasty (Steeles erected in 732 A.D.)

"High above, the Turkish God, and below, the Turkish earth-waters decided in their wisdom that the Turkish nation shall not vanquish... thus they brought my father Ilteris Kagan and my mother Ilbilge Khatun up to rule the nation....." (1).

Conclusion:

These evidences from various disciplines are only indications to a Touranian and specifically Turkish influence on Pre Columbian American civilizations. They should not be construed as meaning that Turks created these American civilizations or that the Aztecs, Mayas and Incas were Turks - a claim that was made in the past by eager Turkish historians.

We know that many other races contributed to the formation of these American nations and many influences shaped their civilization. There is a very strong polynesian - Malaysian influence, especially in South America. Indian influence may have been indirect, but Chinese is perhaps as great as the Touranian influence on these civilizations - if not greater.

Chinese - and sometimes Japanese influences have often been noted. There are the bad ones, such as the Aztec human sacrifice that can be traced to the Shang dynasty (1450-1050 B.C. (2). After the Chou Turks defeated the Shangs, stopped their bloody rites and, taking over China, instituted the Sun Cult (3), some of the pre-Chinese Shang people might have joined the remnants of the Nahuas then living somewhere North of China or in Siberia (4). With the blend of these two cultures and peoples, a Sun Cult with human sacrifice (which is alien to other Nahuans) appear to have evolved. These Aztec-Nahuans soon followed the footsteps of their kins the Mayas, Olmecs, Chichimecs and Tolteks who had already moved to America.

---

1) V. Thompsen, Inscriptions de l'Orkhon déshiffrées, Mémoires de

Kızılderililerin (İnkaların) "Kapaktokon" destanıyla Gök Türklerin "Ergenekon" destanında çok benzer noktalar var (Yukarıdaki tablo, bir zamanlar Ankara'da TBMM'de asılmış olan RaTip Tahir Burak'ın eseri)

Ve Modernleşen Kızılderili gençliğinin spor merakı. (The Plain Indians of 20th Century, 1985) Wyoming Kızılderili Lisesi Basketbol Takımı (1985 Eyalet Şampiyonu)

Kızılderililer Yerel Yönetimde

ABD'li Kızılderililer, kendilerine ayrılmış, fakat yönetimi Washington tayinli "Beyaz" memurlar tarafından yürütülen "rezervasyon" bölgelerindeki işlerin kendilerine devri için 1970'lerden itibaren siyasî mücadeleye girmiş, seçimle Kızılderili kökenlileri işbaşına getirmeyi başarmışlardır. İşte bu seçilenlerden Navajo Kızılderili Skeets.

Son Söz: "BEYAZ"LARIN AK'LA KARASI.

"Ak" diyebileceğimiz, Alvar Nunez de Vaca adlı bir İspanyol albay; Meksika'nın Kuzey batısında 1535-1536 yıllarında keşif kollarının başında yerlilerle karşılaşıra, anlayışla, şefkatle, "insanca" davranmış, her gittiği yerde sevgi tezahürleriyle karşılaşmış. Katliam yapmamış, soygunculuğa kaçmamış. Adeta bir istisna.

"Kara" olanlar gene İspanyol komutanları:

Francisco Vasquez de Coronado ve Hermando de Soto. 1539-1542 arasında Kansas'a kadar uzanan seferlerinde, Alvin Josephy Jr.un yazdığı gibi artlarında zulüm, vahşet ve soygundan kıpkırmızı kanlı bir iz bırakmışlar, köleler toplamış, boyun ve bileklerine zincir takmış, köyleri yakıp yerle bir etmiş, binlerce yerliyi katletmişlerdir. Üçü de İspanyol. Ama farklı insanlar.

YAZAR HAKKINDA

Ord. Prof. Dr. Reha Oğuz TÜRKKAN

Doğum: İstanbul, 1920.

AİLE: Babası Halit Ziya. Annesi: Şaibe hanım Eşi: Ece Zübeyde. Çocukları: Aslıhan, Ceylan, Tuğrul, Alptunga.

Okullar: St. Joseph, Galatasaray, Kabataş, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi, İstanbul Üniversitesi (Master),

Sorbonne Üniversitesi (Fransa) (Tarih-Türkoloji), Columbia Üniversitesi (ABD) (Tecrübi Psikoloji). Uzmanlık Dallan (farklı alanlarda): Psikolog (Tecrübi Psikoloji, Eğitim), Futurolog, Hukukçu, Tarihçi,

Yazar-Yayıncı (şeref/sürekli basın kartı sahibi), Sosyoetnografyacı, senarist.

Yaptığı Çalışmalar

Öğretim Üyeliği: Amerika'da 25 yıl (1947-1972) Columbia ve CCNY Üniversitelerinde ve Türkiye'de Yaykur'da (1975-1976) İstanbul Üniversitesinde (İlim Tarihi) ve Ahmet Yesevi Üniversitesinde 1996da.

Eğitime Katkıları: "Sorularla Programlı Öğrenim" metodunun üç kurucusundan biri olarak ve ABD'deki eğitime katkılarından dolayı "WHO'S WHO" ansiklopedisinde yer aldı. ABD Federal Hükümeti tarafından 4 eyaletin eğitim planlaması ve Sunrise Açık üniversitesinin kuruluşunda eğitim teknolojisi danışmanı olarak görev aldı; 124 okul (4 tanesi Hızlı Okuma ve Bilgisayar üzerine) açtı. Türkiye'de Yaykur Açıköğretim Üniversitesini kurdu. 1976'da NASA'ya danışman olarak Hindistan'daki uydulu Eğitim çalışmalarını inceledi.

Yerli ve yabancı basında binlerce makale, dizi ve araştırması yayınlandı. İstanbul Ticaret Odası Gazetesinde "Amerika ve Türkiye'de İş Dünyası" konularında 2 sene sütun yazarlığı yaptı. Türkçe, Fransızca

ve İngilizce olarak yayınlanmış 41 kitap, 9 film ve 6 TV. senaryosu yazdı, "Too Early For Death" 1954' de NBCde oynadı, "Türk Mavisi, Türk Yeşili ve Türkuaz" Kütür Bakanlığı Ödülünü kazandı, "Tarihimizin Akışı" ise Bakanlıkça video filmi olarak çekildi). Amerikada İngilizce olarak "Turkish - American Encylopedic Digest", "Türkiyede "Türkkan 21. yy. Ansiklopedisini (birer cilt olarak) yayınlandı. ABDde bulunduğu süre içerisinde "Psikolojinin İş Dünyasında Başanya Etkisi ve Uygulanışı, İkna Psikolojisi ve Satış Teknikleri" konularında iş dünyasına yönelik eğitimler verdi, çeşitli şirket ve kuruluşlara danışmanlık ve yönetim kurulu başkanlığı yaptı. Fugazy Seyahat Acentası ortaklarından (sonradan Diners Club tarafından satın alındı).

Toplum Faaliyetleri

• Türkçülük faaliyetleri (1938den beri) ve 1944 olayları, bu konuda yazarlık, yayıncılık;

• Gurbetçi çocukları için okul (ABDde Ata-Türk Okulu)

. ABDde 'Türk Kültür Ocağı", Türk Evi (1965-1972);

• Orta Asya ve Kafkas Türkleriyle ilgili: ABDde "American-Turkic Center" (1962); Türkiyede "Türk Dünyası Parkı" ve "Türkler daimi Sergisi" (1997).

• Çevreci Faaliyetler; ABDde "Human Values", Türkiyede "Çevrecilik Eğitimi Kampları" kurucusu.

Üyelikleri ABDde:

•"Human Values Vakfı" Başkanı (Çevre Uyuşturucu Eğitimi) (1970)

• Füturoloji (Uzak Görüş Bilimi = "World Future Society'nin Profesyonel üyesi (1972)

•NEA (Eğitim Sendikası) (1952)

•IPA (Konferansçılar
Derneği) (1963)
Türkiyede:

•Gazeteciler Derneği (1981)

•Aydınlar Ocağı (1970)

•Türk 2000'ler Vakfı (1987)

Yönetim Kurulu Başkanlığı Yaptığı Şirket ve Kuruluşlar

• Learning Materials Corporation (Öğrenim Materyalleri Anonim Şirketi) (1967-1972 ABD Borsasında kayıtlı).

• Learning Foundations (SPÖ. Araştırma ve Geliştirme Vakfı) (ABD)

• Uni-teq Schools (SPÖ. Uygulama Okulları) (ABD)

• Programmed Multi-Media Instruction Corp.

•DNA Celrnptitar International (Genetik Araştırmalarının Bilgisayara Aktarımı) (ABD)

• Human Values Foundations (Uyuşturucu ve Çevre Eğitimi Vakfı). (ABD)

• Huxley Institute

• Türk 2000'ler Vakfı

Eğitim Verdiği Şirketlerden Bazıları

• Grolier CYayıncılık) (ABD) Psikolojik Danışmanlık; İkna Psikolojisi ve Satış Teknikleri Seminerleri

• Elektrolüx (Beyaz Eşya) (ABD) İkna Psikolojisi ve Satış Teknikleri Seminerleri

• Martial & Co (Halkla İlişkiler) (ABD) Psikolojik Danışmanlık; Halkla İlişkiler ve İkna Psikolojisi Seminerleri

• Cari Erbe (Halkla İlişkiler) (ABD) Psikolojik Danışmanlık; Halkla İlişkiler ve İkna Psikolojisi Seminerleri

• Esmond Associates (Reklamcılık) (ABD) Pazarlama ve Satış Teknikleri Seminerleri

• Mutlual Funds (Borsa Şirketi) (ABD) İkna Psikolojisi Eğitimi

• Maher (Turizm) (ABD) İkna Psikolojisi ve Halkla İlişkiler Seminerleri

Eserleri, Yazıları, Filmleri

1) Milli Konuda Eserleri:

• 1940 Türkçülüğe Giriş, İstanbul

• 1943 Milliyetçiliğe Doğnı, İstanbul

• 1955 Talking Turkey, New York

• 1956 Turkish Literatüre, New York

• 1971 Turkish National Character, Ne w York

• 1975 Tabutlutkan Gurbete, İstanbul

• 1977 Yenilenmiş Türk Destanları ve Hikayeler - "6 Minik Kitap ve Müzik Kaseti" (Ana yuvası çocuklan için)

• 1987 Biz Kimiz? İstanbul

• 1992 Türk Milliyetçiliğinin Kısa Tarihi, İstanbul

• 1995 Yükselen Milliyetçilik, 21. yy. Milliyetçiliği, İstanbul

2) Antropoloji Üzerine Eserleri

• 1941 Irk Muhite Tabi midir? İstanbul

• 1942 (Race et Milieu), Paris (ve İngilizce dergilerde)

3) Fütüroloji Üzerine (Uzak Görüş ve Geleceğe Hazırlık Bilimi)

• 1943 Les Armes Secretes, Paris-La Republique

• 1988 21. y/da Dünya ve Türkiye, İstanbul

• (aynca 3 dilde Makale, Dizi, Film, Video, Ders Notlan (İst. Univ. Edebiyat Fakültesi, Ahmet Yesevi Univ. Ankara) vb.

4) Psikoloji ve Eğitim Üzerine

• 1951 Correlation in Twin Psychology (doktora tezi) Nevv York

• 1964 Conditioned Learning, Nevv York

• 1967 Revolution in Education (Programmed Instruction & Multi-Media), Nevv York

• 1968 Programmed Instruction Based Courses (Atoms & Electrons, Frendi I, How to Recognize Names & Faces),

Chicago (Prof. Hüseyin Yılmazla birlikte).

• 1976 İkna Psikolojisi, Ankara

• 1976 Eğitim Teknolojisi Planı (Rapor), Ankara

• 1989 Çok Hızlı Okuma, İstanbul

• 1997 Kolay ve İyi Öğrenme Teknikleri (1. Baskı) İstanbul

• 1998 Kolay ve İyi Öğrenme Teknikleri (2. Baskı) İstanbul

• 1998 Anlayarak Çok Hızlı Okuma, İstanbul

• 1998 İnsanları İkna Etme ve Uzlaşma Teknikleri, İstanbul

• Ayrıca İngilizce, Türkçe Makale, dizi, film vb.

5) Tarih Üzerine

• 1954 One America, New York

4.Türk Çocukları için (Yurtdışındaki çocuklar için Türk Kültürü), 1974

5.Öyle Bir Özleyiş ki (Yöneten: O. Türkkan ve Yücel Çakmaklı, Senaryo O. Türkkan), 1977 (Yapı Kredi)

6-Stranger in Paradise (Turistik Belgesel) - 1977

7. İpek Kadife-1978

8.Sade Senaryo: Yukarıda yazılı 2 füm ve video'lar, Türkün Dışarda Kalan Mirası -1976, Tarihimizin Akışı 1985.

9.Too Early For Death (NBC, Nevv York) (Ölüm için Çok Erken), 1954

10. İçtiğimiz Çay - 1954

11. Altın Yumurta - 1976